

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ
1945-1947. 1948

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1949

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ

1945-1947. 1948

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1949

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
1. Εὐεργέται	δ'
2. Διοικητικὸν Συμβούλιον διὰ τὴν τριετίαν 1945-1947 . . .	ε'
3. Ἐπίτιμοι ἀντιπρόεδροι	στ'
4. Ἐπίτιμοι σύμβουλοι	στ'
5. Ἐπίτιμοι ἑταῖροι	ζ - θ'
6. Ἀντεπιστέλλοντες ἑταῖροι	ι'
7. Τακτικοὶ ἑταῖροι	ια' - ιδ'
8. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὰ ἔτη 1945-1947	1 - 13
9. Συνέλευσις τῶν ἑταίρων κατὰ τὸ ἔτος 1945	14 - 15
10. Ἔκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας καὶ πίνακες ἱσολογι- σμοῦ καὶ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐτῶν 1945-1947	17 - 51
11. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1948	53 - 68
12. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν βασιλικὴν τοῦ Ἰλισσοῦ ὑπὸ Ἑμμανουὴλ Χατζηδάκη	69 - 80
13. Ἀνασκαφαὶ ἐν Βραυρῶνι τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἰω. Παπαδημη- τρίου	81 - 90
14. Ἀνασκαφὴ ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ καὶ τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα ἐν Ἐπιδαύρῳ ὑπὸ Ἰω. Παπαδημητρίου	90 - 111
15. Ἀνασκαφὴ ἐν Πανόρμῳ Μυλοποτάμου Κρήτης	112 - 127
16. Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	129
17. Συνελεύσεις τῶν Ἑταίρων κατὰ τὸ ἔτος 1948	131 - 133
18. Ἔκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας τοῦ ἔτους 1948 . .	134 - 138
19. Ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1948	139 - 141
20. Κίνησις τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1948	142 - 144
21. Βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὰ ἔτη 1945 - 1948	145 - 152
22. Δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	153 - 156

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ	ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ	ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ	HEINRICH SCHLIEMANN
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΕΛΛ. ΚΟΙΝΟΤΗΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ	ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES	ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ	ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ	ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ	ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ	ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ	BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ	ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ	ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	GEORGES CLEMENCEAU
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ	A. E. H. GOEKOOP
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX	ΦΟΙΒΟΣ ΦΑΡΜΑΣ

ΔΩΡΗΤΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

WILLIAM PATON
ΜΙΧΑΗΛ Π. ΒΛΑΣΤΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΣΤ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ 1945 - 1947

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΤΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΖΗΣ

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Charles Picard.—16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἡ Α.Β.Υ. ὁ πρῶτος Διάδοχος τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος.

Edward Capps.—Princeton, N. J., U.S.A.

Robert Demangel.—École française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθῆναι.

Waldemar Deonna.—Chemin des Fourches, par Chêne, Genève, Suisse.

Charles Dugas.—13 Quai Saint-Clair, Lyon I, France.

Sam Eitrem.—Gimle Terrasse 3, Oslo, Norvège.

† **Fr. Freiherr Hiller von Gärtringen.**—

Pierre Jouguet.—

Georg Karo.—Pomona College, Pomona, California.

Sir Frederic Kenyon.—Kirkstead, Goldstone, Surrey, England.

Pierre de la Coste Messelière.—École des Hautes Études Paris.

A. Merlin.—5, Villa de Villiers, Neuilly s/Seine.

† **William Miller.**—

Gabriel Millet.—6, Av. Paul Appell, Paris XIVe, France.

Biagio Pace.—Via Aterno 9 Roma, Italia.

Roberto Paribeni.—Via dei Prefetti 22, Roma, Italia.

Axel Persson.—Sturegatan 13, Uppsala, Suède.

Charles Picard.—16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.

Frederik Poulsen.—Hambroes Allé 12, Hellerup, Dänemark.

Camillo Praschniker.—Universität, Wien I, Österreich.

† **Gerhart Rodenwaldt.**—

Gaetano De Sanctis.—Via Santa Chiara 61, Roma, Italia.

René Vallois.—43, rue Ausone Bordeaux (Gironde), France.

Otto Walter.—Universität, Wien, Österreich.

Adolph Wilhelm.—Wasagasse 8, Wien IX. Österreich.

† **Ulrich Wilcken.**—

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

- Carlo Anti.**—R. Università, Padova, Italia.
- Sir John Davidson Beazley.**—Holywell 100, Oxford, England.
- Helmuth Berve.**—Universität, München, Deutschland.
- Robert de Billy.**—56, rue de Boulamvillers France.
- Friedrich Wilhelm von Bissing.**—Oberaudorf a. Inn (Bayern), Deutschland.
- Carl William Blegen.**—University of Cincinnati, Cincinnati, Ohio, U.S.A.—Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.
- Eberhard Bruck.**—Niedenau 49 II, Frankfurt a. M. Deutschland.
- † **Heinrich Bulle.**—
- Ernst Buschor.**—Archäol. Seminar d. Universität, München, Deutschland.
- Veselin Čaikanović.**—Gledstonova 22, Belgrade, Yougoslavie.
- Rhys Carpenter.**—Bryn Mawr College, Bryn Mawr, Penna, U.S.A.
- Fernand Chapouthier.**—École Normale Sup^{re}, 45, rue d'Ulm. Paris.
- Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος.**
- H. Lamar Crosby.**—Philadelphia, U.S.A.
- Ludwig Curtius.**—Via Flaminia 318, Roma 25, Italia.
- R. M. Dawkins.**—Plas Dulas, Llandulas N. Wales.
- Robert Demangel.**—École française d'Archéologie, Αιδότου 6, Ἀθήναι.
- Léopold Dor.**—39 rue Scheffer, Paris XVIe, France.
- Βίκτωρ Δούσμανης.**—ὁδὸς Μενάνδρου 35, Ἀθήναι.
- Engelbert Drerup.**—St. Annastraat 149, Nijmegen, Holland.
- George W. Elderkin.**—II Haslet Ave. Princeton N. J., U.S.A.
- Ernst Fiechter.**—Freiestr. 20 II, Zürich VII, Schweiz.
- Sir Edgar John Forsdyke.**—British Museum, London, W.C.1. England.
- Stanislaw J. de Gasirowski.**—Ul. Jozefa Pilsudskiego 6, Cracovie, Pologne.
- Ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος.**
- † **Jeanne Goekoop de Jongh.**—
- Henri Grégoire.**—45 rue des Bollandistes, Bruxelles, Belgique.

Le R. P. Guillaume de Jerphanion.— 7 Piazza S. Maria Maggiore, Roma, Italia.

Edouard Herriot.—Paris, Chambre des députés.

Bert Hodge Hill.—ὁδὸς Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.

Hâmit Zübeyr Kosay.— T. C. Kültür Bakanlığı, Ankara, Turquie.

Paul Koschaker.— Winklerstr. 13, Berlin-Grünwald, Deutschland.

Hubert Knackfuss.— Franz Josef-Str. 28 III 1, München, Deutschland.

Scarlat Lambrino.— Università di Coimbra, Portogallo.

Philippe Ernest Legrand.— Château de Culan (Cher).

Louis E. Lord.— Bureau of University Travel, 11 Boyd St., Newton, Mass., U.S.A.

Benjamin Dean Meritt.— Institute for Advanced Study, Princeton-New Jersey, U.S.A.

Ernst Meyer.— Universität, Zürich, Schweiz.

Kazimierz Michalowski.— Brzozowa 12, Varsovie, Pologne.

Mrs William Moore.— 4 East 54th St., New York City, U.S.A.

Kurt Müller.— Dahlmannstr. 10 I, Göttingen, Deutschland.

Sir John Myres.— 13 Canterbury Road, Oxford, England.

Martin Paul Nilsson.— Bredgatan 25, Lund, Suède.

Alfred Philippson.— Königstrasse 1, Bonn, Deutschland.

Giulio Rizzo.— Via Palestro 75, Roma 6, Italia.

David Moore Robinson.— University, Mississippi, U.S.A.

John D. Rockefeller Jr.— Rockefeller Center, New York City, N.Y., U.S.A.

Otto Rubensohn.— Dufourstrasse 42. Dufourhaus Basel, Schweiz.

Martin Schede.— Alte Schildowerstr. 77-78, Glienicke-Nordbahn, über Berlin-Hermsdorf, Deutschland.

Hans Schrader.— Taunusplatz 18 I, Frankfurt a. M. Deutschland.

Henri-Arnold Seyrig.— Institut français Beyrouth (Syrie).

† **Theod. Leslie Shear.**—

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων.

Gorham Phillips Stevens.— Ὁδὸς Τσακάλωφ 6, Ἀθήναι.

Josef Strzygowski.— Würzburggasse 29, Wien. XIII/10, Deutschland.

Hidenaka Tanaka.— Imperial University, Kyoto, Japan.

Percy Nevill Ure.— 1, Upper Redlands Road, Reading, Berkshire.

Lincoln Mac Veagh.— American Embassy, Lisbon, Portugal.

Alan John Bayard Wace.— University of Alexandria, Egypt.

Carl Watzinger.— Staufenstr. 7, Tübingen, Deutschland.

Carl Weickert.— Staatliche Museen, Berlin C 2, Am Lustgarten.
Deutschland.

Arthur Maurice Woodward.— 21, Byng Road, Tunbridge Wells,
Kent.

Walther Wrede.— Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1,
Ἀθήναι.

Gerard Mackworth Young.— Burleigh Court, Stroud, Glos., Eng-
land.

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Pierre Amandry.—École Française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθήναι.

Richard David Barnett.— British Museum London, W. C. 1.

Oscar Broneer.— University of Chicago, Chicago, Illinois U.S.A.

Henri Ducoux.— 72 rue de Babylone Paris.

Thomas J. Dunbabin.— 44 Chalfont Road, Oxford, England.

Karl Kübler.— Γερμανία.

Paul Lemerle.— École des Hautes Études. Paris.

Ibraim Noshy.— Egyptian University of Cairo, Egypt.

Iwan Velkoff.— Musée National, Sofia, Bulgarie.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ
(1945 - 1948)

Σημ.—Οί δι' ἄστερίσκου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος.	29. Γιαννακόπουλος Γεώργιος Π.
2. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης.	30. * Γιαννόπουλος Δημήτριος.
3. * Αἰγινήτης Βασίλειος.	31. Γιαννουλάτου Ἀρτεμισία.
4. * Ἀλεξάκης Χαρίλαος (†1948).	32. * Δέγλερης Ἀλέξανδρος.
5. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης.	33. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας.
6. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος.	34. * Δημητριάδης Χρῖστος.
7. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλλας.	35. * Δημητριάδου Ἰσις.
8. * Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης.	36. * Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας.
9. * Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος.	37. * Διαμαντόπουλος Διονύσιος.
10. Ἀντωνιάδης Ἰωάννης	38. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς.
11. * Ἀξελὸς Ἰωάννης.	39. Διαμαντοπούλου Ἀγνή.
12. * Ἀποστολάκη Ἄννα.	40. * Δόσιος Κωνσταντῖνος.
13. * Ἀποστολάκης Δημήτριος.	41. * Δουκάκη Εὐανθία.
14. * Ἀποστολίδης Χρῆστος.	42. Δραβίλλας Β. Γ.
15. * Βαλάσης Θωμᾶς.	43. * Δραγάτης Ἀθανάσιος Ἰακ.
16. Βάλληνδας Πέτρος Γ.	44. Δραγούμης Φίλιππος Στεφ.
17. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ.	45. * Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος.
18. Βασσενχόβεν Λουδοβίκος	46. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος.
19. Βελουδίου Μαρία	47. Ἐξαρχος Νικόλαος.
20. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ.	48. * Εὐαγγελίδης Δημήτριος.
21. Βερδελῆς Νικόλαος.	49. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος.
22. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος.	50. Ζυγαδινὸς Νικόλαος (†1948).
23. * Βιζουκίδης Περικλῆς.	51. * Ζωγράφος Γεώργιος.
24. Βογιατζῆς Νέστωρ.	52. * Ζωγράφος Κωνσταντῖνος.
25. * Βολονάκης Μιχαήλ.	53. Θανασουλόπουλος Ἰωάννης.
26. * Βορέας Θεόφιλος.	54. Θανασουλοπούλου Αἰκατερίνη.
27. * Γαλανὸς Σπυρίδων.	55. * Θεοδωράκης Γεώργιος.
28. * Γεωργόπουλος Μελέτιος.	56. † Θεόκλητος Μητροπολ. Πατρῶν.

57. Θεοφανείδης Βασίλειος.	96. Κουκουλῆς Φαίδων.
58. Θρεψιάδης Ἰωάννης.	97. Κουρμούλης Γεώργιος.
59. Ἰγγλέσης Σωτήριος.	98. * Κρασιώτης Ἰωάννης.
60. * Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ.	99. * Κρητικὸς Εὐάγγελος.
61. * Καβαλλιεράτος Ἀννίνος Μιλτ.	100. * Κριεζῆς Ἀνδρέας.
62. Καλαποθάκης Δημήτρ. (†1.4.47).	101. * Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
63. * Καλιτσούνακης Δημήτριος.	102. * Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
64. * Καλιτσούνακης Ἰωάννης.	103. * Κριμπᾶς Βασίλειος.
65. Καλκάνης Μιχαήλ Ι.	104. Κριμπᾶς Ἡλίας.
66. Καλλιγᾶς Μαρίνος	105. * Κύρης Μιχαήλ.
67. Καλογερόπουλος Διονύσιος.	106. * Κυριαζῆς Σπυρίδων.
68. Κανελλόπουλος Παναγιώτης.	107. * Κυριακὸς Ἰωάννης Π.
69. Καντᾶς Ἡλίας.	108. Κωνσταντίνου Ἰωάννα.
70. * Καντιάνης Νικόλαος.	109. Κώττα Βενετία († 17.7.45).
71. * Καπερώνης Νικόλαος.	110. * Κωττάκης Λεωνίδας.
72. Καπρουλᾶς Γεώργιος.	111. * Λαμπίκης Βασίλειος († 1947).
73. Καραβίας Ἰπποκράτης.	112. Λάππας Γεώργιος.
74. Καραγιαννόπουλος Γεώργιος.	113. Λεβεντέρης Νικόλαος.
75. Καραθανάσης Δημήτριος.	114. * Λιβιεράτος Σπυρίδων.
76. * Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος.	115. * Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
77. * Καρανδρέας Ἀπόστολος.	116. * Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
78. * Καροῦζος Χρῖστος.	117. * Μαγιάσης Σωτήριος.
79. * Καρούζου Σέμνη Παπασπυρίδου.	118. Μακαρόνας Χαράλαμπος.
80. * Καστόρχης Δημήτριος.	119. * Μακκᾶ Ξανθίππη Π. († 1948).
81. * Κάτσανος Νικόλαος.	120. * Μακρόπουλος Ἰωάννης.
82. Καψάλης Ἰωάννης.	121. * Μαλιτζῆς Κωνσταντῖνος.
83. * Κεραμόπουλλος Ἀντώνιος.	122. Μαντζούνης Παναγιώτης Δ.
84. Κόλλας Περικλῆς.	123. Μαντζούφας Γεώργιος.
85. Κόλλιας Γεώργιος.	124. * Μαντούδης Μιχαήλ.
86. * Κολλινιάτης Ἡλίας († 23.7.45).	125. Μαριδάκης Γεώργιος.
87. * Κολλινιάτης Σπυρίδων.	126. * Μαρινᾶτος Σπυρίδων.
88. Κοντῆς Ἰωάννης Δ.	127. Μαρκεζίνης Σπυρίδων.
89. Κοντολέων Γεώργιος.	128. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.
90. Κοντολέων Νικόλαος.	129. Μαυρομμάτης Κ. Γ.
91. Κορρῆς Στυλιανός.	130. * Μαυρούλιας Ἰωάννης.
92. Κοσμόπουλλος Δημήτριος.	131. Μέγας Γεώργιος.
93. * Κοτζίᾶς Νικόλαος.	132. Μελᾶς Κωνσταντῖνος.
94. * Κουγέας Σωκράτης.	133. * Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.
95. Κούζης Ἀριστοτέλης.	134. * Μηλιάδης Ἰωάννης.

135. * Μητσόπουλος Χρῖστος.
136. Μιράσγετζης Δημοσθένης.
137. Μιτσός Μάρκελλος.
138. * Μιχαηλίδης Μιχαήλ.
139. * Μπαβαβέας Ἀδαμάντιος.
140. Μπακαλάκης Γεώργ.
141. * Μπαχαρίας Στυλιανός.
142. * Μπενάκης Ἀντώνιος.
143. * Μπένσης Βλαδίμηρος.
144. * Μπέρτος Νικόλαος.
145. * Μπουρνιάς Ἀντώνιος († 1948).
146. Μυλωνᾶς Παῦλος.
147. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.
148. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.
149. * Νομικὸς Μᾶρκος.
150. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.
151. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος Ἀρ.
152. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.
153. Οἰκονόμου Ἀγγελος. Ἡρ.
154. * Οἰκονόμου Ἰωάννης.
155. * Ὁρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.
156. Πάλλας Δημήτριος.
157. Παμπούκας Ἀπόστολος.
158. Πανοῦτσος Γ.
159. Πανταζόπουλος Ν. Γ.
160. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.
161. Παπαγεωργίου Φιλ. († 19.10.47)
162. * Παπαδάκης Κωνσταντῖνος.
163. Παπαδημητρίου Ἰωάννης.
164. * Παπαηλιοῦ Χαράλαμπος.
165. * Παπαθανασίου Πάνος.
166. * Παπαϊωάννου Γεώργιος.
167. * Παπαϊωάννου Ἰωάννης.
168. * Παπαϊωάννου Κωνσταντῖνος.
169. * Παπαϊωάννου Πάνος.
170. Παπακωνσταντῖνου Κωνστ. Δ.
171. * Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
172. * Παπαντωνίου Ἀπόστολος.
173. * Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
174. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
175. * Παπαστράτος Ἰωάννης.
176. * Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
177. * Παπαφλέσσας Ἰωάννης.
178. * Παπαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
179. * Πεζόπουλος Ἐμμαν. († 16.6.47).
180. Πελεκανίδης Στυλιανός.
181. * Πελεκίδης Εὐστράτιος.
182. * Πέππας Ἀριστοτέλης.
183. * Πεσματζίου Γεώργιος.
184. * Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
185. * Πετρόπουλος Γεώργιος.
186. * Πίστης Νικόλαος.
187. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
188. Πολίτης Λῖνος Ν.
189. Πολυγένης Ἰωάννης Κ.
190. * Πολυχρονιάδης Κωνσταντῖνος.
191. * Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος.
192. * Πουλίτσας Παναγιώτης.
193. * Πουλόπουλος Ἀπόστολος.
194. * Πουρῆς Μιλτιάδης.
195. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος.
196. * Πρινάρης Κίμων.
197. * Πῶπ Γεώργιος († 1946).
198. * Ράλλης Γεώργιος Δ.
199. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ.
200. * Ρινόπουλος Μιχαήλ.
201. * Ροζάκης Σταμάτιος.
202. Ρουμπάνης Γεώργιος.
203. * Ρούνιος Κωνσταντῖνος.
204. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκᾶς.
205. * Ρωμαΐδης Ἰωάννης.
206. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος.
207. * Σαδούκας Χρῖστος.
208. Σακελλαρίου Γεώργιος.
209. Σάρρου Αἰμιλία.
210. Σεργόπουλος Ἰωάννης.
211. * Σκάσσης Ἑρρίκος.
212. * Σκάσσης Θωμᾶς († 1947).

213. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος.
214. * Σκοτίδας Εὐάγγελος.
215. * Σούλης Γεώργιος.
216. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς.
217. Σπυριδάκης Γεώργιος.
218. * Σπυρόπουλος Παναγιώτης.
219. Σταθάκης Καλλέργης Ν. Γ.
220. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης.
221. * Σταθάτος Ἀντώνιος.
222. * Σταμελλάτος Γεώργιος.
223. * Στάμος Ἰωάννης.
224. * Σταμούλης Μιλτιάδης.
225. * Σταυρόπουλος Ἀγγ. Κ. († 14.2.47).
226. Σταυρόπουλος Κωνστ. Ἀγγ.
227. * Σταυρόπουλος Σπυρίδων.
228. Σταυρόπουλος Φοῖβος.
229. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.
230. Στίκας Εὐστάθιος.
231. * Στρέϊτ Γεώργιος.
232. Συνοδινός Ἐλευθέριος.
233. * Σφήκας Δημήτριος.
234. * Σωτηρίου Γεώργιος Α.
235. Σωτηρίου Μαρία.
236. Τεγόπουλος Στυλιανός.
237. Τεγοπούλου Ἡλιοῦ Ἀλεξάνδρα.
238. Τραυλός Ἰωάννης. Μ.
239. * Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
240. * Τσακαλῶτος Ἀθανάσιος.
241. Τσακαλῶτος Πολύβιος.
242. * Τσιπούρας Δημήτριος.
243. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
244. * Φίλων Ἀλέξανδρος.
245. Φουντούλης Δημήτριος.
246. * Χαβιαρᾶς Νικήτας.
247. * Χαρίτος Ἰωάννης.
248. Χατζηδάκης Ἐμμανουήλ.
249. Χατζηκακίδης Ἀθανάσιος Δ.
250. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
251. * Χόνδρος Δημήτριος.
252. * Χριστίδης Δημήτριος.
253. * Χριστόπουλος Μιχαήλ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1945-1947 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ
ΤΗΣ 14^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1948

Κύριοι Ἑταῖροι,

Πρὸ παντὸς ἀπολογισμοῦ τοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας τὸ Συμβούλιον προτάσσει μετὰ βαθείας συγκινήσεως καὶ εὐλαβείας μνημοσύνους λόγους ἐπὶ τῇ ὀδυνηρᾷ ἀπωλείᾳ Αὐτοῦ τοῦ Τακτικοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου, τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Β'.

Ἡ 1^η Ἀπριλίου 1947 ὑπῆρξεν ἀποφρὰς ἡμέρα οὐχὶ μόνον διὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν, ἀλλὰ διὰ σύμπαντα τὸν Ἑλληνισμόν, διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐσβέσθη ἀδοκῆτως μία μεγάλη Ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ μία εὐρυμαθεστάτη διάνοια, ἡ ὁποία κατὰ τὰς δυσχερεστάτας περιστάσεις τοῦ Ἕθνους ἐστάθη ἀκλόνητος καὶ φωτεινὴ ἐπὶ κεφαλῇ αὐτοῦ καὶ ὠδήγησεν αὐτὸ μετ' ἀπαραιμίλλου σωφροσύνης καὶ ἀθορύβου εὐσταθείας πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐδραίως στηριζομένης μονίμου δόξης. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Β' ὑπῆρξεν ἐν τῇ ψυχῇ Αὐτοῦ φορεὺς ὁλοκλήρου τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ ἔφερε τὸ

ἐπίζηλον τοῦτο φορτίον μεθ' ὑπερηφανείας καὶ βαθείας ἐπιγνώσεως τῆς σημασίας αὐτοῦ, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐμεγαλουργήσῃ καὶ ἀπέβῃ ἄξιος τῶν μεγάλων ἐθνικῶν παραδόσεων ἡγέτης καὶ ἀκαταπόνητος ἀγωνιστὴς τῶν δικαίων τοῦ Ἑθνους. Ἐξήσῃ ἐν βασιλικῇ ἀπομονώσει, μισῶν τὸν πολυθόρυβον βίον, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν ἡδράνησεν ἐν τῇ ἐπιμόνῳ ἐπιδιώξει τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος καὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐθνικοῦ βίου.

Ἡ μορφή καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἀποτελεῖ μεγάλην ἡθικὴν κληρονομίαν διὰ πάντα Ἑλληνα ποιοῦντα τὴν μεγαλάνυμον ταύτην γωνίαν τῆς γῆς καὶ ποθοῦντα τὴν εὐδοξον συνέχειαν τῆς ἱστορίας τῆς!

Ἡ δρᾶσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἡ ὁποία εἶχεν ἀνασταλῇ κατὰ τὴν ἐπαχθῇ περίοδον τῆς ἐθνικῆς δουλείας, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀναληφθῇ οὐδὲ μετὰ τὴν εὐτυχῇ ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος, διότι τὸν πρὸς στιγμὴν αἰθριάσαντα οὐρανὸν ἐκάλυψαν ἐκ νέου βαρέα νέφη οἰκονομικῆς δυσπραγίας, τὴν ὁποίαν ἐπέτεινεν ὁ ψυχικὸς ἐφιάλτης τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, τοῦ καταλήξαντος εἰς τὸν σκληρὸν τοῦ ἔθνους ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος.

Ὡς καὶ ἄλλα ἀνώτατα ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία εὐρέθη μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐστερημένη παντὸς ἐκ τῆς εἰς χρεόγραφα περιουσίας τῆς εἰσοδήματος, ὥστε νὰ μὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ μισθοδοτήσῃ μηδὲ αὐτοὺς τοὺς εὐαρίθμους αὐτῆς ὑπαλλήλους.

Εὐτυχῶς ἡ Κυβέρνησις, ἀναλογιζομένη τὰς ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας τοῦ ἡμετέρου καθιδρύματος, ἀνέλαβε τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ διὰ νὰ μὴ ῥιφθῶν εἰς τοὺς δρόμους ἄνθρωποι μετὰ καρτερικότητος ὑπηρετήσαντες τὴν Ἑταιρείαν κατὰ τὰς δυσχερεῖς ἐθνικὰς περιστάσεις.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν συνήλθομεν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀναμένοντες καλλιτέρας ἡμέρας οἰκονομικῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑταιρείας καὶ ἔστω καὶ μερικῆς ἀναλήψεως τῆς δράσεως αὐτῆς, ὥστε καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ κύριοι ἑταῖροι νὰ ἀναθαρρήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς ἐθνικῆς τοῦ Ἰδρύματος ἡμῶν ἀποστολῆς.

Ἐκ τούτου ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Γενική Συνέλευσις τῶν Ἑταίρων θὰ ἐγκρίνῃ τὴν ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐπιβληθεῖσαν παράλειψιν ταύτην.

Κατ' εὐτυχίαν αἱ ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Λαχείου εἰσπράξεις τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑταιρείας, καίπερ μειωθεῖσαι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ 20 % εἰς 10 %, ἤρχισαν νὰ ἀποδίδουν γενναιότερα ποσά, ὥστε τιθέμενα κατὰ μέρος καὶ συσσωρευόμενα νὰ δύνανται νὰ σχηματίσωσι κεφάλαιον ἐπαρκὲς πρὸς ἔναρξιν νέας δράσεως, περιορισμένης μὲν κατ' ἀρχάς, εὐρυτέρας δὲ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ ἀνασκαφικοῦ ἔργου τῆς Ἑταιρείας, ἐν ᾧ μέτρῳ τοῦτο διεξήγετο προπολεμικῶς, δὲν δύναται, βεβαίως, ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ γίνῃ λόγος διὰ τε τὴν οἰκονομικὴν ἀκρόμην ἀνεπάρκειαν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν ἐθνικῶς τεταραγμένην περίοδον, τὴν ὁποίαν διερχόμεθα.

Ἀλλὰ διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν συγκεντρουμένων χρημάτων θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀρχίσωμεν τὸν πλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης καὶ νὰ συνεχίσωμεν τὴν πολύτιμον σειρὰν τῶν ἀρχαιολογικῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας.

Εἵμεθα δὲ ἤδη εὐτυχεῖς ἀγγέλλοντες πρὸς τοὺς Ἑταίρους ἡμῶν, ὅτι ἐξετυπώθη εἰς τόμος τῶν Πρακτικῶν, περιέχων τὰς λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου διὰ τὰ ἔτη 1940-1944, ἤρχισε δὲ καὶ ἡ ἐκτύπωσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τῆς ὁποίας ἡ ἔκδοσις εἶχε σταματήσει εἰς τὸν τόμον τοῦ 1938.

Ἐννοεῖται ὅτι, ἵνα ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰ καθυστερήσαντα ἔτη καὶ ἐπανευρεθῶμεν ἐντὸς τῆς κανονικῆς χρονολογικῆς σειρᾶς καὶ ἀκολουθίας τῶν ἐτῶν, εἵμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκδώσωμεν τόμους ἐνιαίους πλειόνων ἐτῶν, ὅπως ἔπραξαν καὶ ἄλλα ἔθνη εὐρεθέντα ὑπὸ παρομοίας συνθήκας.

Ὡσαύτως ἐλπίζομεν ὅτι θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ἡμιτελοῦς τρίτου πανηγυρικοῦ τόμου τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἑταιρείας, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι ἐτοίμη ἡ ὕλη. Ἡ τρίτομος αὕτη σειρὰ ἀποτελεῖ ἀληθῶς μνημεῖον τῆς σημασίας τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, συντελεσθὲν δι' εὐρυτάτης διεθνοῦς καὶ ἐθνικῆς συνεργασίας.

Παρὰ ταῦτα ἐλπίζομεν νὰ ἐκδώσωμεν ἐντὸς προσεχοῦς χρόνου τὸ σχεδὸν συντετελεσμένον Λεύκωμα, τὸ ὁποῖον παρεσκευάσθη ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῆς ἑκατονταετηρίδος, περιλαμβάνει δὲ τοὺς συντελέσαντας εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὰ ἑκατὸν πρῶτα αὐτοῦ ἔτη.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀναμνηστικῶν τούτων δημοσιευμάτων ὑπολείπεται ἡ ἔκδοσις τοῦ Χρονικοῦ τῶν ἐορτῶν, ὅπερ ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ ὑποστῇ ἀπροσδόκητόν τι κώλυμα ἐκ τῆς ἐθνικῆς περιστάσεως. Τὸ Χρονικὸν τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀναγκαῖον ἐπιστέγασμα τῶν ἐορτῶν, αἱ ὁποῖαι, ὥς πάντες ἐνθυμοῦνται, ἐσημείωσαν σταθμὸν περιφανῆ ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἱστορίᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμῶν Γενικῆς Συνελεύσεως κατὰ τὰ ἔτη 1945, 1946 καὶ 1947 πολλοὺς ἀπωλέσαμεν ξένους καὶ ἡμετέρους ἐταίρους. Ἐκ τῶν ἐπιτίμων συμβούλων ἀπέθανον ὁ Ἀλέξανδρος Della Seta, ὁ Κάρολος Diehl, ὁ Φρειδερίκος Hiller von Gärtringen, ὁ Sir James Frazer, ὁ William Miller, ὁ Gerhart Rodenwaldt, ὁ Pierre Roussel καὶ ὁ Ulrich Wilcken.

Ἐκ τῶν ἐπιτίμων ἐταίρων ἐξέλιπον:

Ὁ πριγκιψ Demidoff, ὁ Roy Flickinger, ἡ Ἰωάννα Gækoop de Jongh, ὁ Gustave Mendel, ἡ πριγκίπισσα Edmond de Polignac, ὁ Georges Radet, ὁ Θεόδωρος Leslie Shear, ἡ Εὐγενία Sellers-Strong, ὁ Νικόλαος Πολίτης, ὁ Sir Cecil Smith.

Ἄνδρες οὗτοι διαπρεπεῖς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, συνδεθέντες διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀγαπήσαντες τὴν χώραν ἡμῶν, φίλοι καὶ κατὰ τὰς εὐτυχεῖς καὶ κατὰ τὰς ἀντιξόους ἡμέρας, διὸ καὶ εὐγνώμονες τιμῶμεν τὴν μνήμην αὐτῶν. Ἡ δυσκολία τῆς

μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπικοινωνίας δὲν κατέστησε δυνατὴν τὴν πληρεστέραν ἐξακρίβωσιν τοῦ θλιβεροῦ τούτου καταλόγου, ἀλλ' ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως τὰ πένθη εἶναι μόνον ταῦτα, ὡς πρὸς τοὺς ξένους φίλους καὶ συνεργάτας.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐταίρων ἐξέλιπον κατὰ τὸ ἔτος 1945 ἡ ἐπιστημονικὴ ὑπάλληλος τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου καὶ δόκιμος βυζαντινολόγος κυρία Βενετία Κώττα, γνωστὴ ἐκ πλειόνων ἀξιολόγων ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας συνέγραψε καὶ ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί, μετ' εὐδοκίμους σπουδὰς ἐν Παρισίοις († 17.7.45).

Ὁ ἀρχιτέκτων Σπυρίδων Κολλινιάτης, ὁ ὁποῖος πολ-
λάκις εἶχεν ἐκδηλώσει τὴν στοργὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑταιρείαν,
ἐξέλιπεν αἰφνιδίως καὶ πολὺ προώρως († 23.7.45).

Κατὰ τὸ ἔτος 1946 ἀπέθανεν ὁ παλαίμαχος δημοσιογράφος,
πολιτευτὴς καὶ ποτε Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Γεώργιος Πώπ,
μετὰ σθένους καὶ χάριτος ὑπερασπίσας πάντοτε τὰς ὑγιεῖς παρα-
δόσεις τοῦ ἔθνους.

Κατὰ τὸ ἔτος 1947 ἔκρουσε συχνότερον ὁ θάνατος τὴν θύραν
τῆς Ἑταιρείας.

Κατὰ Φεβρουάριον (14.2.47) ἀπέθανεν ὁ προσφιλὴς ἡμῶν
συνεργάτης καὶ ἄλλοτε Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου
Ἀθηνῶν Ἀγγελος Σταυρόπουλος, ὅστις ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν
ἐχρημάτισε μέλος τῆς ἐξελεγκτικῆς καὶ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ
ἐπιτροπείας τῆς Ἑταιρείας, πολυτίμους δὲ παρέσχεν εἰς ἡμᾶς ὑπη-
ρεσίας, μετὰ ζήλου πάντοτε καὶ ἐξαιρέτου στοργῆς ἀποβλέπων εἰς
τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Τὸ ἀγαστὸν ἦθος, τὰ
ἐδραῖα ἔθνικα αἰσθήματα καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῆς συνεργασίας τοῦ
ἀνδρὸς μεθ' ἡμῶν θὰ παραμείνωσιν ἀνεξίτηλα εἰς τοὺς συνεργάτας
αὐτοῦ.

Ὁ διαπρεπὴς Ἑλληνιστὴς καὶ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστη-
μίου τῶν Ἀθηνῶν Ἐμμανουὴλ Πεζόπουλος κατέλιπεν ὄντως
δυσαναπλήρωτον κενὸν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Φιλολογικῇ ἐπιστήμῃ

ὑποκύψας εἰς τὸν ἤδη κατὰ τὴν ἐχθρικὴν κατοχὴν ἐκδηλωθέντα κλονισμόν τῆς ὑγείας του († 16.6.47). Μαθητὴς τοῦ πολλοῦ ἐκείνου Κωνσταντίνου Κόντου γενόμενος καὶ μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν ἰδιαιτέρως μετ' ἐκείνου συνδεθεὶς, ἔχων δὲ καὶ φύσιν δεξιάν, ἠδυνήθη εὐρύτατα νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν διδαγμάτων τοῦ μεγάλου διδασκάλου καὶ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐργασίας κατόπιν νὰ ἀποβῇ ἀντάξιός τοῦ διδασκάλου μαθητῆς. Ἡ φιλολογικὴ εὐρυμάθεια τοῦ ἀνδρὸς ἐκφαίνεται ἐν παντὶ αὐτοῦ ἐπιστημονικῷ δημοσιεύματι, ἡ δὲ προχειρότης τὴν ὁποίαν εἶχε περὶ πᾶν φιλολογικὸν ζήτημα ἀνακύπτει ἐν ταῖς προφορικαῖς συζητήσεσιν ἐδείκνυε τὴν βαθεῖαν φιλολογικὴν αὐτοῦ κατάρτισιν. Δυστυχῶς ὁ προώρως ἐπελθὼν θάνατος ἀνέκοψε τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ παραγωγὴν, οὕτω δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ παράσχη ὁ φίλος συνάδελφος πάντα ὅσα ὠφελιμώτατα παρεσκεύαζε πρὸς προαγωγὴν τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης. Ἡ εὐάριθμος χορεία τῶν ἐργατῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐστερήθη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἑμμανουὴλ Πεζοπούλου κορυφαίου συνεργάτου καὶ ὁδηγοῦ, ἡ δὲ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία παλαιοῦ καὶ ἀφωσιωμένου ἐταίρου.

Μετὰ βαθείας λύπης ἀναφέρομεν καὶ τὸν θάνατον τοῦ ἱστορικοῦ Δημητρίου Καλαποθάκη († 1.7.47), τοῦ μετέπειτα ἀφοσιωθέντος εἰς τὴν δημοσιογραφίαν ὡς ἀνταποκριτοῦ Ἀγγλικῶν ἑφημερίδων, διευθύναντος ἐπὶ τινὰ περίοδον καὶ τὸ γραφεῖον τύπου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Συνδυάζων ἱστορικὴν μόρφωσιν καὶ γλωσσομάθειαν μετὰ τρόπων πρᾶων καὶ εὐπροσηγόνων, ἠδυνήθη ὁ Δημήτριος Καλαποθάκης νὰ ὠφελήσῃ ἀθορύβως, ἀλλὰ θετικῶς τὰ Ἑλληνικὰ ζητήματα.

Εἰλικρινῇ λύπην ἠσθάνθημεν καὶ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ δύο παλαιῶν ἐταίρων, ἀμφοτέρων ἱατρῶν, τοῦ Θωμᾶ Σκάσση καὶ τοῦ Βασιλείου Λαμπίκη.

Ἀλλὰ βαθύτατα ἔπληξεν ἡμᾶς ὁ θάνατος τοῦ φιλάτου ἡμῶν ἐν τῷ Συμβουλίῳ συνεργάτου, Ἀντιπροέδρου δὲ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Φιλώτα Παπαγεωργίου († 19.10.47).

Γεννηθεῖς ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅτε ἀκόμῃ ἡ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα ἐτουρκοκρατεῖτο, ἔτυχεν ἐξαιρέτου ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως ὑπὸ γονεῖς ἰδιαιτέρως ἐξέχουσας κατέχοντας θέσιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ τῆς πόλεως, ἐκμαθὼν δὲ ἀρτίως τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν, ἠδυνήθη μετὰ τὸ πέρασ τῶν νομικῶν του σπουδῶν νὰ ἀποβῇ διαπρεπὴς δικηγόρος παρὰ τοῖς τότε δικαστηρίοις τῆς Θεσσαλονίκης, διακρινόμενος μεταξὺ τῶν συναδέλφων αὐτοῦ διὰ τε τὴν μάθησιν καὶ τὸ ἦθος.

Ὅτε ἐπῆλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ἡ ἱστορικὴ πόλις ἀπληευθερώθη ὑπὸ τοῦ νικηφόρου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ὁ Φιλώτας Παπαγεωργίου εἰσῆλθεν ἀρτίως παρεσκευασμένος εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν τῆς εὐρυτέρας πατρίδος καὶ ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης ἔφθασεν εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς δικαστικῆς ἱεραρχίας μετασχὼν ἐπαξίως ὡς μέλος τακτικὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τὴν πρώτην τούτου συγκρότησιν ὑπὸ Πρόεδρον τὸν Κωνσταντῖνον Ρακτιβάν.

Ὅτε ἡ Μοῖρα ἐπέκλωσεν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν τὴν μυσαρὰν ἐκεῖνην κατοχὴν ὁ Φιλώτας Παπαγεωργίου συνελήφθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰς φυλακάς, κατηγορούμενος ὅτι ὡς ὑπάτος ἀρχηγὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐλευθέρων τεκτόνων συνειργάζετο μετ' ἄλλων ξένων στοῶν πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ φασιστικοῦ καθεστώτος τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Ἡ κατηγορία ἦτο βαρεῖα καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐπικίνδυνος, δεδομένου τοῦ ἀπηνοῦς διωγμοῦ, τὸν ὅποιον εἶχον ὑποστῇ αἱ τεκτονικαὶ στοαὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς χώρας ἐκεῖνας. Ἐκ τούτου καὶ ἡ μακροτέρα φυλάκισις τοῦ ἀειμνήστου φίλου ὑπῆρξεν αὐστηρὰ καὶ σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος. Καὶ δὲν ἀπέδειξε μὲν τίποτε ἡ ἐπίμονος καὶ ἐξαντλητικὴ ἀνάκρισις, ὁ δὲ ἀδίκως κατηγορηθεὶς ἀπεφυλακίσθη, ἀλλ' αἱ κακουχίαι τῆς φυλακίσεως καὶ τῆς αὐστηροτάτης ἀπομονώσεως, ὥσει ἐπρόκειτο περὶ τοῦ χειρίστου τῶν κακούργων, ἐκλόνισαν σημαντικῶς τὴν ὑγείαν καὶ τὰ νεῦρα τοῦ διακεκριμένου ἀνδρός, ὥστε κατ' ἀλήθειαν οὐδέποτε πλέον ἀνέκτησε πλήρη τὴν ὑγείαν του καὶ τὴν ψυχικὴν του ἡρεμίαν ὁ ἀεί-

μνηστος συνεργάτης ἡμῶν, εἰς τοῦτο δὲ ἐμμέσως ὀφείλεται καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ.

Ἡ ἀπώλεια τοῦ Φιλῶτα Παπαγεωργίου ἐγένετο βαθύτατα αἰσθητὴ εἰς πάντας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι συνειργάσθησαν μετ' αὐτοῦ, διότι ὑπῆρξεν ἄριστος ἄνθρωπος, εὐγενῆς τὴν ψυχὴν καὶ δίκαιος καὶ φιλόπατρις.

Τὸ ἐν τῇ Συμβουλίᾳ κενὸν εὐτυχῶς ἐδέχθη νὰ πληρώσῃ καὶ ὑπερπληρώσῃ ἀνὴρ διαπρεπέστατος, αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, τοῦ ὁποίου τὴν στοργὴν πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, γινώσκομεν πάντες ἐκ τῆς πολυτίμου καὶ ἐγκύρου αὐτοῦ προεδρίας τῶν Γενικῶν ἡμῶν συνελεύσεων.

Τὸ Συμβούλιον πρὸς τούτοις καθ' ὃ ἔχει ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ δικαίωμα καὶ λαβὸν ὑπ' ὅψιν τὰς ἐξαιρέτους ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσήνεγκεν εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν ὁ Σύμβουλος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου κ. Ἀριστοτέλης Πέππας, ὁμοφώνως ἐξέλεξεν αὐτὸν ἰσόβιον τακτικὸν ἐταῖρον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1947 ἀπὸ τῆς 10ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 18ης, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία εὐχαρίστως μετέσχε προσκληθεῖσα τῶν ἐν Ἀθήναις γενομένων ἐορτῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, ἀδελφοῦ ἰδρυμάτος, τοῦ ὁποίου ἡ μακρὰ καὶ ἔνδοξος ἐπιστημονικὴ δρᾶσις ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ οὐχὶ μόνον τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν διεθνὴ ἐπιστήμην σημαντικῶς προήγαγεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀρχαιολογικὴν κίνησιν εὐστόχως διηυκόλυνε καὶ παρόρμησε διὰ τῆς συναδελφικῆς ἀναστροφῆς καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ παραδείγματος.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ὡς πρεσβυγενὴς ἀδελφὴ τῶν ἐν Ἀθήναις παρομοίων ξένων ἰδρυμάτων τιμῶσα τὸ ἑκατονταετὲς ἔργον τῆς ἐορταζούσης Σχολῆς διὰ μὲν τοῦ Προέδρου αὐτῆς προσέφερεν ἔντυπον συγχαρητήριον γράμμα εἰς Ἀρχαίαν Ἑλληνι-

κὴν ἐντὸς δερματίνου περιβλήματος, διὰ δὲ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου προσεφώνησε τὴν Διεύθυνσιν τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς κατὰ τὴν πρώτην πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς 11ης Σεπτεμβρίου.

Πρὸς τούτοις ὅτε ἡ γενναιοδωρία καὶ ἡ φιλοφροσύνη τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἔφερε τὸν συνάδελφον κ. Ἀ. Κεραμόπουλον καὶ τὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου εἰς Παρισίους διὰ τὸ δεύτερον μέρος τῶν ἑορτῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Σχολῆς, ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν ἐν τῇ Σορβόννῃ γενομένην πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς 6ης Νοεμβρίου 1947 εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ χαιρετίσῃ τὴν Γαλλικὴν Σχολὴν καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ εὐτυχοῦς τούτου γεγονότος τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐνόμισεν ὅτι ὄφειλε νὰ τιμήσῃ Γάλλους ἀρχαιολόγους καὶ ὀνόμασεν ἐπίτιμον ἀντιπρόεδρον μὲν τὸν Καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν Παρισίοις καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Κάρολον Picard, ἄχρι τοῦδε ἐπίτιμον σύμβουλον τῆς Ἑταιρείας, ἐπιτίμους δὲ συμβούλους τὸν Διευθυντὴν τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς καὶ Καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας κ. Ροβέρτον Demangel, τὸν ἐπίτιμον Διευθυντὴν τοῦ Λούβρου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Α. Merlin, τὸν κ. Πέτρον Jouguet, ἐπιφανῇ ἱστορικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ παπυρολόγον, Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Πρύτανιν τῶν μελῶν τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, προεδρεύσαντα δὲ τῶν ἐν Ἀθῆναις ἑορτῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος, τὸν κ. Πέτρον de La Coste Messelière, Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Καθηγητὴν τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν Παρισίοις, καὶ τὸν κ. René Vallois, Καθηγητὴν τοῦ ἐν Bordeaux Πανεπιστημίου, ἀντεπιστέλλον μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας. Ἐπίτιμον ἐταῖρον ὀνόμασε τὸ Συμβούλιον τὸν κ. Fernand Chapouthier, Καθηγητὴν τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου. Ἀντεπιστέλλον δὲ μέλος ὀνομάσθη ὁ νεώτερος δόκιμος ἀρχαιολόγος καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς κ. Pierre Amandry.

Ἡ κατάσταση τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑταιρείας ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κατὰ τὸ ἔτος 1945 εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ἑξ ἀνταλλαγῆς μὲν τόμοι τριάκοντα καὶ εἴς, ἕκ δωρεᾶς δὲ τόμοι τεσσαράκοντα καὶ πέντε, οὐδὲν δὲ βιβλίον ἠγοράσθη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1946 εἰσῆχθησαν εἰς μὲν τόμος ἑξ ἀγορᾶς, ἑξ ἀνταλλαγῆς δὲ τόμοι δέκα τρεῖς καὶ ἕκ δωρεᾶς τόμοι πενήκοντα.

Κατὰ τὸ ἔτος 1947 εἰσῆχθησαν ἑξ ἀγορᾶς μὲν τόμοι τριάκοντα ἑξ, ἑξ ἀνταλλαγῆς δὲ τόμοι ἑκατὸν πέντε καὶ ἕκ δωρεᾶς τόμοι ὀγδοήκοντα ὀκτώ.

Ἡ ἐξέτασις τῶν ἀριθμῶν τούτων δεικνύει ὅτι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ὁμαλότητα βαίνει προοδευτικῶς, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι δὲν θὰ βραδύνη ἐπὶ πολὺ ἡ κανονικὴ προσαύξεις τῆς μοναδικῆς ταύτης Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς βιβλιοθήκης, ὥστε νὰ καταστῇ αὕτη καὶ πάλιν, ὅσον εἶναι δυνατόν, περισσότερον ἐνήμερος ὡς πρὸς τὴν πλουσίαν διεθνῇ ἀρχαιολογικὴν βιβλιογραφίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ξένα δημοσιεύματα ἡ Ἑταιρεία ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς πρὸς τοὺς σπεύσαντας νὰ ἀποστείλωσι τὰ δημοσιεύματα αὐτῶν, περιοδικὰ τε καὶ ἄλλα βιβλία, χωρὶς νὰ ἀναμένωσι τὴν ἐκ μέρους ἡμῶν ἀποστολὴν τῶν ὀφειλομένων ἀνταλλαγμάτων. Δεῖγμα καὶ τοῦτο τῆς πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν καὶ τὸ μακρὸν αὐτῆς ἔργον ἀπονεμομένης τιμῆς. Εἶναι δὲ ἐπείγουσα ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἡ Ἑταιρεία προβῇ γοργότερον εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν δημοσιευτικῶν αὐτῆς καθυστερήσεων, ἵνα ἐπαναλάβῃ τὰς ἑξ ἀνταλλαγῆς κανονικὰς τῆς ὑποχρεώσεις, ὅπως καὶ προηγουμένως εἵπομεν. Εἶναι δὲ αἱ ἀνταλλαγαὶ αὗται σημαντικὸν μέσον πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης. Ὁ δι' ἀγορᾶς πλουτισμὸς εἶναι ἀκόμη δυσχερὴς διὰ τὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια παρεμβάλλονται εἰς τὸ βιβλιοεμπόριον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ῥυθμίσεως τοῦ συναλλάγματος.

Τὸ ζήτημα τοῦ πλουτισμοῦ τῆς βιβλιοθήκης εἶναι σπουδαῖον, διότι ἡ βιβλιοθήκη ἀποτελεῖ θεμελιώδη προϋπόθεσιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ τῆς προαγωγῆς τῶν ἀρχαιολογικῶν δημο-

σιευμάτων. Αἱ ἀνασκαφαὶ δὲν εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς τῶν ἀρχαιο-
 λογικῶν ἰδρυμάτων, ἀλλὰ μέσον πρὸς μελέτην, ἣ ὁποία, μόνη αὐτή,
 ἀποτελεῖ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλ' αἱ ἀνασκαφαί, ὅσον-
 δήποτε εὐκταῖαι καὶ ἂν εἶναι πρὸς ἀποκάλυψιν νέων μνημείων τοῦ
 ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ βίου, δὲν εἶναι τὸ μόνον μέσον πρὸς ἐπιστη-
 μονικὴν πρόοδον, διότι ὑπάρχει ἀκόμη ἀφθονος ὕλη πρὸς ἐπιστη-
 μονικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ συγκρότησιν ἐπιστημόνων ἀρχαιολό-
 γων. Ἐκ τούτου εἶναι προφανὲς ὅτι μεταξὺ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀνα-
 σκαφῶν καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας πρέπει
 νὰ ὑπάρχῃ σύμμετρος ἀντιστοιχία, μᾶλλον δὲ νὰ προέχῃ ἡ ὑπο-
 χρέωσις τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἀνεκδότου ἀκόμη ἐπι-
 στημονικοῦ ὕλικου. Διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ προαγάγωμεν πάσῃ
 θυσίᾳ τὰ ἐπιστημονικὰ δημοσιεύματα, διότι ἄνευ τούτων οὐδεμίαν
 ἀξίαν ἔχουσιν αἱ ἀνασκαφαί. Σήμερον δὲ ὑπάρχει καὶ πρόσθετος
 λόγος, ὅπως ἀσκήσωμεν σὺν φρονῶν ἀνασκαφικὴν πολιτικὴν, διότι
 ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας ἡ στέγασις καὶ ἡ συντήρησις τῶν
 νέων μνημείων καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατος διὰ τὴν ἀνικανότητα
 τοῦ Δημοσίου, ὅπως ἀνταποκριθῇ πρὸς νέας ἀρχαιολογικὰς ὑπο-
 χρεώσεις, ἀφοῦ οὐδὲ τὰς παλαιὰς εἶναι ἱκανὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ,
 τὰ δὲ μουσεῖα καὶ αὐτὰ τὰ τῶν Ἀθηνῶν παραμένουν ἀκόμη κλει-
 στὰ πρὸς μεγάλην ἡθικὴν ζημίαν καὶ ἐπιστημονικὴν βλάβην, μολο-
 νότι σοβαρώτατοι λόγοι ἐθνικῆς ὠφελείας θὰ ἐπέβαλλον τὴν ἀπο-
 κατάστασιν τῶν μουσειακῶν ἡμῶν πραγμάτων.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ὡς τὸ ἀρχαιότατον ἀρχαιολο-
 γικὸν ἴδρυμα αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἀπευθύνῃ ἑκκλησίαν
 πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὲρ τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς ἀρχαιολογι-
 κῆς ταύτης ὑποστάσεως τῆς χώρας.

Ἐγράφη, ὡς ἤκουσα, τελευταῖον ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Ἑλλη-
 νοπαίδων πρέπει νὰ ἀρχίζῃ διὰ τοῦ Σολωμοῦ. Δὲν ἐγράφη δὲ τοῦτο
 ὑπὸ κομμουνιστοῦ, ὡς θὰ ὑπόπτευνέ τις. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν Ἑλλάδα
 ἐὰν ἀρνηθῇ τὰς ἐνδοξοτάτας περιόδους τῆς ἱστορίας της, αἱ ὁποῖαι
 διὰ πάντας τοὺς πεπολιτισμένους λαοὺς χρησιμεύουν ὡς σχολεῖον
 ὑπερτάτου ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἀνατάσεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐνιαία ἀπὸ τῶν παναρχαίων χρόνων μέχρι σήμερον, εἰς οὐδέναν δὲ ἐλληνικῶς σκεπτόμενον ἐπιτρέπεται ἡ διάσπασις τῆς ἐθνικῆς παραδόσεως, διότι τὸ ἀντίθετον θὰ ἐσήμαινε κλονισμόν αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ὑποστάσεως, ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἰργάσθη ἀνενδότως καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία δι' ὅλης τῆς μακρᾶς καὶ ἐθνικῆς αὐτῆς ἱστορίας. Ἦδη δὲ διανοίγονται εὐρύτεροι ὀρίζοντες δράσεως διὰ τῆς εὐτυχοῦς ἐνσωματώσεως τῆς καὶ ἀρχαιολογικῶς σημαντικωτάτης Δωδεκανήσου, ὅπου ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φανῇ κατωτέρα τῆς ξένης δυνάμεως, ἡ ὁποία τὴν κατεῖχεν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κύπρον θὰ ἐνεδεικνύετο καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐργασθῶμεν. Ἀς εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ ὁλοκλήρωσις αὕτη τοῦ ἐθνικοῦ ἔργου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἶναι ταχεῖα!

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΠΕΥΘΥΝΘΕΝ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΑΛΛΙΚΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΕΟΡΤΑΖΟΥΣΑΝ
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΑΥΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗ, ΕΝΘΑΔΕ ΓΑΛΛΙΚΗ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ, ΣΧΟΛΗ,

ΑΙΕΝ ΑΡΙΣΤΕΥΕΙΝ

Πανήγυριν ὑμῖν ἄγουσιν ἐπὶ τῇ τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐνδόξῳ συντελείᾳ οἱ τῆς Ἀθήνησιν Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πρόβουλοι, οἷς Ἀντώνιος Ἐ. Μπενάκης προήδρευε, ἐγραμμάτευε δὲ Γεώργιος Π. Οἰκονόμος, ἔγνωσαν ὑμῖν, ἄνδρες εὐγενέστατοι καὶ τῆς παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς πεφωτισμένοι θιασῶται, τάδε τὰ γράμματα πέμπειν, ἵνα τεκμήριον ταῦτα ὑπάρχῃ τῆς παρὰ τῶν Ἑλλήνων τιμῆς τε καὶ χάριτος ἐφ' οἷς καλοῖς τε καὶ μεγάλοις ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας διαπεπράχατε καὶ ἔτι καὶ νῦν διατελεῖτε ἐργαζόμενοι. Πρῶτοι γὰρ τῶν ξένων μετὰ τὴν τῆς πρεσβυγενοῦς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας γένεσιν εἰς τὴν χώραν τὴν ἡμετέραν ἐπιδημήσαντες οὐκ ἐπαύσασθε δι' ἑκατὸν ἑτῶν ἀτρυτῶς διαπονούμενοι, ἵνα τὰ τῆς Ἑλλάδος μνημεῖα σὺν τέχνῃ πολλῇ ἀνακαλύπτητε καὶ ἐρμηνεῖα ἐνδελεχεῖ τῇ τῆς οἰκουμένης ἀκριβεῖ γνώσει προσάγητε. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν τόπων τῶν καθ' Ἑλλάδα σύμπασαν ἐρεῦνης οὐδὲ ἐπὶ σμικρὸν ἡμελήσατε, ἀλλὰ καλλίσταις συγγραφαῖς

πρῶτοι ὑμεῖς τῇ τῶν ἄλλων ἐρευνῇ τὴν δᾶδα προυφήγατε καὶ τὴν ἐφ' ὑμᾶς τεθεῖσαν ἐλπίδα εὐδόξως ἐδικαιώσατε. Τὸ δ' ὅλον ἔργον τὸ ὑμέτερον οὐχ ἀπλῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀποβλέπειν χρῆναι ἡγούμενοι, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδα παρεκτείνοντες, ἥδι- στον ἄρτυμα τῇ τοῦ ὅλου Ἑλληνικοῦ βίου γνώσει προσέθεσθε καὶ ἐκ τοῦ ζῶντος ἔτι γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο διαγιγνώσκειν οἷοί τ' ἐγένεσθε καὶ τὰ προσλείποντα ἀναπληροῦν. Ἄπαν γὰρ τὸ Ἑλληνικὸν ἐν τι καὶ ἀδιαίρετον καὶ συνεχές ὑπάρχει, οἱ δ' Ἕλληνες αἰεὶ ἑαυτοῖς τὴν τε ψυχὴν καὶ τὴν διάνοιαν ὁμοῖοι, οὐ μέντοι ἀδιαλείπτως ἀκμάζοντες καὶ ἐν παντὶ μεγα- λουργοῦντες διὰ τὴν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων παλίντροπον τύχην, φιλό- τιμοι δ' ὅμως καὶ φιλόδοξοι καὶ ταχὺ ἐπιδιδόντες, ὅταν εἰρήνης τυγχάνωσι καὶ εἰς εὐδοξίαν μὴ διακωλύωνται. Φιλόξενον δὲ τὴν γνώμην ἔχοντες τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εὖνους τῶν ἐπιδημούντων καὶ τοὺς τῆς παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς μετέχοντας προφρόνως φιλοῦσί τε καὶ θεραπεύουσι καὶ εἰς ἰσοπολιτῶν μοῖραν τιθέασιν. Οὕτω δὴ χυμεῖς οὐ μόνον συναγωνιστὰ ἀποβεβήκατε ὀτρηροί τε Μουσᾶων θεράποντες, ἀλλὰ καὶ φίλοι συγχαίροντές τε καὶ συμπάσχοντες ἡμῖν.

Διὸ καὶ τὴν ἐορτὴν τὴν ὑμετέραν ἡμετέραν ἡγούμενοι ἴσα ὑμῖν χαίρομεν καὶ τοὺς πόνους γεραίρομεν τοὺς ὑμετέρους καὶ ἀντιδιδόντες χάριν ἔχομεν ἐφ' οἷς ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας ἐπράξατε καὶ ἔτι πράττετε. Ὑμῖν δὲ δοιὴ φίλος Πάν τε καὶ ἄλλοι ὅσοι τῇδε θεοὶ καλοὺς καὶ εἰς τὸν ἐφεξῆς χρόνον γίνεσθαι τάνδοθεν, ἔξωθεν δ' ὅσα ἔχετε τοῖς ἐντὸς εἶναι ὑμῖν φίλια, πλούσιον δὲ νομίζοιτε τὸν σοφόν, τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος εἴη ὑμῖν ὅσον μήτε φέρειν μήτε ἄγειν δύναιτ' ἄλλος ἢ ὁ σῶφρων.

Ἐρωσθε καὶ χαίρετε καὶ εὐδοξεῖτ' ἐς αἰεί.

Α. Ε. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

Γ. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΕΓΕΝΕΤΟ ΑΘΗΝΗΣΙ
ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝΟΣ ΜΕΣΟΥΝΤΟΣ ΕΤΟΥΣ
ΕΒΔΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΕΤΤΑΡΑΚΟΣΤΟΥ ΚΑΙ
ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ ΑΠΟ
ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1945

Α' ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8^ῃ Ἰουλίου τοῦ 1945 ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 11 π.μ. συνήλθον ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἑταιρείας οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ τε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἑπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1945 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἑπιτροπείας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1944 ὥς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1944.

Παρήσαν ἑταῖροι πεντήκοντα. Γενομένης φανερᾶς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Νικόλαος Ἐξαρχόπουλος, Α' Γραμματεὺς ὁ κ. Κοντολέων καὶ Β' Γραμματεὺς ἡ δις Εὐανθία Δουκάκη. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Νικόλαος Κοντολέων ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἑπιτροπείας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1944, ἡ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἑπιτροπείας καὶ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1945 οἱ κκ. Βασίλειος Αἰγινήτης, Εὐάγγελος Κρητικός, Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Μιλτιάδης Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11.20 π.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1944.

Β' ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Τῇ 15^ῃ Ἰουλίου 1945 ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 11 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς δευτέραν τακτικὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς συνέλεύσεως κ. Πουλίτσα καὶ προέβησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ εἰς μυστικὴν διὰ ψηφοδελτίων ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμ-

βουλίου τῆς Ἑταιρείας διὰ τὴν τριετίαν 1945 - 1947. Ἐψήφισαν ἑταῖροι πεντήκοντα ὁκτώ ἐξελέγησαν δὲ μέλη τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν τριετίαν 1945 - 1947 οἱ κκ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος διὰ ψήφων πενήκοντα ὁκτώ, Ἀριστοτέλης Κούζης διὰ ψήφων 57, Φιλώτας Παπαγεωργίου διὰ ψήφων 57, Γεώργιος Σωτηρίου διὰ ψήφων 57, Ἀντώνιος Μπενάκης διὰ ψήφων 56, Γεώργιος Ν. Βέλτσος διὰ ψήφων 56, Σωκράτης Κουγέας διὰ ψήφων 55, Θεόφιλος Βορέας διὰ ψήφων 54, Μιχαὴλ Βολονάκης διὰ ψήφων 52, Κωνσταντῖνος Ρωμαῖος διὰ ψήφων 48, Ἀντώνιος Κεραμόπουλλος διὰ ψήφων 46, Ἀντώνιος Χατζῆς διὰ ψήφων 46, Ἀναστάσιος Ὁρλάνδος διὰ ψήφων 45.

Συμπλήρωσις καὶ καταρτισμὸς τοῦ νέου Διοικ. Συμβουλίου

Τὸ οὕτως ἐκλεχθὲν ὑπὸ τῶν ἑταίρων νέον Συμβούλιον συνελθὼν τῇ 16^ῃ Ἰουλίου 1945 εἰς συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐξέλεξε μέλη τοῦ Συμβουλίου τοὺς κκ. Σπυρίδωνα Μαρινᾶτον, Δημήτριον Εὐαγγελίδην καὶ Χρῆστον Καροῦζον, Ἀντιπρόεδρον δὲ τὸν κ. Ἀντώνιον Ἐμμ. Μπενάκην καὶ Γραμματέα τὸν κ. Γεώργιον Π. Οἰκονόμον.

Ἐκ τούτων ὁ κ. Καροῦζος δὲν ἀπεδέχθη τὴν ἐκλογὴν του.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΚΑΙ
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΕΤΩΝ
1945-1947

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν Ὑμῖν τὸν Ἰσολογισμόν τῆς χρήσεως 1944, μετατραπέντα ἀπὸ πληθωρικὰς δραχμὰς εἰς νέας, συμφώνως τῷ Ν. 18/44 «περὶ νομισματικῆς διαρρυθμίσεως» καὶ τῷ Ἀν. Ν. 505/45 «περὶ καταρτίσεως Ἰσολογισμῶν τῶν Ἀν. Ἑταιρειῶν χρήσεως 1944/45».

Διὰ τὸν καταρτισμὸν αὐτοῦ, ὡς τιμὴ τῶν διαφορῶν **μετοχῶν** καὶ **δμο-λογιῶν εἰς χρυσόν**, ἐλήφθη ἡ μέση τιμὴ τοῦ χρηματιστηρίου τῶν μηνῶν Φεβρουαρίου—Μαρτίου 1945. **Διὰ τὰς ὑποχρεώσεις** τῆς Ἑταιρείας **εἰς χρυσόν** ἡ ἐπίσημος τιμὴ τῆς χρ. λίρας Ἀγγλίας, ἡ καθοριζομένη ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος (ἄρθρ. 4 καὶ 5 τοῦ Α. Ν. 505/45). **Διὰ τὰς δμο-λογίας** Ἑλληνικῶν Δανείων ἡ τιμὴ τῆς δραχμῆς κατὰ τεμάχιον (ἄρθρ. 2 καὶ 4 τοῦ Α. Ν. 505/45). **Διὰ τὰς ἀπαιτήσεις** καὶ **ὑποχρεώσεις** τῆς Ἑταιρείας εἰς δραχμὰς ἡ ἀναλογία ἡ καθοριζομένη διὰ τοῦ Ν. 18/44 καὶ ἡ παρ. 1 τοῦ ἄρθρ. 5, τοῦ Α. Ν. 505/45 ἐν περιπτώσει ἐκμηδενίσεως τελείως, πρὸς μνεῖαν μὲ τὴν ἀξίαν μιᾶς δραχμῆς.

Αἱ ἐκ τῆς ἀνωτέρω προσαρμογῆς προκύπτουσαι διαφοραὶ συνεκεντρώ-θησαν εἰς λ/σμόν ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰδικὸς λ/σμός προσωρινῆς ἀναγωγῆς», τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ἐμφανίζεται χρεωστικόν, ὡς ἡ συνημμένη ἀνάλυ-σις τοῦ λ/σμοῦ, καὶ τὸ ὅποιον θὰ παραμείνῃ μέχρι νεωτέρων ὁδηγιῶν τοῦ Ὑπουργείου ἢ δύναται νὰ καλυφθῇ δι' ἰσοπόσου ἀνατιμῆσεως στοιχείων τοῦ Ἑνεργητικοῦ, ἐπιδεκτικῶν τοιαύτης δεδικαιολογημένης αὐξήσεως δραχ. 7.552.732.10.

Πρὸς πληρεστέραν εἰκόνα τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων ἀναλύομεν μίαν ἐκάστην τῶν μερίδων τοῦ Καθολικοῦ κεχωρισμένως:

ΤΑΜΕΙΟΝ

1) Τὸ ἐκ πληθωρικῶν δραχμῶν 100.483.096.508.847.30 ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου τῆς 30/11/44 μετετράπη μὲ τὴν ἀναλογίαν τοῦ Ν. 18/44, ἥτοι εἰς νέας δραχμὰς 2.010.

ΑΚΙΝΗΤΑ

1) *Μέγαρον τῆς Ἑταιρείας*, 2) *Ἀκίνητα Κτήματα*. Αἱ μερίδες αὐ-
ται παρέμειναν μετὰ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ ἀναγραφομένην τὴν 30/11/1944
τιμὴν, καθόσον ἀπὸ τοῦ 1941—1944 οὐδεμία ἐπῆλθεν εἰς αὐτὰ μεταβολὴ
εἴτε πρὸς ἐπαύξησιν, εἴτε πρὸς μείωσιν τῆς ἀξίας των, ἐκ ζημιῶν καὶ φθο-
ρῶν ἐκ πολεμικῶν γεγονότων, ἀρθρ. 2 τοῦ Α. Ν. 505/45.

ΜΕΤΟΧΑΙ

1) *Μετοχαὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς*. Ἐκ τῶν 79 μετοχῶν (ἐξ ὧν 10
προέρχονται ἐκ δωρεᾶς Ἰ. Ρώμα), αἱ 9 ὑπελογίσθησαν μετὰ τὴν μέσσην τιμὴν
τοῦ Χρηματιστηρίου τῶν μηνῶν Φεβρουαρίου—Μαρτίου 1945, ἥτοι δρχ.:
49.683.—ἐκάστη, ἥτις εἶναι τιμὴ κατωτέρα τῆς τιμῆς τῆς κτήσεώς των, ἐν
ῶλφ δρχ.: 447.147.—Αἱ δὲ 60 παρέμειναν μετὰ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ ἀνα-
γραφομένην τιμὴν ἥτοι δρχ.: 157.190.25 ὡς τὸ ἀρθρ. 4 τοῦ Ἀν. Ν.
505/45 ὁρίζει.

2) *Μετοχαὶ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος*. Ἐξ αὐτῶν αἱ 100 ὑπελογίσθη-
σαν μετὰ τιμὴν τοῦ Χρηματιστηρίου δρ.: 6.493.—ἐκάστη, αἱ δὲ ἔτεροι 110 πα-
ρέμειναν μετὰ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ ἀναγραφομένην τιμὴν δρχ.: 547.943.70.

3) *Μετοχαὶ Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος*. Αὗται ὑπελογί-
σθησαν μετὰ τιμὴν Χρηματιστηρίου μηνὸς Φεβρουαρίου — Μαρτίου 1945, ἥτοι
δραχ.: 224.20 ἐκάστη.

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΙΣ ΧΡΥΣΟΝ

1) *Ὅμολογίαι Δαν. 1889, 5%, Πάγιον*. Αὗται παρέμειναν μετὰ τὴν
ἐν τῷ Καθολικῷ ἀναγραφομένην τιμὴν δρ.: 88.154.25 καὶ οὐχὶ μετὰ τὴν τιμὴν
τοῦ Χρηματιστηρίου τῶν δραχμῶν 719.90 ἐκάστης, ὡς ἀνωτέραν, συμφώ-
νως τῷ Α. Ν. 505/45.

2) *Ὅμολογίαι Δαν. 1890, Σιδηροδρ. Δαρίσης*. Αὗται παρέμει-
ναν μετὰ τὴν ἐν τῷ Καθολικῷ συνολικὴν των ἀξίαν καὶ δὲν ὑπελογίσθησαν μετὰ
τὴν τιμὴν τοῦ Χρηματιστηρίου τῶν δρχ.: 815.40 ἐκάστη, διὰ τὸν ἴδιον
ὡς ἄνω λόγον.

3) *Ὅμολογίαι Δαν. Ἀμύνης, 1907*. Ὅμοίως παρέμειναν μετὰ τὴν
ιδίαν συνολικὴν των ἀξίαν καὶ δὲν ὑπελογίσθησαν μετὰ τιμὴν τοῦ Χρηματι-
στηρίου τῶν δρ.: 170.20 ἐκάστη.

4) *Ὅμολογίαι Δαν. 1914, τῶν 500 ἑκατομμ.* Αὗται ὑπελογίσθησαν
μετὰ τὴν τιμὴν τοῦ Χρηματιστηρίου δρ.: 1.034.20 ἐκάστη.

5) *Ὅμολογίαι Δαν. Κεφαλαιώσεως, 1893, καὶ ἀπόδ. φρ. 140*.
Αὗται παρέμειναν, ὡς εἶχον καὶ δὲν ἐλήφθη ἡ τιμὴ τοῦ Χρηματιστηρίου
δραχ.: 832.40 οὔτε ἡ τιμὴ τοῦ φράγκου.

6) *Ὁμολογίαί Δαν. Προσφυγικοῦ, 1924.* Δι' αὐτὰς ἐλήφθη ἡ τιμὴ τοῦ Χρηματιστηρίου δρ.: 1.030.40, ὡς μικροτέρα τῆς τιμῆς τῆς κτήσεώς των.

7. καὶ 8) *Ὁμολογίαι Δαν. Κτηματικ. Πίστεως 1927 καὶ 1930, λιγῶν.* Διὰ ταύτας ἐλήφθη ἡ τιμὴ τοῦ Χρηματιστηρίου δρ.: 1.327.— ἐκάστη.

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

- 1) 'Ομολογίαι Δαν. Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μεταναστεύσεως, 1923.
- 2) 'Ομολογίαι Δαν. Ἀπολλοτριώσεως, 1919, 1929, 1931 καὶ
- 3) 'Ομολογίαι Δαν. Πατριωτικοῦ. Αὗται ὑπελογίσθησαν μὲ μίαν δραχμὴν κατὰ τεμάχιον, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 4 τοῦ Α. Ν. 505/45.

Διὰ τὰς ὑπολοίπους μερίδας τοῦ Καθολικοῦ εἰς δραχμὰς ὥς:

1)	Καταθέσεις ἐλ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ	δραχ.:	271.788.20
2)	Ἐξοδα προϋπ/σμοῦ 1944	δραχ.:	122.959.040.021.794.20
3)	Ἑγγυοδοσίαι	δραχ.:	5.000.—
4)	Ὑπὲρ τῶν Μουσείων	δραχ.:	108.313.80
5)	Προκαταβολαὶ	δραχ.:	736.614.068.—
6)	Ἑγγυοδόται	δραχ.:	5.000.—
7)	Κέρδη καὶ ζημίαι	δραχ.:	27.395.284.648.45

ἐλήφθη ἡ ἀναλογία τοῦ Ν. 18/44, ἥτοι 50 δι᾽ ἑκατομμ. εἰς 1 νέαν δρα-
χμὴν καὶ κάτω τοῦ ποσοῦ τούτου, ἀναφέρονται πρὸς μνεῖαν μὲ τὴν ἀξίαν
1 δραχμῆς.

Τέλος διὰ τὸν υπολογισμὸν τοῦ Ἀτόκου Δανείου 6 λίρων χρυσῶν κ. Μπενάκη, ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καθοριζομένη τιμὴ δι' ἐγγράφου της, εἰς τὸ ὁποῖον ὀρίζεται ὡς ἐπίσημον τιμὴν τῆς χρ. λίρας Ἀγγλίας 2 χαρτίνας Ἀγγλίας δραχ. 600 ἐκάστην, ἥτοι δραχ. 1200 δι' ἐκάστην λίραν χρ. Ἀγγλίας $\times 6$ λίρας δραχ. 7.200.—

Συνημμένως ἐπισυνάπτομεν τὸν Ἰσολογισμόν τῆς χρήσεως 1944, εἰς νέας δραχμάς, ὡς καὶ ἀνάλυσιν τοῦ Εἰδικοῦ Λ/σμοῦ προσωρινῆς Ἀναγωγῆς, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου θὰ παραμείνῃ ἔκκρεμὲς καὶ θὰ κανονισθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἥ μέχρι τῆς ὁριστικῆς προσαρμογῆς τῶν Ἰσολογισμῶν ἐπὶ σταθερωτέρων οἰκονομικῶν βάσεων.

Ἐπίσης ὑποβάλλομεν τὸν Ἰσολογισμόν τῆς χρήσεως 1944 εἰς νέας δραχμὰς τοῦ Κληροδοτήματος Ἰωάν. Μαροκοπούλου, καταρτισθέντα καὶ τοῦτον, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 18/44 καὶ Α. Ν. 505/45, ὡς καὶ ἀνάλυσιν τῆς μερίδος Εἰδικὸς λ/σμός προσωρινῆς Ἀναγωγῆς. Ἐκ τοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ κληροδοτήματος ἐμφαίνεται ἡ τελεία ἐκμηδένισις τῆς περιουσίας του. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν κατέστη δυνατός ὁ καταρτισμὸς προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1945.

² Αθῆναι τῇ 31 Δεκεμβρίου 1945

Μετὰ τιμῆς
'Η Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Β. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ
καταρτισθείς εις νέας δραχμὰς συμφώνως
«Περὶ καταρτίσεως Ἱσολογισμῶν Ἀωνύμων Ἐταιρειῶν χρ. 1944/45»,

ΔΟΥΝΑΙ

Ἐνεργητικὸν

	Ταμείον ὑπόλοιπον 30.11.44	2.010.—
	Μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	259.863.80
	Ἀκίνητα κτήματα	17.847.50
	79 Μετοχαὶ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, (ἐξ ὧν 10 δωρεᾶς Ρώμα)	604.337.25
	210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	1.197.243.70
	180 » Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	40.356.—
	405 Ὅμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 5 ⁰ / ₀ , Πάγιον	88.154.25
	75 » » » 1890, 5 ⁰ / ₀ , Σιδ. Λαρίσης	20.193.75
	121 » » » 1907, 5 ⁰ / ₀ , Ἀμύνης	8.315.20
	235 » » » 1914, τῶν 500 ἑκατομμυρίων	243.037.—
	1 » » » 1893, 5 ⁰ / ₀ & ἀπόδ. φρ. 140	640.—
	25 » » » 1924, 7 ⁰ / ₀ Προσφυγικοῦ	25.760.—
	155 » » » 1930, Κτηματ. Π. λιρῶν	205.685.—
	95 » » » 1927, Κτηματ. Π. λιρῶν	126.065.—
	150 » » » 1923, 6 ⁰ / ₀ Ἑλλ/βλγρ. Μετ.	150.—
	1000 » » » 1919, 1929, 1931, Ἀπαλλοτριώσεως	1.000.—
	30 » » » Πατριωτικοῦ	30.—
	Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ	1.—
	Ἐξόδα Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944	2.—
	Ἐγγυοδοσίαι	1.—
	Εἰδικὸς λογαριασμός Προσωρινῆς Ἀναγωγῆς	7.552.732.10
	νέαι δρ: . . .	10.393.424.55

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ

«Εἰδικὸς Λογαριασμός

ΧΡΗΣΙΣ 1944

ΧΡΕΩΣΙΣ

1) Ταμείον	100.483.096.506.837.30
2) Ὅμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγαρ. Μεταν.	52.583.60
3) » » Ἀπαλλοτριώσεως 1919, 1929, 1931	62.500.—
4) » » 500 ἑκατ. 1914	303.564.65
5) » » Προσφυγικοῦ, 1924	157.287.50
6) » » Κτηματ. Π. 1930, λιρῶν	1.150.189.—
7) » » » Π. 1927, λιρῶν	706.493.40
8) Μετοχαὶ Κτηματικῆς Τραπεζῆς	139.644.—
9) » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	102.365.50
10) » Ἐθνικῆς Τραπεζῆς	77.520.—
11) Καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐν ὄψει	271.787.20
12) Ἐξόδα Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944	122.959.040.021.792.20
σύνολον δραχμῶν . . .	223.442.139.552.564.35
Ὑπόλοιπον εἰς νέον . . .	7.552.732.10

μέ τιμάς 31 Μαρτίου 1945 Χρηματιστηρίου και Τραπ. τῆς Ἑλλάδος

LABEIN

Κεφάλαιον	9.096.067,85
Κεφαλαιοποίησις ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων	1.290.153,20
Ἐγγυοδότη	1.—
Προκαταβολαὶ	1.—
Κέρδη καὶ Ζημίαι	1.—
Ὑπὲρ τῶν Μουσείων	1.—
Ἀτοκον προσωρινὸν Δάνειον λιγῶν χρ. 6.	7.200.—
	10.393.424,55

Προσωρινής 'Αναγωγής»

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

1) Ὁμολογίαι Πατριωτικοῦ Δανείου	5.—
2) Μερὶς Ὑπὲρ τῶν Μουσείων	108.312.80
3) Προκαταβολαὶ	736.614.067.—
4) Κέρδη καὶ Ζημίαι	27.395.284.647.45
5) Ὑποκαταβολαὶ, δάνειον χρ. λ. 6	223.413.999.992.800.—
Πρὸς ἐξίσωσιν . . .	7.552.732.10
	223.442.139.552.564.35

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαργοπούλου χρήσεως 1944 εἰς νέας δρα-
χμάς, συμφώνως τῷ Νόμῳ 505/1945 καταρτισθεὶς μὲ τιμὰς 31/3/945

Ἑνεργητικὸν		Παθητικὸν
Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ δρ.	1.—	Δωρεαί, Κληρονομίαι καὶ Κληροδοτήματα 677.002.20
Καταθέσεις Κεφαλαίου παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τρα- πέζῃ δρ.	1.—	
Ὅμολογίαι Δαν. Ἀν. Α΄ 1922, 6½ % τεμ. 4083 @ 1 δρ. κατὰ τεμ. . δρ.	4.083.—	
Εἰδικὸς Δ/σμὸς προσωρι- νῆς Ἀναγωγῆς . . δρ.	672.917.20	
ἐν ὅλῳ . . »	<u>677.002.20</u>	ἐν ὅλῳ δρ. <u>677.002.20</u>

Ἀνάλυσις μερίδος «Εἰδικὸς Δ/σμὸς Προσωρινῆς Ἀναγωγῆς»

Χρέωσις	Πίστωσις
Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ .	345.467.—
Καταθέσεις Κεφαλαίου παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ	3.265.—
Ὅμολογίαι Ἐθν. Δαν. Ἀν. Α΄ 1922, 6½ % (τεμ. 4083)	324.185.20
Δρ.	<u>672.917.20</u>

Ἀθῆναι, τῇ 20 Νοεμβρίου 1945

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1945
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1945, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15 τῆς 20 Μαρτίου 1946 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου τῆς Ἑταιρείας, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1945, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

ΜΕΡΟΣ Α΄
Α΄ Χρηματικόν.

Ταμεῖον.

α) Χρέωσις :

1.	Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 30		
	Νοεμβρίου 1944 ἀνήρχετο εἰς	δρχ.	2.010.—
2.	Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἑσοδα Γ. Προϋπ/σμοῦ ἀπὸ 1/12/44-		
	31/12/1945	»	4.165.711.—
3.	» » Προκαταβολάς	»	169.536.—
4.	» » Καταθέσεις ἐν ὧσφι παρὰ τῇ Ἑθν. Τραπ. »		300.000.—
5.	» » Ἀτοκ. προσωρ. δάν. χρ. λιρ. Ἀγγλίας 4 »		11 400 —
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.648.657.—</u>

β) Πίστωσης :

1.	Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Γ. Προϋπ/σμοῦ ἀπὸ 1/12/44-		
	31/12/1945	δρχ.	1.886.936.—
2.	» » Προκαταβολάς	»	169.536.—
3.	» » Καταθέσεις ἐν ὧσφι παρὰ τῇ Ἑθν. Τραπ. »		2.000.000.—
4.	» » Ἑσοδα γ. προϋπ/σμοῦ. Τὰ ἐπιστραφέντα »		8.400.—
	Εἰς μεταφορὰν	δρχ.	<u>4.064.872.—</u>

	ἐκ μεταφορᾶς	δρχ.	4.064.872.—
5.	Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὐρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/12/45	»	583.785.—
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.648.657.—</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων

α) Ἑσοδα.

1)	Ἀπὸ μισθώματα αἰθουσῶν	δρχ.	50.500.—
2)	» ἀντίτιμον δημοσιευμάτων «Ἀρχ. τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος»	»	600.—
3)	» εἰσφορὰς τακτικῶν ἐταίρων	»	11.385.—
4)	» ποσοστὸν ἐκ τοῦ Ἑθνικοῦ Λαχείου	»	2.567.534.—
5)	» ἐνίσχυσιν τοῦ Δημοσίου διὰ μισθοῦς κλπ.	»	1.521.600.—
6)	» πώλησιν ἀχρήστου ὑλικοῦ	»	1.450.—
7)	» ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	12.642.—
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.165.711.—</u>

β) Ἐξοδα

1)	Εἰς μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ	δρχ.	1.278.015.—
2)	» ἔξοδα γραφείων	»	412.168.—
3)	» ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις	»	58.900.—
4)	» ἀσφάλιστρα, φύλακτρα καὶ ἄλλα ἔκτακτα ἔξοδα	»	59.805.—
5)	» κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις	»	76.973.—
6)	» ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	»	1.075.—
7)	» ἔσοδα προϋπ/σμοῦ, ἐπιστρεφόμενα	»	8.400.—
		δρχ.	<u>1.895.336.—</u>
8)	» περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας, τὸ καθαρὸν κέρδος προστιθέμενον εἰς τὴν περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας	δρχ.	<u>2.270.375.—</u>
		τὸ ὅλον δρχ.	<u>4.165.711.—</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμός.

α) Ἑνεργητικόν :

Τὸ Ἑνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 12.675.199.55 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1.	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	583.785.—
2.	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3.	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4.	» 79 μετοχὰς τῆς Ἑθν. Τραπ. (ἔξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα) »		604.337.25
5.	» 180 » » Κτηματικῆς Τραπεζῆς	»	40.356.—
6.	» 210 » » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.197.243.70
7.	» 405 ὁμολ. Ἑθν. Δαν. 1889, 5%, Πάγιον	»	88.154.25
8.	» 75 » » 1890, 5%, Σιδηρ. Λαρίσης »		20.193.75
9.	» 121 » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315.20
10.	» 235 » » 1914, 5%, τῶν 500 ἑκατομμ. »		243.037.—
11.	» 1 » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσ. καὶ ἀπόδ. φρ. 140		640.—
12.	» 25 » » 1924, 7%, Προσφυγικοῦ	»	25.760.—
13.	» 155 » » 1930, Κτηματ. Πίστεως Λ. »		205.685.—
14.	» 95 » » 1927, » » » »		126.065.—
15.	» 30 » » Πατριωτικοῦ	»	30.—
16.	» 1000 » » 1919, 1929, 1931, Ἀπαλλοτρ. »		1.000.—
17.	» 150 » » 1923, Ἑλλ/βουλγ. Μεταναστ. »		150.—
18.	» Ἑγγυοδοσίας	»	1.—
19.	» Ἐξοδα προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944	»	2.—
20.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῷ λ/σμῷ παρὰ τῇ Ἑθν. Τρ. »		1.700.001.—
21.	» Εἰδικὸν Λ/σμὸν προσωρ. ἀναγωγῆς	»	7.552.732.10
τὸ ὅλον δρχ.			<u>12.675.199.55</u>

β) Παθητικόν:

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 12.675.199.55 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1.	Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου	δρχ.	9.096.067.35
2.	» » ἀντιτίμου κεφαλαιοποιήσεως ἐκ πωλ. ἀκιν. »		1.290.153.20
3.	» » ποσοῦ τῶν ἐγγυοδοτῶν	»	1.—
4.	» » » κερδῶν καὶ ζημιῶν	»	1.—
5.	» » » προκαταβολῶν	»	1.—
6.	» » » μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»	1.—
7.	» » » ἀτόκου προσ. δανείου χρ. λ. 10 Ἀγγλ. »		18.600.—
8.	» τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρείας (περίσσ. 1945) »		2.270.375.—
τὸ ὅλον δρχ.			<u>12.675.199.55</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945 ἀνήρχετο εἰς δραχμάς: 12.675.199.55 ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1.	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	583.785.—
2.	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3.	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4.	» 79 μετ. τῆς Ἑθν. Τραπ. (ἐξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα) »		604.337.25
5.	» 180 » » Κτηματικῆς Τραπεζῆς	»	40.356.—
6.	» 210 » » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.197.243.70
7.	» 405 ὁμολ. Ἑθν. Δαν. 1889, 5 %, πάγιον	»	88.154.25
8.	» 75 » » » 1890, 5 %, Σιδηρ. Λαρίσης »		20.193.75
9.	» 121 » » » 1907, 5 %, Ἀμύνης	»	8.315.20
10.	» 235 » » » 1914, 5 %, τῶν 500 ἑκατ.	»	243.037.—
11.	» 1 » » » 1893, 5 %, Κεφαλαιώσεως καὶ ἀπόδ. φρ. 140 »		640.—
12.	» 25 » » » 1924, 7 %, Προσφυγικοῦ	»	25.760.—
13.	» 155 » » » 1930, Κτηματ. Πίστ. Λιρ. »		205.685.—
14.	» 95 » » » 1927, » » » » »		126.065.—
15.	» 30 » » » Πατριωτικοῦ	»	30.—
16.	» 1000 » » » 1919, 1929, 1931, Ἀπαλλ. »		1.000.—
17.	» 150 » » » 1923, Ἑλλ./βουλγ. Μεταναστ. »		150.—
18.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἑθν. Τρ. »		1.700.001.—
19.	» Ἑγγυοδοσίας	»	1 —
20.	» Ἐξοδα προϋπολογισμοῦ χρήσ. 1944	»	2 —
21.	» Εἰδικὸν λ/σμὸν προσωρινῆς Ἀναγωγῆς	»	7.552.732.10
τὸ ὅλον δρχ.			<u>12.675.199.55</u>

Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω χρήσεως ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους 1945.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἔτους 1945 τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθόσον ἐλλείπει Ἐσόδων δὲν κατηρτίσθῃ προϋπ/σμός χρ. 1945, οὔτε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους ἐπῆλθε καμμία μεταβολὴ πλὴν τῶν 100 δραχμῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλεν ἡ Ἑταιρεία ἐκ τοῦ ταμείου της διὰ λ/σμὸν τοῦ κληροδοτήματος, ἐλλείπει μετρητῶν, διὰ τὰ φύλακτρα χρεογράφων παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ. Ἐπομένως ἡ περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου παραμένει ὡς εἶχε τὴν 30 Νοεμβρίου τοῦ 1944, ὡς κάτωθι:

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου

1. Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ . . .	δρχ.	1.—
2. » Κεφαλαίου » » » » . . . »		1.—
3. Ὁμογίαι Ἐθν. Δαν. Ἀν. Α' 1922, 6 $\frac{1}{2}$ %, τεμ. 4083 . . . »		4.083.—
5. Εἰδικὸς Λ/σμὸς προσωρινῆς Ἀναγωγῆς »		672.917.20
	τὸ ὅλον δρχ.	<u>677.002.20</u>

*Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Μαρτίου 1946**Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία*

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ
 ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
 ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
 ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ	Εἶδος ἐσόδων	Προϋπολο- λογηθέντα	Εἰσπρα- χθέντα	Πραγματο- ποιηθέντα	Διαφορὰ	
					ἐπὶ πλέον	ἐπὶ ἔλαττον
Κεφάλ.	Αριθ.					
Α'	1-1-15	Μερίσματα καὶ τόκοι . .	—	—	—	—
»	2-1	Μισθώματα αἰθουσῶν . .	50000	50500	50500	500
»	3-1-2	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	10000	600	600	—
Β'	1-1	Εἰσφορὰι ἐταίρων . . .	17000	11385	11385	—
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τοῦ Λα- χείου τοῦ Στόλου καὶ Ἀρχαιοτήτων	600000	2567534	2567534	1967534
Β'	2-2	Τὰ καταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ Δημοσίου πρὸς πλη- ρωμὴν τῶν ἀποδοχῶν τοῦ προσωπικοῦ . . .	1403700	1521600	1513200	109500
Γ'	1-1	Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὕλικου καὶ ἐξ ἄλλων ἀ- προβλέπτων ἐσόδων . .	11300	1450	1450	—
»	1-2	Εἰσφορὰ τοῦ Δημοσίου διὰ τὰ δημοσιεύματα τῆς Ἑ- ταιρείας	3000000	—	—	—
»	1-3	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρή- σεων	369000	12642	12642	—
		Σύνολον	5461000	4165711	4157311	2077534
						3381223

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρου 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1) Ἀντ. Κεράμοπούλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελεφῶν. 1937. τ. 1 . . . Δραχ. 600.—

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1945

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Εἶδος ἐξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Πιστώσεις Συντελεστικὰ ἐκ τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ	Σύνολον μετὰ τὴν συμπλήρ. τῶν πιστώσεων	Δαπανηθέντα	Πραγματοποι- ηθέντα	Διαφορὰ ἐπὶ ἐλλείπον τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων
Κεφάλ.	Ἀριθ.							
Α'	1-1-7	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα	1230440	50000	1280440	1278015	1278015	2425
»	2-1	Ἔξοδα γραφείων	400000	15000	415000	412168	412168	2832
»	3-1	Ἔξοδα Βιβλιοθήκης	100000	—	100000	—	—	100000
»	4-1	Ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις μεγάρων	100000	—	100000	58900	58900	41100
Β'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται	—	—	—	—	—	—
»	2-1-2	Δημοσιεύματα	2000000	—	2000000	—	—	2000000
»	3-1	Συνδρομαὶ εἰς περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀρχαιολογικά	—	—	—	—	—	—
»	4-1	Διδασκαλία	50560	—	50560	—	—	50560
Γ'	1-1	Διάφορα ἔκτακτα καὶ ἀ- πρόβλεπτα ἔξοδα	100000	—	100000	59805	59805	40195
»	1-2	Ἀναλογοῦν τῇ Ἐταιρ. ἀ- σφάλιστρα κοιν. ἀσφαλ.	100000	—	100000	76973	76973	23027
»	2-1	Ὑπόλοιπον ἐκτ. χορ. Δημ. ἐορτ. 100ρίδος	1000000	—	1000000	—	—	1000000
»	3-1	Διάφορα ἔξοδα παρελθ. χρήσεων	150000	—	150000	1075	1075	148925
Δ,	1	Ἐκτακτον ἀποθεματικὸν Τακτ. ἀποθεμ. (μετεφέρθ. 65000 εἰς κεφάλ. Α-1-1 καὶ 2-1)	100000	—	100000	—	—	100000
»	2	Σύνολον	5396000	65000	5461000	1886936	1886936	3574064
Β'	2-2	Ἔσοδα ἐπιστραφέντα	—	—	—	8400	—	—
						1895336		

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

Ἔσοδα	Δραχ.	4157311
Ἔξοδα	»	1886936
Περίσσευμα	Δραχ.	2270375

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1945.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ Π. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΗΣΙΣ 1945

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς — | 2) Πρακτικά τῆς 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας —

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας				
Αἰξῶν ἀριθμ.	'Επιγραφὴ Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθ. Ποσόν
1	'Αντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν	1	600	600
Ἀνακεφαλαίωσις				
1	'Αρχαιολογική 'Εφημερίς		Δρχ.	—
2	Πρακτικά 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας		»	—
3	Διάφορα δημοσιεύματα		»	600
		Σύνολον	»	600

Γ' ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς	
Σειρὰ ἐτῶν	'Αριθ. τόμων
1927 / 28	1
1936	1
1937 α'	1
1937 β'	4
1938	1
Σύνολον	8

2) Πρακτικά 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας	
Σειρὰ ἐτῶν	'Αριθ. τόμων
1939	2
Σύνολον	2

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς 'Εταιρείας

Αἰξῶν ἀριθμ.	'Επιγραφὴ Συγγράμματος	Ἐξαχθ. τόμοι
1	Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	1
2	Κωνστ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς Ἐλευσίνοσ ἀγγλιστί. 1935	2
3	Γεωργ. Π. Οἰκονόμου. Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας. (Πανηγ. λόγος) 1942	2
	Σύνολον . . .	5

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1946
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί υπογεγραμμένοι αποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1946, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 39 τῆς 26 Μαΐου 1947 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1946, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα :

Α' Χρηματικόν.

Ταμεῖον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1945	δρχ.	583.785.—
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἑξοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1946	»	100.811.756.—
3) Προκαταβολαὶ	»	80.124.571.—
4) Ἀναλήψεις ἐκ τῶν καταθέσεων παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	1.206.342.—
5) Ἀτοκον δάνειον	»	1.350.000.—
Σύνολον . . . δρχ.		<u>184.076 454.—</u>

β) Πίστωσις :

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1946	δρχ.	25.572.909 —
2) Προκαταβολαὶ	»	80.124 571.—
3) Καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	71.977.290.—
4) Ἀτοκον δάνειον	»	1.368.600.—
5) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ		<u>5.033.084.—</u>
Σύνολον . . . δρχ.		<u>184 076 454.—</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων.*α) Ἑσοδα :*

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	δρχ.	473.317.—
2) » μισθώματα αἰθούσης μεγάρου	»	848.000.—
3) » ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	»	5.000.—
4) » ἐτησίαις εἰσφορὰς Ἑταίρων	»	11.215.—
5) » δικαιώματα ἐκ τοῦ Λαχείου τοῦ Στόλου	»	80.124.571.—
6) » συνδρομὴν τοῦ Δημοσίου	»	18.893.840.—
7) » ἀπρόβλεπτα ἔσοδα	»	191.200.—
8) » ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	264.613.—
Σύνολον . . . δρχ.		<u>100.811.756.—</u>

β) Ἐξοδα :

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	δρχ.	14.063.370.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	6.279.951.—
3) » ἔξοδα βιβλιοθήκης	»	924.000.—
4) » ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις	»	1.687.200.—
5) » δικαστικά, χαρτόσημα κλπ.	»	732.042.—
1) » ποσοστὸν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἀναλογοῦν τῇ Ἑταιρείᾳ	»	554.946.—
7) » διάφορα ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	»	1.331.400.—
Σύνολον . . . δρχ.		<u>25.572.909.—</u>
Περίσσειμα ἐσόδων καὶ ἐξόδων χρήσεως 1946	»	75.238.847.—
Σύνολον . . . δρχ.		<u>100.811.756.—</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.*Α' Ἑνεργητικόν.*

Τὸ Ἑνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 9/1/947 ἀνήρ- χετο εἰς	δρχ.	<u>80.342.712.45</u>
ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :		
1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	5.033.084.—
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 79 μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (ἔξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα)	»	604.337.25
Εἰς μεταφορὰν δρχ.		<u>5.915.132.55</u>

				Ἐκ μεταφορᾶς δρχ.	5.915.132 55
5)	»	405 ὁμολογίας Ἑθν. Δαν. 1889, 5 ^ο / _ο , Πάγιον .	»		88.154 25
6)	»	75 » » » 1890, 5 ^ο / _ο , Σιδ. Λαο. »	»		20.193.75
7)	»	121 » » » 1907, 5 ^ο / _ο , Ἀμύνης .	»		8.315.20
8)	»	235 » » » 1914, 5 ^ο / _ο 500 ἑκατ. .	»		243.037.—
9)	»	1 » » » 1893 καὶ ἀπὸδ. φρ. 140 »	»		640.—
10)	»	30 » » » Πατριωτικοῦ . . .	»		30.—
11)	»	25 » » » Προσφ. 1924, 7 ^ο / _ο .	»		25.760.—
12)	»	180 μετοχὰς Κτηματ. Τραπ. τῆς Ἑλλάδος . .	»		40.356.—
13)	»	210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος . . .	»		1.197 243.70
14)	»	1000 ὁμολογίας Ἑθν. Δαν. Ἀπαλλ. 1919, 1929, 31 »	»		1.000.—
15)	»	155 » Δαν. Κτημ. πίστεως 1930, Α. .	»		205.685.—
16)	»	95 » » » 1927, Α. .	»		126 065.—
17)	»	150 » Ἑλλ/βουλγ. Μεταν. 1923, 6 ^ο / _ο »	»		150.—
18)	»	καταθέσεις ἐν ἀνοικτῷ λ/σμῷ παρὰ τῇ Ἑθν. Τρ. »	»		72.470.949.—
19)	»	ἐγγυοδοσίας	»		1.—
Σύνολον . . . δρχ.					<u>80.342.712 45</u>

Β' Παθητικόν :

Τὸ παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 9/1/47 ἀνήρ- χετο εἰς δρχ.				80.342.712.45
ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :				
1)	Ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον	δρχ.	9.096.067.35	
2)	» κεφαλαιοποίησιν ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων »		1.290.153.20	
3)	» προκαταβολὰς	»	1.—	
4)	» ἐγγυοδότας	»	1.—	
5)	» κέρδη καὶ ζημίας	»	1.—	
6)	» μερίδα ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»	1.—	
7)	» περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας	»	69.956.487.90	
Σύνολον . . . δρχ.				<u>80 342.712.45</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας τῇ 9/1/47 ἀνῆρχετο εἰς δρχ.				80.342.712 45
ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς :				
1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	5.033.084.—	
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80	
3)	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50	
4)	» 79 μετοχὰς τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς (ἐξ ὧν 10 δωρεᾶς Ρώμα)	δρχ.	604.337.25	
Εἰς μεταφορὰν δρχ.				<u>5.915.132.55</u>

			Ἐκ μεταφορᾶς δρχ.	5.915.132 55
5)	»	405 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. 1889, 5%, Πάγιον .	»	88.154 25
6)	»	75 » » » 1890, 5%, Σιδ. Λαρ.	»	20.193.75
7)	»	121 » » » 1907, 5%, Ἀμύνης .	»	8.315.20
8)	»	235 » » » 1914, 5%, 500 ἑκατ. .	»	243.037.—
9)	»	1 » » » 1893 καὶ ἀπόδ. φρ. 140 »	»	640.—
10)	»	25 » » » 1924, 7%, Προσφυγ.	»	25.760.—
11)	»	155 » » » 1930, Κτημ. πίστ. Λ.	»	205.685.—
12)	»	95 » » » 1927, » » Λ.	»	126.065.—
13)	»	180 μετοχὰς Κτηματ. Τραπ. τῆς Ἑλλάδος .	»	40.356.—
14)	»	210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.197.243 70
15)	»	30 ὁμολογίας Ἐθνικοῦ Δαν. Πατριωτικοῦ .	»	30.—
16)	»	1000 » Ἐθν. Δαν. Ἀπαλ. 1919, 1929, 31	»	1.000.—
17)	»	150 » » » Ἑλλ/βουλγαρ. Μεταν.	»	150 —
18)	»	καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῷ λ/σμῷ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ.	»	72.470.949.—
19)	»	ἐγγυοδοσίας	»	1.—
		Σύνολον . . . δρχ.		<u>80.342.712.45</u>

Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω χρήσεως ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1946.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἰδίου ἔτους 1946 τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθόσον ἐλλείψει ἐσόδων ἀπὸ 2 ἐτῶν καὶ πλέον, δὲν κατηρτίσθη προϋπολογισμὸς χρήσεως 1946, οὐδεμία δὲ μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ κληροδοτήματος, ἥτις καὶ παραμένει ὡς εἶχε τὴν 30 Νοεμβρίου 1944, ὡς κάτωθι :

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

1)	Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ . . δρχ.	1.—
2)	» κεφαλαίου » » » »	1.—
3)	Ὅμολογίαι Ἐθν. Δαν. Ἀν. Α' 1922, 6 1/2 %, τεμ. 4083 »	4.083.—
4)	Εἰδικὸς Λ/σμός προσωρ. ἀναγωγῆς	672.917.20
	Σύνολον . . . δρχ.	<u>677.002.20</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἰουνίου 1947.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1946

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος ἐσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορὰ	
Κεφ.	ἄρθρ.				Ἐπὶ πλέον	Ἐπὶ ἐλάττω
A'	1-15	Μερίσματα καὶ τόκοι	20000	473317	453317	—
»	2-1	Μισθώματα αἰθουσῶν	400000	848000	448000	—
»	3-1	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	10000	5000	—	5000
B'	1-1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων	10000	11215	1215	—
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τοῦ Ἑθν. Λα- χείου. Ν.Δ. 516/1941 κλπ.	30000000	80124571	50124571	—
»	2-2	Συνδρομὴ τοῦ Δημοσίου διὰ τὰς ἀποδοχὰς τοῦ προσωπι- κοῦ κλπ.	20000000	18893810	—	1106160
Γ'	1-1	Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὕλικου	10000	—	—	10000
»	1-2	Ἐξ ἀπροβλέπτων ἐσόδων	100000	191200	91200	—
»	1-3	Ἐξ ἐσόδων κεκλεισμένων χρή- σεων	50000	264613	214613	—
Σύνολον			50600000	100811756	51332916	1121160

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρον 3.

Ἀντίτιμον Δημοσιευμάτων.

1. Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	Δρχ.	—
2. Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	»	—
3. Βαλερ. Στάη «Τὸ Σύνδιον καὶ οἱ ναοὶ κλπ.» 1920	»	5 000
Σύνολον	»	<u>5.000</u>

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1946

ΠΡΟΥΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Δαπανη- θέντα	Πραγματο- ποιηθέντα	Διαφορά επί ελάττων
Κεφ.	Άρθρ.					
Α'	1-7	Μισθοί και επίδοματα	14100000	14063370	14063370	36630
»	2 1	Έξοδα γραφείων	6300000	6279951	6279951	20049
»	3-1	Έξοδα βιβλιοθήκης	1200000	924000	924000	276000
»	4-1	Έπισκευαί και επιπλώσεις του μεγάρου	1850000	1687200	1687200	162800
Β'	1-1	Άνασκαφαί και μελέται	800000	—	—	800000
»	2-1	Δημοσιεύματα	12000000	—	—	12000000
»	2-2	» αρχαιολογικοί τό- ποι κλπ.	—	—	—	—
»	3-1	Συνδρομαί εις περιοδικά κλπ. .	150000	—	—	150000
»	4-1	Διδασκαλία	50000	—	—	50000
Γ'	1-1	Δικαστικά, χαρτόσημα, ασφάλι- στρα, φύλακτρα, έκτακτα και και άπρόβλεπτα έξοδα	800000	732042	732042	67958
»	1-2	Άναλογούν τη Έταιρ. ασφάλι- στρον Κοιν. Ασφαλ.	700000	554946	554946	145054
»	2-1	Έκτ. δημοσιεύματα 100ρίδος .	1000000	—	—	1000000
»	3-1	Έξοδα κεκλεισμέν. χρήσεων .	1350000	1331400	1331400	18600
Δ'	1-1	Έκτακτον άποθεματικών . . .	6300000	—	—	6300000
»	1-2	Τακτικόν άποθεματικών . . .	4000000	—	—	4000000
		Σύνολον	50600000	25572909	25572909	25027091

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων	
Έσόδων και Έξόδων χρήσεων 1946	
Α' Έσοδα	Δρχ. 100.811.756
Β' Έξοδα	» 25.572.909
Περίσσευμα	» 75.238.847

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α'. ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Β'. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς	2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας
—	—

3) Διάφορα Δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας				
Ἀριθμὸς	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθὲν ποσὸν
1	Βαλ. Στάη Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς 1920	1	5000	5000
	Σύνολον	1	5000	5000
Ἀνακεφαλαίωσις				
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς		Δρ.	—
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας		»	—
3	Διάφορα Δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας		»	5000
	Σύνολον		Δρ.	5000

Γ'. ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς

Σειρὰ ἐτῶν Ἀριθ. τόμων

1883	1
1884	1
1885	1
1886	1
1887	1
1888	1
1889	1
1890	1

Εἰς μεταφορὰν 8

2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας

Σειρὰ ἐτῶν Ἀριθ. τόμων

1885	1
1886	1
1887	1
1888	1
1889	1
1890	1
1891	1
1892	1

Εἰς μεταφορὰν 8

1) 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς
Σειρά ετών 'Αριθ. τόμων

'Εκ μεταφοράς	8
1891	1
1892	1
1893	1
1894	1
1895	1
1896	1
1897	1
1898	1
1899	1
1900	1
1901	1
1902	1
1903	1
1904	1
1905	1
1906	1
1907	1
1908	1
1909	1
1910	1
1911	1
1912	1
1913	1
1914	1
1915	1
1916	1
1917	1
1918	1
1919	1
1920	1
1921	1
1922	1
1923	1
1924	1
1925/26	1
1927/28	1
1929	2
1930	1
1931	2
1932	1
1933	1
1934/35	1
1936	1
1937α'	1
1937β'	1
1938	1

Σύνολον 56

2) Πρακτικά 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας
Σειρά ετών 'Αριθ. τόμων

'Εκ μεταφοράς	8
1893	1
1894	1
1895	1
1896	1
1897	1
1898	1
1899	1
1900	1
1908	1
1909	1
1910	1
1911	1
1912	1
1913	1
1914	1
1915	1
1916/19	1
1920	1
1921	1
1922/24	1
1925/26	1
1927	1
1928	1
1929	1
1930	1
1931	1
1932	1
1933	1
1934	1
1935	1
1936	1
1937	1
1938	1
1939	1
1940	1

Σύνολον 43

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Αὐξων ἀριθμός	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Ἑξά- χθέντες τόμοι
1	H. G. Lolling: Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου 1899	1
2	Π. Καββαδία: Ἱστορία τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας 1900	1
3	K. Κουρουνιώτη: Κατάλογος Μουσείου Λυκοσούρας 1911	1
4	B. Λεονάρδου: Ἡ Ὀλυμπία 1901	1
5	Ἀλ. Λαμπροπούλου: Εὐρετήριον τῆς Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδος 1902.	1
6	B. Στάη: Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικηθύρων 1902	1
7	Comptes rendus du congrès international d'archéologie. 1905	1
8	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος α' τόμος. 1906.	1
9	Π. Καββαδία - Γ. Καβεράου: Ἡ Ἀνασκαφή τῆς Ἀκροπόλεως 1906/7	1
10	Χρ. Τσούντα: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου 1908	1
11	Γ. Α. Παπαβασιλείου: Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	2
12	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	1
13	Ἀντ. Κεραμοπούλλου: Τοπογραφία Δελφῶν. 1912/17	1
14	B. Στάη: Τὸ Σούνιον. 1920	1
15	Γ. Π. Οἰκονόμου: De protusionum receptaculis κλπ.	2
16	Ἀντ. Κεραμοπούλλου: Ὁ Ἀποτυμπανισμός. 1923.	2
17	Ἀπ. Ἀρβανιτοπούλου: Γραπταὶ στήλαι Δημητριάδος Παγασῶν. 1928	1
18	Γ. Ε. Μυλωνᾶ: Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928.	1
19	Ἰω. Γενναδίου: Ὁ Λόρδος Ἑλγιν. 1930.	1
20	Ἰωσ. Χατζιδάκι: Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931.	2
21	Γ. Οἰκονόμου: Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας. 1938	1
	Σύνολον.	25

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1946.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1947
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1947, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 147 τῆς 10 Φεβρουαρίου 1948 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1947, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

Α' Χρηματικόν.

Ταμεῖον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὐρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ κατὰ τὴν 9/1/1947	δρχ.	5.033.084.—
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ ἔσοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1947	»	516.286.053.—
3) Προκαταβολαὶ ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων	»	172.991.361.—
4) Ἀναλήψεις ἐκ τῶν ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ καταθέσεων τῆς Ἑταιρείας παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	312.642.618.—
Σύνολον	δρχ.	<u>1.006.953.116.—</u>

β) Πίστωσης :

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔσοδα Γεν. Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1947	δρχ.	57.083.522.—
2) Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 70 μετοχῶν τῆς Ἐθνι- κῆς Τραπέζης	»	248.813.980.—
Εἰς μεταφορὰν	δρχ.	<u>305.897.502.—</u>

	Ἐκ μεταφορᾶς δρχ.	305.897.502.—
3) Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 100 μετοχῶν τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος »		30.259.300.—
4) Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 250 μετοχῶν τῆς Ἑταιρείας Ἡλεκτρ. Σιδ/μων Ἀθηνῶν - Πειραιῶς . . »		12.556.720.—
5) Προκαταβολαὶ ἐπιστραφεῖσαι »		172.991.361.—
6) Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῷ λογ/σμῷ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἑταιρείας »		461.788.558.—
7) Διάφοροι λ/σμοί. Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα Κληρ. Φ. Φαρμᾶ »		348.410.—
8) Ὑπόλοιπον μετρητῶν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/12/47 »		23.111.265.—
Σύνολον . . . δρχ.		<u>1.006.953.116.—</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων

α) Ἑσοδα :

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους δρχ.	4.797.197.—
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου »	2.420.000.—
3) » ἀντίτιμον δημοσιευμάτων »	361.000.—
4) » ἐτησίας εἰσφορὰς ἐταίρων »	479.230.—
5) » δικαίωμα ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων . . . »	435.637.561.—
6) » συνδρομὰς τοῦ Δημοσίου »	19.779.980.—
7) » πώλησιν ἀχρήστου ὑλικοῦ »	2.400.—
8) » κεκλεισμέναις χρήσεις »	52.808.685.—
Σύνολον . . . δρχ.	<u>516.286.053.—</u>

β) Ἐξοδα :

1) Εἰς μισθμοὺς δρχ.	27.929.000.—
2) » ἔξοδα γραφείων »	8.137.944.—
3) » » βιβλιοθήκης »	5.802.500.—
4) » ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις »	780.900.—
5) » δημοσιεύματα »	5.057.450.—
6) » συνδρομὰς εἰς ἐκδοθησόμενα περιοδικὰ . . . »	1.400.000.—
7) » φύλακτρα, ἀσφάλιστρα, δικαστικά κλπ. . . . »	6.607.375.—
8) » ἀναλογούν ποσοστὸν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων . »	1.294.120.—
9) » ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων »	74.233.—
Σύνολον . . . δρχ.	<u>57.083.522.—</u>
Περίσσευμα χρήσεως 1947 »	459.202.531.—
Σύνολον . . . δρχ.	<u>516.286.053.—</u>

Γ' Γενικὸς Ἱσολογισμός.

Τὸ Ἑνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου
1947 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 540.085.243.45

ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	23.111.265 —
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3)	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4)	» 149 μετοχὰς τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς (ἔξ ὧν 10 ἐκ δωρεᾶς Ἱ. Ρώμα)	»	249.418.317.25
5)	» 310 » » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	31.456.543.70
6)	» 180 » » Κτηματικῆς Τραπεζῆς	»	40.356.—
7)	» 250 » » Ἑταιρ. Ἡλεκτρ. Σιδ. Α. Π.	»	12.556.720.—
8)	» 405 ὁμολογ. Ἑθν. Δαν. 1889, 4%, Παγίου	»	88.154.25
9)	» 75 » » » 1890, 5%, Σιδ. Λαρίσ. »	»	20.193.75
10)	» 121 » » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315.20
11)	» 235 » » » 1914, 5%, τῶν 500 ἐκ. »	»	243.037.—
12)	» 1 » » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσ. καὶ ἀπόδ. φρ. 140	»	640.—
13)	» 25 » » » 1924, 7%, Προσφυγ. »	»	25.760.—
14)	» 155 » » » 1930, λ. Κτημ. Πίστ.	»	205.685.—
15)	» 95 » » » 1927, λ. » »	»	126.065.—
16)	» 30 » » » Πατριωτικοῦ	»	30.—
17)	» 1000 » » » 1919, 29, 31, Ἀπαλλοτρ. »	»	1.000.—
18)	» 150 » » » 1923, 6%, Ἑλλ/βουλ- γαρικῆς Μεταναστ. »	»	150.—
19)	» ἐγγυοδοσίας	»	1.—
20)	» καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῷ λ/σμῷ παρὰ τῇ Ἑθν. Τραπεζῇ	»	221.616.889.—
21)	» ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια (ἀριθ. τεμ. 50)	»	50.000.—
22)	» διαφόρους λ/σμούς, κληρονομ. Φ. Φαρμά	»	838.410.—
Σύνολον			δρχ. <u>540.085.243.45</u>

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμ-
βρίου 1947 ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν δρχ. 540.085.243.45

ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	Ἀπὸ τὸ Κεφάλαιον	δρχ.	9.096.067.35
2)	» κεφαλαιοποίησιν ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων »	»	1.290.153.20
Εἰς μεταφορὰν			δρχ. <u>10.386.220.55</u>

	Ἐκ μεταφορᾶς	δρχ.	
3) » ἐγγυοδοτίας	»	10.386.220.55	1.—
5) » κέρδη καὶ ζημίας	»		1.—
5) » μερίδα ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»		1.—
6) » προκαταβολάς	»		1.—
7) » περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας	»	529.159.018.90	
8) » εἰσπρακτέα τοκομερίδια	»	50.000.—	
9) » διαφόρους λ/σμούς, κληρονομίας Φ. Φαρμᾶ (εἰσπρακτέα τοκομερίδια)	»	490.000.—	
Σύνολον . . . δρχ.		<u>540.085.243.45</u>	

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ δὲ περιουσία τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμ-			
βρίου 1947 ἀνήρχετο εἰς		δρχ.	<u>540.085.243.45</u>
ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:			
1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	23.111.265.—	
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80	
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50	
4) » 149 μετοχὰς τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς (ἐξ ὧν 10 δω-			
ρεᾶς Ἱ. Ρώμα)	»	249.418.317.25	
5) » 310 » » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	31.456.543.70	
6) » 180 » » Κτηματικῆς Τραπεζῆς	»	40.356.—	
7) » 250 » » Ἑταιρ. Ἡλεκτρ. Σιδ. Α.Π.	»	12.556.720.—	
8) » 405 ὁμολογ. Ἑθν. Δαν. 1889, 4 ⁰ / ₀ , Παγίου	»	88.154.25	
9) » 75 » » 1890, 5 ⁰ / ₀ , Σιδ. Λαρίσ.	»	20.193.75	
10) » 121 » » 1907, 5 ⁰ / ₀ , Ἀμύννης	»	8.315.20	
11) » 235 » » 1914, 5 ⁰ / ₀ , τῶν 500 ἑκατ. »	»	243.037.—	
12) » 1 » » 1893, 5 ⁰ / ₀ , Κεφαλαϊώσ.			
καὶ ἀπόδ. φρ. 140 »	»	640.—	
13) » 25 » » 1924, 7 ⁰ / ₀ , Προσφυγικ. »	»	25.760.—	
14) » 155 » » 1930, λιρ. Κτημ. Πίστ. »	»	205.685.—	
15) » 95 » » 1927, » » » »	»	126.065.—	
16) » 30 » » Πατριωτικοῦ	»	30.—	
17) » 1000 » » 1919, 29, 31, Ἀπαλλ. »	»	1.000.—	
18) » 150 » » 1923, Ἑλλ/βουργαρικῆς μεταναστ. »	»	150.—	
19) » ἐγγυοδοσίας	»	1.—	
20) » καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῷ λ/σμῷ παρὰ τῇ Ἑθν. Τραπεζῇ	»	221.616.889.—	
21) » ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια (ἀρ. 50)	»	50.000.—	
22) » διαφόρους λ/σμούς, κληρονομία Φ. Φαρμᾶ	»	838.410.—	
Σύνολον . . . δρχ.		<u>540.085.243.45</u>	

Διὰ τὴν ἀνωτέρω διαχείρισιν ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ ταύτην, ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1947.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου τοῦ ἰδίου ἔτους 1947 δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθόσον ἐλλείπει ἐσόδων ἀπὸ 3 ἐτῶν καὶ πλέον, δὲν κατηρτίσθη προϋπολογισμὸς χρήσεως 1947, οὐδεμία δὲ μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ Κληροδοτήματος καὶ παραμένει ὡς εἶχε τὴν 31 Νοεμβρίου 1944, ὡς κάτωθι:

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

1) Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	δρχ.	1.—
2) Καταθέσεις Κεφαλαίου παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	1.—
3) Ὅμολογαί Ἐθνικ. Δανείου Ἀναγκ. Α' 1922, 6 1/2 %, τεμ. 4083	»	4.083.—
4) Εἰδικὸς λ/σμὸς προσωρ. ἀναγωγῆς	»	672.917.20
Σύνολον	δρχ.	<u>677.002.20</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Φεβρουαρίου 1948.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

Κεφ.	Αριθ.	ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ	Είδος εσόδων	Προϋπολογι- σθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορά	
						Επί πλέον	Επί ἐλάττω
Α'	1-15		Μερίσματα καὶ Τόκοι	2000000	4797197	2797197	—
»	2-1		Μισθώματα	2000000	2420000	420000	—
»	3-1-2		Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων . .	600000	361000	—	239000
Β'	1-1		Εἰσφοραὶ ἐταίρων	20000	479230	459230	—
»	2-1		Δικαίωμα ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων	184000000	435637561	251637561	—
»	2-2		Συνδρομὴ τοῦ Δημοσίου διὰ τοὺς μισθοὺς προσωπικοῦ .	76000000	19779980	—	56220020
Γ'	1-1		Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὑλικοῦ	100000	2400	—	97600
»	1-2		Ἐξ ἀπροβλέπτων ἐσόδων . .	100000	—	—	100000
»	1-3		Ἐκ κεκλεισμένων χρήσεων . .	180000	52808685	52628685	—
Σύνολον δρχ.				265000000	516286053	307942673	56656620

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρου 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1)	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	δρχ.	100000
2)	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	»	—
3)	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου : Φυλλάδ. 2ον 1852	»	5000
	» 3ον 1855	»	5000
4)	Ἑλληνικαὶ Ἐπιγραφαί, 1860	»	5000
5)	Εὐθ. Καστόρχη. Ἱστορικὴ Ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. 1879	»	4500
6)	Γ.Α Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	»	30000
7)	Γ.Κ. Γαργίκα. Ἀρχαιολογικὰ μελετήματα. 1915	»	1500
8)	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	»	25000
9)	Γ.Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	»	50000
10)	Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	»	100000
11)	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας. 1938	»	10000
12)	Κων. Κουρουνιώτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί). 1936	»	25000

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Δεκεμβρίου 1947

Σύνολον δρχ. 361000

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1947

ΠΡΟΥΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Δαπανη- θέντα	Πραγματο- ποιηθέντα	Διαφορά ἐπὶ ἑλαττον
Κεφ.	Ἀριθ.					
A'	1-10	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα . . .	39658000	27929000	27929000	11729000
»	2-1	Ἔξοδα γραφείων	20000000	8137944	8137944	11862056
»	3-1	Ἔξοδα βιβλιοθήκης	20000000	5802500	5802500	14197500
»	4-1	Ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις με- γάρου	20000000	780900	780900	19219100
B'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται . . .	7500000	—	—	7500000
»	2-1	Δημοσιεύματα	100000000	5057450	5057450	94942550
»	2 2	» Ἀρχαιολ. τόποι καὶ μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος .	14000000	—	—	14000000
»	3-1	Συνδρομαὶ εἰς περιοδικὰ κλπ.	5000000	1400000	1400000	3600000
»	4 1	Διδασκαλία	800000	—	—	800000
Γ'	1-1	Διάφορα καὶ ἔκτακτα ἔξοδα .	10000000	6607375	6607375	3392625
»	1-2	Ἀναλογοῦν τῇ Ἑταιρ. ἀσφάλι- στον Κοιν. Ἀσφαλίσεων . .	2042000	1294120	1294120	747880
»	2-1	Διὰ τὰ δημοσιεύμ. τῆς 100ρίδος	10000000	—	—	10000000
»	3-1	Διάφορα ἔξοδα παρελ. χρήσεων	1000000	74233	74233	925767
Δ'	1	Ἐκτακτον ἀποθεματικόν . . .	10000000	—	—	10000000
»	2	Τακτικόν »	5000000	—	—	5000000
Σύνολον δρχ.			265000000	57083522	57083522	207916478

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων

Ἔσοδα δρχ. 516.286.053

Ἔξοδα » 57.083.522

Περίσσευμα . . . δρχ. 459.202.531

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1947

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΙΝΗΣΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α. ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Β. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς				2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας			
Σειρὰ τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμὴ τόμον	Εἰσπρα- χθέν ποσὸν	Σειρὰ τόμων	Πωλη- θέντες τόμοι	Τιμὴ τόμον	Εἰσπρα- χθέν ποσὸν
1903	1	100000	100000	—	—	—	—
	1	100000	100000	—	—	—	—

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας				
Ἀξίων ἀριθμὸς	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθέν ποσὸν
1	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογ. Συλλόγου φυλλάδιον 2ον καὶ φυλλάδ. 3ον 1855	2	5000	10000
2	Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ 1860	1	5000	5000
3	Εὐθ. Καστόρη: Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πρῶτων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας 1879	1	4500	4500
4	Γ. Α. Παπαβασιλείου: Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων 1910.	1	30000	30000
5	Γ. Κ. Γαργίκα: Ἀρχαιολογικὰ Μελετήματα. 1915	1	1500	1500
6	Βαλ. Στάη: Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	5	5000	25000
7	Γ. Ε. Μυλωνᾶ: Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928	2	25000	50000
8	Γ. Σωτηρίου: Χριστιανικαὶ Θῆβαι 1931	1	100000	100000
9	Γ. Π. Οἰκονόμου: Τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1938	1	10000	10000
	Ἀθροισμα	15		236000
10	Κ. Κουρουγιώτου: Ὁδγ. τῆς Ἑλευσίνος (Ἀγγλιστὶ) 1936	1	25000	25000
	Ἀθροισμα	16		261000
Ἀνακεφαλαιώσεις				
	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς		δρ.	100000
	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας		»	—
	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας		»	261000
		Σύνολον	δρ.	361000

Γ. ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς		2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας	
Σειρὰ τόμων	Ἀριθ. τόμων	Σειρὰ τόμων	Ἀριθ. τόμων
1937β'	5	1939	4
1938	5	1940	4
Σύνολον	10	Σύνολον	8

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας

Αὔξων ἀριθμός	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Ἐξαχθεύσασαι τόμοι
1	Εὐθ. Καστόρχη: Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1879.	1
2	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι φυλλάδιον 1ον 1851.	1
	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι φυλλάδιον 2ον 1852.	1
	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι φυλλάδιον 3ον 1855.	1
3	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας 1915.	2
4	Γ. Ε. Μυλωνᾶ: Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928.	1
5	Γ. Σωτηρίου: Χριστιανικαὶ Θῆβαι 1931.	2
	Σύνολον.	9

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1948

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΕΝ Τῇ ΓΕΝΙΚῇ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ
Τῇ 2^ῃ ΙΟΥΛΙΟΥ 1949

Κύριοι Ἑταῖροι,

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας προσέρχεται, ἵνα λογοδοτήσῃ πρὸς ὑμᾶς περὶ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1948 πεπραγμένων, ἀλλὰ μετὰ βαρυθύμου διαθέσεως, διότι ἐξακολουθεῖ ὁ ἐθνικὸς σάλος καὶ καρτερικῶς ἀγωνίζεται ἡ πατρίς κατὰ τῶν ἀρνησιπατρίδων τῶν ἔξωθεν ἐνισχυομένων καὶ χύνεται ἀφθόνως εὐγενὲς τῆς νεότητος αἷμα πρὸς σωτηρίαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους.

Ἡ σκέψις πάντων ἡμῶν στρέφεται εὐγνώμων πρὸς τοὺς γενναίους ὑπερασπιστὰς τῆς τιμῆς τῆς πατρίδος καὶ μετὰ κατανύξεως στεφανώνει τοὺς ἱεροὺς τάφους τῶν ἡρώων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τῶν θυμάτων τῆς ἀπίστου ἀνταρσίας, τῆς ἀνάστατον καταστησάσης τὴν πατρίδα καὶ διεθνῶς ἀπειλούσης τὴν παγκόσμιον εἰρήνην καὶ τὴν ἀνεκτίμητον ἐλευθερίαν τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἐν τῷ στενωτέρῳ τῶν ἐπιστημόνων ἀρχαιολόγων καὶ φίλων τῆς ἀρχαιολογίας κύκλῳ ἐξέλιπον πολλοὶ καὶ ἡμέτεροι καὶ ξένοι, καθ' ἑκάστην δὲ ἀποκαθισταμένης κατὰ μικρὸν τῆς ἐπικραι-

ωνίας μετὰ τῶν τέως ἀποκεκλεισμένων ἐθνῶν νέα ὀνόματα τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἐκλιπόντων προστίθενται εἰς τὸν πένθιμον κατάλογον.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐταίρων ἀπεβίωσαν ὁ Στρατηγὸς Χαρίλαος Ἀλεξιάκης, ἡ κυρία Ξανθίππη Μακκᾶ καὶ ὁ κ. Ἀντώνιος Μπουρνιάς, μετὰ μεγάλου πάντοτε ἐνδιαφέροντος παρακολουθήσαντες τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας.

Ἐκ τῶν ξένων ἡμῶν συναδέλφων βραδέως ἐμάθομεν τὴν ἀπώλειαν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, σημαντικώτατα προαγαγόντων τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν καὶ μετ' ἀνυποκρίτου στοργῆς παρακολουθησάντων τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας καὶ φιλικώτατα διατεθέντων πρὸς τὴν νέαν Ἑλλάδα.

Εἰς τὴν σειρὰν ταύτην ἀνήκουσι καὶ ὁ Robert Zahn καὶ ὁ Heinrich Bulle καὶ ὁ Erich Pernice, ἄνδρες ἐπιφανεῖς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῆς Ἑλλάδος φίλοι ἀκραιφνεῖς, διὰ δὲ τοῦ θανάτου αὐτῶν ἐξέλιπεν ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τοῦ Rodenwaldt καὶ τοῦ Hiller von Gärtringen ὁλόκληρος γενεὰ πανεπιστημιακῶν διδασκάλων, εἰς τοὺς ὁποίους νεωστὶ προσετέθη καὶ ὁ Λουδοβίκος Deubner.

Εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν κενῶν τοῦ θανάτου ἐξελέγησαν νέοι ἐταῖροι τέσσαρες, οἱ κκ. Γ. Σπυριδάκης, Περ. Κόλλας, Ἰσὶς Δημητριάδου καὶ Νικ. Σταθάκης - Καλλέργης.

Τὸ Δ. Συμβούλιον ἐφαρμόζον τὸ οἰκεῖον ἄρθρον τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἑταιρείας ἐξέλεξε τακτικὸν ἰσόβιον ἐταῖρον τὸν πρῶτον Ὑπουργὸν τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας κ. Κωνσταντῖνον Γεωργακόπουλον, ὅστις πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἑταιρείας ἐξαιρέτως συνετέλεσεν ὡς Ὑπουργός, ὅπως ἐξαρθῇ ἡ ἑορτὴ ἐκείνη τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως καὶ τῆς ἠθικῆς συμπαραστάσεως τῆς τότε Κυβερνήσεως.

Ὡσαύτως τὸ Συμβούλιον ἐκτελοῦν ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων τοῦ 1948 προέβη εἰς τροποποιήσιν τῶν οἰκείων ἄρθρων τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἑταιρείας καὶ ἀνεκήρυξε Προστάτην καὶ Ἐπίτιμον Πρόεδρον τὸν ἐκά-

στοτε Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων. Ἡ τροποποιήσις αὕτη ἐνεκρίθη διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1948 Β. Διατάγματος, δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 330 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 30/12/1948¹.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ὡς ἐθνικὸν ἐπιστημονικὸν καθίδρυμα ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ἀπολαύει τῆς τιμῆς τῆς Προεδρίας ταύτης καὶ ἐνισχύεται καθ' ὑπερβολὴν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῆς, ἡ δὲ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν ἑταίρων ὀρθῶς ἀπεφάσισεν, ὅπως τὸ πρᾶγμα ἀποβῇ μόνιμος τῆς Ἑταιρείας θεσμὸς ἀντὶ τῆς ἐκάστοτε γινομένης ὀνομαστικῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος.

¹ Διάταγμα περὶ ἐγκρίσεως τροποποιήσεων καὶ συμπληρώσεων τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Ν. 476) 1943 «περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας» προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν :

Ἐγκρίνομεν τὰς ἐν τῇ Β' συνελεύσει τῶν ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τῆς 21 Μαρτίου 1948 ψηφισθείσας συμπληρώσεις καὶ τροποποιήσεις εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ ὀργανισμὸν αὐτῆς ἐχούσας ὡς ἑξῆς :

Α'. Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἁρθρου 1 μετὰ τὴν φράσιν «... ὑπὸ προστάτῃ» προστίθεται ἡ φράσις «καὶ ἐπιτίμῳ Προέδρῳ».

Β'. Τὸ ἄρθρον 9 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς : «Τὰ τῆς Ἑταιρείας διοικεῖ δεκαεπταμελὲς Συμβούλιον. Ἡ ὑπὸ τῶν ἐταίρων κατὰ τὸ ἄρθρον 32 τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκλογὴ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐνεργεῖται κατὰ τριετίαν καὶ κατὰ τὴν τεταγμένην ἡμέραν διὰ σχετικῆς πλειονοψηφίας, ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῶν τακτικῶν ἐταίρων τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου κατὰ τὸ ἄρθρον 7. Ἡ ψηφοφορία μίᾳ οὔσα καὶ μυστικὴ γίνεται αὐτοπροσώπως διὰ ψηφοδελτίου.

Πᾶς πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 14 μελῶν ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ δελτίῳ, οὐδόλως λογίζεται. Ἐπίσης οὐδόλως λογίζονται αἱ ψῆφοι ὑπὲρ τινος οἰκοῦντος ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς».

Γ'. Τὸ ἄρθρον 10 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς : «Τὸ οὕτω ἐκλεγέν Συμβούλιον συνέρχεται εἰς πρώτην μετὰ τὴν ἐκλογὴν συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τὸν Πρόεδρον, ἓνα Ἀντιπρόεδρον καὶ τὸν Γραμματέα.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐκλέγει πρὸς τούτοις διὰ φανεράς ψηφοφορίας τρεῖς συμβούλους ἐξ ἐταίρων, οἵτινες διατελοῦσιν ἢ ἐπὶ τετραετίαν τοῦλάχιστον διετέλεσαν ἔφοροι ἀρχαιοτήτων τοῦ Δημοσίου ἢ καθηγηταὶ τῆς Ἀρχαιολογίας, ἢ ἄλλως ἐξ ἐταίρων ἀσχολουμένων περὶ τὰ ἀρχαιολογικά».

Δ'. Ἐκ τοῦ ἁρθρου 12 διαγράφεται ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις «... πλὴν τοῦ τακτικοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου...».

Συμφώνως πρὸς τὸν οὕτω τροποποιηθέντα Ὁργανισμόν τῆς Ἑταιρείας ἐξελέγησαν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Πρόεδρος μὲν ὁ κ. Ἀντώνιος Μπενάκης, Ἀντιπρόεδρος δὲ ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Γραμματεὺς δὲ ὁ καὶ ἀπὸ τοῦ 1924 διατελὼν.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως ἡ Ἑταιρεία, ὡς δύναται νὰ πιστωθῇ καὶ ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος ἀπολογισμοῦ καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους, εὐρίσκεται ἐν σχετικῇ εὐεξίᾳ, ὥστε νὰ δυνηθῇ ἐφεξῆς νὰ ἐκτελέσῃ εὐχερέστερον τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀποστολὴν, τὴν τε ἀνασκαφικὴν καὶ τὴν δημοσιευτικὴν.

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐξεδόθη ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν διὰ τὰ ἔτη 1941-1944. Ἐπανελήφθη δὲ ἡ ἔκδοσις τῆς διακοπείσης κατὰ τὰ ἔτη τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς Ἀρχαιολο-

Ε'. Ἐκ τοῦ πρώτου στίχου τοῦ ἄρθρου 15 διαγράφεται ἡ φράσις: «... καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀντιπρόεδρος...».

ΣΤ'. Τὸ ἄρθρον 16 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς: «Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ ἀντιπρόεδρος. Τοῦτον δὲ ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ἐκ τῶν παρόντων καὶ μὴ κωλυομένων ὁ τὰς πλείονας ψήφους λαβὼν Σύμβουλος».

Ζ'. Τὸ ἄρθρον 18 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς: «Ἐὰν ἐκλείψῃ ἡ παραιτηθῇ ἢ δὲν ἀποδεχθῇ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὁ Πρόεδρος ὁ Ἀντιπρόεδρος ἢ τις τῶν Συμβούλων τὸ Συμβούλιον ἐκλέγει διὰ φανεράς ψηφοφορίας τοῦ μὲν Συμβουλίου ἀναπληρωτὴν ἐκ τῶν ἐταίρων τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ ἐν ἰσχύϊ ἐκλογικῷ καταλόγῳ τῶν ἐταίρων (ἄρθρον 7), τοῦ δὲ Προέδρου ἢ τοῦ Ἀντιπροέδρου ἐκ τῶν μελῶν τοῦ οὕτω συμπληρωθέντος Συμβουλίου».

Η'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 19 ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις: «... ἐτὶ προτάσει τοῦ Ἀντιπροέδρου» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως: «... ἐτὶ προτάσει τοῦ Προέδρου...».

Θ'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 ἡ φράσις: «... γνώμη τοῦ Ἀντιπροέδρου...» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως: «... γνώμη τοῦ Προέδρου...».

Ι'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 41 αἱ φράσεις: «... ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου...» «... ὁ Ἀντιπρόεδρος...» ἀντικαθίστανται διὰ τῶν φράσεων «... ὑπὸ τοῦ Προέδρου», «... ὁ Πρόεδρος».

ΙΑ'. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 42 ἡ φράσις: «Ὁ Ἀντιπρόεδρος» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως «... ὁ Πρόεδρος».

ΙΒ'. Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου 44 προστίθεται ἡ φράσις «Ὁ Πρόεδρος».

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῶν Ὁρησκευμάτων καὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας Ὑπουργὸν ἀνατίθενται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Δεκεμβρίου 1948.

ΠΑΥΛΟΣ
Β.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς
Δ. ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑΣ

γικῆς Ἐφημερίδος καὶ ἐξεδόθησαν δύο τόμοι αὐτῆς, εἰς μὲν διὰ τὰ συσσωματωθέντα ἔτη 1939-1941, δεύτερος δὲ διὰ τὰ ἔτη 1942-1944. Παρασκευάζονται δὲ πρὸς δημοσίευσιν καὶ ἄλλοι δύο τόμοι, ὥστε νὰ ἐπανέλθωμεν συντόμως εἰς τὴν κανονικὴν σειρὰν τῶν ἐτησίων τόμων τοῦ σημαντικοῦ τούτου δημοσιεύματος τῆς Ἑταιρείας, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναγνώστας πανταχοῦ, ὅπου καλλιέργεῖται ἡ ἀρχαιολογία ὡς ἐπιστήμη.

Πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ εὐρυτέρου ἐπιστημονικοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἡ Ἑταιρεία ἐτοιμάζει συμπλήρωσιν τῆς σειρᾶς ἀνεξαρτήτων τῆς Ἐφημερίδος καὶ τῶν Πρακτικῶν δημοσιευμάτων, τῆς ὁποίας ἡ ἐκτύπωσις ἤρchiσε κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, θὰ ἀνακοινωθῇ δὲ ἐν τῷ προσήκοντι χρόνῳ.

Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας ἐπλουτίσθη διὰ διακοσίων ἐξήκοντα ἑννέα τόμων προερχομένων ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς καὶ δωρεῶν. Τὰ προκληθέντα ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς κενὰ τῆς Βιβλιοθήκης ἀναπληροῦνται, δυστυχῶς, βραδέως διὰ τὰ ἐκ τοῦ συναλλάγματος παρεμβαλλόμενα προσκόμματα. Ἡ ἀναπόφρευκτος προσθήκη νέων βιβλίων, ἵνα τηρηθῇ ἡ ἐπιστημονικὴ αὕτη βιβλιοθήκη εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν αὐτάρκους βοηθητικοῦ ὀργάνου τῶν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν, καθιστᾷ καθ' ἐκάστην αἰσθητοτέραν τὴν ἔλλειψιν χώρου ἐν τῇ ὑφισταμένη βιβλιοθήκῃ καὶ ἐπιβάλλει εἰς τὸ Συμβούλιον τὴν σκέψιν περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας εἰς τὸ παρακείμενον ἐλεύθερον αὐτῆς γήπεδον, ὥστε νὰ πληρωθῶσι πλείονες αἰσθηταὶ ἐλλείψεις τοῦ παλαιοῦ μεγάρου καὶ ἀποβῇ ἀρτιωτέρα ἢ ἀποστολὴ τῆς Ἑταιρείας.

Τὸ Συμβούλιον ἐλπίζει ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας.

Ἡ λογοδοσία τοῦ ἔτους τούτου εἶναι εὐτυχῆς, διότι εἶναι πληρεστέρα τῶν ἀμέσως προηγούμενων κατὰ τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον, τὸ εὐοιῶνως ἀρξάμενον, ἔστω καὶ ἐν περιορισμένῃ κλίμακῃ, κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος 1948.

Ἡ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα τῆς χώρας ἡμῶν ὑπῆρξεν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑταιρείας οὐχὶ βεβαίως τὸ μόνον, ἀλλ' ἐν τῶν κυριωτάτων ἔργων αὐτῆς. Εἶναι δὲ τοῦτο οὐχὶ μόνον ὑποχρέωσις, ἀλλὰ καὶ πολύτιμος πηγὴ τῆς συντηρήσεως τῶν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν καὶ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ διαφέροντος εὐρύτερον, ὥστε ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐπίζηλον ἐθνικὴν αὐτῆς περὶ αὐτὴν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ ἐπιστήμῃ. Διὰ τοῦτο ἦτο ὀδυνηρὸς ὁ ἀντίκτυπος, τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Ἑταιρεία ὑπέστη ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῆς ἐκ τῆς ἐθνικῆς περιστάσεως.

Ἄλλ' ἤδη ὁ ἐθνικὸς βίος ἀποκαθίσταται βαθμιαίως σὺν τῇ ἐργῶδει καταστολῇ τῆς ἀντεθνικῆς ἀνταρσίας καὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῶν ἐθνικῶν ἐδαφῶν, διὰ τὴν ὁποίαν εὐγνώμων στρέφεται ἡ σκέψις ἡμῶν πρὸς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις τῆς χώρας, τὰς ὑπερασπιζούσας εὐψύχως τὴν ἱστορικὴν ταύτην μητέρα τῆς ἐλευθερίας. Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης, μετὰ τῶν ὁποίων προέχουσι τὰ πατροπαράδοτα ἐν Ἑλλάδι ἔργα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀναλαμβάνουσι τὴν διακοπεῖσαν πορείαν αὐτῶν καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐπανευρίσκει τὴν τροχίαν τῆς, πολύτιμον καὶ διὰ τὸ ἔθνος καὶ διὰ τὴν διεθνῇ ἐπιστήμην.

Ἡ Ἑταιρεία ἡδυνήθη νὰ ἐργασθῇ ἀνασκαφικῶς κατὰ τὸ ἔτος 1948 εἰς τέσσαρας ἀρχαιολογικοὺς τόπους ἤτοι ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ χριστιανικῇ βασιλικῇ τοῦ Ἰλισσοῦ, ἐν Ἀττικῇ ἐν Βραυρῶνι, ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἐν Πανόρμῳ τῆς Κρήτης.

1. Ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν βασιλικὴν τοῦ Ἰλισσοῦ εἰργάσθη ὁ Ἔφορος κ. Ἑμμανουὴλ Χατζηδάκης, τῆς ἀφορμῆς δοθείσης ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Γυμναστικοῦ Συλλόγου, ὅστις ὑπέικων εἰς τὴν ἐπέκτασιν τοῦ φιλάθλου πνεύματος ἐπεξέτεινεν ἐν μέρει τὰς ἐγκαταστάσεις αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν χώρον τῆς βασιλικῆς.

Ἡ ἀρχαιοτάτη αὕτη χριστιανικὴ ἐκκλησίᾳ ἀνεσκάφη ἄλλοτε (1918-9) ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Σωτηρίου, ὅστις καὶ ἐδημοσίευσε

τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐρεύνης αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημερίδι τοῦ 1929. Ἐκτοτε τὸ σημαντικὸν τοῦτο μνημεῖον εἶχε καλυφθῇ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ χωμάτων καὶ παντοίων ἀπορριμμάτων ἐκ τοῦ κήπου τοῦ Ζαπλείου, ὥστε νὰ καταστῇ σχεδὸν ἀδιάγνωστον.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀρχαιολογικῆς περιοχῆς καὶ τῆς προφυλάξεως αὐτῆς ἀπὸ πάσης καταπατήσεως, προεκάλεσε τὴν νέαν ἔρευναν καὶ τὴν ἀποκάλυψιν νέων τινῶν λεπτομερειῶν τοῦ ἱεροῦ οἰκοδομήματος.

Κατὰ τὸν Β τοῖχον τοῦ ἐγκαρσίου κλίτους εὐρέθη συνεχόμενον πρόσκτισμα ἐσωτερικῶν διαστάσεων 2.09×1.55 φέρον ἔσωθεν ἐπίχρισμα μὲ τὰ ἴχνη ὀρθομαρμαρώσεως, διηρημένον δὲ εἰς δύο ὀρθογώνια διαμερίσματα. Πιθανῶς πρόκειται περὶ διπλοῦ τάφου, οὐχὶ πολὺ μεταγενεστέρου τοῦ ναοῦ, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς τοιχοποιίας καὶ ἐκ τῆς στάθμης αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ δάπεδον τῆς βασιλικῆς.

Ἄλλη ἔρευνα ἐγένετο εἰς τοὺς περὶ τοὺς πεσσοὺς χώρους καὶ ἐξηκριβώθησαν λεπτομέρειαι τῆς ὑπὸ τὸ δάπεδον στερεώσεως τῶν πεσσῶν ὡς καὶ τῆς συνδέσεως τῶν θεμελίων τῶν στυλοβατῶν.

Πάντως ὁ ὄγκος τῶν ὑπὸ τὸ δάπεδον πεσσῶν δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐσυνεχίζετο καὶ ὑπεράνω τούτου, ἀλλ' ἦσαν οὗτοι ἰσχυρότεροι, μολονότι εἶναι δυσχερὲς ἡ ἐξακρίβωσις τῆς πραγματικῆς αὐτῶν διαμορφώσεως πρὸς στήριξιν τοῦ τρούλλου. Τὰ θεμέλια τῶν πεσσῶν ἔχουσι βάθος 1,55 περίπου, τὰ δὲ θεμέλια τοῦ ναοῦ βαίνουνσιν ἐπὶ ἐδάφους ἀμμώδους μετ' ἀφθόνων χαλίκων λείων καὶ στρογγύλων, δηλωτικῶν κοίτης ποταμοῦ.

Ἐρευνα κατὰ τὸν ἄνω ἵππον τοῦ ἱεροῦ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ « ἐγκαινίου » ἀπέβη ἄκαρπος.

Κινητὰ εὐρήματα δὲν ἐγένοντο πολλὰ, πλὴν θραυσμάτων τινῶν μαρμαρίνων πλακῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, βάσεως τοῦ τέμπλου, διατρήτου θωρακίου, τεμαχίων μετ' ἀναγλύφων ῥοδάκων κ.τ.τ. Ἐνδιαφέροντα ἦσαν ὡσαύτως τὰ τεμάχια διακοσμήσεως ἐκ περικεκομμένων θαλασσίων ὀστράκων μηνύοντα τὴν πολυτελεστέραν ἐμφάνισιν τοῦ ὅλου ναοῦ, ἀσυνήθη ἄλλως εἰς ἐπαρχιακοὺς

ναούς, εὐλογον δὲ διὰ τὴν μεγάλην ταύτην βασιλικὴν τῶν Ἀθηνῶν.

Οὕτω διὰ τῶν νέων τούτων ἐργασιῶν καθωρίσθη ἀκριβέστερον τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα τοῦ ναοῦ ὥς καὶ οὐσιώδεις λεπτομέρειαι τῆς θεμελιώσεως αὐτοῦ.

Ἡ συνέχεια τῶν ἐρευνῶν ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἀψίδα, ἡ ὁποία πρὸ μικροῦ ἀπηλλάγη τοῦ ἐπ' αὐτῆς βαίνοντος οἰκίσκου, θὰ διασαφήσῃ ἀκόμη περισσότερο τὰ κατὰ τὸν σημαντικὸν τοῦτον παλαιοχριστιανικὸν ναόν.

2. Δευτέραν σκαφικὴν ἔρευναν ἐξετέλεσεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐν Βραυρωνί τῆς Ἀττικῆς διὰ τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀττικῆς κ. Ἰω. Παπαδημητρίου. Ἀφορμὴν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης ἔδωκεν αἰτήσεις τῶν κατοίκων Μαρκοπούλου πρὸς ἀνέγερσιν περιβόλου πλησίον τοῦ ἐν θέσει Λιβάδι ἐκκλησιδίου τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ἐπικαθημένου ἐπὶ παλαιότερου παλαιοχριστιανικοῦ ναοῦ, ἐν ὥρᾳ καὶ εὐφύρῳ μικρᾷ πεδιάδι, ἡ ὁποία μέχρι καὶ πρὸ τινων ἐτῶν ἀκόμη ἀπετέλει νοσηρὸν καὶ ἀδιάβατον ἔλος.

Ἡ ἀφορμὴ πρὸς ἔρευναν ὑπῆρξεν ἐκτάκτως εὐτυχής, διότι ὑπῆρχον ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀλλ' οὐδεμία εἶχε γίνεαι μέχρι τοῦδε σχετικὴ ἔρευνα. Σκοπὸς ἄρα τῆς σκαφῆς ἦτο ἡ ἀνακάλυψις τῶν λειψάνων τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου διὰ τὴν λατρείαν Ἀττικοῦ ἱεροῦ, περὶ τοῦ ὁποίου ἄλλοι τε πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ὁμιλοῦσι καὶ αὐτὸς ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἐν Ταύροις. Ἡ σκαφικὴ ἔρευνα ὑπῆρξεν εὐτυχής καὶ εἰς κινητὰ καὶ εἰς ἀκίνητα εὐρήματα, ἐγκαινίζει δὲ εὐρυτέραν ἔρευναν, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ διαφωτίσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θρησκείας. Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην σκαφὴν ἀνεκαλύφθη μέγα ἀνάλημμα ἐκ τριῶν βαθμίδων, μήκους 24.50, καὶ ἐπ' αὐτοῦ λείψανα τῶν τοίχων τοῦ παλαιότερου ἱεροῦ, διαστάσεων σφρζομένων 21×11 περίπου. Τὸ δάπεδον τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ συμπίπτει πρὸς τὴν στάθμην τοῦ σημερινοῦ ἐκκλησιδίου καὶ κεῖται ἐπὶ τοῦ ἰσοπεδωθέντος βράχου.

Τὴν κλιμακωτὴν διάταξιν τοῦ ἀναλήμματος τοῦ ἱεροῦ εὐρίσκει ὑποδηλουμένην ὁ ἀνασκάψας ἐν τοῖς στίχοις τῆς Ἱφιγενείας ἐν Ταύροις 1462 ἔ.

σὲ δὲ ἀμφὶ σεμνάς, Ἱφιγένεια, κλίμακας
Βραυρωνίας δεῖ τῇδε κληδουχεῖν θεᾶ.

Κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἀναλήμματος εὐρέθη χαμηλότερος πώρινος τοῖχος ἐν εἵδει βάθρου πρὸς τοποθέτησιν πιθανῶς ἀναθημάτων, περαιτέρω δὲ κατὰ χώραν εὐρέθησαν πώριναι βάσεις μετ' ἐπιμήκων κοιλοτήτων πρὸς ἐνθεσιν ἐνεπιγράφων στηλῶν ἢ ἀναθηματικῶν ἀναγλύφων.

Ὁ ἀρχαῖος οὗτος ναὸς ἦτο πρόστυλος, διότι δὲν ἀνευρέθησαν ἴχνη κιονοστοιχίας κατὰ τὰς μακρὰς πλευράς. Εὐρέθησαν δὲ πολλὰ τεμάχια πηλίνης σίμης τοῦ ναοῦ τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος, κατὰ δὲ τὴν νοτίαν πλευρὰν καὶ ὄστρακα ἀγγείων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, δηλοῦντα τὴν ἀρχαιότητα τοῦ τόπου καὶ πιθανώτατα τῆς λατρείας. Διὰ τοῦτο ἡ ἔρευνα συνεχιζομένη καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θέλει ἀσφαλῶς ἀποβῇ διδακτικωτάτῃ διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀλλὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη δεικνύουσιν ὅτι ὑπῆρχον πρὸς Β καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα σύγχρονα ἢ καὶ νεώτερα.

Ἐκ τῶν ἐλθόντων εἰς φῶς γλυπτῶν σπουδαιότατον εἶναι τεμάχιον ἀναγλύφου φέρον παρὰστασιν γυναικὸς τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 5^{ου} π.Χ. αἰῶνος. Σημαντικαὶ ὡσαύτως εἶναι πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἱεροῦ αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ τοῦ 5^{ου} καὶ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος, ἅλλαι μὲν εἶναι ἀναθηματικαὶ εἰς τὴν Βραυρωνίαν Ἀρτεμιν, ἅλλαι δὲ ἀμφίγραφοι περιέχουσαι ἀναγραφὰς πολυτίμων ἀντικειμένων, ἀφιερωθέντων εἰς τὴν Ἀρτεμιν-Ἱφιγένειαν ἅλλαι δὲ τέλος σχετικαὶ πρὸς τὴν λατρείαν αὐτῆς, περὶ τῆς ὁποίας τὸ μνημονευθὲν δρᾶμα τοῦ Εὐριπίδου ἀποτελεῖ αὐτόχρημα πηγὴν διὰ τε τὸν ναὸν καὶ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἡ σπουδαία αὕτη ἀπαρχὴ τῆς ἐρένης καθιστᾷ εὐοίωνον καὶ τὴν συνέχειαν αὐτῆς, προκαλεῖ δὲ καὶ τὴν ἀνάληψιν ἄλλης ἀνα-

σκαφῆς κατὰ τὰς Ἀλὰς Ἀραφηνίδας, ὅπου μνημονεύεται τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος Ταυροπόλου ἥτοι συγγενοῦς λατρείας.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Εὐριπίδης ἀναφέρει καὶ κενήριον ἥτοι κενοτάφιον τῆς Ἰφιγενείας ἐν Βραυρῶνι, ὁφείλει δὲ νὰ ἀναζητηθῇ τοῦτο βορειότερον τοῦ ἀνακαλυφθέντος ναοῦ, ὅπου καὶ ἄλλαι ἐνδείξεις ὑποδηλοῦσι τὴν ὑπαρξιν ἱερῶν οἰκοδομημάτων. Ἡ ἀνασκαφὴ αὕτη ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εὐρημάτων ἀποδεικνύεται ἐξαιρετικῆς σημασίας.

3. Ἄλλην ἀξιόλογον ἐργασίαν ἐξετέλεσεν ἡ Ἑταιρεία διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἐφόρου κ. Ἰω. Παπαδημητρίου ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖῳ τῆς Ἐπιδαύρου καὶ ἐν τῷ αὐτόθι ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα.

Ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Ἐπιδάουρου, ἡ διὰ τοῦ ἀειμνήστου Παναγῆ Καββαδία συντελεσθεῖσα, ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητον τίτλον τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, εἶναι δὲ ἐπιβεβλημένη ὑποχρέωσις ἡμῶν, ὅπως συνεχίσωμεν τὴν ἔρευναν τοῦ σημαντικωτάτου τούτου ἀρχαιολογικοῦ τόπου καὶ ἐνδεχομένως συμπληρώσωμεν τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἀρχαίων λειψάνων, ἀποτίνοντες οὕτω τὸν κάλλιστον φόρον τιμῆς εἰς τὴν μνήμην τοῦ πρώτου ἀνασκάψαντος.

Ὁ Ἐφορος κ. Παπαδημητρίου, ἔχων μέχρι πρό τινος χρόνου εἰς τὴν διοικητικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν καὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ἔχων δὲ καὶ πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς σημασίας τοῦ τόπου, ἀνεδέχθη τὸ βάρος τῆς τοιαύτης συνεχείας τοῦ ἔργου ἀπὸ τε ἀπόψεως συντηρήσεως τῶν ἀνασκαφέντων ἤδη μνημείων τοῦ Ἱεροῦ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως νέας ἀνασκαφικῆς ἐξερευνήσεως.

Σημειωτέον ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Καββαδία καὶ κατὰ τὴν μακροτέραν πὺς ἐπιστημονικὴν ἀργίαν τοῦ τόπου, ἐξετέλεσαν, ἐγκρίσει τῆς Ἑταιρείας, λεπτομερειακὰς τινὰς ἐρεῦνας οἱ Γάλλοι ἀρχαιολόγοι Fernand Robert, R. Martin καὶ H. Metzger.

Α. Πρώτη φροντίς τοῦ ἀναλαβόντος τὴν ἐργασίαν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1948, ἦτο ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ

συντήρησις, ὡς εἵπομεν, τοῦ ἀνεσκαμμένου Ἱεροῦ, ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐγκαταλελειμμένου, ἐστράφη δὲ ἡ μέριμνα αὕτη εἰς τὸν πρὸς δυσμὰς τῆς Θόλου γῶρον, ὅπου ἐν ἔτει 1936 εἶχε καταρρεύσει μέρος τοῦ διπλοῦ παλαιοχριστιανικοῦ περιβόλου. Κατὰ τὴν διάλυσιν τοῦ τείχους τούτου ἀνευρέθη ἐνεπίγραφος μαρμαρίνη στήλη, ἀτυχῶς οὐχὶ ἀκέραιος, περιέχουσα ἀπολογισμοὺς κατασκευῆς οἰκοδομήματος τοῦ Ἱεροῦ, τὸ ὁποῖον, ὡς εἰκάζεται, εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ Πausaniou II, 27, 4 μνημονευομένη κρήνη. Παρὰ τὰ δαπανηθέντα ποσὰ ἀναφέρονται ἐν αὐτῇ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐργολάβων, τῶν ὁποίων πλείονες εἶναι γνωστοὶ ἐκ τῆς οἰκοδομίας τῆς Θόλου καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τινὲς δὲ εἰργάσθησαν καὶ ἐν Δελφοῖς. Ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος ἡ ἐπιγραφή αὕτη χρονολογεῖται εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγεται, ὡς γνωστόν, ἡ οἰκοδομικὴ ἀκμὴ ἐν τῷ Ἱερῷ.

Β. Σπουδαιότερα ὑπῆρξεν ἡ ἐργασία ἡ γενομένη ἐν τῷ τεμένει τοῦ ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα. Ὁ τόπος οὗτος δὲν εἶχε πλήρως ἐξερευνηθῇ ὑπὸ τοῦ Καββαδία, ἡ δὲ ἔκτοτε ἐπελθοῦσα ἀναστολὴ τῆς ἀνασκαφῆς συνετέλεσεν, ὥστε νὰ καλυφθῇ σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ σημαντικὸν ἱερὸν ὑπὸ τῆς ἀγρίας βλαστήσεως. Ἐκ τοῦ εὐρυτέρου τούτου ἱεροῦ, συγκειμένου ἐκ πλειόνων κτισμάτων, ἐξερευνηθέντων τῷ 1896 ὑπὸ τοῦ Καββαδία, ὀλίγα μόνον ἐδημοσίευσεν ἐκεῖνος, περιορισθεὶς εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν ἐκεῖθεν προερχομένων ἐπιγραφῶν καὶ εἰς τὴν σύντομον περιγραφὴν τῆς δεξαμενῆς τοῦ Ἀντωνίνου καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ Κυνὸς σκαναμάτων ἥτοι τῶν ἐνδιαιτημάτων τῶν ἱερέων τοῦ Ἀπόλλωνος, παραλειφθέντων ἄλλων ἀνακαλυφθέντων οἰκοδομημάτων ἐπὶ τῇ προόψει ἀπωτέρας ὁλοκληρώσεως τῆς ἀνασκαφῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέστειλεν ὁ θάνατος τοῦ Καββαδία.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Φρειδερίκος Hiller von Gärtringen, καὶ αὐτὸς σήμερον μακαρίτης, προέβη βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Καββαδία εἰς νέαν πληρεστέραν ἔκδοσιν τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἐπιδαύρου ἐν ἰδίῳ τεύχει τῶν IG IV 1², ὅπου καὶ ἐδημοσιεύθη τὸ παραχωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Καββαδία εἰς τὸν Hiller προσωρινὸν τοπο-

γραφικὸν σχεδιογράφημα τοῦ ἱεροῦ τούτου τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου τούτου, τοῦ ὁποίου τὸ πρωτότυπον ἀνευρέθη ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ἐπιδαύρου, ὁ κ. Παπαδημητρίου προσέβη εἰς τὸν καθόρισμόν καὶ τὴν νέαν ἀποκάλυψιν τῶν ὑπὸ τῆς ὑλομανούσης ἀγρίας βλαστήσεως κατακαλυφθέντων ἐν τῷ μεταξὺ ἀρχαίων κτισμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται εἰς μεγάλυτερος καὶ δύο μικρότεροι ναοί, δύο ἐξέδραι, εὐρεῖα κλῖμαξ κατὰ τὴν βορείαν πλευράν, στοὰ καὶ ἀνάλημμα κ.ἄ., μόνον ἐκ τοῦ σχεδίου μέχρι τοῦδε γνωστά.

Ἡ νέα αὕτη ἀποκάλυψις ἤρχισε διὰ τοῦ καθαρισμοῦ καὶ μικρᾶς σκαφῆς τοῦ πρὸς δυσμὰς τοῦ τεμένους κειμένου ναοῦ, τοῦ ὑποτιθεμένου ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ δὴ τῆς δυτικῆς καὶ βορείας πλευρᾶς τοῦ μνημείου. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀνευρέθη παρὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ τοῖχος Ῥωμαϊκῶν χρόνων καὶ πλησίον αὐτοῦ πλεῖστα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τοῦ ναοῦ ἐκ πωρίνου λίθου καὶ δὴ καὶ πλείονα τεμάχια τοῦ Δωρικοῦ διαζώματος καὶ τῶν προμόχθων τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος, πρὸς τούτοις δὲ καὶ μαρμαρίνη γυναικεία κεφαλή, τεχνοτροπίας ὁμοίας πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Τιμοθέου ποιηθέντα γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προερχομένη δὲ πιθανῶς ἐκ τῶν ἀετωμάτων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐντὸς δὲ τοῦ ναοῦ εὐρέθη ἀκέφαλον ἀγαλμάτιον καθημένης γυναικὸς ὡς καὶ ἄλλα τινὰ τεμάχια γλυπτῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ ἐναέτια ἢ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ ναοῦ, πρὸς τούτοις δὲ καὶ μικρὸς ἐνεπίγραφος βωμός, ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ ὁποίου (2ος στίχος) διακρίνεται ἡ λ. Φοίβ[ω]. Σπουδαία ὅμως εἶναι ἡ ἐνεπίγραφος ἐξ ἀσβεστολίθου στήλη ἢ περιέχουσα ἱερὸν νόμον καθορίζοντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἱερέων τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος γινομένας προθυσίας, τὰς μνημονευόμενας ἐν τῷ ἐκ τοῦ Ἀσκληπιείου προερχομένῳ ὕμνῳ τοῦ Ἰσύλλου (στ. 27 κέ.). Σημαντικὴ δὲ ὑπῆρξε καὶ μικρὰ σκαφή γενομένη κατὰ τὴν βορειανατολικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ, ὅπου ἐντὸς τοῦ μαλακοῦ χρώματος ἀνεκαλύφθησαν τεμάχια ἀνθρώπων καὶ κεκαυμένα ὅσα ζώων, ὡς καὶ πλῆθος πηλίνων κοτυλί-

σκων, πηλίνων χειροποιήτων, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἰδωλίων, τεμαχίων ἀγγείων, χαλκῶν καὶ σιδηρῶν ἀντικειμένων προερχομένων ἐξ ἀναθημάτων εἰς τὰς ἐκεῖ τελουμένας θυσίας. Πρόκειται πιθανώτατα περὶ ὑπολειμμάτων τοῦ παλαιοτέρου βωμοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ τέφρα ἐχρησιμοποιήθη, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς ὑπόστρωμα διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ νεωτέρου βωμοῦ. Ἐκ τῶν κινητῶν τούτων εὐρημάτων σπουδαιότερα εἶναι χαλκοῦς ἀρχαῖκός λέων τῶν μέσων τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀνασκάπτοντος, ὡς καὶ χαλκοῦν ξίφος μετὰ σπειροειδοῦς ἐγχαράκτου διακοσμήσεως, συνήθους εἰς τὴν Μυκηναϊκὴν περιόδον.

Ἐκ τῆς χρονολογήσεως τῶν ἀναθημάτων τούτων, τῶν ὁποίων πλεῖστα ἀνάγονται εἰς τὸν 7^{ον} π.Χ. αἰῶνα, συνάγεται ἀναμφισβητήτως ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου λατρεία τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι κατὰ πολὺ ἀρχαιότερα τῆς λατρείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ Μαλεάτα εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τόπος λατρείας τοῦ Ἀσκληπείου, ὅπως ῥητῶς παραδίδει καὶ ὁ Πausanias II, 27, 7 καὶ ὁ ὕμνογράφος Ἰσυλλος.

4. Τετάρτην ἀνασκαφικὴν ἔρευναν ἐξετέλεσεν ἡ Ἑταιρεία διὰ τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων Κρήτης κ. Νικ. Πλάτωνος ἐν Πανόρμῳ Μυλοποτάμου Κρήτης πρὸς ἀποκάλυψιν ἀξιολόγου παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς. Τὴν βασιλικὴν Πανόρμου ἀνεκάλυψεν ὁ καθηγητὴς Κωνστ. Καλοκύρης, τὴν δὲ συστηματικὴν ἀνασκαφὴν διεξήγαγεν ὁ Ἐφορος κ. Πλάτων τὸ πρῶτον μὲν διὰ δαπάνης καὶ προσωπικῆς ἐργασίας τῆς κοινότητος Πανόρμου, ἔπειτα δὲ δαπάναις τῆς Ἑταιρείας, ἐπικουρούσης καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας δι' ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου δραχμῶν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀνασκαφῆς ἦτο ἡ ἀποκάλυψις ὁλοκλήρου σχεδὸν τῆς βασιλικῆς τοῦ Πανόρμου ἥτοι τοῦ κυρίως ναοῦ, τοῦ αἵθριου, τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν πλησίον τοῦ ναοῦ ἢ ἐντὸς αὐτοῦ χριστιανικῶν τάφων. Ὑπολείπεται δὲ μικρὰ ἐργασία πρὸς καθαρισμόν τῶν δαπέδων τοῦ αἵθριου καὶ τῶν παραρτημάτων καὶ τὴν ἐκκένωσιν τῆς μεγάλης ἐν τῷ αἵθριῳ ἀνακαλυφθείσης δεξαμενῆς.

Ὡσαύτως εἶναι ἀνάγκη ἀποκαταστάσεως τῶν δαπέδων καὶ συντηρήσεως τῶν τοίχων, ταξινομήσεως τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ συμπληρώσεως τῆς περιφράξεως τοῦ ὅλου χώρου, διὰ τὴν ὁποίαν ἐδαπάνησε μικρὸν ποσὸν καὶ ἡ Νομαρχία Πρεθύμνης.

Ἡ ἀποκαλυφθεῖσα βασιλικὴ εἶναι τρίκλιτος, σχηματίζει δὲ διὰ τῶν ἐκατέρωθεν ἐξεχόντων παστοφορίων σχῆμα Ταῦ, ἔχει δὲ μετὰ τὸν νάρθηκα αἶθριον περικλειόμενον ὑπὸ τεσσάρων στοῶν καὶ πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ παραρτήματα, ἐπὶ πλεόν δὲ ἄλλα παραρτήματα, ἐκτεινόμενα πρὸς βορρᾶν εἰς ἱκανὸν πλάτος.

Τὸ συνολικὸν μῆκος τῆς βασιλικῆς ἀνέρχεται εἰς 54 μέτρα, τὸ δὲ πλάτος εἰς 24 μ. Ὁ κυρίως ναὸς μετὰ τοῦ νάρθηκος ἔχει μῆκος 34 μέτρων. Κατὰ ταῦτα εὕρισκόμεθα πρὸ τοῦ μεγίστου μέχρι σήμερον χριστιανικοῦ ναοῦ τῆς Κρήτης καὶ μιᾶς τῶν μεγάλων βασιλικῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων τὸ μῆκος κυμαίνεται μεταξὺ 50 καὶ 70 μέτρων.

Ἡ βασιλικὴ τοῦ Πανόρμου κατὰ τὸ σχῆμα πλησιάζει πρὸς τὴν βασιλικὴν τοῦ Δομετίου τῆς Νικόπολεως καὶ σχετίζεται πρὸς τύπους τῶν βασιλικῶν τῆς Ἰταλίας κατὰ τε τὸ σχῆμα τοῦ κυρίως σηκοῦ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ περιστυλίου τοῦ αἵθριου, χωρὶς νὰ στερεῇται καὶ ἰδιορρυθμιῶν ἀξιοσημειώτων.

Ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν ὁ ἀνασκάψας φρονεῖ ὅτι ἡ βασιλικὴ αὕτη ἀνάγεται εἰς τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα ὡς ἀποδεικνύεται διὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν ἐπιγραφῶν.

Ἡ ἀψὶς τοῦ ναοῦ εἶναι εὐρεῖα ἡμικυκλική, διασφύζεται δὲ ἐξωτερικῶς εἰς ὕψος 2 μ. καὶ ἔχει ἐξέχον κύκλω τὸ κρηπίδωμα αὐτῆς. Ἐσωτερικῶς σφύζεται μέρος μόνον τοῦ συνθρόνου μετὰ τεσσάρων δι' ἀργῶν λίθων κατεσκευασμένων βαθμίδων, περιβαλλουσῶν μικρὸν ἡμιελλειψοειδῆ πλακόστρωτον ᾧ ᾧ, ἔχοντα μικρὸν κοίλωμα κατὰ τὸ μέσον.

Τὸ ἰερόν βῆμα εἶναι εὐρύχωρος πλακόστρωτος ᾧ ᾧ κατὰ μίαν βαθμίδα ὑψηλότερος τοῦ δαπέδου τῶν κλιτῶν καὶ ἀκόμη περισσότερον τοῦ δαπέδου τῶν παστοφορίων. Ἡ ἐπίστρωσις ἐγέ-

νετό ἐπιμελῶς διὰ πωρίνων πλακῶν, τῶν ὁπείων μία φέρει ἐγγά-
ρακτον σταυρόν.

Πρὸ τῆς ἀψίδος ἀνευρέθη ἡ κρηπίς τῆς Ἀγίας Τραπέζης μετ' ἐπιχρίσματος καὶ μέρους τῶν καλυπτόντων αὐτό ποτε πλακιδίων. Διάσπαρτα εὐρέθησαν τεμάχια τῆς μαρμαρίνης Ἀγίας Τραπέζης καὶ τοῦ περιυθέντος αὐτὴν γείσου, ὡς καὶ τῶν βασταζόντων αὐτὴν κιονίσκων. Κατὰ τὸ κέντρον τοῦ χώρου τῆς Ἀγ. Τραπέζης εὐρέθη ἄθικτον τὸ ἐγκαίνιον ἐν εἵδει τετραγώνου μικρᾶς λάρνακος σχηματιζομένης ἐκ πλακῶν καὶ φερούσης κάλυμμα μετὰ χαρακτοῦ σταυροῦ. Ἐντὸς τῆς λάρνακος ταύτης ὑπῆρχε δεύτερον κιβωτίδιον ὁμοίας κατασκευῆς, περιέχον λεπτὸν χῶμα καὶ ἔξη ὁστῶν λεπτῶν. Τὸ ἐγκαίνιον ἐπανεκαλύφθη καὶ ἐπροστατεύθη κατὰ πάσης διαταράξεως.

Ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀνασκάψαντος περιγράφει λεπτομερῶς τὰ τοῦ Βήματος καὶ τῆς διαμρφώσεως αὐτοῦ πρὸς σχηματισμὸν τῆς Ὁραίας Πύλης καὶ τῆς πλαισιώσεως αὐτῆς ἐκατέρωθεν καὶ ἄνω, ὅπου πιθανώτατα ἐπέστεφεν αὐτὴν θριγκός, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ τῆς ἐπικοινωνίας πρὸς τὰ παστοφόρια καὶ τὸ ἐν τῷ νοτίῳ τούτων χωνευτήριον καὶ τὰ ἐκεῖ εὐρεθέντα γλυπτά. Ὡσαύτως ὑπάρχει λεπτομερὴς ἐρμηνεία τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν κλιτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸν νάρθηκα, μετὰ ταῦτα δὲ τοῦ αἰθρίου καὶ τῶν λοιπῶν λίαν ἐνδιαφερουσῶν λεπτομερειῶν τοῦ τε ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου καὶ τῶν ὑλικῶν τῆς κατασκευῆς. Ὡσαύτως γίνεται ἐν τῇ ἐκθέσει ἀκριβεστάτη περιγραφή καὶ ἐρμηνεία τῶν προσκτισμάτων καὶ τῶν ἀνασκαφέντων τάφων.

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ τῆς γλυπτικῆς διακοσμήσεως ὁ ἀνασκάψας συνάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ βασιλικὴ τοῦ Πανόρμου ἀνηγέρθη μὲν κατὰ τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα, ἀλλ' ἐξηκολούθησε νὰ χρησιμοποιῆται μέχρι τέλους τῆς πρώτης Βυζαντινῆς περιόδου, κατεστράφη δὲ ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ὅπως πάντες οἱ παλαιοβυζαντινοὶ ναοὶ τῆς Κρήτης. Εἰκάζει δὲ πιθανῶς ὁ κ. Πλάτων ὅτι ἡ βασιλικὴ ἀνήκει εἰς τὴν ἔδραν τῆς Ἐπισκοπῆς Ἐλευθέρης, ἡ ὁποία ἐνωρίς, φαίνεται, μετετοπίσθη ἐκ τῆς κατα-

στραφείσης ἀρχαίας πόλεως εἰς τὸ ἐπίνειόν αὐτῆς τὸ Πάνορμον, βραδύτερον δὲ μετωνομάσθη εἰς Ἐπισκοπὴν Αὐλοποτάμου.

Τοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Κύριοι Ἑταῖροι, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1948, εὐοίωνον διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ιδρύματος ἡμῶν εἰς τὸν ἱστορικὸν δρόμον αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχον πρὸς καιρὸν ἀπομακρύνει αὐτὸ κατ' ἀδήριτον ἀνάγκην αἱ μεγάλαι περιστάσεις τοῦ ἔθνους, τῶν ὁποίων ὁ ἀντίκτυπος ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον.

Εἴμεθα ἀπολύτως πεπεισμένοι ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ παλαίστρα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας, θὰ ἀναλάβῃ συντόμως τὴν προπολεμικὴν αὐτῆς δρασίν, ὅταν σὺν Θεῷ ἡσυχάσῃ καὶ ὁ ἐθνικὸς σάλος, ὁ ὁποῖος ἀνακόπτει τὴν ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης ἀνασυγκροτήσεως τῆς πατρίδος ἡμῶν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948

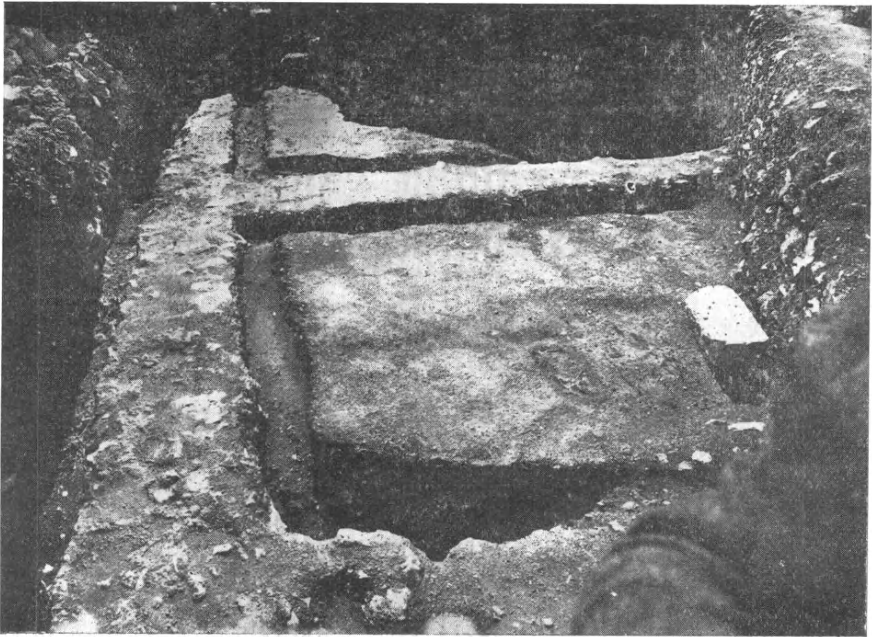
1. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ ΤΟΥ ΙΛΙΣΣΟΥ

Ἡ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν βασιλικὴ ἀνασκαφεῖσα συστηματικῶς ὑπὸ τοῦ καθη-
γητοῦ κ. Γ. Σωτηρίου (ΑΕ 1919, 1-31) εἶχεν ἐκ νέου καλυφθῆ ὑπὸ χωμάτων
καὶ πάσης φύσεως ἀπορριμμάτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ διακρίνονται εἰ μὴ
ἐλάχιστα τμήματα αὐτῆς. Τελευταίως, ὁ Ἐθνικὸς Γυμναστικὸς Σύλλογος
θέλων νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ γήπεδον αὐτοῦ εἶχε καταλάβει καὶ μέρος τοῦ ἀρχαιο-
λογικοῦ χώρου, προβαίνων καὶ εἰς σχετικὰς ἐργασίας. Τῇ ἐνεργείᾳ τῆς Διευ-
θύνσεως Ἀναστηλώσεως ἐγένετο νέα ἀνασκαφὴ πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν κεκρυμ-
μένων τοίχων καὶ στυλοβατῶν, ἵνα καταστῶσι τὰ ὅρια τοῦ ἀρχαιολογικοῦ
χώρου σαφέστερα.

Ὁ Ἐθνικὸς Γυμναστικὸς Σύλλογος προέβη κατὰ τὸ 1948 εἰς τὴν κατε-
δάφισιν τοῦ ἐπὶ τῆς ΒΑ γωνίας τῆς βασιλικῆς βαίνοντος παλαιοῦ θεατρικοῦ
κηγρίου¹ καὶ οὕτω καθίστατο πλέον δυνατὴ ἡ ἔρευνα καὶ τοῦ τμήματος τούτου
τῆς βασιλικῆς. Τὴν σχετικὴν δαπάνην προθύμως ἀνέλαβεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ
Ἑταιρεία.

Ὁ χώρος τὸν ὁποῖον κατεῖχε τὸ θέατρον εἶχεν ἐκσκαφῇ εἰς ἱκανὸν
βάθος, τὸ οὕτω δὲ σχηματιζόμενον ὑπόγειον εἶχε χρησιμεύσει ἐπὶ πολλὰ ἔτη
ὡς τόπος ἀπορρίψεως τῶν ἐκ τοῦ Ζαπείου κήπου προερχομένων ξηρῶν
φύλλων καὶ ἄλλων. Ἦναγκάσθη οὕτω νὰ ἀπομακρύνω ἐκεῖθεν τὸν ὄγκον
τῶν ἀπορριμμάτων τούτων διὰ νὰ ἀποκαλυφθοῦν τὰ ὑπολείμματα τοῦ τοίχου
εἰς ὕψος μόλις 0,30 μ. ἀπὸ τοῦ θεμελίου αὐτοῦ (*εἰκ. 1 καὶ 2*). Εἰς τὸ σημεῖον
τοῦτο οἱ τοῖχοι εἶναι ἀμελῶς ἐκτισμένοι, παρουσιάζουσι δὲ πλάτος 1-1,10 μ.,
ἐνῶ οἱ λοιποὶ σφζόμενοι τοῖχοι τῆς βασιλικῆς ἔχουσιν, εἰς τὴν παρὰ τὸ δά-
πεδον τοῦ ναοῦ στάθμην, σταθερὸν πλάτος περὶ τὰ 0,85 μ., ὃ δὲ μόνος ὑπε-

¹ Βλ. ΑΕ 1919, σ. 3, εἰκ. 3. Μερὶμνη καὶ δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας περιγράφεται νῦν ὁ χώρος τῆς βασιλικῆς, ὥστε εἰς τὸ μέλλον νὰ προστατευθῇ αὕτη ἀπὸ πᾶσαν, ἡθελημένην ἢ τυχαίαν, ἐπίχωσιν τοῦ ἐρειπίου.

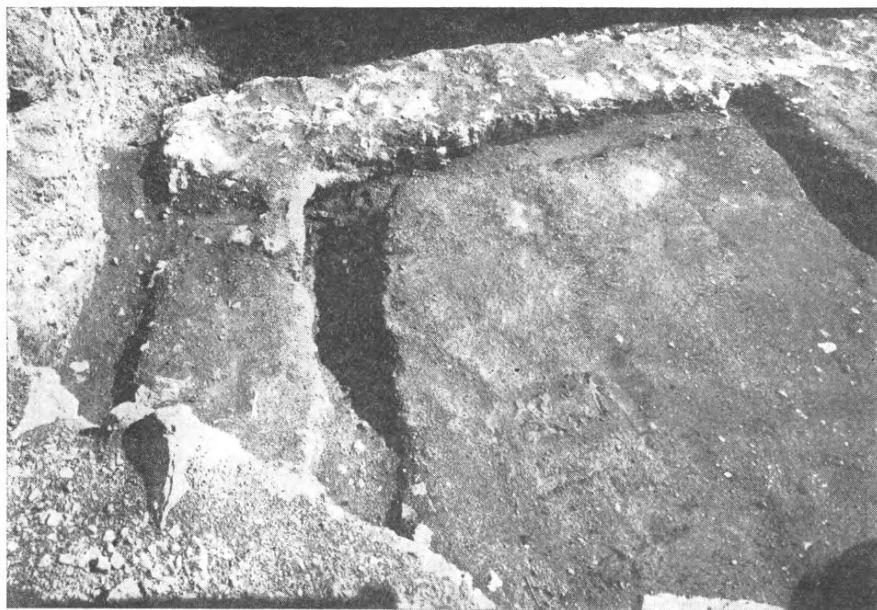

Εἰκ. 1. Τὸ ἀποκαλυφθὲν τμῆμα τῆς βασιλικῆς.

ράνω τῆς στάθμης τοῦ δαπέδου σφζόμενος Α τοῖχος τοῦ νοτίως τοῦ Ἱεροῦ διαμερίσματος ἔχει πλάτος 0,65 μ., οἷον θὰ ἦτο καὶ τὸ πλάτος τῶν ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους τοίχων τοῦ ναοῦ.

Ἡ ἀποκαλυφθεῖσα ΒΑ γωνία ἔχει ἄνοιγμα ἱκανῶς εὐρύτερον τῶν 90°, ἀλλ' ὥς φαίνεται ἐκ τῆς κατόψεως τῶν θεμελίων (εἰκ. 9) ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς ὀρθῆς γωνίας ἀπαντᾷ ἐνταῦθα εἰς ἀρκετὰ σημεῖα, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰ πλεῖστα παλαιοχριστιανικὰ κτήρια τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὰ ἄλλα, τὸ τμῆμα τοῦτο τοῦ κτηρίου ἀπεδείχθη οἷον προεβλέπετο ἐν τῇ κατόψει τοῦ 1917 (βλ. ΑΕ 1919 εἰκ. 3).

Κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ Β τοίχου τοῦ ἐγκαρσίου κλίτους εὐρέθη συνεχόμενον αὐτῷ μικρὸν πρόσκτισμα, διαστ. ἐσωτερικῶς 2,09 × 1,55 μ., ὀρθογώνιον, διατηρούμενον καλῶς, πλὴν τῆς Δ πλευρᾶς αὐτοῦ, ἥτις εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ κατεστραμμένη (εἰκ. 3). Οἱ τοῖχοι τοῦ προσκτίσματος εἶναι λεπτοί, πάχους 0,25 μ., ἐξωτερικῶς λίαν ἀνώμαλοι, ἐσωτερικῶς ὁμως φέρουσιν ἐπίχρισμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου διακρίνονται σαφῶς τὰ ἴχνη τῶν μαρμαρίνων πλακῶν, δι' ὧν ἐκαλύπτετο ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν τοίχων (εἰκ. 4). Ἡ Α στενὴ πλευρὰ φέρει εἰς τὸ μέσον κατακόρυφον ζώνην, πλάτους 0,24 μ., ἐφ' ἧς

Εἰκ. 2. Ἡ ΒΑ γωνία τῆς βασιλικῆς.

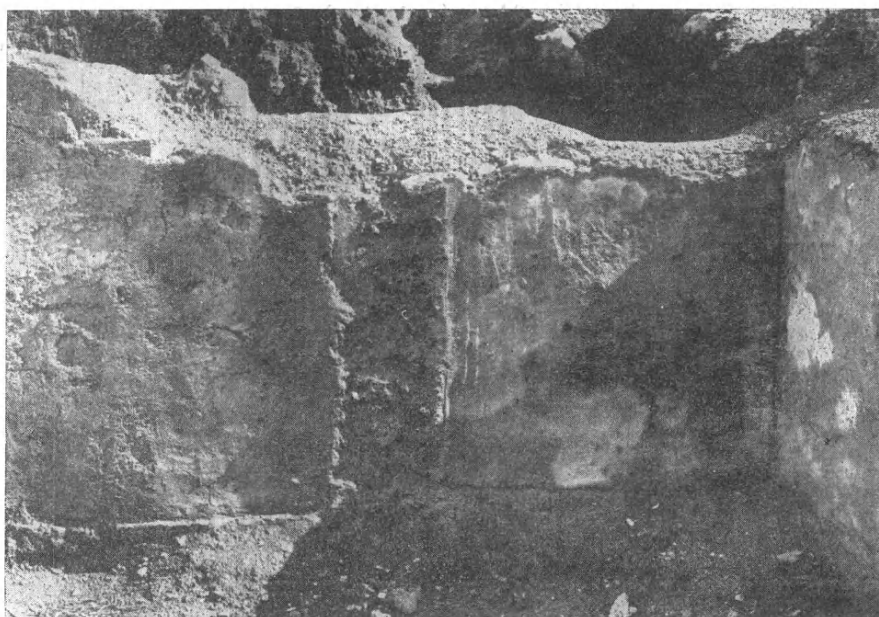
τὸ ἐπίχρισμα ἔχει τὴν ἐπιφάνειαν τραχεῖαν, ἐξ οὗ δύναται νὰ συναχθῇ μετὰ πιθανότητος ὅτι τὸ μικρὸν αὐτὸ δωμάτιον ἔφερε χώρισμα εἰς τὸ μέσον καὶ κατὰ μῆκος αὐτοῦ (εἰκ. 4). Τὸ δάπεδον τοῦ προσκτίσματος τούτου ἔχει καταστραφῇ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὅμως ἦτο καὶ τοῦτο πλακόστρωτον. Ἡ πιθανὴ ἐρμηνεία εἶναι ὅτι πρόκειται περὶ διπλοῦ τάφου, οὐχὶ πολὺ μεταγενεστέρου τοῦ ναοῦ, ὥς συνάγεται ἐκ τῆς τοιχοποιίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς σχέσεως τῆς στάθμης αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ.

Λόγῳ τῆς σημασίας τῆς βασιλικῆς εὕρισκομένης εἰς τὴν ἀρχὴν σειρᾶς ὅλης χριστιανικῶν κτηρίων, χαρακτηριζομένων διὰ τοῦ συνδυασμοῦ βασιλικῆς καὶ τρούλλου (βλ. Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Βυζ. καὶ Χριστ. Ἀρχαιολ. Α, 343), κατέστη ἀναγκαία νέα ἔρευνα τῆς διαμορφώσεως κυρίως τῶν πεσσῶν καὶ τοῦ περὶ αὐτοὺς χώρου. Ἐκ ταύτης διεπιστώθησαν τὰ ἑξῆς:

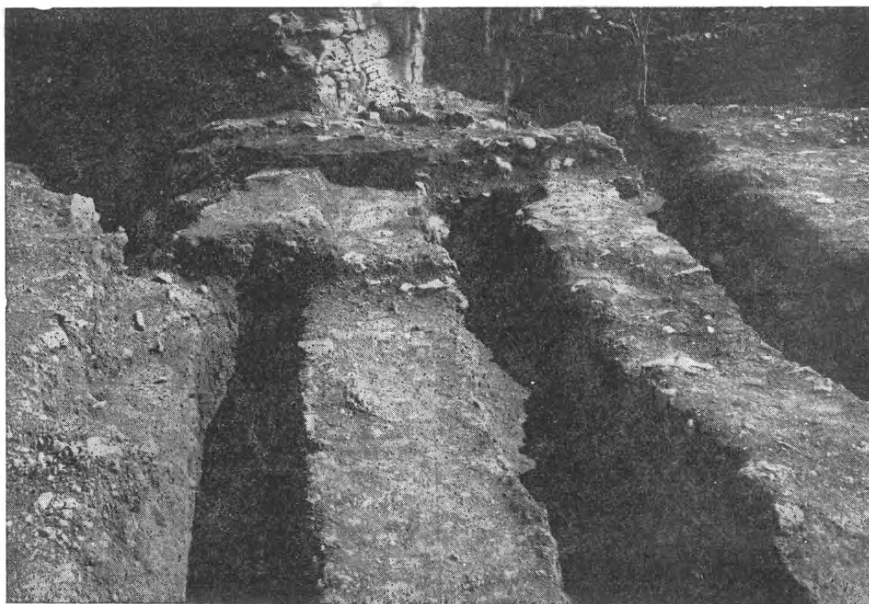
1) Οἱ τοῖχοι, οἱ χρησιμεύοντες ὡς θεμέλια τῶν στυλοβατῶν τῶν δύο μακρῶν κιονοστοιχιῶν τοῦ κυρίως ναοῦ, προεκτείνονται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος συνδέοντες τοὺς πεσσοὺς ἀνὰ δύο. Ὁ μεταξὺ τῶν πεσσῶν τοῖχος οὗτος ἔχει τὸ αὐτὸ πάχος (0,80-0,85) καὶ τὸ αὐτὸ βάθος μὲ τοὺς στυλοβάτας, δὲν φαίνεται δὲ νὰ εἶχεν ἄλλην λειτουργίαν, πλὴν τῆς κρυφῆς ἐνισχύσεως τῶν θεμελίων τῶν μεγάλων πεσσῶν, διότι ἐκαλύπτετο ὑπὸ τοῦ ψηφι-

Εἰκ. 3. Τὸ παρὰ τὸν Β τοῖχον ἀποκαλυφθὲν πρόσκτισμα.

Εἰκ. 4. Ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τῆς Α πλευρᾶς τοῦ προσκτίσματος.

Εἰκ. 5. Ὁ ΒΑ πεσσοὺς καὶ οἱ δύο τοῖχοι οἱ συνδέοντες αὐτὸν πρὸς τὸν ΒΔ, πρὸ τῆς κατεδαφίσεως τοῦ ἐπὶ τῆς ἀψίδος βαίνοντος οἰκίσκου.

Εἰκ. 6. Οἱ αὐτοὶ τοῖχοι μετὰ τοῦ ΒΑ πεσσοῦ (ἀριστερὰ) καὶ τοῦ ΒΔ (ἄνω δεξιὰ).

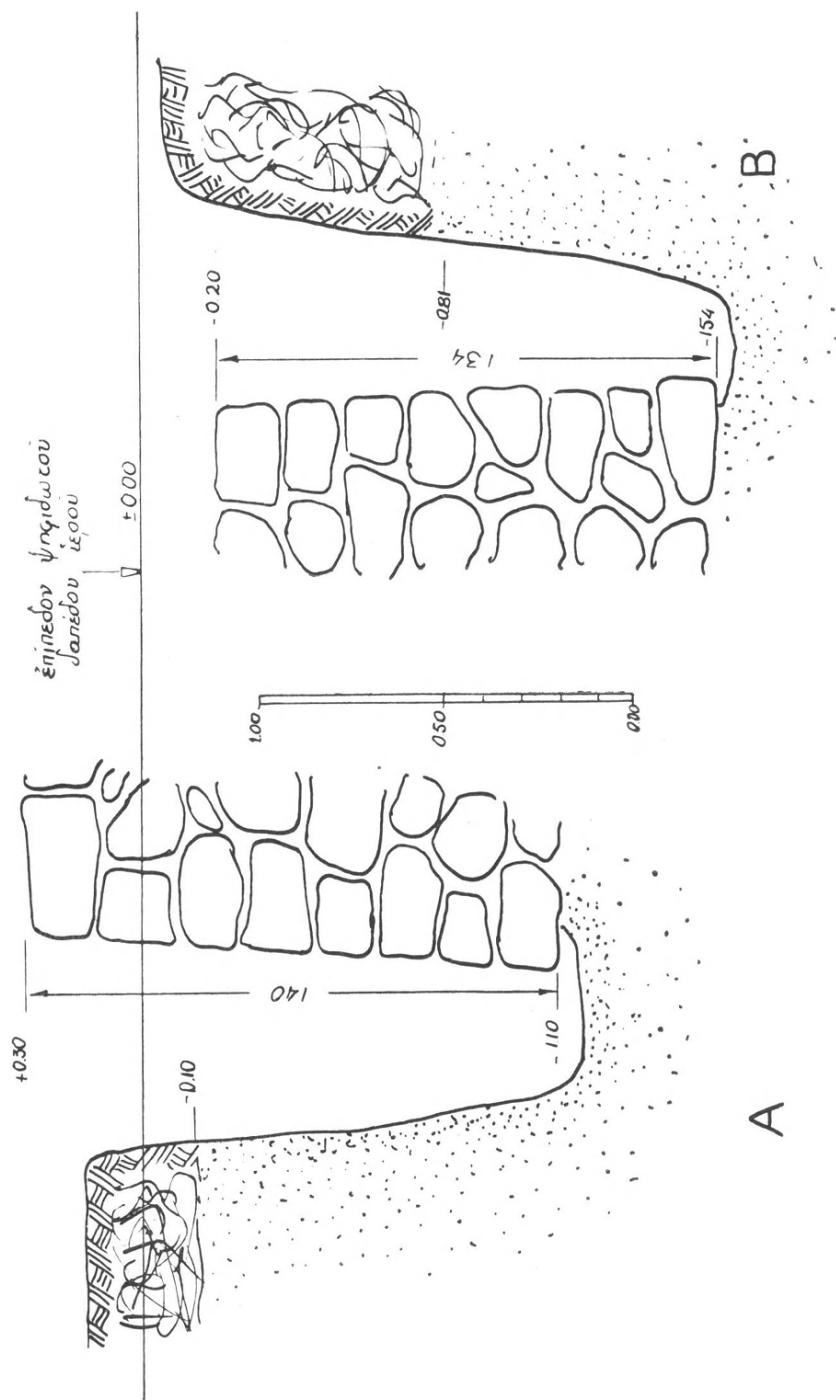

Εἰκ. 7. Ὁ ΒΑ πεσσός καὶ ὁ θεμέλιος τοῖχος τῆς Δ πλευρᾶς τοῦ τέμπλου.

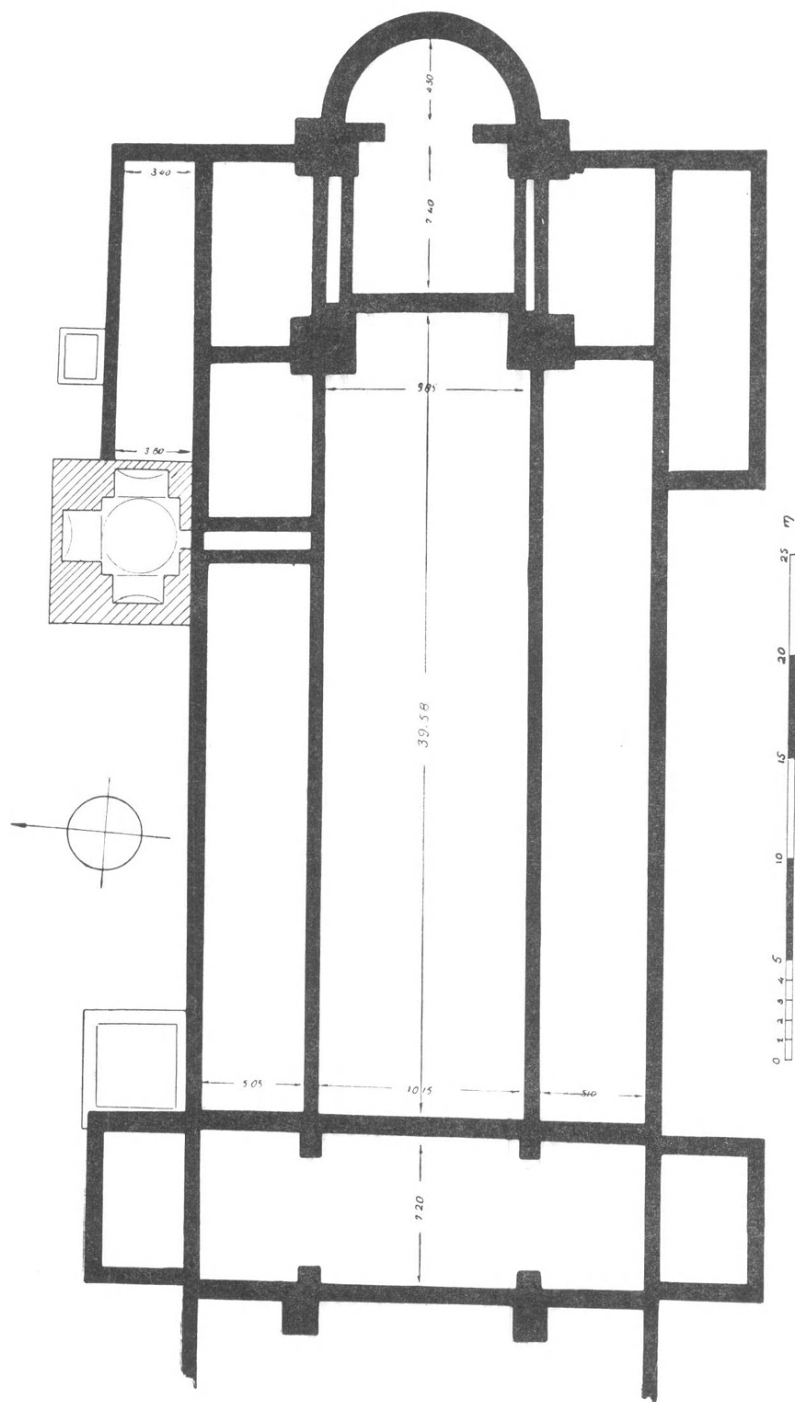
δατοῦ δαπέδου, ὥς δύναται νὰ συναχθῇ καὶ ἐκ τοῦ ἐν ΑΕ 1919, εἰκ. 3 σχεδιογραφήματος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς διατηρήσεως ἐπ' αὐτοῦ, κατὰ τόπους, στρώματος κορασανίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστερεώοντο τὸ ψηφιδωτόν δάπεδον.

Ὁ ἐν τοῖς σχεδιογραφήμασι ΑΕ 1919, σ. 3, εἰκ. 3 καὶ ΑΕ 1929, σ. 209, σχ. 39, σημειούμενος μεταξὺ τῶν πεσσῶν ἕτερος τοῖχος εἶναι στενωτέρως (0,65 μ.) καὶ ἀβαθής, συνεχίζεται δὲ καὶ μεταξὺ τῶν δύο δυτικῶν πεσσῶν (**εἰκ. 5, 6, 7 καὶ παρὲνθ. πλῖναξ**). Ὁ τοῖχος οὗτος πιθανὸν νὰ ἐστήριζεν ἐν μέρει πλάγιον σύνθρονον, ὥς ὑπετέθη, ΑΕ 1929, σ. 209, πάντως δ' ἐχρησίμευε καὶ διὰ τὴν στήριξιν τοῦ χαμηλοῦ τέμπλου τοῦ περικλείοντος τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ βήματος (πρβ. ΑΕ 1929, σ. 177, εἰκ. 9), ἐφ' ὅσον οὗτος συνεχίζεται καὶ μεταξὺ τῶν δύο δυτικῶν πεσσῶν. Εἰς τὸ Δ τμήμα τοῦτο τοῦ τοίχου, σχηματίζεται χαμηλὸς ἀναβαθμός, προφανῶς πρὸς ὑποδοχὴν τῆς βάσεως τοῦ τέμπλου (**εἰκ. 7**).

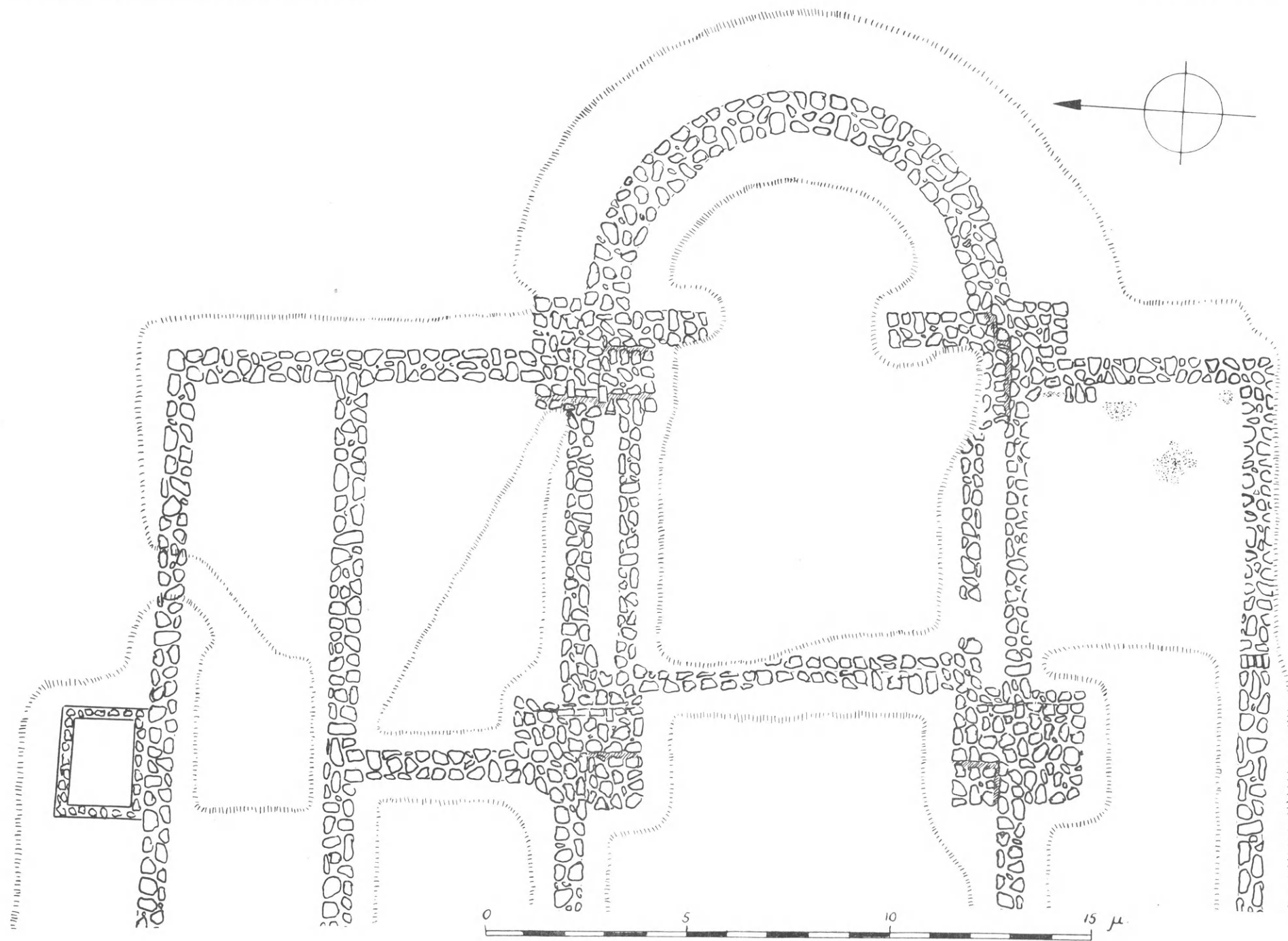
2) Οἱ τέσσαρες ὀγκώδεις πεσσοὶ ἀποτελοῦν, κατὰ τὸ σφζόμενον κάτω τοῦ δαπέδου τμήμα αὐτῶν, ὀρθογώνια παραλληλεπίπεδα (διαστ. 3,20 - 3,30 x 2,60 - 2,80 μ.) (**εἰκ. 9**). Ὑπεράνω τοῦ δαπέδου ὅμως οἱ πεσσοὶ εἶχον μικροτέρας διαστάσεις, ὥς προκύπτει ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ καλύτερον σωζομένου ΒΑ πεσσοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ παρατηρεῖται, κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς του πλευρᾶς, ἀναβαθμός, πλάτους 0,25 - 0,35 μ., ἐπὶ τοῦ ὁποίου διατηρεῖται ἀκόμη μικρὸν ὑπόλειμμα τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου (**εἰκ. 5, 6 καὶ παρὲνθ. πλῖν.**). Κατὰ τὴν ΝΔ γωνίαν τοῦ

Εἰκ. 8. Τομὴ ἀνασκαφῆς θεμελίων ἀψίδος (A) καὶ ΒΔ περσοῦ (B).

Εἰκ. 9. Κάτοπις τῶν θεμελίων τῆς βασιλικῆς (1948) συμπληρωμένη κατὰ τὴν κάτοπιν ΑΕ 1919, εἰκ. 3, καὶ Γ. Σωτηρίου, Χριστ. καὶ Βυζ. Ἀρχαιολ., εἰκ. 180.

Κάτοψις τοῦ Α τμήματος τῆς βασιλικῆς τοῦ Ἰλίουσοῦ μετὰ τὰς ἐργασίας τοῦ 1948.

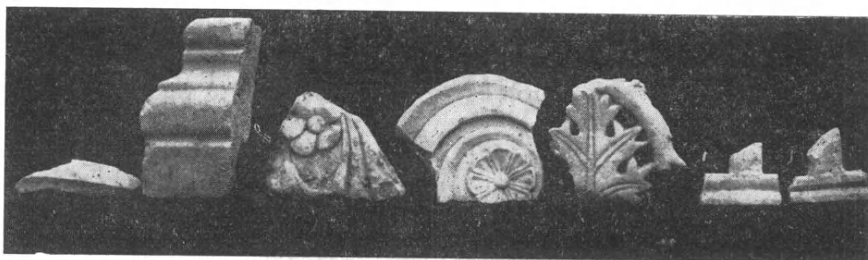
αὐτοῦ πεσσοῦ παρουσιάζεται ἐπιφάνεια παραλληλόγραμμος, διαστ. 1,20 μ. ἔχουσα τὸ ἐπίπεδον αὐτῆς χαμηλότερον τοῦ ὑπολοίπου (εἰκ. 5 καὶ παρ. πίν.). Ἐὰν ἐπὶ τῆς χαμηλωμένης αὐτῆς ἐπιφανείας συνεχίζετο τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον ἢ ἡδράζετο μέρος τοῦ πλαγίου συνθρόνου, δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν. Πάντως, ὑπεράνω τοῦ δαπέδου ὁ πεσσὸς οὗτος ἔλανε νὰ ἔχη τὴν ὀγκώδη μορφήν, ἣν παρουσιάζουσι τὰ θεμέλια αὐτοῦ, ἐμφανιζόμενος ἐσωτερικῶς ὡς ἀπλὴ γωνία τοῦ τοίχου. Ἀντίστοιχος διεπιστώθη ἡ διαμόρφωσις καὶ τοῦ ΝΑ πεσσοῦ.

Ἐκ τῶν δύο Δ πεσσῶν ὁ βόρειος φέρει σαφεστέρας ἐνδείξεις τῆς ὑπεράνω τοῦ δαπέδου μορφῆς του. Παρὰ τὴν Α πλευρὰν του φέρει ἰσοπεδωμένην ἐπιφάνειαν, πλάτους 0,30, καλυπτομένην ὑπὸ κορασάνιου (εἰκ. 7), ἐξ οὗ καθίσταται δῆλον ὅτι αὕτη ἀπετέλει τμῆμα τοῦ δαπέδου. Ἐπίσης ἡ παρὰ τὴν ΝΔ γωνίαν ἐπιφάνεια αὐτοῦ παρουσιάζει ἐπίπεδον χαμηλότερον τῆς λοιπῆς (παρ. πίν.). Τὰ αὐτὰ παρατηροῦμεν καὶ ἐπὶ τοῦ ΝΔ πεσσοῦ, ἐνθα ἡ χαμηλοτέρα ἰσοπεδωμένη ἐπιφάνεια εἶναι παρὰ τὴν ΒΔ γωνίαν. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων δύναται νὰ συναχθῇ ὅτι καὶ οἱ δύο οὗτοι πεσσοὶ δὲν εἶχον ὑπεράνω τοῦ δαπέδου τὴν ὀγκώδη μορφήν ἣν παρέχουσι τὰ θεμέλια αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι, τοῦναντίον, ἡ μὲν πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους πλευρὰ αὐτῶν ἀπὸ 2,80 μ. περιορίζεται εἰς 2,50 μ., ἡ δὲ ἐσωτερικὴ πλευρὰ, ἡ καὶ κυρίως θεωμένη ἀπὸ τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὸ μέσον κλίτος, μειοῦται κατὰ 1.25 μ., λαμβάνουσα μορφήν πλησιάζουσαν τὸ σχῆμα Γ (παρ. πίν.).

3) Κατὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τοῦ κτηρίου εὐρέθη, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, ὁ θεμέλιος τοίχος εἰς ὕψος μόλις 0,30 μ. ἀπὸ τοῦ πέλματος αὐτοῦ, (εἰκ. 2). Ἡ ἀπὸ τοῦ πέλματος μέχρι τῆς στάθμης τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου εἰς ὕψος ἀπόστασις εἶναι περίπου 1,55 μ. Σχετικὴ ἔρευνα ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν ΝΔ γωνίαν τοῦ ΒΔ πεσσοῦ, ἥτις ἔδειξεν ὅτι καὶ τῶν πεσσῶν τὸ θεμέλιον δὲν ἔφθανεν εἰς βάθος μεγαλύτερον τοῦ 1,55 μ. ἀπὸ τῆς στάθμης τοῦ δαπέδου (εἰκ. 8 Β).

Ἡ δὲ παρὰ τὴν ἐξωτερικὴν πλευρὰν τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ δοκιμαστικὴ σκαφὴ ἔδειξεν ὅτι ὁ τοίχος αὐτῆς ἔχει βάθος ἀπὸ τῆς στάθμης τοῦ δαπέδου ἔτι ὀλιγώτερον, ἥτοι, 1,10 μ. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἐνδέχεται νὰ σημαίνει ὅτι τὸ τμῆμα τούτου τοῦ κτηρίου ἔφερε φορτίον ἔλασσον ἢ οἱ πεσσοὶ καὶ ἡ ΒΑ γωνία. Δύναται ὁμως νὰ παρατηρηθῇ ὅτι τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου βαίνουνσιν ὅλα τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ εἶναι στεγνὸν καὶ περιέχει ἀφθόνους μικροὺς λείους καὶ κυκλικούς χάλικας, χαρακτηριστικὸς κοίτης ποταμοῦ, ὅπερ ἐξηγεῖ καὶ τὸ μικρὸν βάθος τῆς θεμελιώσεως, καὶ ὅτι τῆς γωνίας καὶ τῶν πεσσῶν τὸ θεμέλιον βυθίζεται ἐντὸς τοῦ ἀμμώδους τούτου στρώματος εἰς βάθος 0,70-0,75 μ., ἐνῶ τῆς ἀψίδος τὸ θεμέλιον βυθίζεται εἰς 1 μ. (εἰκ. 8 Α). Ἦτοι, ἡ παρὰ τὴν ἀψίδα φυσικὴ ἐπίχωσις ἦτο ὑψηλότερα, καθιστῶσα οὕτω τὸ θεμέλιον ἰσχυρότερον.

4) Κατὰ μῆκος τῆς Α ἐξωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ οὐδὲν πρόσκτισμα εὐρέθη.

1 2 3 4 5
Εἰκ. 10. Τμήματα μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν.

5) Ἐρευνα εἰς τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ πρὸς ἀνέυρεσιν τοῦ «ἐγκαινίου» ἀπέβη ἄκαρπος.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ : Τὰ κινητὰ εὐρήματα ὑπῆρξαν πενιχρά, διότι τὸ μέγιστον μέρος τῶν μετακινήθεντων χωμάτων προήρχετο ἐκ προσφάτων ἐπιχώσεων. Οὐδὲν νόμισμα εὐρέθη, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον θραῦσμα ἀγγείου. Εὐρέθη ὅμως ἱκανὸς ἀριθμὸς μικρῶν θραυσμάτων λεπτῶν μαρμαρίνων πλακῶν, λευκῶν κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἐπίσης ἐκ τῶν μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εὐρέθησαν :

1) Τμήμα βάσεως (εἰκ. 10,1), πιθανῶς τοῦ τέμπλου, ὕψους 0,30 μ.

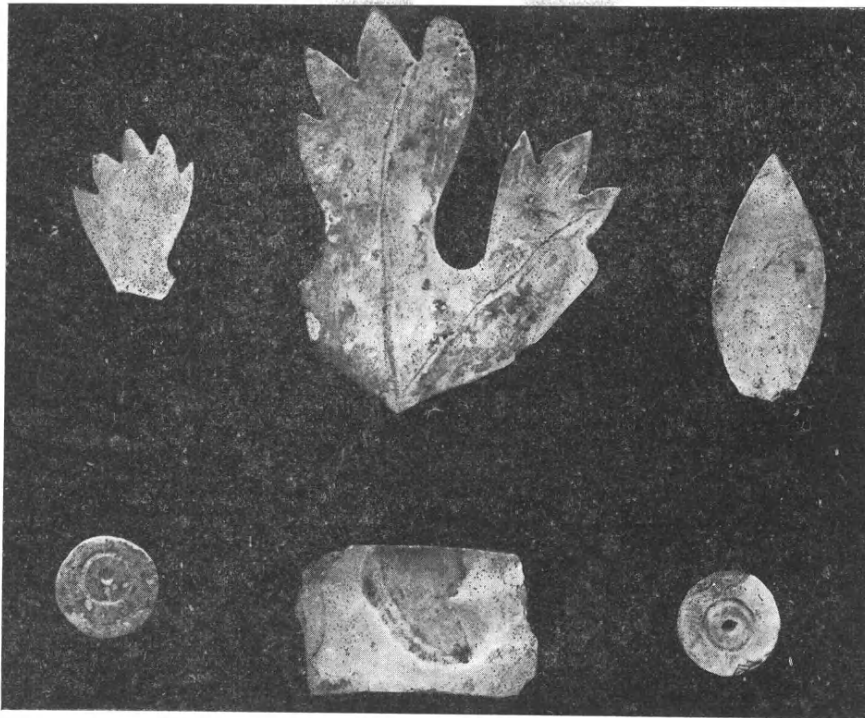
2) Τμήμα διατρήτου θωρακίου, ὕψους 0,20 μ. Σφύζεται πλατὺ φύλλον ἀκάνθου, ἐφαπτόμενον καμπυλουμένου κλάδου (εἰκ. 10,4). Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ τρόπος δηλώσεως τῶν νευρώσεων τοῦ φύλλου, ἐξαιρουμένων δι' ἑκατέρωθεν ἀβαθοῦς χαραγῆς ἐπὶ τῆς ἡρέμου ἐπιφανείας τοῦ φύλλου. Ἐκ τῶν παλαιότερον εὐρεθέντων ἀρχιτεκτονικῶν τμημάτων τῆς βασιλικῆς, ἀνάλογον τρόπον διαμορφώσεως τοῦ φύλλου παρουσιάζει μόνον χαμηλὸν κιονόκρανον με πλατέα φύλλα, ΑΕ 1919, σ. 14 εἰκ. 14, κάτω ἀριστερά. Βλ. ἐπίσης κιονόκρανον ἐκ τοῦ χριστιανικοῦ Ἀσκληπείου, ΑΕ 1915, σ. 54, εἰκ. 2. Ἐντελῶς ἀνάλογον θέμα καὶ τεχνικὴν παρουσιάζουσι τὰ θωράκια τοῦ Ἀγ. Ἀπολλιναρίου τοῦ Νέου ἐν Ραβέννῃ.

3) Ἄλλα μικρὰ τμήματα ἐκ τοῦ πλαισίου διατρήτου θωρακίου, εἰς σχῆμα Τ, φέροντα αὐλάκα ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς (εἰκ. 10,5), ὕψους 0,08 — 0,10 μ.

4) Τμήμα κυκλικοῦ ἀναγλύφου περικλείοντος ῥόδακα, ὕψους 0,20 (εἰκ. 10,3).

5) Τμήμα ἀναγλύφου ῥόδακος, ἀπλουστεροῦ τοῦ προηγουμένου, μεταξὺ φυνικῶν θεμάτων (εἰκ. 10,2).

Ἐκ τοῦ λοιποῦ διακόσμου τοῦ ναοῦ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον εὐρημα ἀπετέλεσαν τμήματά τινα διακοσμήσεως ἐκ περικεκομμένων θαλασσιῶν ὀστράκων (εἰκ. 11). Τούτων τὸ μεγαλύτερον τεμάχιον (0,083 μ.) σχηματίζει φύλλον

Εἰκ. 11. Ἐκ τοῦ διακόσμου διὰ περικεκομμένων ὀστράκων.

ἄμπέλου (;) ἐν μέρει νῦν ἑλλιπές, οὗ αἱ νευρώσεις δηλοῦνται δι' ἁπλῆς χαραγῆς. Δύο μικρότερα τεμάχια (0,04 καὶ 0,024 μ.) προέρχονται ἐξ ὁμοίου φυτικού θέματος εἰς μικροτέραν κλίμακα ἐκτελεσμένου. Τέταρτον τεμάχιον ἔχει σχῆμα φύλλου ἐλαίας (0,05 μ.), πέμπτον δὲ εἶναι ἁπλοῦν παραλληλόγραμμον (0,053 × 0,31 μ.). Τέλος δύο μικρὰ κυκλικά κοσμήματα (διάμ. 0,0225 μ.), μετὰ στιγμῆς ἐντὸς κυκλικῆς χαραγῆς, συμπληρῶνουν τὰ ἐκ τοῦ ἰδιοτύπου τούτου διακόσμου εὑρεθέντα τμήματα.

Πάντα τὰ τεμάχια ταῦτα ἔχουν περικοπῇ καθ' ὁλόκληρον τὸ πάχος τοῦ ὀστράκου, προφανῶς δὲ ἦσαν ἡρμωσμένα ἐπὶ τοίχου, ὥς δηλοῦσι τὰ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὀψεως αὐτῶν ἴχνη κονιάματος. Θὰ ἀνῆκον πιθανῶς εἰς εἶδος ἐντοιχίου ψηφιδωτοῦ διακόσμου, χαρακτηριζομένου συνήθως ὡς *opus sectile*.

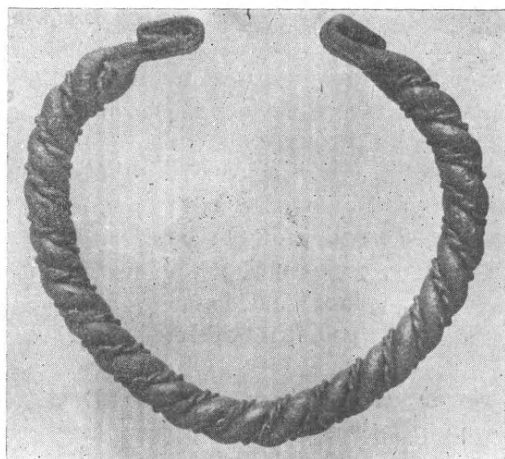
Ὁ πολυτελής αὐτὸς τρόπος διακόσμου χαρακτηρίζει τὴν ἀσυνήθη δι' ἐπαρχιακὸν ναὸν φροντίδα μεθ' ἧς εἶχε διακοσμηθῇ ἡ μεγάλη αὐτὴ βασιλικὴ τῶν Ἀθηνῶν.

Τέλος εὑρέθη μεταξὺ τῶν χωμάτων, παρὰ τὸν Β τοῖχον, χαλκοῦν ψέλλιον (διαμ. 0,062), σχηματιζόμενον ἐκ δύο συστρεφομένων παχέων συρμάτων, ἀποληγόντων εἰς δύο πλατέα ἀναδιπλούμενα ἐλάσματα. Τὰς μεταξὺ τῶν στρωφῶν σχηματιζόμενας αὐλακας πληροὶ ἕτερον σύστρεμμα διπλοῦ λεπτοτάτου

σύρματος (εἰκ. 12). Ἀναλόγου κατασκευῆς ψέλλια χρυσᾷ βλέπε παρὰ B. SEGALL Goldarbeiten im Benaki Museum, ἀρ. 186, 187, πίν. 40, ἔνθα χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 3ου μ. Χ. αἰῶνος. Τὸ ἡμέτερον ψέλλιον πιθανῶς προέρχεται ἐκ τινος τῶν παρὰ τὸν ναὸν τάφων.

Οὕτω ἐκ τῶν ἐφετινῶν σκαφικῶν ἐρευνῶν καθωρίσθη ἀκριβέστερον τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα τοῦ ναοῦ, ἀποκαλυφθέντος τοῦ ΒΑ τμήματος αὐτοῦ ὡς καὶ προσκτίσματος, εἴτα δὲ καθωρίσθησαν λεπτομέρειαι τῆς διακοσμήσεως, τῆς ἐσωτερικῆς διαρθρώσεως, ὡς καὶ τῆς θεμελιώσεως αὐτοῦ. Ἐξ ἄλλου, αἱ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μορφῆς τῶν πεσσῶν ὡς καὶ ἡ διαπίστωσις ὅτι τμήματα ὁλόκληρα θεμελίων τοίχων παρέμενον ἀφανῇ, δύνανται νὰ ὀδηγήσωσιν εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ προβλήματος τῆς στεγάσεως τοῦ ἱεροῦ. Ἐπίσης δύνανται, νομίζω, τώρα ν' ἀποκατασταθῇ μετὰ περισσοτέρας βεβαιότητος ὁ τύπος τῆς βασιλικῆς τοῦ Ἰλισσοῦ, ὡς κτίσματος ἀναλόγου, κατὰ τὴν κάτοψιν, πρὸς τὴν βασιλικὴν Α τῶν Φιλίππων (βλ. LEMERLE Philippes, I σ. 381 - 382, II πίν. 35 - 36) διαφέροντος ὅμως πρὸς ταύτην κυρίως κατὰ τὴν στέγασιν τοῦ ἱεροῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα. Περὶ τῶν ζητημάτων τούτων θὰ διαλάβωμεν ἐκτενέστερον ἀλλαχοῦ. Ἦδη ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία θέλει συνεχίσει τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς διὰ τὸ σημαντικώτατον αὐτὸ παλαιοχριστιανικὸν κτίσμα, παρέχουσα τὰ μέσα πρὸς συνέχισιν τῶν ἐρευνῶν.

EMMANOYHΛ XATZHΔAKHΣ

Εἰκ. 12. Ψέλλιον χαλκοῦν.

2. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΒΡΑΥΡΩΝΙ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ἀφορμὴν διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἀνασκαφῶν ἔλαβον ἐξ αἰτήσεως κατοίκων τινῶν τοῦ χωρίου Μαρκοπούλου περὶ ἀνεγέρσεως περιβόλου πλησίον τοῦ ἐξοχικοῦ ἐκκλησιδίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, κειμένου εἰς θέσιν Λιβιάδι εἰς ἀπόστασιν 8 χιλιομέτρων ἀπὸ τοῦ Μαρκοπούλου. Ὁικοδομήθη δὲ ὁ μικρὸς οὗτος μετὰ δύο τρούλλων ναὸς ἐπὶ παλαιότερας παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, ἀρχιτεκτονικῶν τινων μελῶν τῆς ὁποίας ἐγένετο χρῆσις πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ, καὶ κεῖται παρὰ τοὺς βορείους πρόποδας τοῦ κειμένου πρὸς τὰ ΒΔ τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ καλουμένου «Περατὶ» χαμηλοτέρου πετρῶδους λόφου καὶ παρὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν τῆς εὐφόρου εἰς πλουσίους ἀμπελῶνας κοιλάδος, ἥτις ἀρχομένη εἰς 3 περίπου χιλιομέτρων ἀπόστασιν βορειανατολικῶς τοῦ Μαρκοπούλου τερματίζεται εἰς μικρὸν γραφικὸν ὄρμον πρὸς βορρᾶν τοῦ Πόρτο - Ράφτι. Σήμερον ἡ κοιλὰς αὕτη καλλιεργεῖται ἐντατικῶς. Πλουσία εἰς ὑπόγαια ὑδάτινα ρεύματα, ἐνισχυόμενα ἐκ τῶν ὑδάτων ἀρκετῶν πηγῶν, κειμένων εἰς ἀμφοτέρας τὰς πλευράς της καὶ σχηματίζουσιν, ἀκόμη καὶ σήμερον, κατὰ τὸν χειμῶνα μικρὸν ποτάμιον, τὸν Ἑρασῖνον ποταμὸν τῶν ἀρχαίων (ΣΤΡΑΒ. IX, 371,8), ἀνοίγεται κατὰ τὴν θάλασσαν εἰς εὐρυτέραν μικρὰν πεδιάδα, σχηματισθεῖσαν ἐκ τῶν προσχώσεων τῶν χειμάρρων καὶ ἀποτελοῦσαν μέχρι πρὸ ὀλίγων ἀκόμη χρόνων ἀδιάβατον καὶ νοσηρὸν ἔλος. Ὡς ἔλος δὲ ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν παλαιότερων περιηγητῶν (LEAKE-WESTERMANN Demeu 61 κ.έ. BURSIAΝ Geogr. v. Griech. I, 348 κ.έ.) καὶ τῶν περὶ τὴν Ἀττικὴν ἀσχοληθέντων (ROSS Arch. Aufsätze I, 224 κ.έ. CURTIUS Karten v. Att. πίν. VII καὶ X. LOEPER εἰς Ath. Mitt. 17,360 κ.έ. MILCHHÖFER RE III 822 κ.έ. ΣΤΑΗΣ AE 1895 σ. 196 κ.έ.).

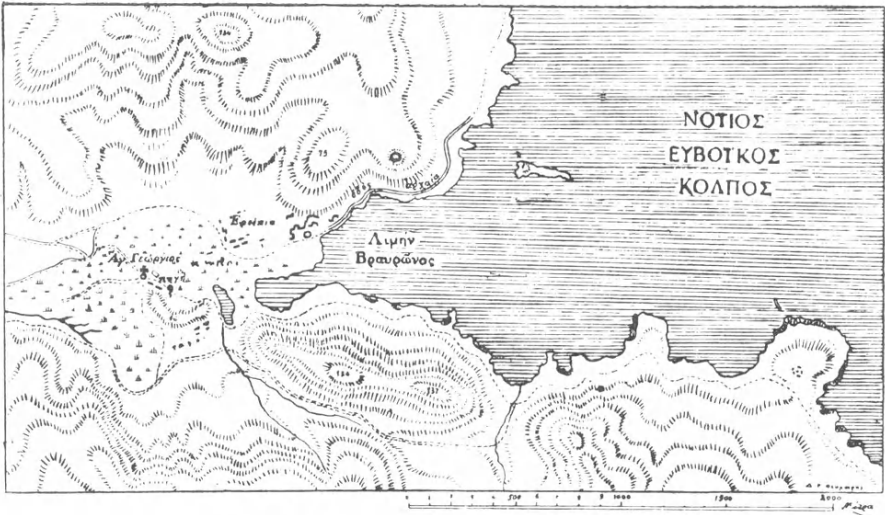
Ἐκχερωθὲν τὸ ἔλος τοῦτο, μετεβλήθη ἀπὸ εἰκοσαετίας περίπου εἰς πλουσίους καὶ θαλεροὺς κήπους καὶ ἡ ἄλλοτε ἔρημος καὶ σπανίως συχνάζομένη περιοχὴ ἀποτελεῖ σήμερον πηγὴν πλούτου διὰ τοὺς χωρικοὺς τοῦ Μαρκοπούλου (εἰκ. 1).

Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ τόπου.

Περὶ δὲ τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ τοπογραφίας ἐλάχιστα δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν συμπεράσματα ἐκ τῶν μέχρι σήμερον σωζομένων ἢ τυχαίως, εὗρεθέντων κατὰ καιροὺς, καὶ ἀναφερομένων ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων νεωτέρων ἐρευνητῶν ἀρχαίων. Διότι συστηματικὴ ἀνασκαφὴ δὲν ἀνελήφθη μέχρι σήμερον. Οὗτω δὲ αἱ γνώσεις ἡμῶν περιορίζονται εἰς τὴν συχνὴν μνείαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, τῶν μνημονευόντων τὴν παλαιὰν πόλιν τῆς Βραυρῶνος, μίαν τῶν τεσσάρων πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῶν 12 πόλεων τοῦ Κέκροπος, αἵτινες ἦσαν «Θόρικος, Βραυρῶν, Κύθηρος

Σφηττός» (ΣΤΡΑΒΩΝ X, 397,20). Πρόκειται δὲ ἐνταῦθα περὶ τῶν προϊστορικῶν πόλεων, ἃς ὁ Θησεὺς «εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται» καὶ αἵτινες ἀπετέλεσαν ἕκτοτε τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Ἀπετέλεσε δέ, ἰδιαίτερος, ἡ Βραυρῶν μεταγενέστερον τὸν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους κατασταθέντα δήμον τῶν Φιλαϊδῶν, ἐκ τοῦ Φιλαίου, υἱοῦ τοῦ Αἴαντος ἐγκατασταθέντος, μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς Σαλαμῖνος εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἐν Βραυρῶνι, ὅθεν κατήγετο καὶ ὁ Πεισίστρατος (ΠΛΟΥΤ. Σόλ. 10).

Ἔχομεν οὕτω Βραυρῶνα πόλιν παλαιότερον (πρβ. καὶ ΡΟΜΡ. ΜΕΛΑ II, 46. ΡΛΙΝ. IV, 24) καὶ δήμον Φιλαϊδῶν μεταγενέστερον. Ἐπεκράτησε δὲ σὺν

Εἰκ. 1. Τοπογραφικὸν σχεδιάσμα τοῦ τόπου.

τῷ χρόνῳ τὸ ὄνομα τῆς Βραυρῶνος, λόγῳ κυρίως τῆς, ὡς πιστεύω, ἐπιβιώσεως ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας τῆς λατρείας τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος (πρβ. καὶ ΣΟΥΙΔΑΝ ἐν λ. «Βραυρῶν τόπος τῆς Ἀττικῆς»), οὕτω δὲ δικαιολογεῖται, νομίζω, ἡ ὑπὸ τοῦ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ (I, 23,7) καὶ τοῦ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ὡς δήμου μνεία τῆς Βραυρῶνος (πρβ. καὶ ΣΧΟΛ. ΑΡΙΣΤΟΦ. Εἰρ. 874), τῆς ὁποίας τὴν γλωσσικὴν ἀνάμνησιν διετήρησεν ἡ νεοελληνικὴ τοπωνυμία «Βραῶνα», ἀποδιδομένη εἰς δύο τοποθεσίας, αἵτινες κεῖνται ἡ μὲν μία βορειότερον «Ἀπάνω ἢ Παλαιὰ Βραῶνα» παρὰ τὸ ἐγκαταλελειμμένον Μετόχιον, ἡ δὲ ἄλλη νοτιώτερον «Κάτω ἢ Νέα Βραῶνα» παρὰ τὸ σημερινὸν πλησίον τῆς κοιλάδος Μετόχιον τῆς Μονῆς Πεντέλης.

Ἀλλ' ἡ τοποθεσία αὕτη, λόγῳ διεκδικουῦσα τὸν χῶρον τῆς ἀρχαίας πόλεως, δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περι-

γραφομένην θέσιν τῆς Βραυρῶνος, καὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Διότι τὸ ἐπίθετον «ἀγχίαλος», ἀποδιδόμενον εἰς τὴν πόλιν Βραυρῶνα (ΕΥΦΟΡ. ἀποσπ. 81) καὶ ἡ τοῦ Ἡροδότου περιγραφή περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Πελασγῶν τῆς Λήμνου ἀπὸ θαλάσσης ἀρπαγῆς τῶν Ἀθηναίων γυναικῶν, ἀγουσῶν τὴν ἑορτὴν τῆς ἐν Βραυρῶνι Ἀρτέμιδος (ΗΡΟΔ. VI, 138) ἐπιβάλλει τὴν παρὰ τὴν θάλασσαν τοποθέτησιν καὶ τῆς Βραυρῶνος καὶ τοῦ ἐπισήμου αὐτῆς ἱεροῦ (πρβ. καὶ ΣΧΟΛ. εἰς ΛΟΥΚ. Κατάπλουν 1). Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπίθετον «gelidus» (STAT. THEB. XII, 615) ὑποδεικνύει τὴν εἰς ὑγρὸν καὶ κρυερὸν μέρος θέσιν τῆς πόλεως, οἷον θὰ ἦτο καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἶναι καὶ σήμερον λόγῳ τοῦ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑρασίνου σχηματιζομένου ἔλους καὶ τῆς γειτνιάσεως τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ λοιπὸν πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἡ ἀρχαία πόλις, τὰ δὲ μέχρι σήμερον γνωστὰ εὐρήματα προτρέπουν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς γενικῶς σήμερον παραδεδεγμένης γνώμης, ἐπικυρωθείσης κυρίως ἐκ τῶν ἐρευνῶν τοῦ ROSS (ἔ. ἀ.) παλαιότερον καὶ τοῦ B. ΣΤΑΗ (ἔ. ἀ.) μεταγενέστερον, περὶ τῆς ἀκριβοῦς αὐτῆς θέσεως, ἥτις κατὰ τὸν Στράβωνα (IX, 399, 22), ἀρχόμενον τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ἀνατολικῶν δήμων ἀπὸ τοῦ Σουνίου, ἔκειτο βορειότερον μὲν τῶν ἀρχαίων δήμων τῶν Πρασιῶν καὶ τῆς Στειριᾶς, τοῦ σημερινοῦ Πόρτο-Ράφτη, νοτιώτερον δὲ τῶν Ἀλῶν Ἀραφηνίδων, τῆς σημερινῆς Ραφίνας. Τὴν σημασίαν δὲ τῆς παλαιότερας πόλεως Βραυρῶνος δεικνύει, νομίζω, τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν χωρίον τοῦ Στράβωνος (IX, 397, 20) καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου μνεῖα αὐτῆς, προϋποτιθεμένης ὡς κοινῶς γνωστῆς τοπογραφικῆς θέσεως («Διακρεῖς· χώρα ἡ ἀπὸ Πάρνηθος εἰς Βραυρῶνα»· πρβ. καὶ ΠΑΥΣ. I, 33. 1).

Καὶ τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῆς παλαιότερας πόλεως Βραυρῶνος δυνάμεθα μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ τοποθετήσωμεν ἐπὶ τοῦ ὑπερθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου λόφου, ἔνθα πρῶτος ὁ B. ΣΤΑΗΣ (ἔ. ἀ.) παρατήρησεν «ἐξαιρέσει λαξευμάτων τινῶν ἐν τῷ βράχῳ καὶ ὁπῶν τινων ὑπογείων . . . πολλαχοῦ ἐπὶ τῶν κλιτύων αὐτοῦ ἐσπαρμένους ὀγκολίθους, μαρτυροῦντας ὑπαρξὶν τείχους φρουρίου, πιθανῶς ἀρχαιοτάτου». Ὅτι δὲ πρόκειται ἐνταῦθα περὶ προϊστορικῆς ἀκροπόλεως καταδεικνύει μάλιστα ἡ ὑπὸ τοῦ Στάη ἀνέυρεσις συστάδος ὑστερομυκηναϊκῶν θαλαμοειδῶν τάφων (2×2 μ.) μετὰ δρόμου πεφραγμένου δι' ἀργῶν λίθων, ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ἑναντι λόφου, ἐπὶ τῶν ΒΔ δηλ. κλιτύων τῆς ὀροσειρᾶς «Περατί». Τὴν ὑπαρξὶν πλουσίων προϊστορικῶν λειψάνων οὐχὶ μόνον ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῆς γύρω περιοχῆς (πρβ. B. ΣΤΑΗΣ ἔ. ἀ. Ν. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ ΑΔ 1927 - 28 Παράρτ. σ. 59 κέ.— F. STUBBINGS BSA XLII σ. 6) δυνάμεθα, νομίζω, νὰ συνδέσωμεν πρὸς τὴν ἀκμάζουσαν καθ' ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους λατρεῖαν τῆς Ἀρτέμιδος ὡς Ταυροπόλου μὲν ἐν τῷ δήμῳ τῶν Ἀλῶν Ἀραφηνίδων (ΑΕ 1925 - 26 σ. 168 κέ. Πολέμων Α' 1929 σ. 227 κέ., ΑΕ 1932. Χρον.

σ. 30 κέ.), ἐν δὲ τῷ δήμῳ τῶν Φιλαϊδῶν, ὡς Ἰφιγενείας, τῆς ὁποίας τὸν μῦθον διέπλασε κυρίως ὁ Εὐριπίδης (Ἰφ. ἐν Τ. 1450 κ.έ. Πρβ. καὶ PRELLER - ROBERT I 314). Ἐκ Βραυρωνός δὲ μετήχθη, ὡς φαίνεται, ἡ λατρεία τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος εἰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ καὶ τάφος (κενήριον) τῆς Ἰφιγενείας ἐδεικνύετο ἐν Βραυρῶνι (ΕΥΡΙΠ. Ἰφιγ. ἐν Τ. 1463 κ.έ.) καὶ παραδόσεις ὑπῆρχεν ὅτι ἐνταῦθα καὶ οὐχὶ ἐν Αὐλίδι ἐθυσίασεν ὁ Ἀγαμέμνων τὴν Ἰφιγένειαν (ΕΥΦΟΡ. ἀπόσπ. 81 εἰς ΣΧ. ΑΡΙΣΤΟΦ. Λυσιστρ. 645. NONN. XIII, 186) καὶ Ἰφιγένεια ἐκ τοῦ Θησέως καὶ τῆς Ἑλένης, κόρης τῆς Νεμέσεως ἐν Ραμνοῦντι καὶ τοῦ Διός, ὡς ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος Βραυρωνίας, ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (ΕΥΡΙΠ. Ἰφιγ. 1463 κ.έ.— WILAMOWITZ Hermes XVIII 249 κ.έ.).

Λείψανα ἱστορικῶν χρόνων ὑπάρχουν πλεῖστα, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς κοιλάδος καὶ ἐπὶ τῆς βορείας κυρίως κλιτύος τοῦ λόφου καὶ τάφοι ἀνευρέθησαν πολλοὶ καὶ ἀνεσκάφησαν μάλιστα δυστυχῶς πλεῖστοι ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων, διὰ τοὺς ὁποίους ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξεν ἡ περιοχὴ πλούσιον εἰς ἀρχαῖα λατομεῖον.

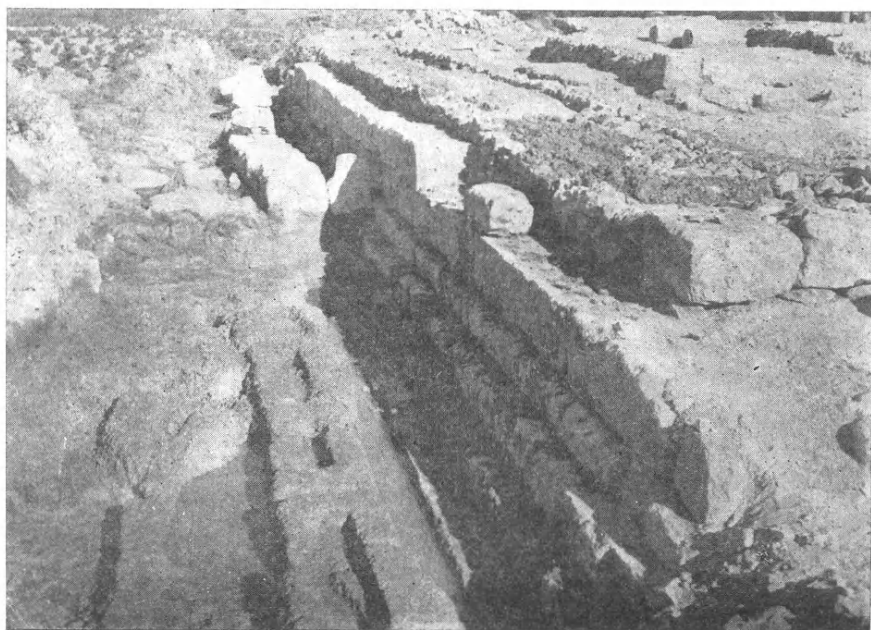
Ἐκ τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν πρῶτος ὁ ROSS παρατήρησεν ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἔκειτο ἐπὶ ἀνδῆρου (Terrasse) σχηματιζομένου ἐκ μεγάλων τετραγωνικῶν λίθων, ἀναφέρει δὲ μάλιστα καὶ ἀγαλμάτιον θεᾶς καθημένης καὶ κρατούσης, καθ' ἃ ἀναφέρει, λέοντα ἢ ἄρκτον, παρασυρθείς ἐκ τῆς ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἀρτέμιδος τελετῆς «ἀρκτείας», ὀνομασθείσης οὕτως ἐκ τοῦ μύθου τῆς ἱερᾶς ἄρκτου, ἐξ ἧς καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὰ Βραυρωνία «ἀρκτενομένων τῇ Ἀρτέμιδι» τῶν μεταξὺ 5 καὶ 10 ἐτῶν παρθένων (πρβ. ΣΟΥΙΔΑΣ ἐν λ.). Τὸ ἀγαλμάτιον τοῦτο (ῦψ. 0.25) εὗρέθη κατὰ χώραν, καὶ παριστάνει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα Κυβέλην, μετεφέρθη δὲ ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Κοτζίᾳ εἰς Μαρκόπουλον.

Ἀλλ' ἀκριβῶς τὸ ἀνδρὸν τοῦτο ἀπεδείχθη διὰ τῶν ἀναληφθεισῶν ἐκεῖ δοκιμαστικῶν ἀνασκαφῶν, ὅτι ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς τὸν χώρον τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ὡς ὀρθῶς ὑπέθεσεν ὁ L. ROSS, ὁ LEAKE (ἔ. ἀ.) καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἐρευνηταί. (Περὶ τῶν κατὰ καιροὺς εὗρεθέντων ἀρχαίων πρβ. MILCHNÖFER ἐν AM 1887 XII σ. 291 κ.έ.) (εἰκ. 2).

Ὑπῆρξε δὲ ἡ ἀνασκαφή, καίτοι δυσχερεστάτη ἐν μέσῳ χειμῶνι, εὐτυχιστάτη καὶ πλουσία εἰς εὐρήματα, ἰδιαίτερος δὲ γλυπτὰ καὶ ἐπιγραφάς. Διότι ἀπεκαλύφθη εὐθύς ἀμέσως κατὰ τὴν βορείαν πλευράν, μέγα ἀνάλημμα 27 περίπου μέτρων μήκους, κατ' ἰσοδομικὸν τρόπον ἐκτισμένον ἐκ σκληροῦ ἀσβεστολίθου, μετὰ πέντε βαθμίδων καὶ εἰς ῦψ. 1.50 περίπου (εἰκ. 3). Κατὰ τὸ μέσον δὲ τούτου πρὸς βορρᾶν εὗρέθη χαμηλότερος τοῖχος ἐκ μεγάλων παρολίθων, ἀποτελῶν πιθανῶς τμήμα νεωτέρου ἀναλήμματος, πρὸς προστασίαν ἀπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐν συνεχείᾳ τούτου δυτικώτερον,

Εἰκ. 2. Γενικὴ ἄποψις κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἀνασκαφῆς.

Εἰκ. 3. Τὸ ἀνάλημμα μετὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ πωρίνων βάσεων.

εἰς χαμηλότερον ἐπίπεδον, ἀλλεπάλληλοι ὀρθογώνιοι πώρινοι βάσεις, φέρουσαι ἐν τῷ μέσῳ ἐπιμήκη κοιλότητα πρὸς ἔνθεσιν ἐνεπιγράφων στηλῶν ἢ ἄλλων ἀναθηματικῶν πλακῶν. Ἄλλ ἢ ἀνασκαφῇ εἰς τὸ μέρος τοῦτο παρημποδίσθη λόγῳ τῶν πολλῶν ὑδάτων, τῶν ὁποίων ἡ στάθμη ὑψοῦται νῦν μέχρι σχεδὸν τῆς τρίτης βαθμίδος τοῦ ἀναλήμματος. Ἀνεσκάφη δὲ καὶ ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ ἀναλήμματος, ὅπερ τερματίζεται πρὸς νότον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ΒΔ γωνίας εἰς τὴν κατωφέρειαν τοῦ βράχου.

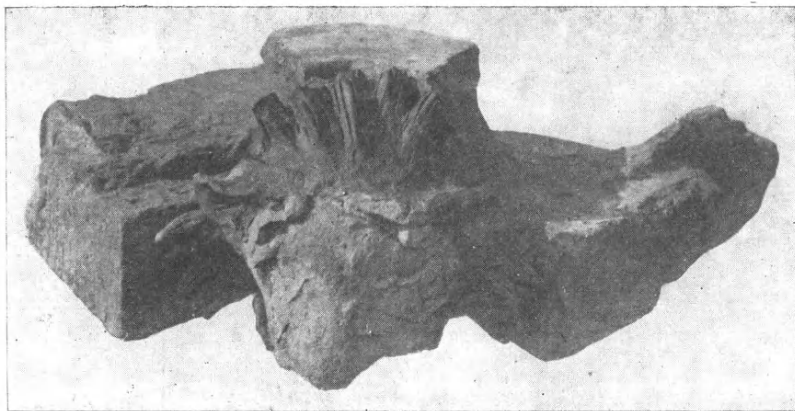
Ἐπὶ τοῦ χώρου τοῦ κυρίως ναοῦ ἀνέσκαψα μόνον πρὸς καθορισμὸν τοῦ περιγράμματος αὐτοῦ, ὅπερ ἦτο ὁρατὸν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν νοτιάν αὐτοῦ πλευράν, ἔνθα ἐσώθησαν οἱ λίθοι τῆς κάτω σειρᾶς τοῦ τοιχοβάτου. Κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν ἀνευρέθη τὸ λάξευμα ἐντὸς τοῦ βράχου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐτίθεντο οἱ λίθοι τοῦ τοίχου, κατὰ δὲ τὴν βορείαν ὁ τοίχος ἔχει καταστραφῇ σχεδὸν ἕξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς μεταγενεστέρας ἐκεῖ κατασκευῆς τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, βαينوῦσης ἀκριβῶς παραλλήλως ἐπὶ τοῦ ἀναλήμματος. Καθωρίσθη οὕτω μετὰ σχετικῆς ἀκριβείας τὸ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ ναοῦ, 20.30×10.80 μέτρων. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ ὑποτιθεμένου δαπέδου τοῦ ναοῦ ὑπάρχει πρὸς Ν καὶ ἄλλο ὑψηλότερον ἐπίπεδον δαπέδου, σχηματισθὲν, ὥς φαίνεται, διὰ δαπανηρᾶς ἐργασίας πρὸς ἰσοπέδωσιν τοῦ σκληροῦ βράχου, ἔνθα εἶναι σήμερον ὀικοδομημένη ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὠδήγει λαξευτὴ ἐντὸς τοῦ βράχου κλίμαξ (*εἰκ. 4*). Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἕτερον ἱερὸν οἰκοδόμημα. Ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου τούτου δαπέδου τοῦ ἱεροῦ μέχρι τοῦ πρὸς βορρᾶν φυσικοῦ ἐδάφους κατὰ τὸ ἄκρον τῆς κατωφερείας τοῦ λόφου, ὅπου ἐστηρίχθη τὸ ἀνάλημα, ὑπῆρχε μεγάλη διαφορὰ ὕψους. Τὴν κλιμακωτὴν δὲ ταύτην διάταξιν τοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τῆς κατωτέρας βαθμίδος τοῦ ἀναλήμματος μέχρι τοῦ ὑψηλοτέρου σημείου τοῦ λελαξευμένου βράχου, εἰς τὰς πλαγιάς τοῦ ὁποίου σφύζονται ἀκόμη λελαξευμέναι κοιλότητες πρὸς ἔνθεσιν ἀναθημάτων, φαίνεται ὅτι ὑπαινίσσονται οἱ στίχοι τοῦ Εὐριπίδου (Ἰφ. ἐν Τ. 1462):

σὲ δὲ ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
Βραυρωνίας δεῖ τῇδε κληδονχεῖν θεᾷ.

Ἐλάχιστα δυστυχῶς τεμάχια πηλίνων κεραμίδων καὶ μελῶν τοῦ λοιποῦ ἀρχιτεκτονικοῦ διακόσμου τοῦ ναοῦ εὐρέθησαν, ὅστις ἀνήκει πιθανώτατα εἰς τὰ τέλη τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Κατὰ τὴν νοτιάν πλευρὰν τοῦ ναοῦ εὐρέθησαν ὅστροκά τινα τῆς νεωτέρας γεωμετρικῆς περιόδου. Εἶναι δὲ τοῦτο ἔνδειξις

Εἰκ. 4. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Γεωργίου μετὰ τῆς λαξευτῆς κλίμακος.

Εἰκ. 5. Πηλίνη ὑδρορροή ἐκ τοῦ πρὸς Β τοῦ ναοῦ οἰκοδομήματος.

ὅτι ἡ λατρεία ὑπῆρξεν ἐκεῖ παλαιότατη καὶ ἡ συστηματικὴ ἔρευνα τοῦ χώρου θέλει προσφέρει, πιστεύω, ἀξιολογώτερα εὐρήματα καὶ θέλει συμβάλει μεγάλως εἰς τὴν ἔρευναν τῆς παλαιότερας λατρείας τῆς Ἀρτέμιδος. Περισσότερα

ἀρχιτεκτονικὰ μέλη εὐρέθησαν εἰς τὸν πρὸς βορρᾶν τοῦ ἀναλήμματος χῶρον, μεταξὺ τῶν ὁποίων, πηλίνη ὑδρορρόη μετὰ λεοντοκεφαλῆς ἐξ ἐσωτερικῆς

Εἰκ. 6. Ἀγαλμάτιον Ἑκάτης.

κιονοστοιχίας (εἰκ. 5), καὶ μαρμάρινον κιονόκρανον τοῦ τέλους τοῦ 5^{ου} ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Προέρχονται δὲ ταῦτα ἀσφαλέστατα ἐξ οἰκοδο-

μήματος, μεταγενεστέρου τοῦ ναοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκεῖ ὑπαρξίν δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ ἐξαχθέντος ἀρχαίου οἰκοδομικοῦ ὑλικοῦ κατὰ τὴν ἐκσκαφὴν φρέατος ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐκεῖ χωραφίου. Ἀλλ' ἡ ἀνασκαφὴ τούτου εἶναι δυσχερεστάτη πρὸς τῆς συστηματικῆς ἀποχευέσεως τῶν ὑδάτων.

Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ ἀναλήμματος εὐρέθησαν ἀρκετὰ γλυπτὰ, μικρὰ κυρίως μαρμάρινα ἀναθηματικά ἀγαλμάτια κ.λ.π., μετὰξὺ δὲ τούτων

Εἰκ. 7. Ἀνάγλυφον ἡρωίδος.

ὥραϊον μικρὸν ἀρχαῖστικὸν ἄγαλμα τριμόρφου Ἑκάτης (εἰκ. 6). Μοναδικὸν ὅμως εὔρημα, ὅλως ἰδιαιτέρας καλλιτεχνικῆς ἀξίας, ἀποτελεῖ τὸ ἀνευρεθὲν τεμάχιον μεγάλου μαρμαρίνου ἀναγλύφου μετὰ παραστάσεως θεᾶς ἢ ἡρωίδος, ἀρίστης τέχνης τῆς πρώτης τριακονταετίας τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος (εἰκ. 7).

Σπουδαιόταται ἐπίσης διὰ τὸν ἀσφαλῆ καθορισμὸν τοῦ ἱεροῦ εἶναι αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ τοῦ 5ου καὶ 4ου π. Χ. αἰῶνος. Ἐκ τούτων τινὲς εἶναι ἀναθηματικά εἰς τὴν Ἀρτεμιν Βραυρωνίαν, ἄλλαι δέ, ὁπισθόγραφοι, εἶναι κατάλογοι ἀφιερωμάτων ἀναγράφοντες τὰ εἰς τὴν θεὰν ἀφιερούμενα ἐνδύ-

ματα καὶ πολύτιμα ἀντικείμενα, δακτυλίου, ἐνώτια, χιτώνια κ.λ.π., παρόμοιαι πρὸς τὰς ἐκ τοῦ Βραυρωνίου τῆς Ἀκροπόλεως καὶ σχετικαὶ πρὸς τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος - Ἰφιγενείας, περὶ ἧς ἔχομεν ἀκριβῆ μνείαν παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ (Ἰφ. ἐν Τ. 1464 κ.ἐ.):

*οὗ καὶ τεθάψῃ κατθανοῦσα καὶ πέπλων
ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγους ὑφάς,
ὡς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
λίπωσ' ἐν οἴκοις . . .*

Ἀποτελεῖ δ' οὕτω τὸ δράμα τοῦτο τοῦ Εὐριπίδου τὴν κυριωτέραν πηγὴν διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τὴν τοπογραφίαν τοῦ ἐν Βραυρῶνι, ἱεροῦ αὐτῆς, ὅπερ ὁ ποιητὴς ἐγνώριζεν, ὡς προσκυνητῆς, ἐξ αὐτοψίας, ἰδὼν ἀσφαλῶς ἐκεῖ καὶ τὸ κενήριον τῆς Ἰφιγενείας, τῆς εὐγενοῦς ἡρωίδος, ἣτις ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀθάνατον τραγῳδίαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

3. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΤΩΙ ΑΣΚΛΗΠΕΙΩΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΩΙ ΙΕΡΩΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΜΑΛΕΑΤΑ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΩΙ

Δι' ὀλίγους ἀρχαιολογικοὺς τόπους δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι συνδέονται τόσον στενῶς μετὰ τοῦ ἀνασκαφέως, ὅσον ὁ ἐρειπίων τοῦ Ἀσκληπιείου τῆς Ἐπιδαύρου. Πεντήκοντα σχεδὸν ἔτων ἀνασκαφικὴ ἔρευνα, εὐτυχὴς καὶ πλουσία εἰς παντοειδῆ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα, συνδεομένη πρὸς τὴν ἐξαίρετον ἐντὸς τοῦ τοπικοῦ Μουσείου ἀναστηλωτικὴν ἐργασίαν καὶ ἀναπαράστασιν τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων καὶ πρὸς τὸν εἰδυλλιακὸν διὰ τῶν πλουσίων πευκῶνων ἐξωραϊσμὸν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως τὸ πλέον δημιουργικὸν ἔργον τοῦ αἰμνήστου Π. Καββαδία. Γέροντες δὲ ἤδη οἱ νεώτεροι ἐργάται τῶν παλαιῶν ἀνασκαφῶν ἐνθυμοῦνται τὸν σοφὸν γέροντα, κύπτοντα ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἔτων καὶ τοῦ μακροῦ κοπιώδους ἐπιστημονικοῦ αὐτοῦ βίου, ὑπερανθρώπως προσπαθοῦντα καὶ παρὰ τὴν ἐξησθενημένην αὐτοῦ ὄρασιν, ἐντρυφῶντα εἰς τὴν ἀνάγνωσιν πολυστίχων ἐνεπιγράφων στηλῶν τοῦ Ἱεροῦ. Τὸν ἐνθυμοῦνται ἀκόμη διαμαρτυρόμενον διὰ τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ, βαρέως ἀσθενοῦντος, εἰς Ἀθήνας, ἔνθα καὶ ἐπ' ὀλίγα; μόνον ἡμέρας; ἐπέζησε. Διὰ τοῦτο, ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ βαρεῖαν κληρονο-

μίαν ἢ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀνάθεσις τῶν ἀπὸ τοῦ 1926 διακοπείσων ἀνασκαφῶν. Καὶ εἰργάσθησαν μὲν, συναινέσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, μεταγενεστέρως καὶ ἰδιαίτερον ἐπέδειξαν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν χρονολόγησιν τῶν μνημείων οἱ Γάλλοι συνάδελφοι F. Robert, R. Martin καὶ H. Metzger¹, ἀλλ' αἱ ἀνασκαφικαὶ αὐτῶν ἔρευναι ὑπῆρξαν περιορισμέναι, ὥς εἰκός, ἀφοῦ τὸ ὅλον ἔργον τῆς σκαφικῆς ἐρεῦνης παραμένει, καὶ δικαίως, πνευματικὴ ἰδιοκτησία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἣτις μετ' ἰδιαιτέρας ὁλως στοργῆς ἀπεφάσισε ν' ἀναλάβῃ καὶ πάλιν τὸ ὑπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Καββαδία ἐπιτελεσθὲν ἐκεῖ μέγα ἐπιστημονικὸν ἔργον.

Περιορίσθησαν δὲ αἱ ἐφετιναὶ ἐργασίαι εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν διαφόρων ἀρχαίων τῶν ἀποκειμένων ἐν ταῖς ἀποθήκαις καὶ ἐν τῷ Μουσείῳ, τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ζημιῶν τῶν διαφόρων μνημείων καὶ τὸν γενικώτερον καθαρισμὸν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου, ἰδιαίτερος δὲ τοῦ ἐκ τῶν θάμνων καὶ ἀγρίων δένδρων κεκαλυμμένου σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους.

1. ΙΕΡΟΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ

Ἐν τῷ κυρίῳ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ αἱ ἐργασίαι περιορίσθησαν εἰς τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου καὶ δὴ τοῦ πρὸς τὰ δυσμικὰ τῆς Θόλου κειμένου, ἔνθα ἐν ἔτει 1936 κατέρρευσε τμήμα τοῦ διπλοῦ παλαιοχριστιανικοῦ περιβόλου. Ὁ Καββαδίας² φρονεῖ ὅτι ὁ διπλοῦς οὗτος περίβολος κατεσκευάσθη κατὰ τὰ τέλη τοῦ 4ου μ. Χ. αἰῶνος καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τῶν Χριστιανῶν. Συνάγει δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οὐδὲν γλυπτικὸν ἔργον εὗρέθη ἐντετειχισμένον ἐν αὐτῷ, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι διὰ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐγένετο εὐρεῖα χρῆσις ἀρχαίου ὕλικου³. Ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομῆς νομίζω ὅτι εἶναι μεταγενέστερος καὶ εἶναι πιθανὸν ὅτι κατεσκευάσθη οὗτος κατὰ τὸ 1ον ἡμῖς τοῦ 5ου μ. Χ. αἰῶνος, μετὰ τὴν ὀριστικὴν δηλαδὴ ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Κατὰ τὴν διάλυσιν δὲ τοῦ καταρρεύσαντος ἑξωτερικοῦ τοίχου πλησίον τῆς Θόλου ἀνευρέθησαν πλεῖστα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἐκ τε τῆς Θόλου καὶ τῶν λοιπῶν οἰκοδομημάτων τοῦ Ἱεροῦ καὶ μεταξὺ τούτων τεμάχιον ἐκ

¹ F. ROBERT L'édifice E d'Épidaure et la topographie du Hieron d'Asclépios, BCH, 1933 σ. 380 κ.έ. Τοῦ αὐτοῦ, Épidaure 1935 καὶ Thymélé, 1940. R. MARTIN - H. METZGER, 1942-43 Chronique, fouilles et travaux σ. 327 κ.έ. R. MARTIN Statuette en bronze du sanctuaire d'Épidaure BCH 1944-45 σ. 375 κ.έ. Τοῦ αὐτοῦ, Sur quelques particularités du temple d'Asclépios à Épidaure BCH 1946 σ. 352 κ.έ.

² Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑ Τὸ Ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ σ. 171.

³ Περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν καταστροφῆς ἀρχαίων μνημείων πρβ. ΑΕ 1942-44 Χρον. σ. 39 κ.έ.

μεγάλῃς ὀπισθογράφου στήλης πανταχόθεν ἀποκεκρουμένης καὶ ἀναφερομένης εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἱεροῦ τινος μνημείου. Ἐκ τούτου συμπεραίνω ὅτι ἢ μή, μέχρι σήμερον, ἀνέυρεσις ἀρχαίων γλυπτῶν, ἐντετειχισμένων ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ τούτῳ περιβόλῳ εἶναι τυχαία, διότι εἶναι ἀπίθανον νὰ πιστεῦσωμεν ὅτι οἱ ἔθνικοι ἐσεβάσθησαν μόνον τὰ γλυπτὰ καὶ οὐχὶ τὰς εἰς ἱερὰ οἰκοδομήματα ἀναφερομένας ἐπιγραφάς.

Πλεῖστα ἐπίσης ἀρχιτεκτονικὰ μέλη δύναται τις νὰ διακρίνῃ ἐντετειχισμένα ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ τοίχου τοῦ περιβόλου, τοῦ πλησιέστερον πρὸς τὴν Θόλον κειμένου, καὶ μάλιστα πολλοὺς σπονδύλους κιόνων ἐκ πάθου λίθου, προερχομένους ἐκ μεγάλου οἰκοδομήματος καὶ πιθανῶς ἐξ ἑνὸς τῶν μεταξὺ τοῦ σταδίου καὶ τῆς κρήνης κειμένων, ὧν οὐδέποτε ἐγένετο συστηματικὴ ἔρευνα. Διὰ τοῦτο εὐκταία θὰ ἦτο καὶ ἡ διάλυσις τοῦ ἐσωτέρου τούτου τοίχου καὶ ἡ μελέτη τῶν ἐν αὐτῷ ἐντετειχισμένων ἀρχαίων. Καὶ ἡ ἀνευρεθεῖσα δὲ ἐνεπίγραφος πλᾶξ ἀναφέρεται εἰς οἰκοδόμημα ἐκεῖ που πλησίον κείμενον καὶ πιθανώτατα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Πausanίου¹ ἀναφερομένην κρήνην, ἣν ὁ Καββαδίας² νομίζει ὅτι ἀναγνωρίζει εἰς τὴν πρὸς Δ τοῦ Ἀβάτου ἐπιμήκη φρεατοειδῆ δεξαμενὴν. Συμπεραίνω δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ἀναγεγραμμένων ἀπολογισμῶν διὰ τὴν κατασκευὴν διαφόρων μερῶν οἰκοδομήματος σχέσιν ἔχοντος πρὸς κρήνην ἢ δεξαμενὴν τινα, ὡς π.χ. *κράναν, νατήρων, κάλωνος, δύτας χυτρᾶν* κ.λ.π. Ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην εἰς τὰ μέσα περίπου τοῦ 4ου π. Χ. αἰῶνος. Ἀσφαλέστερον ὅμως ἀκόμη τεκμήριον ἀποτελοῦν τὰ ἀναφερόμενα ὀνόματα τῶν ἐργωνῶν, 39 τὸν ἀριθμόν, ἐξ ὧν πολλοὶ εἰργάσθησαν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῆς Θόλου, ὡς καὶ ἐν Δελφοῖς, Τροίῃ καὶ Ἐρμιόνη. Οὕτω π.χ. ὁ ἐν στ. 3B τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφερόμενος *Νικόστρατος* εἰργάσθη καὶ διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς Θόλου IG IV 1² 103_{12, 44, 53} καὶ ἐν Δελφοῖς μετὰ τῶν ἐπίσης ἀναφερομένων ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, στ. 2, 4, 5B, *Φίλισκου* καὶ *Φίλωνος* F.d.D. III, V 48 I 24, 25, 34, 35.

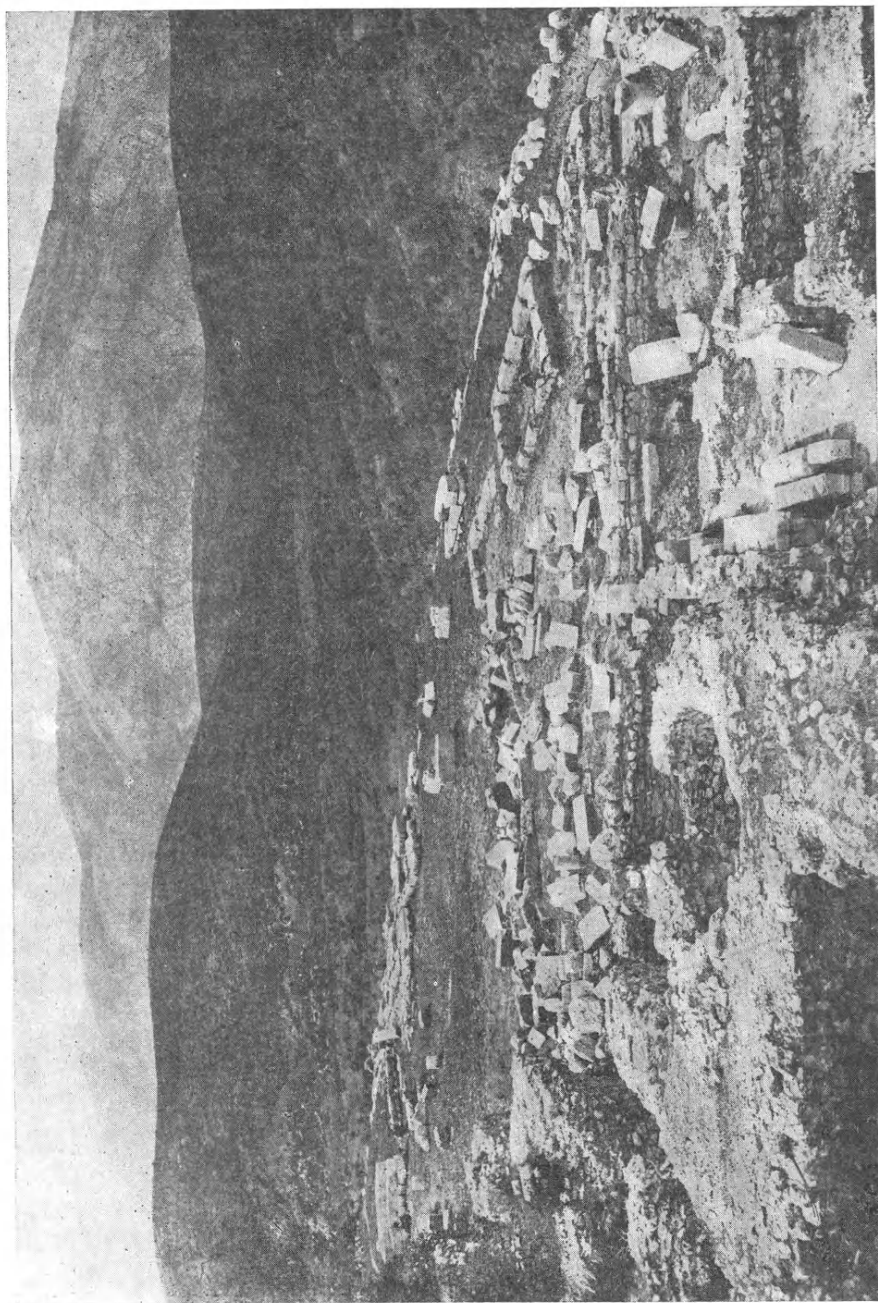
Βορείως τῆς Θόλου καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ πρὸς δυσμὰς τμήματος τοῦ Ἀβάτου διεπίστωσα κιονοστοιχίαν, τῆς ὁποίας ὅμως ἡ ἔξερεῦνσις καθίσταται ἀδύνατος πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ μεταγενεστέρου χριστιανικῶν χρόνων τοίχου, τοῦ κλείοντος τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ τμήματος τούτου τοῦ Ἀβάτου.

2. ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΜΑΛΕΑΤΑ

Περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἱεροῦ (*εἰκ. 1*), περὶ οὗ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸ παλαιότερον λατρευτικὸν μνημεῖον τοῦ

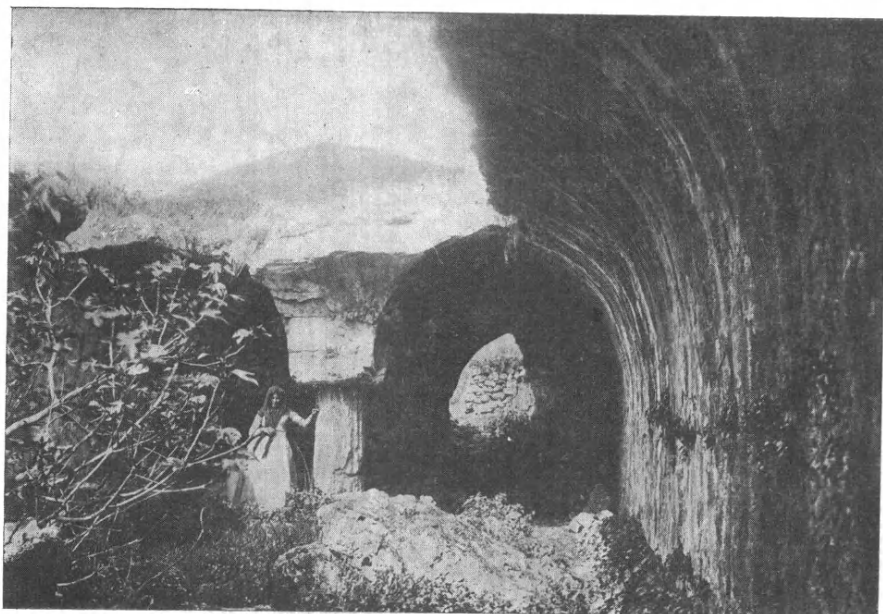
¹ ΠΑΥΣ. II, 27,4 «καὶ κρήνη τῇ τε ὁρόφῳ καὶ κόσμῳ τῇ λοιπῇ θείας ἀξία».

² Ἰερὸν σ. 167.

Εἰκ. 1. Ἐρείπια τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα κατὰ παλαιὰν φωτογραφίαν.

Ἀσκληπιείου τῆς Ἐπιδαύρου¹, ἐλάχιστα γνωρίζομεν ἐκ τῶν ἐνεργηθεισῶν ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Καββαδία ἐν ἔτει 1896 ἀνασκαφῶν². Ἐν ὀλίγοις περιγράφει ὁ Καββαδίας μόνον τὴν ἀνευρεθεῖσαν δεξαμενὴν, τὴν ὁποίαν ταυτίζει πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Πausanίου *ἐλυτρον κρήνης* (εἰκ. 2), τὸ ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου καὶ τὰς σκηνάς, τὰ ἐνδιαιτήματα δηλ. τῶν ἱερέων, βορείως τῆς δεξαμενῆς, οὐδὲν δὲ ἀναφέρει περὶ τῶν ἀνευρεθέντων λοιπῶν κτισμάτων, εὐρείας κλίμακος, κατὰ τὴν βορείαν πλευράν, στοᾶς καὶ ἀναλήμματος, δύο ἐξεδρῶν,

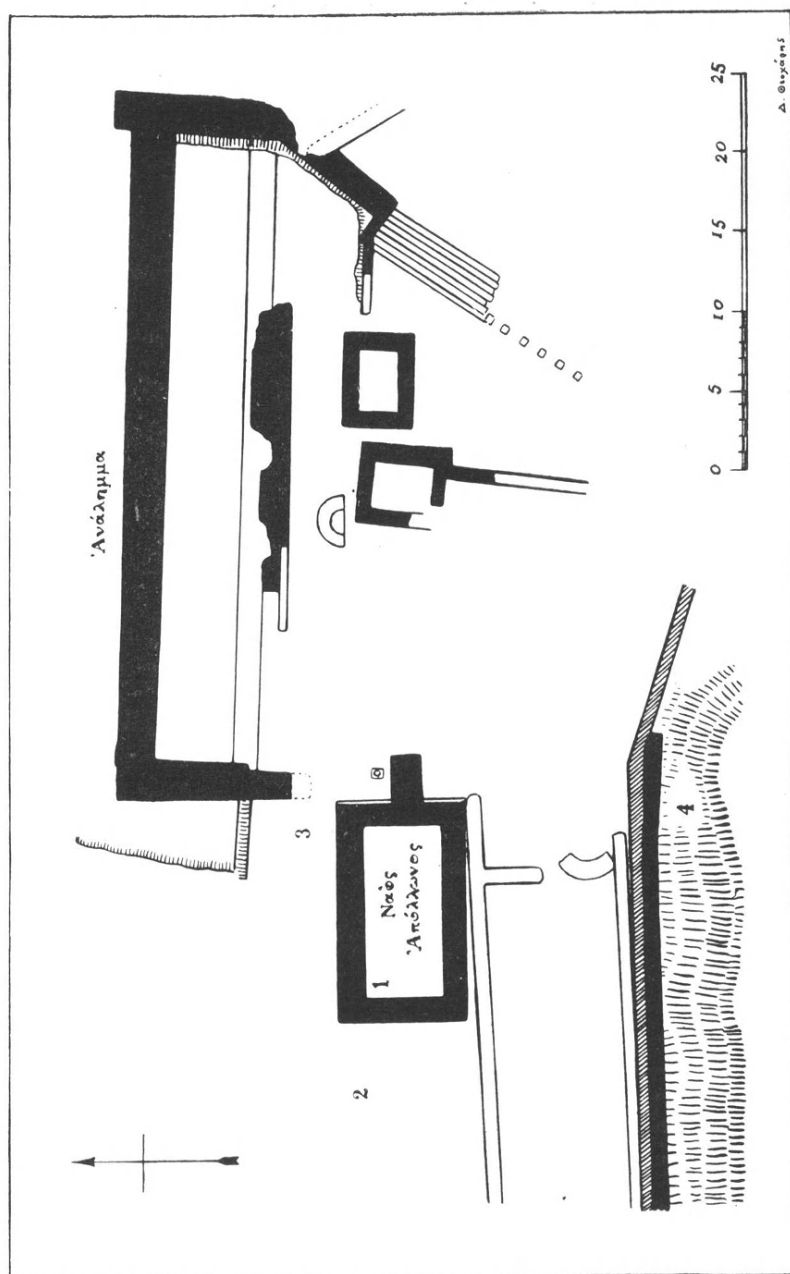

Εἰκ. 2. Τὸ ἐλυτρον κρήνης τοῦ Πausanίου (ἐσωτερικόν).

ἐνὸς μεγαλυτέρου ναοῦ καὶ δύο μικροτέρων ἱερῶν κ.λ.π. Σχεδιάσμα τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου ἀνεῦρον ἐν τῷ Μουσείῳ, ἀντίγραφον δὲ τούτου φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Hiller von Gaertringen δημοσιευθὲν IG IV 1², πίν. 3. Συμφώνως τῷ σχεδιάσματι τούτῳ προέβην εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν διαφόρων μνημείων, τῶν ὁποίων προσεπάθησα διὰ μικρᾶς σκαφῆς νὰ καθαρίσω τοὺς τε ἐξωτερικοὺς τοίχους καὶ τὰ ἐσωτερικὰ χωρίσματα. Περιορίσθησαν δὲ αἱ ἐργασίαι εἰς τὸν καθαρισμὸν κυρίως τοῦ πρὸς Δ κειμένου ναοῦ, τοῦ ὑποτιθεμένου ὡς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἰδιαιτέρως τῆς δυτικῆς καὶ βορείας

¹ ΠΑΥΣ. II, 27, 7 τοῦτο μὲν δὴ τῶν ἀρχαίων. F. ROBERT Ἐπίδαυρος σ. 14. Proleg. εἰς IG IV 1², σ. XIII.

² ΠΑΕ, 1896 σ. 31. Ἰερὸν σ. 178 κ.έ.

Εἰς. 3. Σχεδιάγραμμα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα μετὰ τοῦ ἀνάλημματος.

αὐτοῦ πλευρᾶς κεκαλυμμένης ὑπὸ πρίνων καὶ ἄλλων ἀγρίων δένδρων.

Καὶ κατὰ μὲν τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν (εἰκ. 3,2) τοῦ ναοῦ ἀπεκαλύφθη μεταγενέστερος, παλαιοχριστιανικῶν χρόνων, τοῖχος καὶ παρ' αὐτὸν ἐρριμμένα πλεῖστα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη τοῦ ναοῦ ἐκ πώρου λίθου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀρκετὰ τεμάχια τοῦ δωρικοῦ διαζώματος καὶ τῶν προμόχθων. Χαρακτηριστικὸν τῆς διατάξεως τῶν τριγλύφων καὶ μετοπῶν εἶναι ὅτι αὗται δὲν ἀποτελοῦν μεμονωμένα τεμάχια, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου εὐρίσκονται εἰργασμένα

Εἰκ. 4. Μαρμαρίνη κεφαλὴ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος.

μία ἢ δύο τρίγλυφοι καὶ μία μετόπη¹. Εὐρέθη δὲ καὶ ὁ γωνιαίος λίθος τοῦ διαζώματος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐμπροσθία μὲν μετόπη ἔχει πλάτος 0.44 μ., ἡ δὲ πλαγία 0.41 μ. διασφύζουσα μερικῶς καὶ τὰ λευκὰ ἐπιχρίσματα. Αἱ τρίγλυφοι ἔχουν πλάτος 0.30 μ. καὶ ὕψος μετὰ τοῦ περιθωρίου 0.45 ἄνευ δὲ αὐτοῦ 0.38 μ. Ἄλλοι λίθοι ἐκ τοῦ διαζώματος ἔχουν καταπέσει εἰς τὴν πρὸς βορρᾶν ἀπότομον κατωφέρειαν τοῦ βουνοῦ, ὅπου πιθανῶς θέλουσιν εὐρεθῇ διὰ μικρᾶς σκαφῆς καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν τοῦ ναοῦ, διὰ τὰ καταστῆ δυνατὴ πληρεστέρα αὐτῶν μελέτη. Εὐρέθη ἐπίσης ἐκεῖ μαρμαρίνη κεφαλὴ (εἰκ. 4) γυναικός, τῆς ὁποίας ὅμως δυστυχῶς τὸ πρόσωπον εἶναι πολὺ ἐφθαρμένον, τῆς αὐτῆς δὲ τεχνοτροπίας πρὸς τὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῶν ὁποίων ἐπιγραφί-

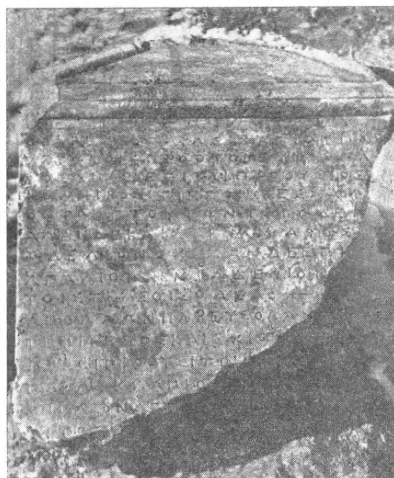
κῶς εἶναι ἐξηκριβωμένον ὅτι «τοὺς τύπους», τὰ προπλάσματα δηλ. ἐξετέλεσεν ὁ Τιμόθεος².

Ἔχει ὕψος μετὰ τοῦ σφζομένου λαιμοῦ 0.17 μ. καὶ φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὀπὴν πρὸς ἔνθεσιν προφανῶς τοῦ μηνίσκου, τοῦ σεληνοειδοῦς δηλ. με-

¹ Περὶ τούτου ALLAN MARQUAND Greek Architecture σ. 50 καὶ THEOD. FYFE Hellenistic Architecture εἰκ. 23.

² KABBAΔΙΑΣ AE 1886 145 κέ. (IG IV 1. FOUCART BCH XIV 1890 σ. 590) NEUGEBAUER ἔ.δ. LIPPOLD ἔ.δ. Οἱ A. v. BLUMENTHAL Hermes LXIII. σ. 391 καὶ G. RICHTER AJA XXXI 1927 σ. 80 καὶ The Sculpture and Sculptors σ. 275 ἀντιθέτως πιστεύουν ὅτι οἱ «τύποι» εἶναι ἐνταῦθα αἱ ἀνάγλυφοι παραστάσεις.

ταλλίνου ἐλάσματος, ὅπερ ἐτίθετο ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν ἀγαλμάτων, πρὸς παρεμπόδισιν τῶν μεγάλων πτηνῶν νὰ ἐπικάθηνται ἐπ' αὐτῶν. Σημειωτέον ὅτι τοιαύτας ὁπὰς φέρουν ἅπασαι αἱ ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ εὐρεθεῖσαι κεφαλαὶ ἀγαλμάτων. Ἡ τριγωνικὴ, ἐξ ἄλλου, διάταξις τῆς κομμώσεως ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τὰ λεπτὰ ἀλλ' ἰσχυρὰ διαγράμματα τῶν βλεφάρων δεικνύουν πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰ εὐρεθέντα γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Νηρηίδος ἐκ τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος¹. Εἶναι λοιπὸν πιθανὸν ὅτι οἱ ἴδιοι καλλιτέχναι ἐπεξεργάσθησαν καὶ τὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα, ὅστις ἀπετέλει βεβαίως ἓν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων μνημείων. Ἐτερον μαρμαρίνον ἀκέφαλον ἀγαλματίον (ὑψ. 0.45) καθημένης γυναικὸς εὐρέθη ἐντὸς τοῦ ναοῦ κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν καὶ εἰς βάθος 1.40 μ. περίπου (*εἰκ. 3,1*). Εἶναι τοῦτο Ρωμαϊκῶν χρόνων ἀνάθημα, μεταγενεστέρως ριφθὲν ἐκεῖ μετὰ τῶν προσχώσεων τοῦ ναοῦ. Εὐρέθησαν δὲ καὶ ἄλλα τινὰ τεμάχια μαρμαρίνων γλυπτῶν ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων ἢ τῶν ἀετωμάτων πιθανῶς τοῦ ναοῦ καθὼς καὶ τὸ ἥμισυ μέρος μικροῦ μαρμαρίνου τετραγώνου βάθρου φέροντος ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ἐπιφανείας ἐπιγραφὴν μεταγενεστέρων ρωμαϊκῶν χρόνων (ὑψ. 0.16), ἐξ ἧς ἐξάγεται ὅτι ἐχρησίμευσεν τοῦτο ὡς βάθρον ἀναθήματος εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ὡς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ ἀναγραφομένης λέξεως ΦΟΙΒ[ΩΙ].

Εἰκ. 5. Φωτογραφία ἱερᾶς ἐπιγραφῆς.

Σπουδαιότατη ὅμως διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα εἶναι ἐνεπίγραφος ἐξ ἀββεστολίθου στήλη μετ' ἀετώματος εὐρεθεῖσα ἐντὸς τοῦ πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τοῦ ναοῦ παλαιοχριστιανικοῦ τοίχου (σφξ. ὑψ. 0.38, πλ. 0.40, πᾶχ. 0.10), ἀποκεκρουμένη ὅμως κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν καὶ φέρουσα στοιχιδὸν ἐκτὸς μικρῶν ἐξαιρέσεων ἐπιγραφὴν, ἧς τὸ κείμενον δίδω κατωτέρω (*εἰκ. 5*):

¹ Ἐθν. Μουσ. ἀριθ. 157. RICHTER ἑ.ἀ. εἰκ. 711.

1. ὁ ἱαρεὺς ὁ πάρ' Ἀσκληπιῶι παρ[ε]
 χέτω τοῖς προθυομένοις πά[ντι]
 α ὅσων δεῖ ἐπὶ τῷ προθύσῃ, ὅσ[οι]
 κα μὴ ἴκωντι ἔχοντες· λαμ[βαν]
 5. ὄντω δὲ τούτων τριωδέ[λιον],
 ὁλᾶν δὲ καὶ στέμματος [ἡμι]
 ωδέλιον, σχιζᾶν δὲ ἐπὶ [τοῖς]
 ἀπαλίοις ἡμιωδέλιον, [ἐπὶ δὲ]
 τοῖς τελέοις ὀδελὸν —
 10. Ἀπόλωνι ἱαρεὺς ὁλᾶν [σ]
 τέμματος καὶ σχιζ[ᾶν] [ῖ]
 πὶ τῷ προθύσῃ ΤΩ
 πάρ' Ἀσκληπιῶ [ι]
 15. μὴ πλέον δὲ
 . ΝΤΩ —

Ἡ ἐρμηνεία τῆς ἐπιγραφῆς χρήζει ἐνδελεχοῦς μελέτης, ἣτις θέλει γίνεαι κατὰ τὴν πλήρη ἔκδοσιν τῶν εὐρημάτων. Ὀλίγα μόνον ἤθελον ἐνταῦθα νὰ παρατηρήσω περὶ τῆς σημασίας τῶν λέξεων *προθυομένοις*¹ καὶ *προθύσι*.

Οἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ «*προθυόμενοι*» εἶναι ἐνταῦθα οἱ ἰκέται οἱ προσερχόμενοι πρὸς ἱασιν εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Ἐπιδαύρου, οἵτινες ὥφειλον ἐξ ἄλλου νὰ προσφέρωσι τὴν πρώτην θυσίαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Διότι οὕτω πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ τὸ σύνθετον «*προθύειν - προθύεσθαι*» ὡς σημαῖνον δηλαδὴ θυσιάζω πρότερον, προθυσιάζω (*vorher opfern*) καὶ οὐχὶ θυσιάζω ὑπὲρ ἄλλου τινός. Ἡ ἐρμηνεία αὕτη, περὶ ἣς ἐπραγματεύθη διὰ μακρῶν ὁ L. Ziehen², ἐπιβεβαιωθεῖσα μεταγενεστέρως διὰ τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Κυρήνης³ ἀποδεικνύεται ἀσφαλῆς καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς. Ἀλλ' ἰδιαίτερος ἐν Ἐπιδαύρῳ ἔχομεν σαφῆ μαρτυρίαν ἐν τῷ ὕμνῳ τοῦ Ἰσύλλου περὶ προθυσιῶν γενομένων εἰς τὸν Ἀπόλλωνα Μαλεάταν, αἵτινες ἦσαν, ὡς φαίνεται, ὑποχρεωτικαὶ πρὸ τῆς εἰς τὸ Ἀβατον εἰσόδου τῶν ἱκετῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ὁ Καββαδίας⁴ νομίζει ὅτι ἡ πρὸ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς μονωρόφου στοᾶς τοῦ Ἀβάτου ἀποκαλυφθεῖσα ἐπιμήκης ὀρθογώνιος πλάξ ἀπετέλει ὑπόθεμα βωμοῦ, πιθανῶς, τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπὶ τοῦ

¹ Περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἐνεργητικοῦ *θύειν* καὶ τοῦ μέσου *θύεσθαι* πρβ. P. STENGEL ἐν Hermes 31, 1896 σ. 637 κέ.

² Rhein. Mus. 59, 1904 σ. 391 κέ. Leges Sacrae II 1 σ. 71.

³ ULRICH VON WILAMOWITZ—MÖLLENDORFF Heilige Gesetze εἰς Sitzungsberichte d. Pr. Akad. d. Wiss. 1927 σ. 162.

⁴ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Ἱερὸν σ. 126 κέ.

ὁποίου θὰ ἐγίνοντο, ὥς καὶ ἐν Τρίκῃ τῆς Θεσσαλίας, θυσίαι πρὸ τῆς καταβάσεως εἰς τὸ Ἄδυτον τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἄλλ' εἶναι πιθανώτερον ὅτι αἱ θυσίαι αὗται ἐγίνοντο ἐπὶ τοῦ ἐπισήμου βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτα, ὅστις ὑπῆρχεν ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους, εἰς ταύτας δὲ ἀναφέρεται καὶ ὁ ὕμνος τοῦ Ἰσύλλου. Ἐχει δὲ τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ τῆς Ἐπιδάφρου ἀνευρεθέντος ὕμνου ὥς ἑξῆς¹:

27. «*πρῶτος Μᾶλος ἔτευξεν Ἀπόλλωνος Μαλεάτα*
 «*βωμόν καὶ θυσίαις ἡγλαΐσεν τέμενος*»
 «*οὐδέ κε Θεσσαλίας ἐν Τρίκῃ πεπραθείης*
 «*εἰς ἄδυτον καταβάς Ἀσκληπιοῦ, εἰ μὴ ἀφ' ἄγνοῦ*
31. «*πρῶτον Ἀπόλλωνος βωμοῦ θύσαις Μαλεάτα.*

Καὶ ἀναφέρονται μὲν ἐνταῦθα αἱ εἰς τὸν Μαλεάτην Ἀπόλλωνα ὑποχρεωτικαὶ θυσίαι, ὥς γενόμεναι ἐν Τρίκῃ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλ' ὁ συνδετικὸς σύνδεσμος «οὐδέ» σημαίνει ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ἐν Ἐπιδάφυρῳ ὡς ἀποδεικνύεται νῦν ἐκ τῆς ἀνευρεθείσης ἐπιγραφῆς. Ὅτι δὲ ἐν Ἐπιδάφυρῳ ἐγίνοντο χωρισταὶ θυσίαι εἰς τὸν Ἀπόλλωνα γνωρίζομεν καὶ ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 40/41 ἐπιγραφῆς², τῆς δημοσιευθείσης τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Καββαδία³, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναφέρονται θυσίαι τελούμεναι κεχωρισμένως εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Ἀσκληπιόν, οἵτινες εἶχον βεβαίως ἰδιαίτερον ἑκάτερος ναὸν καὶ βωμόν. Ἄλλ' αἱ πρῶται θυσίαι τῶν ἱκετῶν φαίνεται ὅτι ἐγένοντο εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ὅστις ἦτο καὶ ὁ παλαιότερος θεός, συνδεόμενος, συμφώνως πρὸς τὸν ὕμνον τοῦ Ἰσύλλου μετὰ τοῦ ἥρωος Μάλου, συγχωνευθείσης δὲ πιθανώτατα τῆς λατρείας τούτου ἢ τοῦ παλαιότερου θεοῦ Μαλεάτα μετὰ τῆς τοῦ Ἀπόλλωνος⁴. Ἰσχύει δηλαδὴ καὶ ἐνταῦθα ἡ κατὰ πρῶτον ὑπὸ Rohde γενομένη παρατήρησις, ὅτι ἡ λατρεία τοῦ ἥρωος ἢ ἡρωοποιηθέντος θεοῦ εἶναι πάντοτε παλαιότερα τῆς μετὰ ταῦτα εἰσαχθείσης λατρείας τοῦ θεοῦ⁵.

Ἐν στίχῳ 3 ἀναγράφεται ἡ φράσις «ἐπὶ ταῖς προθύσις», τὸ αὐτὸ δὲ ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐν στίχῳ 3 τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἐπιγραφῆς. Ἡ γραφὴ λοιπὸν αὕτη εἶναι βεβαία, ἡ δὲ κατάληξις τῆς δοτικῆς τῶν τριτοκλίτων εἰς *ι* ἀντὶ *ει* εἶναι γνωστὴ καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν τῆς Ἐπιδάφρου⁶. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ ἔννοια τῆς λέξεως «*προθύσις*» εἶναι διάφορος τῆς ἀρχιτεκτονικῶς γνωστῆς. Ἐπεκράτησε δηλ. ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ νὰ ἐρμηνεύεται ἡ λέξις «*προθύσις*» ὡς σημαίνουσα τὴν πρῶτην κρηπίδα τοῦ βωμοῦ, συμφώνως πρὸς τὸ

¹ IG ἑ.ἀ. 128.

² IG ἑ.ἀ.

³ AE 1899 σ. 1 κέ.

⁴ H. USENER Götternamen 146. A. B. COOK Zeus II 487, κέ. RE ἐν ἄρθρῳ Maleatas. U. VON WILAMOWITZ - MÖLLENDORFF Isyllos σ. 100.

⁵ Er. ROHDE Psyche ἑκδ. 2α σ. 139 ὑποσ. 2. L. ZIEHEN Rhein. Mus. ἑ.ἀ. σ. 396.

⁶ IG ἑ.ἀ. σ. 211.

σχετικὸν χωρίον τοῦ Πausανίου περὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διὸς «*κηρηπίδος τῆς πρώτης προθύσεως καλονμένης*»¹. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ λέξις προθύσις σημαίνει προφανῶς τὴν θυσίαν τῶν προθυομένων, αὐτὴν δηλαδὴ ταύτην τὴν προθυσίαν. Εἶναι λοιπὸν εὐλογον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι, εἰδικῶς ἐν Ὀλυμπίᾳ, ὠρισμένον μέρος τῆς κυρίως θυσίας ἐγένετο ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς πρώτης ταύτης κηρηπίδος τοῦ βωμοῦ, ὡς ἀναφέρει ἄλλωστε ὁ Πausanίας «*αὐτὰ μὲν δὴ τὰ ἱερεῖα ἐν μέρει τῇ κάτω, τῇ προθύσει, καθέστηκεν αὐτοῖς θύσαν' τοὺς μηροὺς δὲ ἀναφέροντες ἐς τοῦ βωμοῦ τὸ ὑψηλίστατον καθαγίζουσιν ἐνταῦθα*». Ἐκ τῆς πράξεως δὲ ταύτης τῆς προθυσίας, ὠνομάσθη *προθύσις* τὸ μέρος, ἐνθα ἐγένετο ἡ προθυσία. Ἄλλ' ὅτι τοῦτο δὲν συνέβαινε πανταχοῦ ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς, ἐνθα εἶναι φανερόν ὅτι ἡ λέξις σημαίνει τὴν προθυσίαν τὴν γινομένην εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τοῦ ἰδιαίτερου αὐτοῦ ἱεροῦ, εἰς ὃν ὤφειλον νὰ θυσιάζωσιν οἱ ἱκέται ἰδιαίτεραν θυσίαν, ὡς εἴπομεν, λεγομένην *πρόθυσιν*, ὡς γινομένην *πρὸ* τῆς εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν κυρίας θυσίας.

Ἄλλὰ γεννᾶται τὸ ζήτημα ποῖα ἦσαν τὰ ἀναγκαῖα («*ὅσων δεῖ*») διὰ τὴν πρόθυσιν, ἅτινα παρέχει ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἰς τοὺς προθυομένους καὶ ἅτινα ἀποτιμῶνται εἰς τρεῖς ὀβολούς. Πρέπει δὲ νομίζω νὰ θεωρήσωμεν ταῦτα ὡς χωριστὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα τὰ εἰδικῶς κατονομαζόμενα, ἥτοι τὰς ὀλάς, τὸ στέμμα καὶ τὰς σχίζας, διότι διὰ ταῦτα ὀρίζονται ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἰδιαίτεροι ἀξίαι. Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι τὸ «*ὅσων δεῖ*» τῆς ἐπιγραφῆς πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὅτι σημαίνει τὰ «*θυλήματα*» ἢ τὰ «*πόπανα*», ἅτινα συμφώνως πρὸς τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους² πρέπει νὰ ἦσαν ἀπαραίτητα εἰς πᾶσαν θυσίαν. Καὶ ἐν τῇ «*Εἰρήνῃ*» δὲ τοῦ Ἀριστοφάνους γίνεται διάκρισις τούτων· οὕτως ἐν στίχῳ 948 ἀναφέρονται αἱ «*ὀλαι καὶ τὸ στέμμα*» ὡς καὶ ἡ μάχαιρα ὡς φερόμενα ἐντὸς κανίστρου διὰ τὴν θυσίαν.

«*Τὸ κανοῦν πάρεστ' ὀλὰς ἔχον καὶ στέμμα καὶ μάχαιραν*». Κατωτέρω δὲ ἐν στίχῳ 1040 ἀναφέρονται ἐν τῇ αὐτῇ θυσίᾳ, τὰ *θυλήματα*, τὰ γλυκὰ δηλαδὴ πλακούντια, ἅτινα ἐλάμβανεν ὁ ἱερεὺς, ὅστις μετὰ πλεονεξίας, ὡς φαίνεται, πολλάκις περισυνέλεγε ταῦτα ἐκ τοῦ βωμοῦ³.

Ἐν στ. 8 τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφέρεται ἡ λέξις, *ἀπαλῖσις*, ἄγνωστος ἄλλοθεν ἔξ ἐπιγραφῶν. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις *ἀπαλίας*, γαλαθηνὸν χοῖρον, δέλ-

¹ ΠΑΥΣ. V, 13, 8. ΚΟΝΤΟΥ Γλωσσ. Παρατ. σ. 510. Arch. Jahrb. XI, 1896 σ. 53 κ.έ.

² ΣΧΟΛ. ΑΡΙΣΤΟΦ. Πλούτος 660. P. STENGEL Die griech. Kultusaltertümer σ. 110. L. ZIEHEN Rhein. Mus. 39. 396.

³ ΑΡΙΣΤΟΦ. Πλούτος στ. 678 κ.έ. «*μετὰ τοῦτο δὲ περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ εἴ ποιν πόπανον εἶη τι καταλελειμμένον*».

φακα καὶ ἀναφέρεται ὅτι ὁ Πυθαγόρας ἐχρησιμοποίει εἰς τὰς θυσίας ἀλέκτορας μόνον καὶ ἐρίφους καὶ γαλαθηνούς τοὺς λεγομένους ἀπαλίας¹. Ἀλλὰ καὶ παρ' Ἡσυχίῳ ἐν λ. ἀπάλιον σημαίνει θῦμα δελφάκιον, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἀπαλὸς=τρυφερός, μικρός. Χοῖροι τέλειοι ἀναφέρονται ἐν ἐπιγραφῇ ἐξ Ἐπιδαύρου IG IV 1 93^{7, 16}. Ἐξαιρετικῶς εὐτυχῆς ὑπῆρξε μικρὰ σκαφή γενομένη κατὰ τὴν βορειανατολικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ (εἰκ. 3, 3). Ἦτο δὲ τὸ μέρος τοῦτο πληρὲς χωμάτων μελανῶν, ἐξ οὗ συνεπέρανον ὅτι τοῦτο προήρχετο ἀσφαλῶς ἐκ καύσεώς τινος ἢ θυσίας. Εὐρέθησαν δὲ ἐντὸς τῶν χωμάτων τεμάχια ἀνθράκων καὶ κεκαυμένα ὀστᾶ ζώων καθὼς καὶ μέγα πλῆθος μικρῶν πηλίνων κοτυλίσκων διαφόρων μεγεθῶν, πηλίνων εἰδωλίων, ὀστράκων ἄλλων μεγαλυτέρων ἀγγείων καὶ χαλκῶν καὶ σιδηρῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἀπετέλουν βεβαίως ἀφιερῶματα τοῦ ναοῦ. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐκεῖ που ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ ναοῦ, διότι ὀλίγον ἀνατολικώτερον ὑπάρχουν λίθοι διάφοροι, σημειούμενοι καὶ ἐν τῷ σχεδιάσματι τοῦ Καββαδία καὶ προερχόμενοι πιθανῶς ἐκ τοῦ βωμοῦ. Ἀσφαλῇ ὅμως συμπεράσματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφέρωμεν πρὸ τῆς πλήρους ἀνασκαφῆς τοῦ χώρου, τοῦ μετὰ τινος σπουδῆς, δυστυχῶς, ἀνασκαφέντος ὑπὸ τοῦ Καββαδία.

Ἐκ τῶν εὐρημάτων σπουδαιότερα εἶναι τὰ χαλκᾶ, μετὰξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται μικροὶ δακτύλιοι καὶ ὀβελοί, φύλλα στεφάνων, λαβαὶ μεγάλων ἀγγείων, λεπίδες ξιφῶν (εἰκ. 6) κ.λ.π. Ἐκ τούτων χαρακτηριστικὴ εἶναι λεπίς ἐγχειριδίου, οὗτινος τὸ σχῆμα δὲν εἶναι σύνηθες, καθ' ὅσον γνωρίζω, ἐκ τῶν ἱστορικῶν Ἑλληνικῶν χρόνων, ἅτε προσομοιάζον πολὺ πρὸς τὰ γνωστὰ Μυκηναϊκὰ ἐγχειρίδια καὶ κατὰ τὴν τεχνικὴν κατασκευὴν καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν. Σχηματίζονται δηλαδὴ αἱ ἀκμαὶ τῆς λεπίδος αὐτοῦ ἐκ τριῶν χαλκῶν πλακῶν, ὁμοῦ συγκεκολλημένων καὶ σφυρηλατημένων, αἵτινες καὶ καλύπτουν τὰς ἐκατέρωθεν χαμηλὰς πλευρὰς τῆς ράχews, ἥτις εἶναι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπεξεργασμένη καὶ φέρει ἐπὶ τῆς ἄνω λείας ἐπιφανείας τὴν σπειροειδῆ διακόσμησιν. Ἀπαντᾷ δὲ ἡ σπείρα ὡς διακοσμητικὸν στοιχεῖον τῶν μυκηναϊκῶν ξιφῶν², ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνεύρω ταύτην ἐπὶ τῶν ξιφῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, τῶν ὁποίων ἡ ράχis εἶναι συνήθως στρογγύλη, ὅπως παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τῆς εἰκόνος εἰκονιζομένου τεμαχίου ἐτέρου ξίφους. Ἡ οὐχὶ γωνιώδης ἢ στρογγύλη ἄλλ' ἐπίπεδος ράχis ἢ ἀπαντῶσα εἰς ξίφη ἐκ Μυκηνῶν³ εἶναι γνωστὴ καὶ ἐκ παλαιότε-

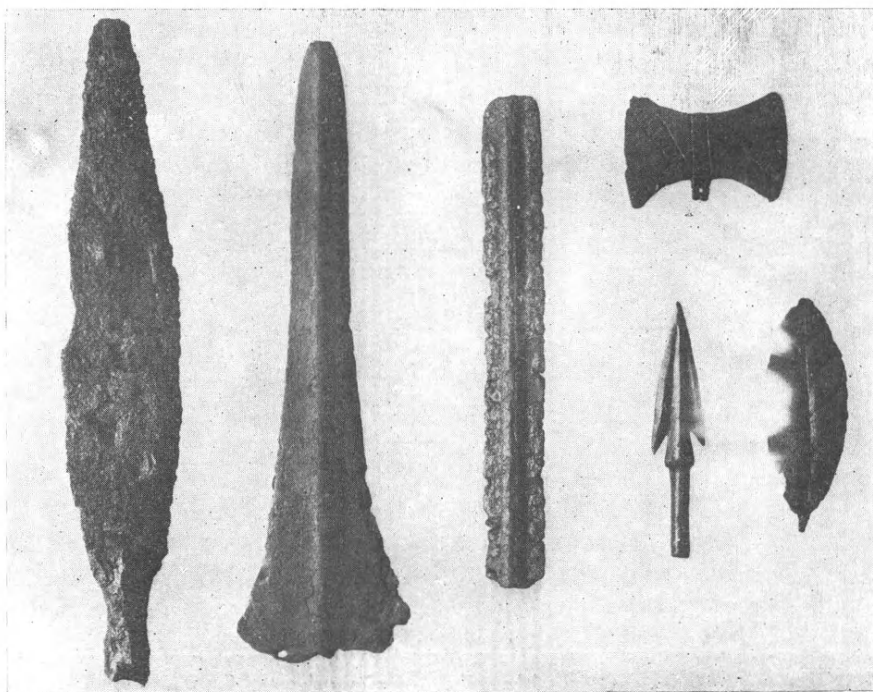
¹ Διογ. Λαέρτ. VIII 20.

² G. KARO Schachtgräber von Mykenae σ. 201 πίν. LXXXII 727, 736.

³ G. KARO ἔ.δ. πίν. XCI καὶ XCV 905, 906 σελ. 204. Πρβ. καὶ C. W. BLEGEN Prosymna σ. 336, No 16, εἰκ. 607.

ρων χρόνων ἐκ Κρήτης, ἐξ ἧς κατάγεται ἀσφαλῶς ὁ τύπος οὗτος¹ (εἰκ. 7).

Ἀλλὰ τὸ πλεόν ἀξιόλογον ἐκ τῶν χαλκῶν εὗρημάτων εἶναι μικρὸν ἀγαλμάτιον λέοντος² (εἰκ. 8), προερχόμενον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ μεγάλου χαλκοῦ ἀγγείου, ὑδρίας ἢ λέβητος ἢ κρατῆρος, τοῦ ὁποίου ἐκόσμει τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν τοῦ χείλους, ὥς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς

Εἰκ. 6. Διάφορα χαλκᾶ ἀντικείμενα.

κάτω λείας ἐπιφανείας τοῦ ἀγαλματίου σχηματιζομένης κοιλότητος ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐτίθετο ὁ συνδετικὸς μόλυβδος διὰ τὴν στερεὰν προσαρμογὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου.

Παρίσταται δὲ ὁ λέων ἀναπαυόμενος, στρέφων τὴν κεφαλὴν ὀλόκληρον, ὥστε νὰ φαίνεται κατ' ἐνώπιον ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν πλαγίαν κυρίαν κάτωψιν τοῦ ἀγαλματίου, συμφώνως πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὡς κοσμήματος χείλους ἀγγείου. Ὁ τύπος οὗτος τοῦ ἀγαλματίου ὁ οὕτω λεγόμενος Χετταϊκὸς

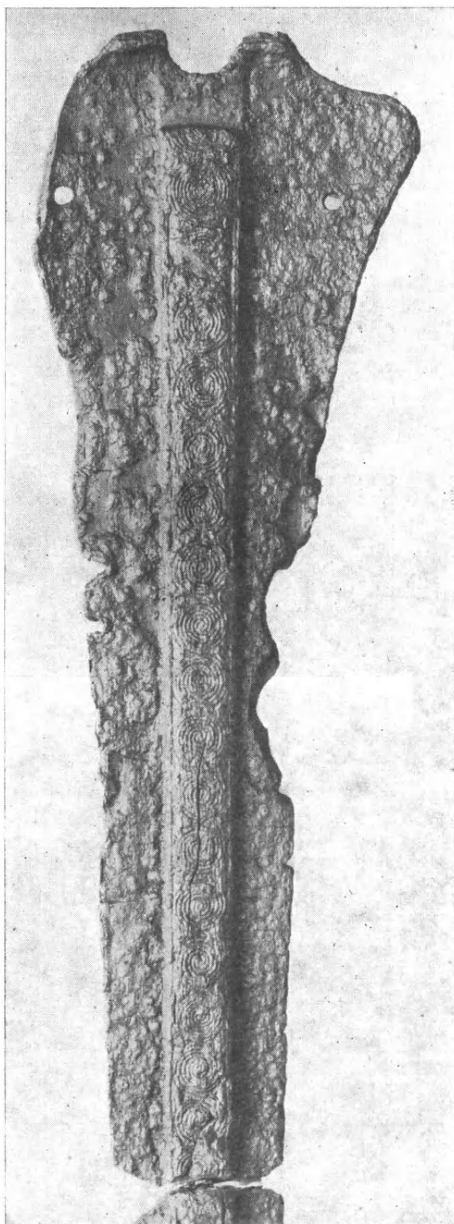
¹ ΣΤ. ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗΣ ΑΕ 1906 σ. 134, πίν. 7, 5. J. CHARBONNEAUX Mon. Piot 28, 1925-26 σ. 4 κέ. πίν. I.

² Μέγ. μῆκος 0,08, ὕψ. 0,045, πλ. 0,025 μ.

ἢ βορειοασσυριακός, διακρινόμενος διὰ τὸ μέγα πλάτος καὶ τὸ σχεδὸν τετράγωνον περίγραμμα τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ μέγα ὕψος τοῦ ἄνω χεῖλους, επικρατεῖ καὶ ἐπιδρᾷ εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος, συγχρόνως πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πρωτοκορινθιακοῦ ρυθμοῦ¹. Ἐξαίρετον δὲ τούτου παράδειγμα ἀποτελοῦν οἱ λέοντες-πάνθηρες τοῦ αἵματος τῆς Κερκύρας καὶ οἱ ἐκ Κορίνθου προερχόμενοι λέοντες τῆς Κοπενάγης². Ἡ ἔντασις καὶ ἡ ἐλαστικότητα τοῦ σώματος τοῦ λέοντος ἡ τόσον ἰσχυρῶς ἀπεικονιζομένη εἰς τὸ τοξευιδὲς σχεδὸν ἡμικυκλικὸν περίγραμμα τῆς ράχews, εἶναι ἐξ ἄλλου γνωρίσματα τῆς Δωρικῆς τέχνης τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος. Εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ αἰῶνος τούτου πρέπει νὰ ἀνήκῃ, πιστεύω, καὶ ὁ ἐνταῦθα ἀπεικονιζόμενος λέων τῆς Ἐπιδαύρου.

Πήλινα ἀγγεῖα

Μεταξὺ τῶν ἀναθημάτων εὗρέθη μέγας ἀριθμὸς μικρῶν ἰδία ἀγγείων, τῶν ὁποίων ὁμως, λόγῳ τῆς ἀναταραχῆς, ὅπως εἴπομεν, τῶν χωμάτων ἢ κατὰταξις κατὰ στρώματα εἶναι ἀδύνατος. Τὰ πλεῖστα τούτων ἀνήκουν εἰς τὴν 7ην καὶ 6ην ἑκα-

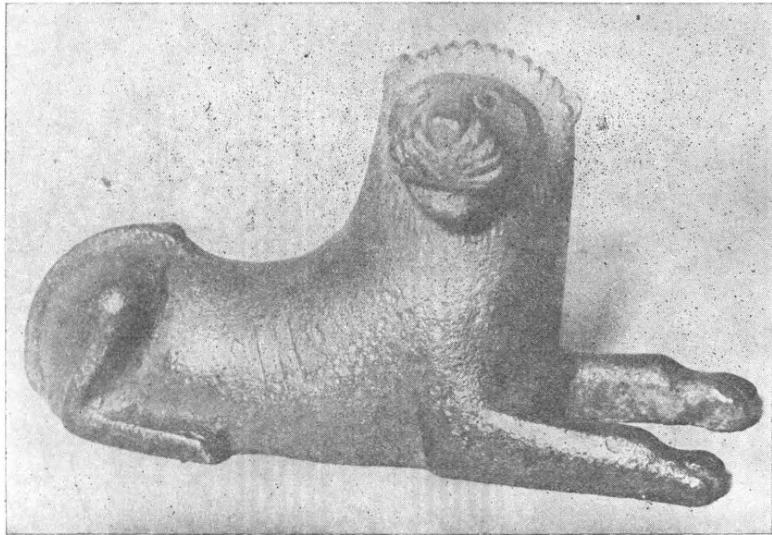

Εἰκ. 7. Χαλκοῦν ἐγχειρίδιον.

¹ F. POULSEN Der Orient und die frühgriechische Kunst σ. 17 σημ. 9. E. KUNZE Kretische Bronzereliefs σ. 171, 185. H. PAYNE Necrocorinthia σ. 67 κέ. X. ΚΑΡΟΥΖΟΣ AE 1937, 2, σ. 599 κέ.

² G. RODENWALDT Korkyra II σ. 56 κέ. καὶ 140 κέ. C. JACOBSEN Ny Carlsberg Glypt. 5 κέ. N^ο 5 καὶ 6.

τονταετηρίδα, ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ χαλκᾶ ἀντικείμενα καὶ τὰ κατωτέρω περιγραφόμενα εἰδώλια. Τὰ πλέον δὲ χαρακτηριστικὰ καὶ διὰ τὴν τεχνικὴν τελειότητα καὶ διὰ τὴν χρονολογίαν εἶναι δύο μικρὰ ἀλάβαστρα εἰκονιζόμενα ἐν εἰκ. 11. Τὸ μεγαλύτερον τούτων (ὑψ. 0.08) ἐκ πηλοῦ ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ διακοσμεῖται ἐξ ἀλλεπαλλήλων ζωνῶν βαθέος ἐρυθροῦ καὶ μελανοῦ χρώματος, διακοπτομένων

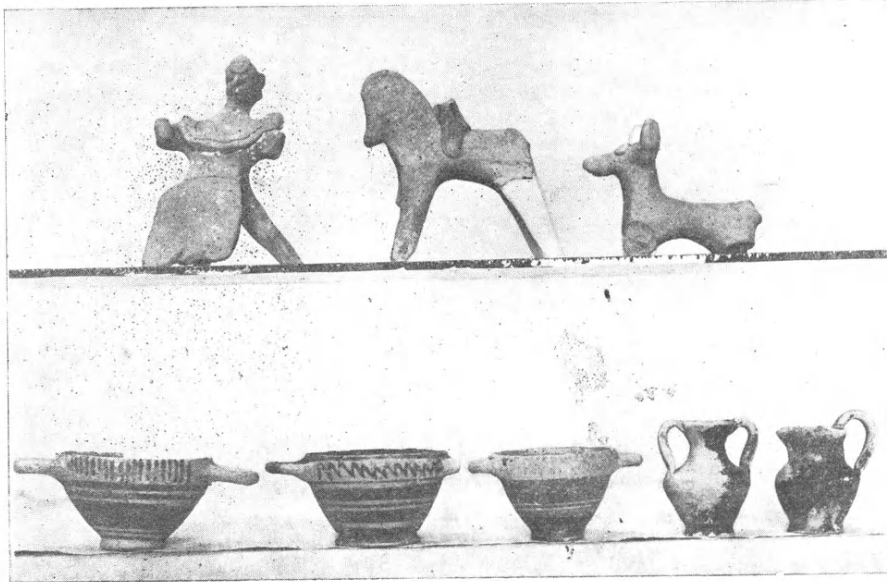
Εἰκ. 8. Ἀγαλμάτιον τοῦ λέοντος.

ὑπὸ δύο στενωτέρων ζωνῶν μετὰ κοσμήματος ἐκ διπλῶν στιγμῶν. Ὁ λαιμὸς καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια κοσμεῖται διὰ γλωσσοειδοῦς κοσμήματος μελανοῦ χρώματος. Τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου μετὰ τῆς σχεδὸν στρογγύλης βάσεως καὶ τῆς ὁμαλῆς ἀναπτύξεως τῆς καμπύλης ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ πρὸς τὴν βάσιν ὡς καὶ ἡ διακόσμησις, δεικνύουν ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ εἶναι νεώτερον τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ 7ου αἰῶνος, τῶν χρόνων δηλαδὴ τῆς κυρίως ἀκμῆς καὶ δημοτικότητος τοῦ ἀγγείου τούτου¹. Τὸ ὅμοιον κατὰ τὴν διακόσμησιν ἀλάβαστρον ἐκ Λίνδου τῆς Ρόδου εἶναι λόγῳ τῆς εὐρυτέρας βάσεως ὀλίγον νεώτερον². Τῆς αὐτῆς δὲ ἐποχῆς ἢ καὶ ὀλίγον προγενέστερον, ἀνῆκον πιθανῶς εἰς τὸ τέλος τῆς μεταβατικῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ ὑστερίου πρωτοκορινθιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ εἰς τὸν πρώϊμον Κορινθιακόν, εἶναι τὸ μικρότερον ἀλάβαστρον (σφς. ὑψ. 0.06) μετὰ τῆς ὥραίας παραστάσεως τῆς περωτῆς Ἀρτέμι-

¹ H. PAYNE Necrocorinthia σ. 281 καὶ 283 εἰκ. 121 β

² CH. BLINKENBERG Lindos I τόμ. 2, πίν. 48, 1023 α.

δος. Παρίσταται δὲ ἡ θεὰ μετὰ τοῦ σώματος αὐτῆς κατ' ἐνώπιον καὶ τῆς κεφαλῆς κατὰ πλαγίαν ὄψιν στρεφομένης πρὸς δεξιὰ, φέρουσα πόλον καὶ χιτῶνα χρώματος ἐρυθροῦ μετὰ μελανῶν ἐγχαράκτων παρυφῶν καὶ κρατοῦσα κύκλους ἐκ τοῦ λαιμοῦ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν κατὰ τὸν γνωστὸν τύπον, ὅστις πρώτην φορὰν παρουσιάζεται κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν εἰς τὴν Κοριν-

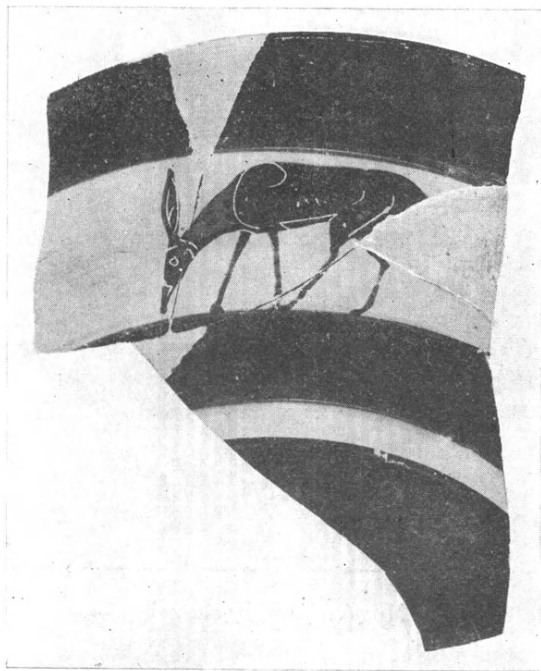
Εἰκ. 9. Μικρὰ πήλινα ἀγγεῖα καὶ εἰδώλια.

θιακὴν τέχνην¹. Ὁ πηλὸς εἶναι κίτρινος, αἱ δὲ διακοσμήσεις διὰ μελανοῦ καὶ βαθέος ἐρυθροῦ δεδηλωμένοι. Γλωσσοειδὲς κόσμημα ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἔχνη δὲ τῶν ἐγχαράκτων περιγραμμάτων τοῦ αὐτοῦ κοσμήματος ὑπάρχουν καὶ ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας τῆς βάσεως. Ἡ διάκρισις τῶν περιγραμμάτων τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ἐπὶ μέρους χαρακτηριστικῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν λοιπῶν λεπτομερειῶν τῆς διακοσμήσεως καὶ τῶν ροδάκων, οἵτινες πληροῦσι τὰ κενὰ μέρη αὐτῆς, δηλοῦται δι' ἐγχαράκτων γραμμῶν. Ρόδακες ὑπάρχουν μικρότεροι καὶ μεγαλύτεροι, ἡ εἰσαγωγή δὲ τῶν τελευταίων τούτων εἰς τὴν διακόσμησιν ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον μεταγενεστέρως πως χρονολογίας τοῦ ἀγγείου, περὶ τὰ τέλη πιθανῶς τῆς μεταβατικῆς περιόδου, κατὰ

¹ H. PAYNE Necrocorinthia σ. 275, No 101 - 105, πίν. 12, 2. 7. Περὶ τῆς παραστάσεως τῆς περρωτῆς Ἀρτέμιδος ἰδὲ κυρίως G. RADET Cybéle. M. S. THOMPSON The Asiatic or Winged Artemis ἐν JHS XXIX 1909 σ. 286 κέ. πρβ. καὶ F. STUDNICZKA Kyrene σ. 153 κέ. M. NILSSON Geschichte d. griech. Religion I σ. 286.

τὴν ὁποίαν ὁ διακοσμητικὸς ἐγγάρακτος ρόδαξ εἶναι συνήθως μικρὸς καὶ ἐπιμελῶς δεδηλωμένος¹.

Εὐρέθησαν ἐπίσης θραύσματα ἀττικῶν ἀγγείων μεταξὺ τῶν ὁποίων τεμάχιον κύλικος μελανομόρφου (**εἰκ. 10**), μετὰ παραστάσεως ἐλάφου τῶν μέσων περιόδου τῆς 6ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, καθὼς καὶ μικρότερον τεμά-

Εἰκ. 10. Τεμάχιον ἀττικῆς κύλικος.

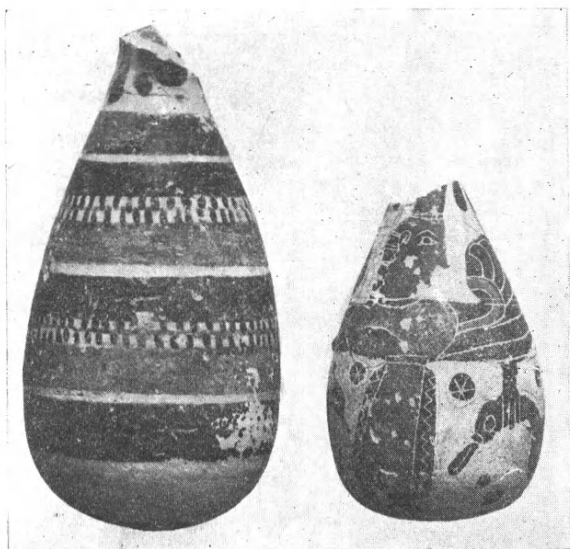
χιον μελαμβανοῦς ἀγγείου μετ' ἐπιγραφῆς, γραμμάτων ἀττικῶν, δυναμένης νὰ ἀναγνωσθῇ ὡς ΛΑΔΕΜ = Λάδης. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἀνεύρεσις ἑκατοντάδων μικρῶν κοτυλῶν (ὑψ. 0.035-0.025), τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ὡς ἀναθηματικῶν ἀγγείων ἔχει ἀποδειχθῇ ἐπαρκῶς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀνευρεθέντων εἰς διάφορα ἱερὰ² καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ Ἀσκληπιείῳ τῆς Ἐπιδαύρου³. Ἀνήκουν δὲ πάντα σχεδὸν εἰς τὸν 6ον αἰῶνα καὶ φέρουν ἀπλῆν

¹ H. PAYNE Necrocorinthia σ. 31.

² Aigina II, 451. CH. BLINKENBERG ἔ.δ. I σ. 623 κέ. H. PAYNE Necrocorinthia σ. 334 κέ. BCH 1905 σ. 303. Tiryns I σ. 102 κέ.

³ ΑΔ 1891 σ. 85.

διακόσμησιν ἐξ ἄλλεπαλλήλων ζωνῶν ἐρυθροῦ καὶ μελανοῦ χρώματος καὶ γραμμῶν ἢ ζικ-ζακ κατὰ τὸ χεῖλος. Τὰ πλεῖστα τούτων εἶναι κατεσκευασμένα ἐκ πηλοῦ κιτρίνου ἢ ροδοχρόου κατὰ τὸν κορινθιακὸν τρόπον, φέροντα πολλάκις καὶ ἐσωτερικῶς ἐρυθρὰν βαφὴν εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι καὶ ταῦτα, ὅπως καὶ τὰ τῆς Τίρυνθος, προέρχονται ἐξ Ἀργολικοῦ τινος ἐργαστη-

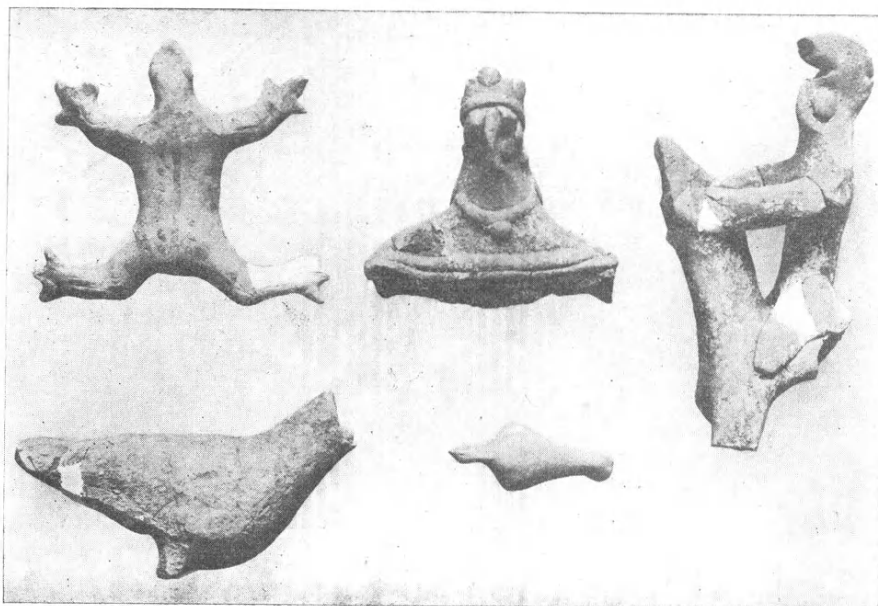
Εἰκ. 11. Κορινθιακὰ ἀλάβαστρα.

ρίου, καθιστάμενα μάλιστα λίαν κοινὰ καὶ λαμβάνοντα μεγίστην διάδοσιν κατὰ τὰ μέσα τοῦ βου π.Χ. αἰῶνος. Πλεῖστα δὲ παρόμοια ἀγγεῖα εὗρέθησαν καὶ εἰς παλαιότερας ἀνασκαφὰς τοῦ ἱεροῦ, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν δυστυχῶς τὸν ἀκριβῆ χῶρον τῆς ἀνευρέσεως.

Πήλινα εἰδωλία

Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων δεκάδων πηλίνων εἰδωλίων (εἰκ. 12) τὸ σύνολον σχεδὸν εἶναι χειροποίητα, ἐλάχιστα δὲ εἶναι μεταγενέστερα. Ὁ πηλὸς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ροδοχρῶς ἢ ὑπόφαιος, εἰς μερικά δὲ κιτρινός. Φέρουν γραπτὴν πολλάκις διακόσμησιν ἐξ ἐρυθροῦ χρώματος, τινὰ δὲ διατηροῦν ἵχνη τοῦ λευκοῦ ἐπιχρίσματος. Ἐκ τῶν ἀνθρωπομόρφων εἰδωλίων ἔχομεν καὶ τοὺς δύο γνωστοὺς τύπους τῆς ὀρθῆς καὶ τῆς καθημένης θεᾶς. Ὁ δεύτερος δὲ οὗτος τύπος εἶναι καὶ ὁ πολυπληθέστερος. Ἡ θεὰ παρίσταται

καθημένη κατὰ τὸν γνωστὸν ἐξ Ἡραίου τοῦ Ἀργους καὶ ἐκ Τίρυνθος τύπον¹ μετὰ τοῦ ἐντελῶς πρωτογόνου πτηνοειδοῦς προσώπου καὶ τῶν ἐν εἵδει δισκίων ὀφθαλμῶν (*yeux pastillés*), φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον καὶ πόλον ἐπὶ δὲ τοῦ λαιμοῦ περιδέλαιον (ισθμίων) καὶ ὡς διακοσμητικὸν τοῦ στήθους διπλοῦν ὄρμον, ὅστις διήκει ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ὤμου εἰς τὸν ἄλλον, πορπούμενος κατὰ τὸ ἄκρον διὰ περόνης. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν εἰδωλίων συνηθέστατος εἶναι

Εἰκ. 12. Πήλινα εἰδώλια.

ὁ τύπος τοῦ ἱππέως μεθ' ὑψηλῆς περικεφαλαίας, τοῦ ὁποῖου ἀνάλογα παραδείγματα ἔχομεν ἐπίσης ἐκ τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἀργους². Μεταξὺ δὲ τῶν εἰδωλίων, ἅτινα παριστοῦν διάφορα ζῷα, ἵππους βοῦς, πτηνὰ κ.λ.π., σπανιώτατον εἶναι εἰδώλιον πλέοντος βατράχου ἐκ πηλοῦ ροδοχρόου μετὰ γραπτῆς ἐπὶ τῆς ράχεως ἐρυνθρᾶς διακοσμῆσεως. Ἡ παράστασις πλέοντος βατράχου μετὰ τεταμένων δηλαδὴ ποδῶν εἶναι, καθ' ὅσον γνωρίζω, σπανιωτάτη ἀπαντῶσα π.χ. εἰς ἀρχαῖκόν δίδραχμον τοῦ Βρεττανικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, ὅπερ πρῶτος ὁ I. Σβορώνος ἀπέδωκεν, ἐκ μυθολογικῶν κριτηρίων ὀρμώμενος, εἰς

¹ Tiryns I σ. 59 κέ., πίν. I. CH. WALDSTEIN *The Argive Heraeum* II σ. 19 εἰκ. 19. H. PAYNE *Perachora* σ. 224. C. BLEGEN ἔ.ἀ. σ. 420 κέ., εἰκ. 10.

² *The Argive Heraeum* II πίν. XLVIII, 2 (244).

τὴν νῆσον Σέριφον¹. Ἐθεωρεῖτο δὲ ὁ ἐκ Σερίφου βάτραχος ὡς σύμβολον τῆς ἀφωνίας, ἐξ οὗ καὶ ἡ παροιμία «βάτραχος Σερίφιος» ἐπὶ τῶν ἀγώνων, προερχομένη ἐξ ἐπιχωρίων μυθολογικῶν παραδόσεων συνδεομένων πρὸς τὸν Περσέα τὸν μυθικὸν ἥρωα τῆς νήσου, τῆς ὁποίας οἱ νομισματικοὶ τύποι συνδέονται ἅπαντες πρὸς τὸν Περσέα καὶ τὰ πρὸς τοῦτον συνδεόμενα σύμβολα, τὴν ἄρπην δηλαδὴ καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης.

Διάφορον κατὰ τὴν παράστασιν ἀλλὰ πλησιέστατον πρὸς τὸν τόπον προελεύσεως εἶναι ἐξ ἄλλου μικρὸν χαλκοῦν ἀγαλμάτιον βατράχου, εὗρισκόμενον ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Βερολίνου, προερχόμενον δὲ ἀσφαλῶς ἐκ Πελοποννήσου καὶ πιθανῶς ἐκ Κορίνθου καὶ φέρον ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν «Ἀμων Σωνόου Βοάσων»². Ἐρμηνεύεται δὲ ἡ λέξις Βοάσων ὡς ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις κατ' ἄλλην παράδοσιν ἐθεράπευε τὴν τραυλότητα καὶ τὴν κατὰ Πίνδαρον «δύσθροον φωνάν»³. Πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα δὲ εἰς τοὺς Δελφούς ἦλθεν ὁ Βάττος ὁ κτίστης τῆς Κυρήνης πρὸς θεραπείαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ⁴. Πρὸς ταῦτα πρέπει νὰ συνδεθῇ ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως βάτραχος «παρὰ τὸ βοάτραχος παρὰ τὸ τὴν βοὴν τραχεῖαν ἔχειν»⁵ καὶ ἡ ὀνοματοποιία βατταρίζω=ψελλίζω, τραυλίζω.

Βάτραχοι ὑπῆρχον ἐπίσης τετορευμένοι καὶ περὶ τὴν ρίζαν τοῦ χαλκοῦ φοίνικος, ἀναθήματος εὗρισκόμενου κατὰ τὸν Πλούταρχον ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Κορινθίων εἰς τοὺς Δελφούς⁶. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα, ὁ Πλούταρχος ἤδη, μὴ εὗρισκων σύνδεσμόν τινα τοῦ βατράχου πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Κορίνθου προσπαθεῖ νὰ συνδέσῃ τοῦτον πρὸς τὴν ἡλιακὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐχομεν λοιπόν, καθ' ἃ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, τὸν βάτραχον ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς σύμβολον τῆς ἀφωνίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς σύνδεσμον τούτου πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, ὡς θεραπευτὴν τῆς ἀφωνίας ἢ τῆς τραυλότητος. Ἄν λάβωμεν δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Μαλεάτας Ἀπόλλων ἦτο, τοῦλάχιστον ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἱατὴρ καὶ πρόδρομος τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ ὁ ἀφιερωθείς βάτραχος ὑπῆρξεν ἀνάθημα ἀφώνου τινὸς ἱκέτου, ὡς καὶ ἄλλα παραδείγματα ἀφώνων προσκυνητῶν ἔχομεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἱεροῦ⁷.

¹ Διεθνὴς Ἐφημ. Νομ. Ἀρχ. I σ. 205 κέ., ἔνθα καὶ πάντα τὰ σχετικὰ χωρία. Πρβ. καὶ E. BABEΛON *Traité des monnaies* πίν. CLXXXI, I. G. RICHTER *Animals in Greek Sculpture* σ. 42, εἰκ. 232. M. SCHEDE *Mitteilungen aus Samos* ἐν AM 1912 XXXVII σ. 203.

² M. FRAENKEL *Geweihter Frosch* ἐν JdI. 1 1886 σ. 48 κέ.

³ ΠΙΝΔ. Πυθ. IV, 63.

⁴ ἩΡΟΔ. Δ 155.

⁵ Βλ. Θησαυρὸν ΕΡΡ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ἐν λ.

⁶ ΠΛΟΥΤ. Ἡθ. «Περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν Πυθίαν» 12, 399. Καὶ «τῶν ἐπτά σοφῶν συμπόσιον» 21, 164.

⁷ IG ἔ. ἀ. 121, 41 123, 1, 47.

Ἀκριβῆ χρονολογίαν τῶν ἀνευρεθέντων εἰδωλίων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαγάγωμεν, διότι, ὅπως εἴπομεν, στρωματογραφικὴ διάταξις τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου δὲν ὑφίσταται. Ἡ δὲ χρονολόγησις τῶν μέχρι σήμερον ἀνευρεθέντων ἀλλαχοῦ, ἐν Ἀργολίδι καὶ Κορινθίᾳ, χειροποιήτων εἰδωλίων εἶναι κατὰ προσέγγισιν δυνατή. Ὁ Α. Frickenhaus χρονολογεῖ παρομοίους τύπους εἰδωλίων ἐκ Τίρυνθος εἰς τὴν 7ην καὶ 8ην π.Χ. ἑκατονταετηρίδα. Πρὸς τὰ πορίσματα δὲ ταῦτα φαίνεται ὅτι συμφωνεῖ ὁ R. Jenkins. Ὅτι καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Μαλεάτα Ἀπόλλωνος δὲν εὑρέθησαν ἀναθήματα παλαιότερα τοῦ 2ου ἡμίσεος τοῦ 7ου αἰῶνος, εἶναι μία ἐπὶ πλέον ἀπόδειξις ὅτι ὁ τύπος οὗτος τῶν χειροποιήτων εἰδωλίων, ὁ τόσον κοινὸς μάλιστα ἐν Ἀργολίδι, ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ 7ου, ἀκμᾶζει δὲ κυρίως καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν διάρκειαν τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος¹.

Συμπεράσματα

Ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὑπὸ τοῦ Καββαδία οὐδὲν εὗρημα ἀνέρχεται εἰς ἐποχὴν παλαιότεραν τοῦ τέλους τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τοποθετεῖ ὁ Καββαδίας² τὴν ἐκ Θεσσαλίας εἰσαγωγὴν τῆς λατρείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὁρμώμενος ἐξ ἐπιγραφικῶν κυρίως κριτηρίων καὶ μάλιστα ἐξ ἀναθηματικῶν τινων ἀρχαϊκῶν ἐπιγραφῶν εὑρεθεισῶν ἐν τῷ νοτιοανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ οἰκοδομήματι Ε, «μετὰ πολλῶν πηλίνων κυαθίσκων καὶ τεμαχίων χαλκῶν καὶ πηλίνων σκευῶν καὶ ἀγγείων». Ἀλλὰ καὶ αἱ μεταγενέστεραι ἐν ἔτει 1942 διενεργηθεῖσαι ὑπὸ τῶν R. Martin καὶ H. Metzger³ δοκιμαστικαὶ ἔρευναι εἰς τὰ αὐτὰ σχεδὸν κατέληξαν χρονολογικὰ συμπεράσματα. Διεπιστώθη δὲ ὑπὸ τούτων ὅτι ἡ ἀρχαιότερα λατεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ δὲν περιορίζετο μόνον εἰς τὸν περὶ τὸ οἰκοδόμημα Ε χώρον, ἀλλ' ἐπεξετείνετο καὶ κατὰ τὴν νοτιοανατολικὴν γωνίαν τοῦ Ἀβάτου, ἔνθα τὸ ἀρχαιότερον φρέαρ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνταῦθα ἀνευρεθέντα ὄστρακα ἀγγείων δὲν ἀνέρχονται πέραν τῶν μέσων τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. Ἐκ τοῦ ἱεροῦ ὅμως τοῦ Ἀπόλλωνος⁴ Μαλεάτα, τοῦ ἀνασκαφέντος κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τοῦ Καββαδία, οὐδὲν χρονολογικὸν κριτήριον εἴχομεν μέχρι σήμερον, διότι, δὲν ἐδημοσιεύθη, δυστυχῶς, ἡ ἀνα-

¹ Χειροποίητα εἰδώλια εὑρέθησαν πολλὰ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀργους, ἀλλὰ καὶ ἐν Τίρυνθι, ἐν Περαχώρᾳ, ἐν Τεγέᾳ, ἐν Τενέᾳ (Κλένιες) καὶ τελευταίως ἐν Προσύμνῃ πρβ. The Argive Heraeum ἔ.ἀ. II σ. 16 κέ. πίν. XLII, XLIII καὶ XLVIII Tiryns ἔ.ἀ. σ. 59 κέ. καὶ 69 κέ. Perachora σ. 224, R. J. H. JENKINS Argive Teracotta Figurines to 525 εἰς BSA XXXII, 1932-33 σ. 23. C. BLEGEN ἔ.ἀ. σ. 420 κέ.

² Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑ Τὸ Ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ σ. 32 καὶ 184.

³ BCH 1942-43 σ. 329 καὶ 331 πρβ. καὶ F. ROBERT Thymélé σ. 300 καὶ 346.

⁴ Tiryns ἔ.ἀ. σ. 116. JENKINS ἔ.ἀ. σ. 35 κέ.

σκαφή, οὐδὲ ἐχρησιμοποιήθη ποτὲ τὸ ἀνευρεθὲν ἀρχαιολογικὸν ὑλικόν. Αἱ γνώσεις ἄρα ἡμῶν, περὶ τῆς παλαιότερας ἱστορίας τοῦ ἱεροῦ, ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μυθολογικῶν παραδόσεων περὶ τοῦ παλαιότερου θεοῦ ἢ ἥρωος Μαλεάτα τοῦ λατρευομένου πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδιαιτέρως ἐν Πελοποννήσῳ¹, τοῦ συνδεθέντος μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ὡς Μαλεάτου περιορίσθη μεταγενέστερον ὑπὸ τῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὡς ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἔνθα ὅμως οὗτος διετήρησεν ἰδιαίτερον ἱερόν. Ἀπῆλανε δὲ τοῦτο συμφώνως πρὸς τὸν Ἰσὺλλον καὶ τὰς ἀνευρεθείσας ἐπιγραφὰς ὅλως ἑξαιρετικῆς λατρείας². Καὶ ὁ Πausanias δὲ καὶ ὁ Ἰσὺλλος³, τοῦ ὁποίου, ὡς Ἐπιδαυρίου, τὰς ἀκριβεῖς γνώσεις περὶ τῶν μνημείων τοῦ Ἀσκληπιείου δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφισβητήσωμεν, φαίνεται ὅτι παραδέχονται ὅτι ὁ ἀρχαιότερος τόπος τῆς λατρείας ἦτο τὸ ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους ἱερόν. Ἡ τοπικῶς κεχωρισμένη λατρεία τῶν δύο θεῶν εἶναι κατὰ τὸν Καββαδίαν⁴ καὶ ἄλλη ἀπόδειξις τῆς παλαιότερας ἐν τῷ τόπῳ εἰσαγωγῆς τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος. Διότι καίτοι αἱ θεραπείαι τῶν ἀσθενῶν ἀνεγράφοντο ἐπὶ τῶν στηλῶν ὡς θεραπείαι καὶ τῶν δύο θεῶν καὶ τὰ ἀναθήματα ἀντίθεντο συγχρόνως τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῷ Ἀσκληπιῷ, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἱερόν ὠνομάζετο ἐνίοτε ὡς ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐν τῷ κατ' ἐξοχὴν τόπῳ τῆς λατρείας ἐν τῇ πεδιάδι ὁ Ἀπόλλων οὔτε βωμὸν εἶχεν οὔτε ναόν. Τοῦναντίον ἡ ταυτόχρονος εἰσαγωγή τῆς λατρείας θὰ ἦτο εὐλογον νὰ ἡσκαίτο ἐν τῷ αὐτῷ τεμένει. Τὴν ἐπιβεβαίωσιν δὲ τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ ἀνέμενεν ὁ ἀκάματος ἐρευνητὴς ἐκ τῆς μελλούσης ἀνευρέσεως ἀρχαιότερων ἀρχιτεκτονικῶν γλυπτικῶν ἢ ἐπιγραφικῶν μνημείων, οὐδόλως χρησιμοποιοῦσας ἢ μὴ ἀνευρών, ὅπερ ἀπίθανον, κεραμικὰ εὐρήματα. «Τὴν βεβαίαν ὅμως λύσιν, τοῦ ζητήματος τούτου», λύσιν, ἣν ὁ Καββαδίας⁵ ἀνέμενεν ἐκ τῆς συνεχίσεως τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔδωκαν αἱ ἐφετινὰ μικραὶ ἀνασκαφικαὶ ἐρευναι.

Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχαίων δυνάμεθα, νομίζω, νὰ θεωρήσωμεν, τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς ἀναμφισβητήτως ἐξικνουμένην μέχρι τοῦλάχιστον τῶν μέσων τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος, κατὰ μίαν δηλονότι ἑκατονταετηρίδα ἀρχαιότεραν τῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, εἶναι δὲ πιθανόν ὅτι συστηματικωτέρα ἐρευνα καὶ ἀνασκαφή εἰς βαθύτερα στρώματα δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ χρονολογικῶς ἔτι περισσότερον τὴν ἐκεῖ ἀσκουμένην λατρείαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

¹ RE ἐν. λ. Μαλεάτα A. COOK Zeus II ἐνθα καὶ πλήρης βιβλιογραφία.

² Πρβ. ἔ.ἀ. σ. 10 U. von WILAMOWITZ MÖLLENDORFF Isyllos von Epidaurus σ. 44 κέ. M. NILSSON Gesch. d. Griech. Religion σ. 508.

³ ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ II 27,7. Ὑμν. Ἰσὺλλου ἔ.ἀ. στίχ. 27.

⁴ ἔ.ἀ. σ. 183 κέ.

⁵ ἔ.ἀ. σ. 184 ὑποσ. 1.

4. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΠΑΝΟΡΜΩ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ ἀνασκαφή τῆς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Καλοκύρη ἀνακαλυφθείσης¹ Παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς ἐν Πανόρμῳ τοῦ Μυλοποτάμου ἐγένετο ὑπ' ἐμοῦ εἰς δύο ἀνασκαφικὰς περιόδους. Κατὰ τὴν πρώτην (15ην Σεπτεμβρίου — 6 Ὀκτωβρίου 1948) ἡ δαπάνη κατεβλήθη κυρίως ὑπὸ τῆς Κοινότητος Πανόρμου², ἡ ὁποία προσέφερε προσωπικὴν ἐργασίαν καὶ μικρὸν χρηματικὸν ποσόν. Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον (Δεκέμβριος 1948) τὸ κύριον μέρος τῆς δαπάνης κατεβλήθη ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ποσὸν ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου κατέβαλεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία. Οὕτω κατέστη δυνατὴ ἡ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπελευθέρωσις τοῦ σπουδαιότητος τούτου χριστιανικοῦ μνημείου, τοῦτέστι τοῦ κυρίως ναοῦ, τοῦ αἵθριου, τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν ἐγγὺς αὐτοῦ ἢ ἐντὸς αὐτοῦ χριστιανικῶν τάφων. Ὑπολείπεται μικρὰ εἰσέτι ἐργασία διὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν δαπέδων τοῦ αἵθριου καὶ τῶν παραρτημάτων καὶ τὴν ἐκκένωσιν τῆς μεγάλης ἐν τῷ αἵθριῳ ἀποκαλυφθείσης δεξαμενῆς. Ἐπίσης εἶναι ἀναγκαία ἐργασία διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν δαπέδων καὶ τοίχων κατὰ τὰ κατεστραμμένα αὐτῶν σημεῖα, ταξινομήσεως τοῦ ἀνευρεθέντος ὕλικου καὶ συμπληρώσεως τῆς περιφράξεως. Κατόπιν ἐνεργειῶν παρὰ τῇ Νομαρχίᾳ Ρεθύμνης ἐπετεύχθη ἡ διάθεσις μικροῦ ποσοῦ διὰ τοῦ ὁποίου ὁλόκληρος ὁ χώρος τοῦ ἐκτεταμένου μνημείου μετὰ τῆς ἐλευθερωθείσης κύκλῳ αὐτοῦ ζώνης περιεφράχθη ἐπιμελέστατα. Οὕτω τὸ σύνολον ἀποτελεῖ σήμερον καὶ τουριστικῶς ἀξιόλογον χώρον, τὸν ὁποῖον δύνανται νὰ ἐπισκέπτωνται οἱ περιηγηταί, συνδυάζοντες, ἂν ἐπιθυμοῦν, μὲ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ μεγαλυτέρου καὶ ὠραιότερου σταλακτιτικοῦ σπηλαίου τῆς Κρήτης, τοῦ σπηλαίου τοῦ Μελιδονίου, εὕρισκομένου οὐχὶ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Πανόρμου.

Συγκεφαλαιῶ κατωτέρω τὰ πορίσματα ὁλοκλήρου τῆς ἀνασκαφῆς. Θεωρῶ ἀρκετὸν νὰ σημειώσω ὅτι κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἀνασκαφικὴν περίοδον ἀνεσκάφη ὁ κυρίως ναὸς μετὰ τοῦ νάρθηκος καὶ τῶν παστοφορίων του, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τὸ αἶθριον μετὰ τῶν περιβαλλόντων πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν διαμερισμάτων, ὡς καὶ οἱ τάφοι, τῶν ὁποίων δύο ἀνευρέθησαν κατὰ τὸ βόρειον παστοφόριον, πλείονες δὲ ἔξω τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ αἵθριου.

Ἡ ἀποκαλυφθεῖσα βασιλικὴ εἶναι τρίκλιτος εἰς σχῆμα Τ, σχηματιζομένη διὰ τῶν ἑκατέρωθεν ἐξεχόντων παστοφορίων, μετὰ νάρθηκος καὶ αἵθριου, ἔχοντος περιστύλον ἐκ τεσσάρων στοῶν καὶ συναφῇ πρὸς δυσμὰς διαμερί-

¹ Βλ. «Κρητικά Χρονικά» Β' (1948) σ. 380 κέ.

² Ἰδιαιτέρως δέον νὰ ἐξαρθῇ ἡ συμβολὴ τῶν γυναικῶν τοῦ Πανόρμου, αἵτινες ἐξετέλεσαν τὸ δύσκολον ἔργον τῆς ἀποκομίσσεως τῶν σωρῶν τῶν λίθων.

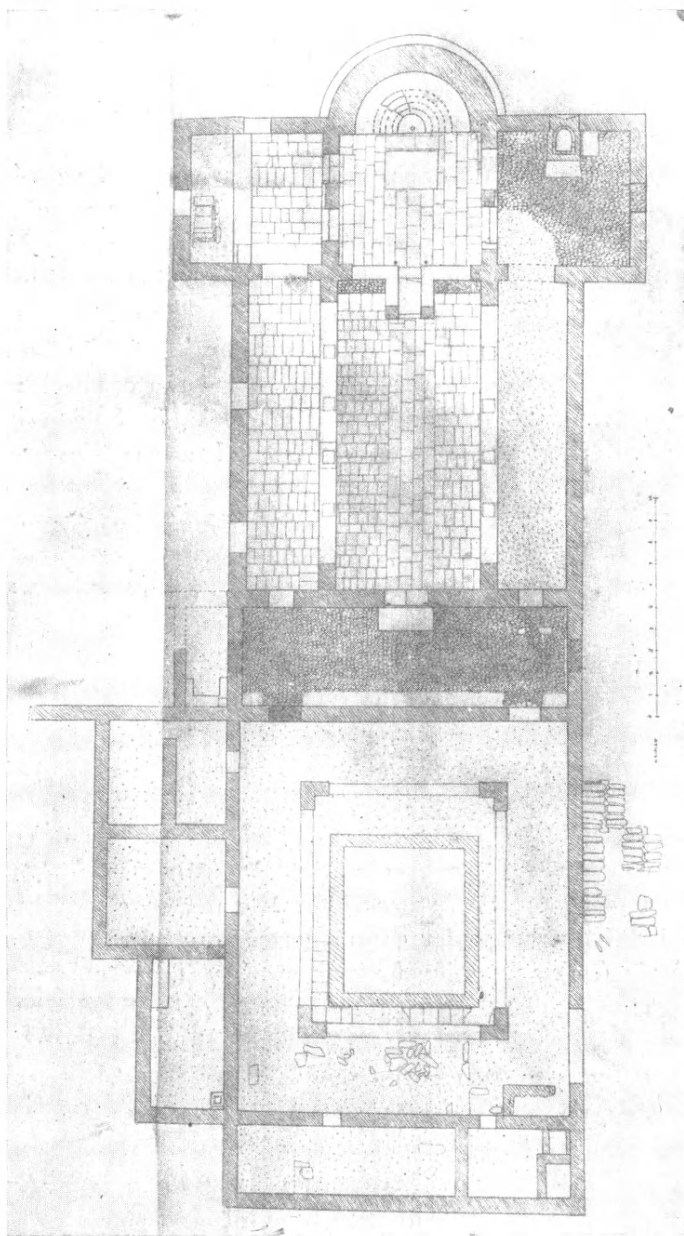
σματα, ἐπὶ πλέον δὲ μὲ παραρτήματα, ἐκτεινόμενα εἰς ἱκανὸν πλάτος πρὸς βορρᾶν (**εἰκ. 1**). Οὕτω τὸ συνολικὸν μήκος ἀνέρχεται εἰς 54 μ., τὸ δὲ πλάτος εἰς 23 μ., κατὰ τὰ παστοφόρια καὶ ἐπίσης εἰς 23 μ., κατὰ τὸ αἶθριον μετὰ τῶν παραρτημάτων του. Ὁ κυρίως ναὸς μετὰ τοῦ νάρθηκος φθάνει τὰ 34 μ. Οὕτω εὐρισκόμεθα πρὸ τοῦ μεγαλυτέρου μέχρι σήμερον ναοῦ τῆς Κρήτης—ὁ ναὸς τοῦ Ἀγ. Τίτου τῆς Γόρτυνος ἔχει μήκος μετὰ τοῦ ἑξωνάρθηκος 43 μ., — καὶ μιᾶς τῶν μεγάλων βασιλικῶν τῆς Ἑλλάδος, ὧν τὸ μήκος κυμαίνεται μεταξὺ 50 καὶ 70 μ.¹ Ἡ βασιλικὴ τοῦ Πανόρμου προσεγγίζει ὥς πρὸς τὸν τύπον τῆς πρὸς τὴν βασιλικὴν τοῦ Δουμετίου τῆς Νικοπόλεως καὶ συγγενεῦει πρὸς τύπους βασιλικῶν τῆς Ἰταλίας, τόσον ὥς πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ κυρίως σηκοῦ, ὅσον καὶ ὥς πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ περιστύλου τοῦ αἵθριου. Ἐμφανίζει ὁμως καὶ ἀξιοσημειώτους ἰδιορρυθμίας, περὶ τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ λόγος ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα. Ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν οὐδεμία μένει ἀμφιβολία ὅτι δέον αὕτη νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν Ε' μ. Χ. αἰῶνα: τούτου μαρτύρια εἶναι τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, τὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ καὶ αἱ ἐπιγραφαί.

Ἡ ἀγίς τοῦ ναοῦ εἶναι εὐρεῖα καὶ ἡμικυκλική, διασφύζεται δὲ ἑξωτερικῶς εἰς ὕψος περίπου 2 μ. (**εἰκ. 2**). Τὸ κρηπίδωμά της ἔξέχει κύκλῳ. Ἐσωτερικῶς διέσωσε μικρὸν μόνον τμήμα τοῦ συνθρόνου μὲ τέσσαρας προχειρῶς κατεσκευασμένας δι' ἀργῶν λίθων καὶ ποτε κεκονιαμένας βαθμίδας, κυκλικῶς τοποθετημένας περὶ ἡμιελλειψοειδῆ μικρὸν πλακόστρωτον χώρον, ἔχοντα μικρὸν κοίλωμα κατὰ τὸ μέσον. Δὲν διεπιστώθη ὕπαρξις διαδρόμου ὀπισθεν αὐτοῦ. Τὸ πληροῦν χώμα ἦτο εἰς ἄκρον συμπαγὲς καὶ θεωρῶ μᾶλλον ἀπίθανον τὴν ὕπαρξιν τοιοῦτου διαδρόμου.

Τὸ κυρίως Ἱερὸν Βῆμα εἶναι λίαν εὐρύχωρος πλακόστρωτος χώρος, κατὰ μίαν βαθμίδα ὑψηλότερος τοῦ δαπέδου τῶν κλιτῶν καὶ ἔτι περισσότερον τῶν δαπέδων τῶν παστοφορίων. Ἡ πλακόστρωσις εἶναι ἐπιμελὴς καὶ μᾶλλον ἐκ μεγάλων πλακῶν ἐκ παρολίθου. Μία τῶν πλακῶν πρὸς τὸ διαχώρισμα τοῦ νοτίου παστοφορίου φέρει χαρακτὸν σταυρόν.

Πρὸ τῆς ἀψίδος ἀνευρέθη ἡ κρηπίς τῆς Ἀγ. Τραπεζῆς κεκονιαμένη καὶ διασφύζουσα μέρος τῶν καλυπτόντων πλακιδίων (**εἰκ. 3**). Ἐπὶ τόπου, ἀλλὰ καὶ κατεσπαρμένα καθ' ὅλον τὸ Ἱερὸν Βῆμα, τὸ Β παστοφόριον καὶ αὐτὰ τὰ κλίτη, ἀνευρέθησαν πολλὰ τεμάχια τῆς μαρμαρίνης Ἀγ. Τραπεζῆς μὲ ὑπερυψούμενον κύκλῳ γεῖσον. Προφανῶς ἐστηρίζετο ἐπὶ λεπτῶν κιονίσκων, τῶν ὁποίων εἰς ἀναγνωρίζεται εἰς τεμάχιον μετὰ συμφυοῦς κιονοκράνου. Βάσεις στηρίξεως κιβωρίου δὲν ἀνευρέθησαν. Ἀνασκάψας κατὰ τὸ κέντρον τῆς κρηπίδος ἀνεῦρον τὸ ἐγκαίνιον τοῦ ναοῦ ἄθικτον, σχηματιζόμενον διὰ πλακῶν ὡς κιβωτίδιον μετὰ καλύμματος φέροντος χαρακτὸν σταυρόν, ἐντὸς τοῦ οὐοίου ἐσχη-

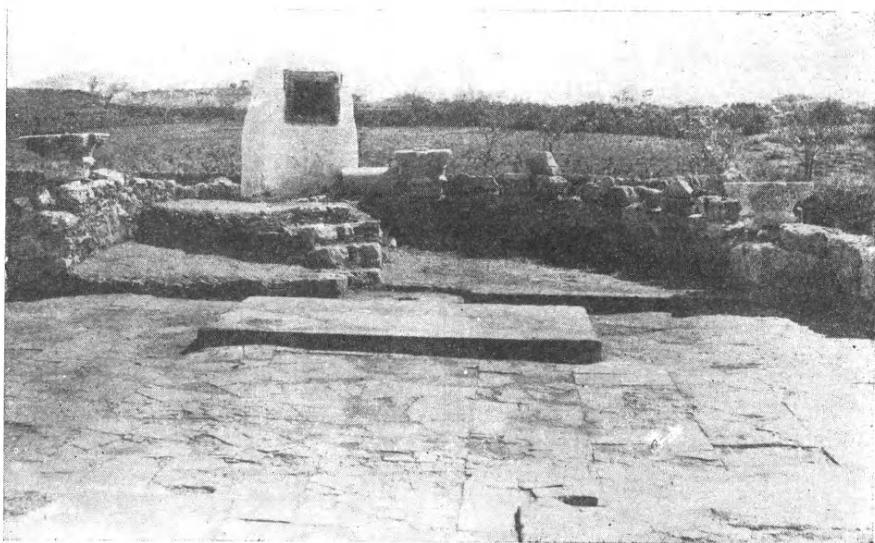
¹ Βλ. Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Παλαιοχριστιανικαὶ Βασιλικαὶ τῆς Ἑλλάδος, ΑΕ 1929, σ. 214.

Εἰκ. 1. Κάτοψις τῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς Πανόρημου.

Εἰκ. 2. Ὑποψὶς τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

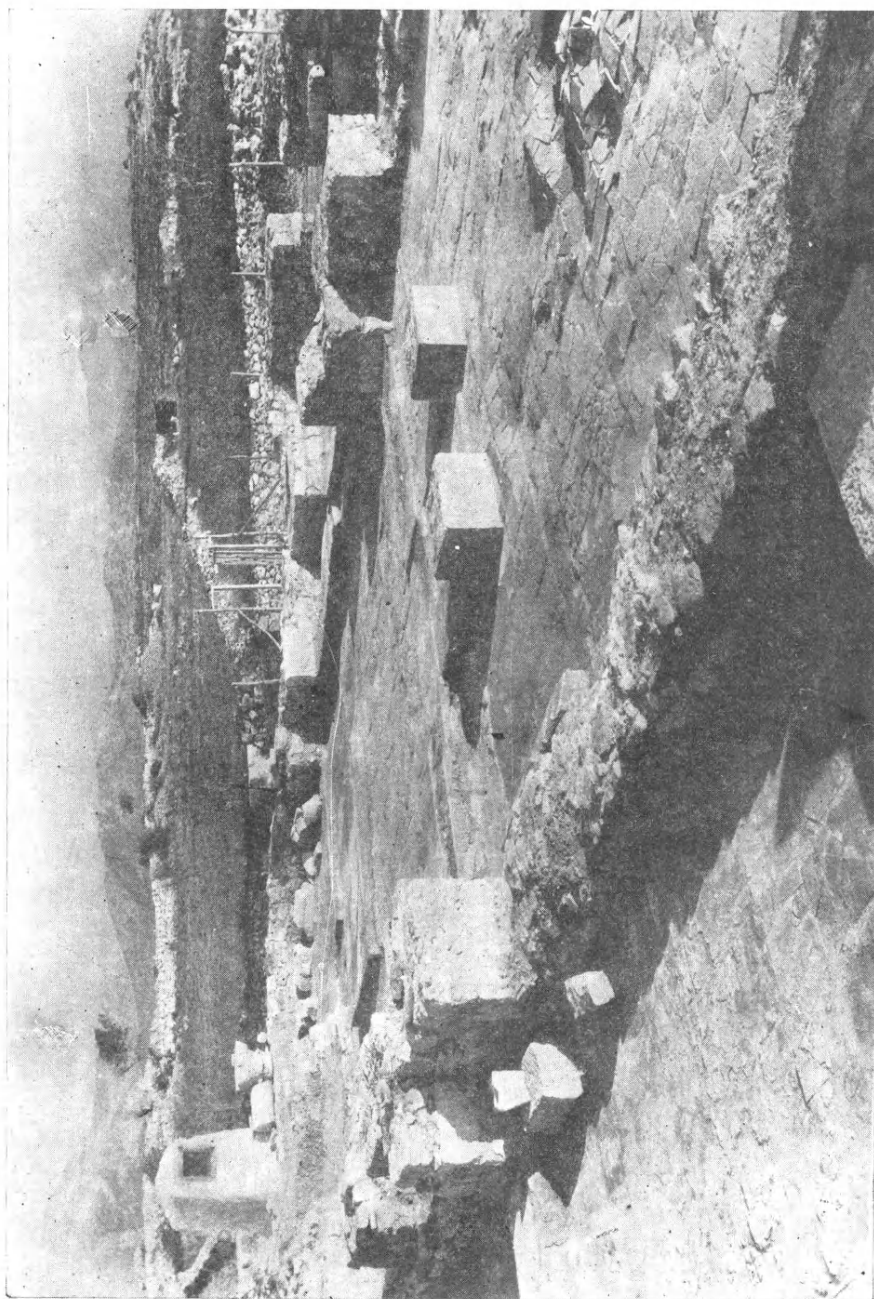

Εἰκ. 3. Ἡ Ἀγ. Τράπεζα καὶ ἡ ἀψὶς μετὰ τοῦ συνθρόνου τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

ματίζετο καθ' ὅμοιον τρόπον δεύτερον κιβωτίδιον καλυπτόμενον ὑπὸ μικροτέρου τετραγώνου πλακιδίου. Ἐντὸς περιείχετο λεπτὸν χῶμα καὶ ἴχνη ὀστέων λεπτῶν. Τὸ ἐγκαίνιον ἐπανεκαλύφθη ἀμέσως, ὥς εἶχε, καὶ ἐκαλύφθη διὰ τοῦ ἐπιχρίσματος σιμεντοκονίας, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκατεστάθη ἡ κρηπίς. Οὕτω ἐπροστατεύθη ἀπὸ ἐνδεχομένης διαταράξεως. Τὸ Βῆμα ἐκλείετο ἀπὸ παραστάδος εἰς παραστάδα διὰ κιγκλίδων-θωρακίων, στερεομένων ἐπὶ κεκονιαμένης κρηπίδος μεταξὺ στυλίσκων. Ἡ κρηπίς διεσώθη σχετικῶς καλῶς, ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ δὲ τμήματος ταύτης ἐφαίνοντο καθαρὰ αἱ ἀποτυπώσεις πεσσῶν καὶ θωρακίων. Ἡ κρηπίς κάμπιεται γωνιακῶς ἐκατέρωθεν ἐν τῷ μέσῳ, σχηματίζουσα τὴν Ὠραίαν Πύλν, ἔχουσαν προφανῶς εἰς τὰ πλάγια θωράκια, ἀλλὰ καταλήγουσαν εἰς κτιστοὺς τετραγώνους πεσσούς, ἐφ' ὧν ἔβαινόν ποτε περίτεχνοι κίονες (εἰκ. 4). Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι θριγκὸς ἐπέστεφεν ἄνω τὴν Ὠραίαν Πύλν. Πρὸ τῶν κιγκλίδων, ἐκατέρωθεν, σχηματίζονται λίαν χαμηλαὶ κρηπίδες διὰ κροκαλῶν θαλάσσης καὶ διὰ πλακιδίων, προφανῶς ποτε κεκονιαμέναι, ἵσως πρόδρομοι τῆς ἀναπτύξεως σολέας πρὸς τὸν σηκόν. Περὶ τῶν γλυπτῶν τῶν κιγκλίδων καὶ τῆς Ὠραίας Πύλης θὰ γίνη κατωτέρω λόγος. Τῶν Βημοθύρων διασφύζονται οἱ τόρμοι περιστροφῆς.

Ἡ ἐπικοινωνία πρὸς τὰ παστοφόρια ἐγένετο ἐκατέρωθεν τοῦ κυρίου Βήματος διὰ διδύμων θυρῶν, ἀνίσου πλάτους. Τὸ νότιον παστοφόριον εἶχε δάπεδον ἐστρωμένον διὰ θαλασσίων κροκαλῶν. ἔχει θύραν πρὸς νότον καὶ παράθυρον πρὸς ἀνατολάς, πρὸ τοῦ ὁποίου εἶναι κατεσκευασμένον ἰδιόρρυθμον χωνευτήριον, σταυροειδῶς διὰ μικρῶν κογχῶν διαμορφούμενον, ἀλλὰ ἐσωτερικῶς ἡμιελλειψοειδὲς τὸ γενικὸν σχῆμα. Ἐντὸς τοῦ παστοφορίου τούτου ἀνευρέθησαν τὰ καλύτερον διατηρούμενα γλυπτά.

Τὸ βόρειον παστοφόριον διαίρεται εἰς δύο ἄνισα μέρη διὰ χαμηλῆς κρηπίδος ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς, κατὰ τὴν προέκτασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου τοῦ βορείου κλίτους. Σχηματίζονται οὕτω δύο διαμερίσματα, τῶν ὁποίων τὸ πρὸς τὸ Ἱερὸν ἔχει πλακόστρωτον δάπεδον εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον τοῦ δαπέδου τοῦ βορείου κλίτους. Τὸ βορειότερον εἶναι πολὺ βαθύτερον καὶ δὲν ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ πρώτου. Ἐντὸς τούτου ἀπεκαλύφθη πλακόστρωσις καλύπτουσα τάφον μὲ ἐνεπίγραφον πλάκα ἐστερεωμένην κατὰ τὸ μέσον. Ὁ τάφος ἠνοίχθη πρὸς διαπίστωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ του, εὐρέθη δὲ ἐπιμελῶς κατεσκευασμένος διὰ δύο ἐπαλλήλων σειρῶν μεγάλων πλακῶν σχιστολίθου, ἐκαλύπτετο ὑπὸ παχέος στρώματος ἐκ κροκαλῶν καὶ ἀσβέστου καὶ εἶχε σκάμμα βαθύ, ὅπου ἀνευρέθησαν ἄθικτα τὰ ὀστᾶ, ἄνευ οἰουδήποτε κτερίσματος. Τὸ διαμέρισμα τοῦ τάφου εἶχε παράθυρον πρὸς βορρᾶν, κάτωθεν τοῦ ὁποίου, ἐξωτερικῶς, ἠνοίγετο θυρὶς τοξωτή. Κατ' ἀρχὰς ἡ πυλὶς αὕτη, λόγῳ τοῦ ἐπιπέδου, εἰς ὃ ἠνοίγετο, καὶ λόγῳ τῆς διαπιστώσεως ὑπάρξεως κουφώματος ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ παστοφορίου, εἶχεν ἐκληφθῇ ὡς εἴσοδος

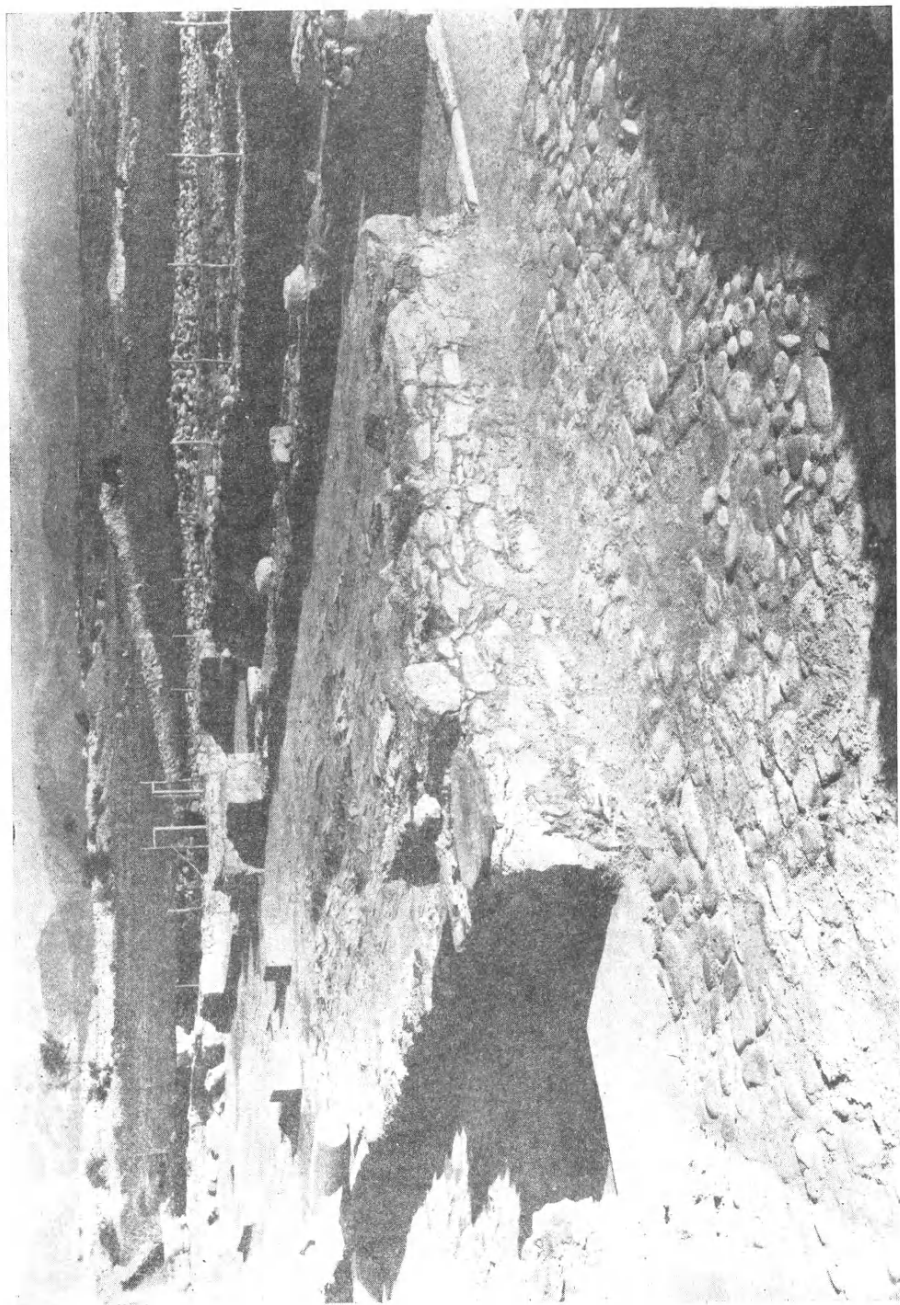
Εἰκ. 4. Ἀποψις πρὸς τὸ Ἱερὸν καὶ τὸ νότιον παστοφόριον τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

κρύπτῃς. Διεπιστώθη ὅμως, ὅτι ὑπ' αὐτὴν ὑπῆρχε δεύτερος τάφος, ἢ μᾶλλον ὀστεοφυλάκιον, ὅπου διεφυλάχθησαν ὁστ' αἰ τινὰ ἐξ ἄλλης ταφῆς ὑπὸ πλάκας σχιστολίθου. Τὸ βόρειον παστοφόριον ἔχει, ὥς καὶ τὸ νότιον, παράθυρον πρὸς ἀνατολάς. Ἀμφότερα τὰ παστοφόρια ἔξέχουν πέραν τῶν ἐξωτερικῶν τοίχων τῶν κλιτῶν, τοῦ ναοῦ προσλαμβάνοντος οὕτω σταυρικὸν (ὥς Ταῦ) σχῆμα.

Τὰ παστοφόρια ἐπικοινωνοῦν πρὸς τὰ πλάγια κλίτη διὰ θυρῶν κειμένων κατὰ τὴν προέκτασιν τῶν παραστάδων τοῦ τέμπλου. Τὸ μεσαῖον κλίτος ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸ Ἱερὸν διὰ τῆς Ὡραίας Πύλης. Ὁ διαχωρισμὸς τῶν κλιτῶν γίνεται διὰ ὑψηλῶν κρηπιδῶν ἐπιχρίστων, δυσχεραίνουσῶν τὴν ἐπικοινωνίαν ἀπὸ κλίτους εἰς κλίτος. Ἐφερόν ποτε πιθανώτατα ἀνὰ τέσσαρας κίονας, τῶν ὁποίων ἀνευρέθησάν τινὰ κιονόκρανα καὶ βάσεις. Τὰ δάπεδα τοῦ κεντρικοῦ καὶ τοῦ βορείου κλίτους εἶναι πλακόστρωτα, ἀκολουθουμένης ὠρισμένης διατάξεως πλακῶν κατὰ ζώνας, αἵτινες διήκουν κατὰ τὸ μέσον μὲν κατὰ μῆκος, ἑκατέρωθεν δὲ κατὰ πλάτος. Τὸ δάπεδον τοῦ νοτίου κλίτους εἶναι ἀπλῶς συμπλητὸν μετὰ κεραμιδιῶν καὶ ἄσβεστου. Οὐδαμοῦ διεσώθησαν σημεῖα προσδιορίζοντα τὴν θέσιν τοῦ ἄμβωνος, τοῦ ὁποίου ὅμως ἀνευρέθη εἰς τριγωνικὸς γλυπτὸς πεσσός. Τὸ πλακόστρωτον τοῦ κεντρικοῦ κλίτους ἔπαθεν ἰσχυρῶς κατὰ τὸ μέσον ἐκ τῆς πτώσεως τῶν πλαγίων τοίχων τοῦ σηκοῦ καὶ τῆς στέγης, αἱ δὲ πλάκες ἐτεμαχίσθησαν καὶ ἐνεπήχθησαν βαθέως ἐντὸς τοῦ ἐδάφους. Ἐγένετο ἐπιμελὴς καθαρισμὸς τούτων, ὥστε τὸ πλακόστρωτον παραμένει νῦν εἰς τὴν θέσιν του, ὥς εὐρέθη. Τὸ δάπεδον τῶν πλαγίων κλιτῶν εἶναι χαμηλότερον τοῦ δαπέδου τοῦ κεντρικοῦ κλίτους, οὕτως ὥστε ἐκ τούτου φαίνονται αἱ διαχωριστικαὶ κρηπίδες ὑψηλότεραι. Αἱ κιονοστοιχίαι ἦσαν κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ὑπεβάσταζον δὲ ἄνω γυναικωνίτην, ἔχοντα ἰωνικοῦ ρυθμοῦ ἐλαφροτέρους κίονας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν κιονόκρανά τινὰ. Τὰ ἐπιστύλια, φαίνεται, ἦσαν εὐθέα καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔβαινε «κοσμῆτης» μὲ ἀπλὴν καμπύλην κατατομήν, ἀποτελούμενος ἐκ τεμαχίων, τῶν ὁποίων ἕκαστον ἔχει ἀυλάκωσιν διὰ τὴν στερέωσιν, προφανῶς, θωρακίων. Δύο θύραι πρὸς βορρᾶν παρεῖχον εἴσοδον εἰς τὸν ναὸν μέσῳ τοῦ βορείου κλίτους.

Ἡ εἴσοδος ἐκ τοῦ κυρίου σηκοῦ πρὸς τὸν *νάρθηκα*, ὅστις εἶναι ἰσομήκης πρὸς τὸ πλάτος τοῦ ναοῦ, ἐγένετο διὰ τριῶν θυρῶν, μιᾶς δι' ἕκαστον κλίτος (*εἰκ. 5*). Ἡ μεσαία εἶναι εὐρυτέρα καὶ φέρει κατώφλιον μὲ ἀναθύρωσιν καὶ τόρμους διὰ τὴν στερέωσιν θυροφύλλων, πρὸ ταύτης δὲ μονόλιθος πλᾶξ σημαντικῶν διαστάσεων (μῆκ. 2,60 μ.) ἦτο ἐστρωμένη πρὸς τὸν *νάρθηκα*. Τὸ δάπεδον τοῦ *νάρθηκος* ἦτο κεκαλυμμένον διὰ θαλασσίων κροκαλῶν, ἦτο ὅμως πολλαχοῦ ἐλλιπές, ἀντικαθιστάμενον ὑπὸ κοινοῦ ἐπιχρίστου συμπλητοῦ χρώματος.

Πρὸς τὸ *αἶθριον* ἔφερον δύο θύραι, τοποθετημέναι κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ δυτικοῦ τμήματος τοῦ *νάρθηκος*. Ἡ μία τούτων, ἡ βορειοτέρα, ἐτερίχισθη διαρκούσης τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ναοῦ τόσον ἐπιμελῶς, ὥστε δυσκόλως

Εἰζ. 5. Ἀπομνημονεύματα βασιλικῆς Πανόρμου ἐκ τῆς ΒΑ γωνίας τοῦ νάεθρου.

διακρίνει τις τὴν τείχισιν ταύτην, καὶ μόνον ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν κεραμιδίων. Εἶναι πιθανὸν ὅτι τὸ αἶθριον προσετέθη ἐκ τῶν ὑστέρων, ἐπειδὴ ἡ δόμησις τούτου εἶναι πολλὴ προχειρότερα. Γενικῶς ἡ διατήρησις τούτου δὲν εἶναι καλὴ, λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ καλλιέργεια κατέστρεψε τὸ κύριον μέρος τῶν τοίχων, ὥστε ἐνιαχοῦ νὰ διατηρῶνται μόνον τὰ θεμέλια. Κατέστη ὅμως δυνατόν νὰ διευκρινισθῇ τὸ σχέδιον τούτου. Τὸ δάπεδον τούτου εἶναι ὑψηλότερον κατὰ ἥμισυ μέτρον τοῦ δαπέδου τοῦ σηκοῦ καί, καθ' ὅσον δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τοῦ μέχρι σήμερον καθαρισμοῦ τῶν δαπέδων, βαίνει βαθυμὸν ὑψούμενον πρὸς δυσμὰς. Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ κυρίως αἰθρίου καὶ ἐκ τῶν περὶ αὐτὸ διαμερισμάτων. Τὸ πρῶτον σχηματίζεται διὰ τεσσάρων στοῶν, τῶν ὁποίων αἱ πλάγαι εἶναι ἐπιμηκέστεραι. Τὰς γωνίας κατέχουν γωνιακαὶ παραστάδες - τοῖχοι, μεταξὺ δὲ τούτων ὑπῆρχον χαμηλὰ διατειχίσματα ἢ κρηπίδες, δυστυχῶς λίαν κατεστραμμένα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔβαινον πάλοι οἱ κίονες, κατὰ πολλὴν ραδινώτερον τῶν τοῦ σηκοῦ. Ἐκ τούτων ἐσώθη εἰς μόνον, μετατοπισμένος ὀλίγον πρὸς τὴν νοτίαν στοάν. Ὑποθέτω ὅτι αἱ πλάγαι στοαὶ εἶχον ἀνὰ τρεῖς, αἱ ἄλλαι ἀνὰ δύο κίονας. Τὰ δάπεδα τῶν στοῶν εἶναι ἐκ συμπληροῦτος χώματος μετὰ κεραμιδίων, ἐνιαχοῦ ὅμως διατηροῦνται πλάκες σχιστολίθων, μάλιστα πρὸ τῆς θύρας εἰσόδου εἰς τὸν νάρθηκα. Μεταξὺ τῶν στοῶν, αἵτινες ἔφερόν ποτε πρὸς τὸ μέσον κλίνουσιν στέγην, ἐντὸς τοῦ αἰθρίου χώρου, ἀνεσκάφη κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτῆς ἥμισυ εὐρεῖα τετραγωνικὴ δεξαμενὴ, διατηροῦσα πολλαχοῦ τὸ ἐπίχρισμά της, ἰσχυρῶς ὅμως παθοῦσα κατὰ τὰ κάθετα τοιχώματα ἐκ τῆς πίεσεως τῶν χωμάτων.

Πρὸς δυσμὰς τοῦ κυρίως αἰθρίου ὑπάρχουν τρία διαμερίσματα, τῶν ὁποίων μικρότερα εἶναι τὰ ἀκραῖα. Καὶ ταῦτα εἶχον πρόχειρα δάπεδα, τὸ νοτιώτερον εἰς βαθύτερον ἐπίπεδον. Ἐντὸς τοῦ τελευταίου τούτου διαμερίσματος ἀνευρέθησαν δύο δεξαμενίσκαι, ἀνισοῦψῶς τοποθετημέναι, οὕτως ὥστε ἡ ὑψηλότερον κειμένη νὰ χύνη τὸ περιεχόμενόν της εἰς τὴν μικροτέραν. Ἡ τελευταία πιθανῶς ἐχρησίμευεν ὡς χωνευτήριον, ὅχι ἀσύνηθες εἰς διαμερίσματα διακονικόν¹. Πιστεύω ὅτι τὰ τρία δυτικὰ διαμερίσματα ἀνῆκον εἰς τὸ διακονικόν. Μόνον τὸ νοτιώτερον ἐπεκοινώνει διὰ θυρίδος πρὸς τὸ ἑξωτερικόν. Τοῦ κεντρικοῦ καὶ διὰ τούτου τοῦ βορείου ὑπῆρχεν ἐπικοινωνία πρὸς τὴν δυτικὴν στοάν τοῦ αἰθρίου, τοῦ δὲ νοτίου πρὸς τὴν νοτίαν τούτου στοάν. Ὡστε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον, ὅτι ἡ κυρία εἴσοδος πρὸς τὸ αἶθριον ἦτο ἐκ νότου, εἰς σημεῖον εἰσέτι μὴ καθορισθέν, πάντως δυτικῶς τῆς συστάδος τῶν κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην τάφων.

Ἀντιθέτως τὰ πρὸς βορρᾶν ἐκτεινόμενα διαμερίσματα αποτελοῦν προσκτίσματα ἔξω τοῦ κυρίως ναοῦ μετὰ τοῦ αἰθρίου του. Θὰ ἔδει νὰ ἀναγνωρι-

¹ Βλ. Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ, αὐτόθι σ. 47.

σθοῦν εἰς ταῦτα τὰ συνήθως πρὸς τὴν πλευρὰν ταύτην ἀπαντῶντα δωμάτια τοῦ βαπτιστηρίου (ὁ πρόδομος οἶκος, τὸ ἀποδυτήριον καὶ τὸ φωτιστήριον). Πρόκειται συνολικῶς περὶ τεσσάρων διαμερισμάτων, δύο παραλλήλων, ἔχόντων εἴσοδον ἐκ τῆς βορείας στοᾶς τοῦ αἵθριου, ἐνὸς ἴσου κατὰ τὸ πλάτος πρὸς τὰ ἄλλα δύο ὁμοῦ, ἔνθα ἀνευρέθη μέγα πλῆθος τεμαχίων ἀγγείων κοινοτάτων καὶ ἀδιακοσμήτων καὶ ἐπίσης κεράμων, καὶ ἐνὸς ἔτι, ἐπιμήκους, τοῦ ὁποίου δὲν ἀνευρέθη ἐπικοινωνία μὲ τὸ αἷθριον ἢ τὰ ἀνατολικώτερον κείμενα διαμερίσματα. Κατὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τοῦ ἔχει ὀρθογώνιον κρηπίδα, κατὰ δὲ τὴν ΝΑ θήκην ἐκ κεραμίδων, ἴσως διὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ μύρου¹. Ἐπειδὴ δὲν ἀνευρέθη κτιστὴ κολυμβήθρα, εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐχρησιμοποιεῖτο φορητὴ, τοποθετουμένη ἐπὶ τῆς κρηπίδος. Ἡ ἐξερεύνησις τῶν δαπέδων τῶν διαμερισμάτων τούτων δὲν ἐτελείωσεν. Ἐν ἀνατολικώτερον καὶ κατὰ τὸ πλευρὸν τοῦ νάρθηκος ἀνευρέθη ἀνοικτὸν διαμέρισμα μὲ τρία χαμηλὰ κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς θρανία, ὡς καὶ τοῖχος προεκτεινόμενος ἀρκετὰ πρὸς βορρᾶν. Εἶναι πιθανὸν ὅτι πρόκειται περὶ μικροῦ ἀναπαυτηρίου, ὑπεράνω τοῦ ὁποίου καὶ κατὰ μῆκος τοῦ προεκτεινομένου τοίχου ἔβαινεν ἴσως ἡ κλίμαξ τοῦ γυναικωνίτου. Ἐξω τοῦ ναοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ΒΔ ἀνευρέθη κλίβανος εὐκρινῶς ἀναγνωριζόμενος ἐκ τοῦ ὠπτημένου ἐλλειψοειδοῦς καὶ μὲ εἴσοδον πρὸς τὰ ΝΑ θαλάμου του. Ἐν ἀγγεῖον ἀνευρέθη κατὰ χώραν.

Τῆς κατὰ τὴν νοτιὰν πλευρὰν τοῦ αἵθριου *συστάδος χριστιανικῶν τάφων* ἀνεσκάφη τμήμα μόνον. Ὑπάρχουν τινὲς ἅπλοϊ καὶ πλείονες διπλοῖ, οἱ τελευταῖοι οὗτοι συνιστάμενοι ἐκ τοιχείου, ἐφ' οὗ ἐγκαρσίως ἐκατέρωθεν βαίνουν δύο σειραὶ πλακῶν σχιστολίθου. Οἱ νεκροὶ ἀνευρέθησαν ἐντὸς βαθέων σαμμάτων ὑπὸ τὰς πλάκας. Κτερίσματα ἐλάχιστα (λύχνου τμήμα, δακρυδόχον καὶ ἄλλο κοινὸν ἀγγεῖον) ἀνευρέθησαν.

Ὡς πρὸς τὴν *δόμωσιν* δεόν νὰ σημειωθοῦν τὰ ἀκόλουθα:

Ὀλόκληρος ἡ οἰκοδομὴ εἶναι κατεσκευασμένη κατὰ τὸ ἀργολιθοδομικὸν σύστημα, μὲ ἄφθονον χρῆσιν ἀσβέστου ὡς συγκολλητικῆς ὕλης καὶ ἱκανῶν κεραμιδίων ἀτάκτως ἐντὸς τοῦ τοίχου τοποθετημένων. Οἱ τοῖχοι, φαίνεται, ἐκαλύπτοντο καθολικῶς δι' ἐπιχρίσματος, τόσον ἐσωτερικῶς ὅσον καὶ ἐξωτερικῶς. Ἐξωτερικῶς διακοσμητικαὶ γραμμαὶ κατὰ ζώνας, τὰς ὁποίας πληροῦν διπλαῖ ἐγκάρσιαι γραμμαί, διέκοπτον τὴν μονοτονίαν, ἐσωτερικῶς δὲ ἐπιστοποιήθη ἐνιαχοῦ ἡ χρησιμοποίησις ἁπλῶν διακοσμητικῶν θεμάτων, δυστυχῶς δυσκαθορίστων.

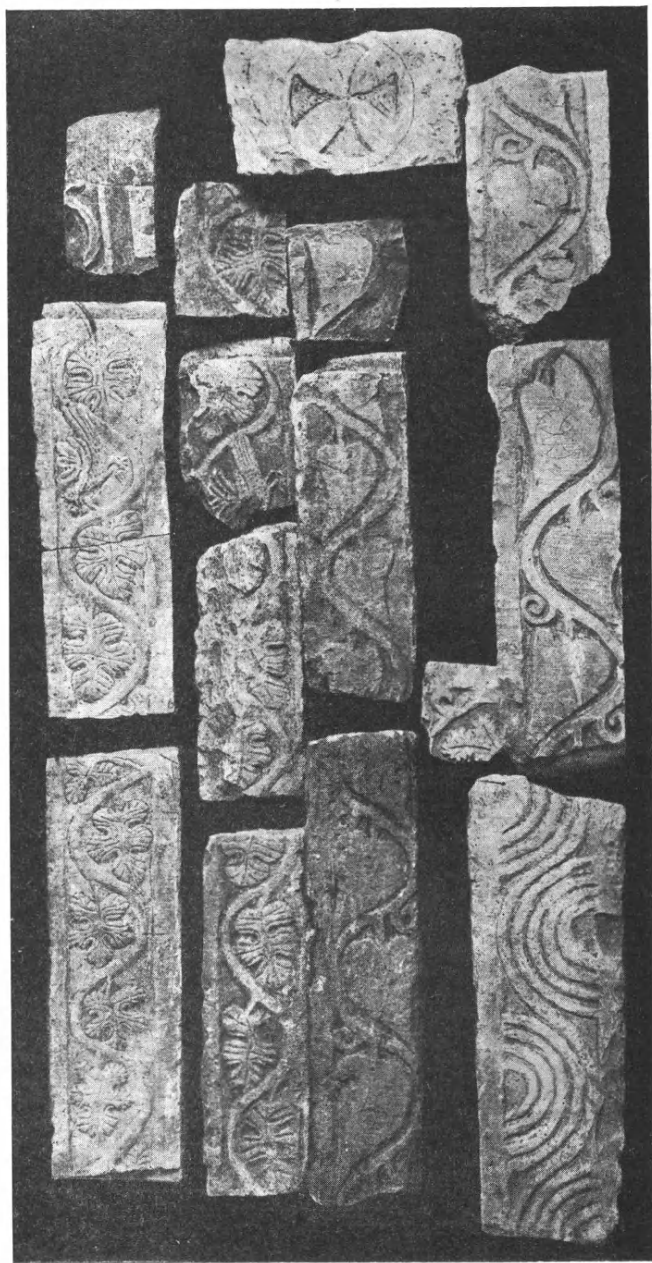
¹ Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ, αὐτόθι σ. 44.

Ἡ στέγη ἦτο προφανῶς ξυλίνη, καλυπτομένη ὑπὸ κεραμίδων μεγάλων καὶ ἐπιπέδων μὲ ἀνορθούμενον χεῖλος χρησιμοποιουμένων ὥς στρωτήρων καὶ ἄλλων κυρτῶν χρησιμοποιουμένων ὥς καλυπτῆρων. Αἱ στοαὶ τοῦ αἵθριου εἶχον μικροτέρας κεράμους, ἀναλόγου σχήματος. Δυστυχῶς οὐδεμία ἀκεραία κέραμος ἀνευρέθη πρὸς καθορισμὸν τοῦ μεγέθους.

Οἱ κίονες, τὰ κιονόκρανα, τὰ ἐπιθήματα καὶ ἐπίκρανα, τὰ διαχωρίσματα τῶν διλόβων ἢ τριλόβων παραθύρων, οἱ κιονίσκοι καὶ ἡ πλάξ τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς, οἱ κίονες τῆς Ὁραίας Πύλης καὶ δύο ἐκ τῶν θωρακίων ἦσαν ἐκ μαρμάρου. Τὰ λοιπὰ ἀρχιτεκτονικὰ καὶ γλυπτὰ μέλη ἦσαν ἐκ πωρώδους λίθου τῆς περιοχῆς τῶν Μαργαριτῶν Μυλοποτάμου. Ἀλλὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ τοῦ γλυπτοῦ διακόσμου τοῦ ναοῦ τὰ πλεῖστα ἐξηφανίσθησαν, μάλιστα τὰ εὐμεγέθη (οἱ κίονες καὶ τὰ κιονόκρανα, ἱκανὸς ἀριθμὸς βάσεων, ἐπιθημάτων, ἐπικράνων καὶ διαχωρισμάτων), προφανῶς χρησιμοποιηθέντα ἀλλαχοῦ ἢ ἀσβεστοποιηθέντα. Ἐκ τῶν κίωνων τοῦ σηκοῦ ἀνευρέθη μέρος τοῦ κορμοῦ ἑνὸς καὶ τρία ἢ τέσσαρα τεμάχια ἄλλων. Τῶν κιονοκράνων τῶν ἀνευρέθησαν συνολικῶς τέσσαρα (ἓν ἀπέκειτο ἐπὶ γειτονικοῦ ἀγροῦ, δύο ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὴν δοκιμαστικὴν σκαφὴν Καλοκύρη¹ καὶ ἓν ἀνευρέθη εἰς τὴν δυτικὴν στοὰν τοῦ αἵθριου). Τῶν βάσεων τῶν μόνον μία ἀνεκαλύφθη, τέσσαρες δὲ ἄλλαι περισυνελέγησαν ἐκ τῆς κόμης Πανόρμου. Ἴωνικὰ κιονόκρανα ἀνευρέθησαν τέσσαρα καὶ ἄλλα τόσα ἐπίκρανα καὶ ἐπιθήματα. Χαρακτηριστικὰ εἶναι διαχωρίσματα μὲ ἐγκοπὰς κατὰ τὸ ἐπίθημά των πρὸς προσαρμογὴν μεταξὺ τούτων γλυπτῶν γείσων, τῶν ὁποίων ἱκανὰ ἀνευρέθησαν, διακοσμούμενα ἄλλα μὲν δι' ἔρποντος κισσοῦ, ἄλλα δὲ δι' ἐλίσσομένης κλιματίδος, μεταξὺ τῶν φύλλων τῆς ὁποίας ἐνιαχοῦ ἐμφανίζεται πτηνὸν (**εἰκ. 6**). Περὶ τῶν τεμαχίων τοῦ κοσμήτου ἐγένετο ἤδη λόγος: τὰ τμήματα τούτου συνηρμόζοντο πρὸς ἄλληλα διὰ προεξοχῶν καὶ ἀντιστοιχουσῶν ἐσοχῶν.

Τῆς Ἀγ. Τραπεζῆς ἀνευρέθησαν πλεῖστα τεμάχια μὲ ὑπερέχον περιχείλωμα, φέρον περιθεούσας ραβδώσεις. Προφανῶς ἐστηρίζετο ἐπὶ κιονίσκων 5 ἢ 7, διότι ἀνευρέθησαν τεμάχια μὲ δισκοειδῆ κάτωθεν προεξοχὴν στηρίξεως, ὧν ἡ μία κεντρική. Ἐκ Τραπεζῶν Προσφορῶν προέρχονται τεμάχια στρογγύλων ἀβαθῶν λεκανίδων. Δύο πόδες ὑπὸ μορφὴν κιονίσκων ἀνευρέθησαν. Παχύτερος κιονίσκος πιθανῶς ἀνῆκεν εἰς κιβώριον τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς — σημειωθῆτω ὅμως, ὅτι δὲν ἀνευρέθησαν τὰ σημεῖα στηρίξεως

¹ Βλ. «Κρητ. Χρονικά» ἔ.ἀ. πίν. Γ'.

Εἰκ. 6. Θρυγγοὶ διάστυλοι καὶ τμήμα πλαισίου θύρας (κάτω ἀριστερὰ) τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

Εἰκ. 7. Τεμάχια ἐκ τῶν θορακίων μὲ διαδόσμησιν ροδάκων τοῦ τέμπλου τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

τοιούτου κιβωρίου ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου τοῦ Ἱεροῦ Βήματος—ἢ τοῦ ἁμβωνος. Εἷς ἐκ σκοτεινοῦ μαρμάρου περίτεχνος κιονίσκος, παχύτερος τῶν ἄλλων, μὲ ἐλισσομένας ραβδώσεις καὶ ὥραϊον κορινθιακὸν κιονόκρανον πολὺ πιθανῶς προέρχεται ἐκ τῆς Ὁραίας Πύλης. Μαρμαρίνον εὐθύ, μὲ ἀναθύρωσιν ἄνω, γεῖσον ἐπέστεφεν ἴσως τὸ πλάγιον τῆς Ὁραίας Πύλης. Ἀπέκειτο πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς πρὸς βορρᾶν, ἐγγύτατα τοῦ ναοῦ.

Εἰκ. 8. Στυλίσκοι τῶν κιγκλίδων τοῦ τέμπλου τῆς βασιλικῆς Πανόρμου.

Τῶν θωρακίων ἀνευρέθη πληθὺς τεμαχίων (εἰκ. 7 καὶ 8). Εἶχον ταῦτα θραυσθῇ εἰς τόσα τεμάχια, κατεσπαρμένα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ ἐν μέρει ἀπερριμμένα ἐκτὸς τούτου, ὥστε δέον νὰ παραδεχθῇ τις βιαίαν τινὰ καταστροφὴν. Τῶν δύο μαρμαρίνων τὰ τεμάχια ἀπέκειντο κυρίως εἰς τὸ βόρειον παστοφόριον. Φαίνεται ὅτι ταῦτα ἀπετέλουν τὰ πλευρὰ τῆς Ὁραίας Πύλης. Διεκοσμοῦντο ὑπὸ σταυρῶν μὲ ἀκρεμόνας ἐντὸς δίσκου. Τῶν λοιπῶν θωρακίων διακρίνομεν ὠρισμένα εἶδη, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὰ κυριότερα διακοσμοῦνται διὰ σταυρῶν ἐντὸς ρόμβων, τῶν ὁποίων τὰ κενὰ πληροῦν τρίφυλλα ἀνθέμια, διὰ ροδάκων πολυφύλλων περίξ τῶν ὁποίων συστρέφονται ἐν πλοχοῖς ἄλλοι μικρότεροι ρόδακες, διὰ σταυρῶν μὲ γράμματα Α Ω καὶ

πτηνῶν προβαλλόντων ἐκ κλάδων, διὰ σταυρῶν ἐντὸς διασταυρουμένων ῥόμβων. Ὑπῆρχον καὶ τρητὰ θωράκια ἐκ συνεφαπτομένων δακτυλίων μὲ σταυ-

Εἰκ. 9. α) Ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή τοῦ ψάλτου Θεοδώρου
β) Ἐπιγραφή ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ροὺς μικροὺς εἰς τὰς ἐνώσεις καὶ ἄλλα μᾶλλον περίτεχνα μὲ φολιδωτὸν κόσμημα πληρούμενον δι' ἀνθεμίων ἢ διὰ φυτικῶν ἐπαλλήλως ὥς πτερυγίων ἀναπτυσσομένων διακοσμήσεων.

Τέλος ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν σπουδαιοτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ βορείου παστοφορίου (**εἰκ. 9**) ἔχουσα ὡς ἀκολούθως:

*Ἐνθάδε κῆται
Θεόδωρος ψάλ
της, περιμένων
τὰς ἀψευδεῖς
τοῦ Χϋ ἐπαγγελί
ας, ἀνεπαύσατο
δὲ μηνὶ Δεκεν
βρίῳ καὶ ἡμέρῳ (α)
Κυριακῇ ἡνδ' ἰ*

Ἐπὶ γείσου (**εἰκ. 9**) ἀναγινώσκει τις τὸ ὄνομα: (ΑΔΕ)ΞΑΝΔΡΟΥ, ἴσως τοῦ ἰδρυτοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου. Ἐπὶ δύο τεμαχίων κεράμων: (θάν)ατος μου.... τὸ ἀπόφθ(ε)γμα... καὶ ἄλλην δυσξύμβλητον. Χαράγματα ἀπλᾶ ἐπὶ θωρακίου καὶ πεσσοῦ, ἴσως τῶν κατασκευασάντων ταῦτα τεχνιτῶν: Κ(ύρι)ε βοήθι τοῦ δούλου σου Κοσ(μᾶ), ἀμὴν γένοιτο, καί: ἀή (= αἰ) Κ(ύρι)ε βοήθη με τῷ γράφαντι αὐτά.

Ἐκ τοῦ γλυπτικοῦ διακόσμου, τῶν ἐπιγραφῶν, τῆς μορφῆς τῆς βασιλικῆς ἐξάγεται σχεδὸν ἀσφαλῶς ὅτι πρόκειται περὶ ναοῦ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος. Ἀγγεῖα κοινὰ καὶ τινα τεμάχια μολυβωτὰ μὲ διακόσμησιν ἀνάγονται εἰς τὴν παλαιότεραν βυζαντινὴν περίοδον, ἀλλ' ἐκ τούτων δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἀκριβεστέρα χρονολόγησις. Χαλκᾶ τινα ἐλάσματα καὶ κρίκοι, λαβὴ κοχλιαρίου καταλήγουσα εἰς δίχτηλον ὅπλῃν τετραπόδου καὶ ὀστεῖνον πῶμα πυξίδος μετὰ σταυροῦ, ἴσως ἐκ λειψανοθήκης, οὐδὲν ἐπίσης χρονολογικὸν δίδαγμα παρέχουν. Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ὁ ναὸς ἐξηκολούθησε νὰ τελῇ ἐν χρήσει μέχρι τοῦ τέλους τῆς πρώτης βυζαντινῆς περιόδου καὶ ὅτι ἐπομένως κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ὡς ὅλοι οἱ παλαιοβυζαντινοὶ ναοὶ τῆς νήσου. Τοῦτο δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν παρουσίαν βυζαντινοῦ νομίσματος Κώνσταντος τοῦ Β' (641-668 μ. Χ.), περὶ τὸν ἕνα καὶ ἥμισυ αἰῶνα ἀπέχοντος τῆς ἀραβικῆς κατακτήσεως.

Θεωρῶ λίαν πιθανὸν ὅτι ὁ ναὸς ᾠκοδομήθη εἰς τὴν ἔδραν τῆς Ἐπισκοπῆς Ἐλευθέρνης, ἡ ὁποία ἐνωρίς, φαίνεται, μετετοπίσθη ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν πόλιν εἰς τὸ ἐπίνειόν της, τὸ Πάνορμον, καὶ ὡς ἐκ τούτου μετωνομάσθη κατὰ τὴν μεταβατικὴν ἀπὸ τῆς Α' εἰς τὴν Β' βυζαντινὴν ἐποχὴν εἰς Ἐπισκοπὴν Αὐλοποτάμου, λόγῳ τοῦ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν παραρρέοντος ποταμοῦ.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ 1948-1950

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ

Η Α.Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΥΛΟΣ Α΄

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΟΥΛΙΤΣΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΖΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948

Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14^η Μαρτίου τοῦ 1948 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Κυριακῇ καὶ ὥρα 12^η μεσημβρινῇ συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐκλέξωσι τό τε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1948 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεύας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1947 ὥς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1947.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα ὀκτώ. Γενομένης φανερᾶς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Λουκάς Κανακάρης Ρούφος, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἰωάννης Καλιτσουνάκης, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Φοῖβος Σταυρόπουλλος, καὶ Β΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Μαρίνος Καλλιγᾶς. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Φοῖβος Σταυρόπουλλος ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεύας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1947 ἢ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν αὐτήν. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεύας καὶ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1948 οἱ κκ. Βασίλειος Αἰγινήτης, Ἰωάννης Καψάλης, Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Ἀριστοτέλης Πέππας καὶ Μιλτιάδης Πουρῆς.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 12.30 μ.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1947.

Β΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Τῇ 21^η Μαρτίου 1948, ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 10 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς δευτέραν τακτικὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Συνελεύσεως κ. Λουκά Κανακάρη Ρούφου καὶ προέβησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ εἰς μυστικὴν διὰ ψηφοδελτίων ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας διὰ τὴν τριετίαν 1948 - 50. Ἐψηφί-

σαν ἑταῖροι ἐξήκοντα ἑννέα (69) ἐξελέγησαν δὲ μέλη τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν τριετίαν 1948 - 50 οἱ κκ. Ἀντώνιος Ἑμμ. Μπενάκης διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Γεώργιος Π. Οἰκονόμος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Μιχαὴλ Βολονάκης διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Ἀριστοτέλης Κούζης διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Παναγιώτης Πουλίσας διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἑννέα, Γεώργιος Ν. Βέλτσος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Θεόφιλος Βορέας διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Ἀντώνιος Κεραμόπουλλος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Σωκράτης Κουγέας διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Ἀναστάσιος Ὁρλάνδος διὰ ψήφων ἐξήκοντα ὀκτώ, Γεώργιος Σωτηρίου διὰ ψήφων ἐξήκοντα ἕξ, Ἀντώνιος Χατζῆς καὶ Κωνσταντῖνος Ρωμαῖος διὰ ψήφων ἐξήκοντα πέντε.

Ἑκτακτος Συνέλευσις

Ἐν συνεχείᾳ οἱ ἑταῖροι συνήλθον εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν, καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου προετάθησαν αἱ ἑξῆς τροποποιήσεις τοῦ Ὁργανισμοῦ.

α') Ἐν τῷ 1^ῳ ἄρθρῳ τοῦ Ὁργανισμοῦ καὶ ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ μετὰ τὴν φράσιν « ὑπὸ προστάτῃ » προστίθεται καὶ « ἐπιτίμῳ Προέδρῳ » τῷ βασιλεῖ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς θὰ εὐαρεσθητῇ νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἐπιτίμον προεδρίαν τῆς Ἑταιρείας.

β') Τὸ ἄρθρον 9 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Τὰ τῆς Ἑταιρείας διοικεῖ δεκαεπταμελὲς Συμβούλιον.

Ἡ ὑπὸ τῶν ἑταίρων κατὰ τὸ ἄρθρον 32 ἐκλογή τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου γίνεται κατὰ τριετίαν καὶ κατὰ τὴν τεταγμένην ἡμέραν διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας, ἐν γενικῇ συνελεύσει τῶν τακτικῶν ἑταίρων τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου κατὰ τὸ ἄρθρον 7. Ἡ ψηφοφορία μία οὖσα καὶ μυστικὴ γίνεται αὐτοπροσώπως διὰ ψηφοδελτίου.

Πᾶς πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 14 μελῶν ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ δελτίῳ οὐδόλως λογίζεται.

Ἐπίσης οὐδόλως λογίζονται αἱ ψήφοι ὑπὲρ τινος οἰκοῦντος ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

γ') Τὸ ἄρθρον 10 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς: Τὸ οὕτω ἐκλεγέν συμβούλιον συνέρχεται εἰς πρώτην μετὰ τὴν ἐκλογὴν συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τὸν Πρόεδρον, ἓνα Ἀντιπρόεδρον καὶ τὸν Γραμματέα.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐκλέγει πρὸς τούτοις διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας τρεῖς συμβούλους ἐξ ἑταίρων, οἵτινες διατελοῦσιν ἢ ἐπὶ τετραετίαν τοῦλάχιστον διετέλεσαν ἔφοροι ἀρχαιοτήτων τοῦ Δημοσίου ἢ καθηγηταὶ ἢ ὑφηγηταὶ τῆς Ἀρχαιολογίας, ἢ ἀπλῶς ἐξ ἑταίρων ἀσχολουμένων περὶ τὰ ἀρχαιολογικά.

δ') Ἐκ τοῦ ἄρθρου 12 διαγράφεται ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις « πλὴν τοῦ τακτικοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου ».

ε') Ἐκ τοῦ ἄρθρου 15 καὶ ἐκ τοῦ πρώτου στίχου διαγράφεται ἡ φράσις « Ἀντιπρόεδρος ».

στ') Τὸ ἄρθρον 16 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ Ἀντιπρόεδρος. Τοῦτον δὲ ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ἐκ τῶν παρόντων καὶ μὴ κωλυομένων ὁ τὰς πλείονας ψήφους λαβὼν Σύμβουλος.

ζ') Τὸ ἄρθρον 18 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Ἐὰν ἐκλείψῃ ἢ παραιτηθῇ ἢ δὲν ἀποδεχθῇ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὁ Πρόεδρος, ὁ Ἀντιπρόεδρος ἢ τις τῶν Συμβούλων, τὸ Συμβούλιον ἐκλέγει διὰ φανεραῦς ψηφοφορίας ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ ἐν ἰσχύϊ ἐκλογικῷ καταλόγῳ τῶν ἑταίρων (ἄρθρον 7).

η') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 19φ ἡ ἐν ἀρχῇ φράσις: « τῇ προτάσει τοῦ Ἀντιπροέδρου » ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως « τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου ».

θ') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 ἡ φράσις « γνώμη τοῦ Ἀντιπροέδρου » ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως « γνώμη τοῦ Προέδρου ».

ι') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 41 αἱ φράσεις: « ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου » « ὁ Ἀντιπρόεδρος », ἀντικαθίστανται διὰ τῶν φράσεων « τοῦ Προέδρου » καὶ « ὁ Πρόεδρος ».

ια') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 42 ἡ φράσις « ὁ Ἀντιπρόεδρος » ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως « ὁ Πρόεδρος ».

ιβ') Ἐν τῷ ἄρθρῳ 44 ἐν ἀρχῇ προστίθεται ἡ φράσις « ὁ Πρόεδρος ».

Τὴν ἀνάγκην τῶν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου προτεινομένων τροποποιήσεων τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἑταιρείας, ἵνα ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἐκάστοτε ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ εἶναι ἀπηλλαγμένος διοικητικῶν εὐθυνῶν, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ συνταγματικὴ θέσις τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως, ἀναπτύσσει ὁ Σύμβουλος κ. Παναγιώτης Πουλίτσας.

Ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνει τὰς ὡς ἄνω τροποποιήσεις.

Συμπλήρωσις καὶ καταρτισμὸς τοῦ νέου Διοικ. Συμβουλίου

Τὸ οὕτω ἐκλεχθὲν ὑπὸ τῶν ἑταίρων νέον Συμβούλιον συνελθὼν τῇ 23ῃ Μαρτίου 1948 εἰς συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ τροποποιηθέντος ἄρθρου 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐξέλεξε μέλη τοῦ Συμβουλίου τοὺς κκ. Δημήτριον Εὐαγγελίδην, Σπυρίδωνα Μαρινᾶτον καὶ Ἀλέξανδρον Φιλαδελφέα, Πρόεδρον δὲ τὸν κ. Ἀντώνιον Μπενάκην, Ἀντιπρόεδρον τὸν κ. Παναγιώτην Πουλίτσαν καὶ Γραμματέα τὸν κ. Γεώργιον Π. Οἰκονόμον.

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1948
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1948, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 τῆς 17 Φεβρουαρίου 1949 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου τῆς Ἑταιρείας, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1948, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

ΜΕΡΟΣ Α'

Α' Χρηματικόν.

Ταμεῖον.

α) Χρέωσις :

1. Τὸ ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ κατὰ τὴν 31/12/1947,	δρχ.	23.111.265.—
2. Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἑσοδα Γεν. Προϋπ/σμοῦ ἀπὸ 1/1-31/12/1948	»	1.649.118.984.—
3. Προκαταβολαὶ ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων	»	700.000.000.—
4. Ἀναλήψεις ἐκ καταθέσεων παρὰ τῇ Ἑθν. Τραπ.	»	728.455.252.—
τὸ ὅλον	δρχ.	<u>3.100.685.501.—</u>

β) Πίστωσης :

1. Πληρωμαὶ εἰς Ἑξοδα Γεν. Προϋπ/σμοῦ ἀπὸ 1/1-31/12/1948	δρχ.	172.202.736.—
2. Προκαταβολαὶ	»	700 000.000.—
3. Καταθέσεις παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπέζῃ	»	1.532.547.103.—
4. Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 100 μετοχῶν Ἑθν. Τρ.	»	529.834.000.—
5. Πληρωμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν 200 μετοχῶν Τρ. Ἑλλ.	»	118.266 000.—
6. Ὑπόλοιπον μετρητῶν ἐν τῷ Ταμείῳ τῇ 31/12/48	»	47.835.662.—
τὸ ὅλον	δρχ.	<u>3.100.685.501.—</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων τοῦ Προϋ/σμοῦ**α) Ἑσοδα.**

1.	Ἀπὸ μερίσματα	δρχ.	—
2.	» τόκους	»	26.547.103.—
3.	» μισθώματα	»	2.085.000.—
4.	» ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	»	5.769.000.—
5.	» » » Ἀρχ. Τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος	»	212.500.—
6.	» εἰσφορὰς ἐταίρων	»	511.815.—
7.	» δικαίωμα τῆς Ἑταιρείας ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν τῶν Κρατ. Λαχείων	»	1.606.047.720.—
8.	» πώλησιν ἀχρήστου ὑλικοῦ κλπ.	»	39.000.—
9.	» ἀπρόβλεπτα ἔσοδα	»	3.200.—
10.	» ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	7.903.646.—
τὸ ὅλον δρχ.			<u>1.649.118.984.—</u>

β) Ἐξοδα

1.	Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	δρχ.	39.160.500.—
2.	» ἔξοδα γραφείων	»	14.306.446.—
3.	» » βιβλιοθήκης	»	7.728.800.—
4.	» ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις τοῦ μεγάρου	»	9.725.600.—
5.	» ἀνασκαφὰς καὶ μελέτας	»	16.200.000.—
6.	» δημοσιεύματα	»	69.650.050.—
7.	» συνδρομὰς, εἰς περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀρχαιολ. »	»	1.675.000.—
8.	» διάφορα ἔξοδα	»	4.107.602.—
9.	» ἀναλογοῦν τῇ Ἑταιρείᾳ ἀσφάλ. κοιν. ἀσφαλ. »	»	2.356.038.—
10.	» ἔκτακτα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας	»	2.500.000.—
11.	» διάφορα ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	4.792.700.—

τὸ ὅλον δρχ. 172.202.736.—

Περίσσειμα Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων χρ. 1948 δρχ. 1.476.916.248.—

Σύνολον . . . δρχ. 1.649.118.984.—

Γ' Γενικός Ἰσολογισμὸς τῆς χρήσεως 1948.

Τὸ Ἑνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου	
1948 ἀνήρχετο εἰς	δρχ. 2.017.001.491.45
ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:	
1. Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ. 47.835.662.—
2. » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	» 259.863.80
3. » ἀκίνητα κτήματα	» 17.847.50
4. » 249 μετοχὰς τῆς Ἑθν. Τραπεζίης (ἔξ ὧν 10 δωρεᾶς Ρώμα)	» 779.252.317.25
5. » 510 μετοχὰς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος	» 149.722.543.70
6. » 180 » τῆς Κτηματικῆς Τραπεζίης	» 40.356.—
7. » 250 » Ἑλλην. Ἡλεκτρ. Σιδηροδρόμων »	» 12.556.720.—
8. » 405 ὁμολογ. Ἑθν. Δαν. 1889, 4 ^ο %, Πάγιον	» 88.154.25
9. » 75 » » 1890, 5 ^ο %, Σιδ. Λαρ. »	» 20.193.75
10. » 121 » » 1907, 5 ^ο %, Ἀμύνης	» 8.315.20
11. » 235 » » 1914, 5 ^ο %, τῶν 500 ἐκ. »	» 243.037.—
12. » 1 » » 1893, 5 ^ο %, Κεφα- λαιώσ. καὶ ἀπόδ. φρ. 140 »	» 640.—
13. » 25 » » 1924, 7 ^ο %, Προσφυγ. »	» 25.760.—
14. » 155 » » 1930, λ. Κτημ. Πίστ. »	» 205.685.—
15. » 95 » » 1927, λ. » » »	» 126.065.—
16. » 30 » » Πατριωτικοῦ	» 30.—
17. » 1000 » » 1919, 1929, 1931 Ἀπαλλ. »	» 1.000.—
18. » 150 » » 1923, 6 ^ο %, Ἑλλ./βουλ- γαρικῆς Μεταναστ. »	» 150.—
19. » ἐγγυοδοσίας	» 1.—
20. » καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῷ λ/σμῷ παρὰ τῇ Ἑθν. Τραπεζῇ	» 1.025.708.740.—
21. » 50 ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια	» 50.000.—
22. » Διαφόρους λ/σμούς, κληρονομ. Φ. Φαρμά	» 348.410.—
23. » » » » 490 ληξ. τοκομερίδια	» 490.000.—
τὸ ὅλον δρχ. 2.017.001.491.45	

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1948 ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 2.017.001.491.45

ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1. Κεφάλαιον	δρχ.	9.096.067.35
2. Κεφαλαιοποίησιν ἀντιτίμ. πωλήσ. ἀκινήτων	»	1.290.153.20
3. Μερίδα ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»	1.—
4. Προκαταβολὰς	»	1.—
5. Κέρδη καὶ ζημίας	»	1.—
6. Ἐγγυοδότας	»	1.—
7. Εἰσπρακτέα τοκομερίδια τ. 50	»	50.000.—
8. Διαφόρους λ/σμοὺς - Κληρον. Φαρμᾶ - Εἰσπρ. τοκομερίδια τ. 490	»	490.000.—
9. Περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας	»	2.006.075.266.90
τὸ ὅλον	δρχ.	<u>2.017.001.491.45</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1948 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 2.017.001.491.45

ἀποτελούμενη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1. Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	δρχ.	47.835.662.—
2. » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3. » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4. » 249 μετ. Ἑθν. Τραπ. (ἔξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα) »		779.252.317.25
5. » 510 » Τραπεζῆς Ἑλλάδος	»	149.722.543.70
6. » 180 » Κτηματικῆς Τραπεζῆς	»	40.356.—
7. » 250 » Ἑλλ. Ἡλεκτρ. Σιδηροδρόμων	»	12.556.720.—
8. » 405 ὁμολ. Ἑθν. Δαν. 1889, 4%, Πάγιον	»	88.154.25
9. » 75 » » » 1890, 5%, Σιδηρ. Λαρ. »		20.193.75
10. » 121 » » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315.20
11. » 235 » » » 1914, 5%, τῶν 500 ἐκ.	»	243.037.—
12. » 1 » » » Κεφαλ. 1893, 5%, ἀπόδ. φρ. 140	»	640.—
13. » 25 » » » Προσφυγ. 1924, 7%,	»	25.760.—
14. » 155 » » » 1930, Κτηματ. Πίστεως λ. »		205.685.—
15. » 95 » » » 1927, » λ. »		126.065.—
εἰς μεταφορὰν	δρχ.	<u>990.403.160.45</u>

	ἐκ μεταφορᾶς	δρχ.	990.403.160.45
16.	Ἀπὸ 30 » » » Πατριωτικοῦ »		30.—
17.	» 1000 » » » 1919,1929,1931, Ἀπαλλ. »		1.000.—
18.	» 150 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. 1929, 6 ^ο / _ο , Ἑλλ/βουλγ.		
	Μεταναστεύσεως	δρχ.	150.—
19.	» ἐγγυοδοσίας »		1.—
20.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ »		1.025.708.740.—
21.	» 50 ληξιπρόθεμα τοκομερίδια »		50.000.—
22.	» διαφόρους λ/σμούς - Κληρονομία Φ. Φαρμά »		838.410.—
	Σύνολον . . . δρχ.		<u>2.017.001.491.45</u>

Διὰ τὴν ἀνωτέρω διαχείρισιν ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ ταύτην ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1948.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου ἰδίου ἔτους 1948 δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθόσον ἐλλείπει ἐσόδων ἀπὸ 4 ἐτῶν καὶ πλέον, δὲν κατηρτίσθη προϋπολογισμὸς χρήσεως 1948, οὐδεμία δὲ μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ κληροδοτήματος, καὶ παραμένει ὡς εἶχε τὴν 30 Νοεμβρίου 1944, ὡς κάτωθι καὶ συμφώνως πρὸς τὴν γενομένην ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς.

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

1.	Καταθέσεις ἐν ὧσιν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ . δρχ.	1.—
2.	» Κεφαλαίου » » » » » . »	1.—
3.	Ὅμολογαί Ἐθν. Δαν. 1922, 6 ¹ / ₂ ^ο / _ο , τεμ. 4083 . . »	4.083.—
4.	Εἰδικὸς Λ/σμὸς προσωρινῆς Ἀναγωγῆς . . . »	672 917.20
	τὸ ὅλον δρχ.	<u>677.002.20</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Φεβρουαρίου 1949

Μετὰ τιμῆς

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

Κ. Δ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΙΩΑΝ. ΚΑΨΑΛΗΣ
ΑΡ. ΠΕΠΠΑΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1948

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπολογισθέντα	Εισπραχθέντα	Διαφορά	
Κεφ.	Αρθρ.				Επί πλέον	Επί ἔλαττον
Α'	1-1-16	Μερίσματα καὶ τόκοι	2000000	26547103	24547103	—
	» 2-1	Μισθώματα	2000000	2085000	85000	—
	» 3-1	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων . .	500000	5769000	5269000	—
	» 3-2	» δημοσ. «Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος»	100000	212500	112500	—
Β'	1-1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων	400000	511815	111815	—
	» 2-1	Δικαίωμα τῆς Ἑταιρείας ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων	447000000	1606047720	1159047720	—
Γ'	1-1	Ἐκ πωλῆσ. ἀχρήστου ὑλικοῦ κλπ.	100000	39000	—	61000
	1-2	Ἐξ ἀπροβλέπτων ἐσόδων . .	100000	3200	—	96800
	1-3	Ἐξ ἐσόδων κεκλεισμένων χρήσεων	300000	7903646	7603646	—
Σύνολον δρχ.			452500000	1649118984	1196776784	157800

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρον 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1)	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	δρχ.	4850000
2)	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	»	474000
3)	Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901	»	75000
4)	Χρ. Τσούντα. Αἱ Προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908	»	100000
5)	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920.	»	45000
6)	Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928.	»	25000
7)	Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931.	»	200000
8)	Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935.	»	37500
9)	Κων. Κουρουνιώτου. Ἑλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί). 1936.	»	175000
Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Δεκεμβρίου 1948			Σύνολον δρχ. 5981500

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1948

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπολο- γισθέντα	Συμπληρω- ματικά πιστώσεις	Δαπανη- θέντα	Πραγματο- ποιηθέντα	Διαφορά επί ελλείπον
Κεφ.	Άρθρ.						
Α'	1-1-8	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα . . .	46500000	—	39160500	39160500	7339500
»	2-1	Ἔξοδα γραφείων	50000000	—	14306446	14306446	35693554
»	3-1	Ἔξοδα βιβλιοθήκης	30000000	—	7728800	7728800	22271200
»	4-1	Ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις τοῦ μεγάρου	50000000	—	9725600	9725600	40274400
Β'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται . . .	10000000	15000000	16200000	16200000	8800000
»	2-1	Δημοσιεύματα	150000000	—	69650050	69650050	80349950
»	2-2	» Ἀρχαιολ. τόποι καὶ μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος .	17000000	—	—	—	17000000
»	3-1	Συνδρομαὶ εἰς περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀρχαιολογικά . . .	10000000	—	1675000	1675000	8325000
»	4-1	Διδασκαλία	2000000	—	—	—	2000000
Γ'	1-1	Διάφορα ἔξοδα	15000000	—	4107602	4107602	10892398
»	1-2	Ἀναλογοῦν τῇ Ἑταιρ. ἀσφάλι- στρον Κοιν. Ἀσφαλίσεων .	6000000	—	2356038	2356038	3643962
»	2-1	Διὰ τὰ ἔκτακτα δημοσιεύμ. τῆς 100ρίδος	25000000	—	2500000	2500000	22500000
»	3-1	Διάφορα ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	10000000	—	4792700	4792700	5207300
Δ'	1	Ἑκτακτον ἀποθεματικόν . . .	23000000	Μεταφ. εἰς Β' 1-1	—	—	8000000
»	2	Τακτικόν »	8000000	—	—	—	8000000
Σύνολον δρχ.			452500000	15000000	172202736	172202736	280297264

Ἀνάλυσις τοῦ κεφ. Β' ἄρθρου 1.

Ἀνασκαφαί.	Πιστώσεις	
	Διατεθεῖσαι	Ἀδιάθετοι
1) Ἐπιδάουρον: Συν- τήρησις καὶ στε- ρέωσις τῶν ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκλη- πιοῦ μνημείων .	5000000	—
2) Πανόρμον Κρήτης	5000000	—
3) Βασιλικῆς Ἱλισσοῦ	2200000	—
4) Βραυρωνῶνος Ἀττι- κῆς.	4000000	—
	16200000	—

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων εσόδων καὶ ἐξόδων	
Α' Ἔσοδα	δρχ. 1649118984
Β' Ἔξοδα	» 172202736
Περίσσευμα	δρχ. 1476916248

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α. ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς	1939/41	Σώματα 505
»	»	»
	1942/44	» 506
2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1941/44	»	800

Β. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς				2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας			
Σειρὰ τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμὴ τόμου	Εἰσπρα- χθέν ποσόν	Σειρὰ τόμων	Πωλη- θέντες τόμοι	Τιμὴ τόμου	Εἰσπρα- χθέν ποσόν
1884	1	100000	100000	1908	1	8000	8000
1885	1	100000	100000	1912	1	8000	8000
1888	1	100000	100000	1915	1	12000	12000
1893	1	100000	100000	1916/19	1	12000	12000
1896	1	100000	100000	1920	1	8000	8000
1898	1	100000	100000	1921	1	8000	8000
1907	1	100000	100000	1925 26	2	12000	24000
1910	1	100000	100000	1927	2	12000	24000
1937 α'	2	200000	400000	1928	1	12000	12000
1937 α'	3	300000	900000	1930	1	8000	8000
1937 β'	1	200000	200000	1930	1	12000	12000
1937 β'	2	300000	600000	1931	1	8000	8000
1938	3	100000	300000	1932	1	12000	12000
1938	3	150000	450000	1933	1	12000	12000
1939/41	5	150000	750000	1934	1	8000	8000
1942/44	3	150000	450000	1934	1	12000	12000
				1937	1	8000	8000
				1938	1	8000	8000
				1939	1	8000	8000
				1939	1	12000	12000
				1940	2	8000	16000
				1940	10	12000	120000
				1941/44	1	6000	6000
				1941/44	9	12000	108000
	30		4850000		44		474000

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας				
Αὔξων ἀριθμός	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθὲν ποσὸν
1	Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901 . .	2	37500	75000
2	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις, Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908.	1	100000	100000
3	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον καὶ οἱ Ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. 1920 . .	6	7500	45000
4	Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1	25000	25000
5	Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	2	100000	200000
	Ἄθροισμα . . .	12		445000
6	Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	1		37500
7	Κ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγ. τῆς Ἐλευσίνος (Ἀγγλιστί). 1936	1	25000	25000
		4	37500	150000
	Ἄθροισμα . . .	18		657500
Ἀνακεφαλalaίωσις				
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς		δρ	4850000
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας		»	474000
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας		»	657000
	Σύνολον . . .		δρ.	5981500

Γ'. ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1937β'	4
1938	4
1939/41	61
1942/44	57

2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1915	1
1916/19	1
1920	1
1921	1
1922/24	1
1925/26	1
1927	1
1928	1
1929	1
1930	1
1931	1
1932	1
1933	1
1934	1
1935	1
1936	1
1937	1
1938	1
1939	4
1940	4
1941/44	64

Σύνολον 126

Σύνολον 90

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Αἰξων ἀριθμός	Ἑπιγραφή Συγγραμματος	Ἑξά- χθέντες τόμοι
1	Εὐθ. Καστόρχη: Ἱστορική ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κλπ. 1879.	1
2	H. G. Lolling: Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου. 1899.	1
3	Π. Καββαδία: Ἱστορία τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας 1900	2
4	B. Λεονάρδου: Ἡ Ὀλυμπία. 1901	2
5	B. Στάη: Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων. 1902 . .	1
6	Comptes rendus du congrès international d'archéologie. 1905 . .	1
7	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσ. Ἀκροπόλ. 1906. . .	2
8	Π. Καββαδία - Γ. Καβεράου: Ἡ Ἀνασκαφή τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7	1
9	Χρ. Τσουντά: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηγνίου καὶ Σέσκλου. 1908	1
10	Γ. Α. Παπαβασιλείου: Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1
11	K. Κουρουνιώτη: Κατάλογος Μουσείου Λυκοσοῦρας. 1911	1
12	Γ. Π. Οἰκονόμου: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	2
13	Γ. Γαρδίκια: Μελετήματα ἀρχαιολογικά 1915	2
14	Ἀντ. Κεραμοπούλλου: Τοπογραφία Δελφῶν. 1912/17	2
15	B. Στάη: Τὸ Σούνιον. 1920	2
16	Γ. Π. Οἰκονόμου: De profusionum receptaculis κλπ. 1921	2
17	Ἀντ. Κεραμοπούλλου: Ὁ Ἀποτυμπανισμός. 1923.	4
18	Ἀπ. Ἀρβανιτοπούλου: Γραπταὶ στήλαι Δημητριάδος Παγασῶν. 1928	1
19	Γ. Ε. Μυλωνᾶ: Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928.	2
20	Ἰω. Γενναδίου: Ὁ Λόρδος Ἑλγιν. 1930.	2
21	Ἰωσ. Χατζιδάκι: Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931.	2
22	Ἀντ. Κεραμοπούλλου: Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	3
23	K. Κουρουνιώτου: Eleusis. A Guide to the Excavations. 1936. . .	2
24	Γ. Οἰκονόμου: Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας. 1938	3
25	Γ. Οἰκονόμου: Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. 1942	40
	Σύνολον.	83

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1948.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (1945 - 1948)

Δωρεαι. Εὐχαρίστως ἀναγράφοντες κατωτέρω τὰ πρὸς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἴτε ὑπ' αὐτῶν τῶν συγγραφέων εἴτε ὑπ' ἄλλων φίλων αὐτῆς ἀποσταλέντα κατὰ τὰ ἔτη 1945, 1946, 1947 καὶ 1948 βιβλία, καθήκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἐνταῦθα πρὸς πάντας τοὺς φιλόφρονας δωρητὰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν.

[Εἰς τὸ τέλος τοῦ τίτλου ἐκάστου βιβλίου τίθεται ἐντὸς παρενθέσεως τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ. Ὅπου δὲν ὑπάρχει παρένθεσις, δωρητὴς εἶναι ὁ συγγραφεὺς].

1. **Ἀλεξιάδης, Γ. Σ.:** Γεωοικονομία καὶ γεωπολιτικὴ τῶν Ἑλλήν. χωρῶν. Ἀθ. 1945.
2. » » Γεωοικονομία καὶ γεωπολιτικὴ τῶν Ἑλλήν. χωρῶν. Ἀθ. 1946.
3. **Ἀμερικάνου, Στάμ. Δ.:** Ἡ πολυνομία ἐν Ἑλλάδι. Ἀθ. 1947.
4. **Ἀποστολάκι, Ἀννης:** Λάσια καὶ τὰ ἔχοντα σχετικὸν σχηματισμὸν ἐν τοῖς μνημείοις πτυχωτὰ καὶ στρεπτὰ ὑφάσματα. Θεσσαλονίκη 1948. Ἀπ.: Μνημόσ. Παππαδάκι.
5. **Archivium Orientale Pragense.** Bd. 14, Nr 1(-2) July 1943 (Orient. Inst. Prag.).
6. **Argolis.** Bd. 1: Athen 1937 (Γερμ. Ἀρχ. Σχ. Ἀθ.).
7. **Art, Archéologie, Ethnographie:** Bibliographie rétrosp. des ann. 1940-45. No 1. (Office Intern. des Musées).
8. **Automobile & Turing Club de Grèce.** Athènes 1947 (Τουριστικὴ Λέσχη).
9. **Ἀξενίδου, Θ. Δ.:** Οἱ ἀρχαῖοι Θεσσαλικοὶ ἀγῶνες... Ἀθ. 1947.
10. » » Ἡ Πελασγίς Λάρισα καὶ ἡ ἀρχαία Θεσσαλία. Α': Ἀθ. 1947.
11. **Balkanicus:** Πρόσωπα καὶ προσωπεῖα. Κίμων Γ. Ψαρόπουλος ἢ Γεωργκῆφ... Ἀθ. 1945.
12. **Βασιλειάδου, Γ.:** Ἡ Ἑλλάς. Ἀθ. 1946.
13. **Βελανιδιώτου, Ἰεζεκιήλ:** Ἔργα καὶ ἡμέραι, 1-2. Ἐν Βόλῳ 1947-48.
14. **Bibliothèque d. Éc. Fr. d' Ath. et d. Rome.** Fasc.: 70. 71. 82-84. 86-90. 96-99. 101-105. 110. 114. 116-121. 126. 127. 128, 1-3. 130. 131. 133, 1-2. 135, 2. 136-141. 147. 148, 1-2. 149-157. 158 (Texte καὶ Album). 159-162. 165 (École Fr. d'Athènes).
15. **Bishop, C. W.:** Origin of far Eastern Civilization. Wash. 1943. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1944 (Smiths. Inst.).
16. **W. v. Bissing.:** Zeit und Herkunft der in Cerveteri gefundenen Gefässe aus ägypt. Fayence und glasiertem Ton. Ἀπ.: «Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.» 1941.

17. **Blackwelder, E.** : Science and Human Prospects. Wash. 1942. Ἀπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1941 (Smiths. Inst.).
18. **Βολονάκη, Μ. Δ.** : Παγκόσμιος ἱστορία. Μέρ. 2ον, Τ. 1. : Ἐν Ἀθ. 1947.
19. **Broneer, O.** : The Lion Monument at Amphipolis. Cambr. Mass. : 1941 (Ἀμερ. Ἀρχ. Σχολή).
20. **Callmer, Chr.** : Studien zur Geschichte Arkadiens. Lund 1943.
21. **Χαμουδεπούλου, Α. Χ.** : Οἱ Ἕλληνες, οἱ Βούλγαροι καὶ ἡ βαλκανικὴ συνεννόησις. Ἀθ. 1945.
22. **Χατζῆ, Α. Χ.** : Ἀρχαῖοι νόμοι [κ.ἀ.]. Ἀπ. : «Πολέμων» Γ', 1947, σ. 91-93.
23. » » Περὶ τοῦ νόμου τῆς συνθέσεως τῶν ῥημάτων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐλληνικῇ γλώσσῃ. Ἀθ. 1947.
24. **Χατζηδάκη, Μανέλη.** : Μυστράς. Ἀθῆναι 1948.
25. **Compte-rendu de la Section d'Archéologie**, en 1925, 1926 (Comité Archéol. d'Ukraine).
26. **Compton, A. H.** : Science Shaping Amer. Culture. Wash. 1942 Ἀπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1941. (Smiths. Inst.)
27. **Coon, C. S.** : Southern Arabia... Wash. 1944. Ἀπ. «Sm. Mus. Rep.» 1945.
28. **Cooper, J. M.** : Areal and Temporal Aspects of Aboriginal South Amer. Culture. Wash. 1943. Ἀπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1944.
29. **Corinth** : Vol. 1, 2 [Text and plates] 7, 1, 11 : Cambridge, Mass. 1941-'43 (Ἀμερ. Ἀρχ. Σχολή).
30. **Ancient Corinth** : A Guide to the Excavations. Athens 1947 (Ἀμερ. Ἀρχ. Σχολή).
31. **La Croix**, Fasc. 1 : Sept. 1947 (Α. Χ. Χατζῆς).
32. **La culture de tripolie en Ukrania**. T. 1 : 1926 (Acad. Sc. Ukr.).
33. **Dania Polyglotta** : Répertoire bibl. ann. des ouvrages en langues étrang. ... parus en Danemark. Ann. 1, 1945 : 1946 καὶ 3, 1947 : 1948 (Inst. Dan. des Échanges Intern.).
34. **Dania Polyglotta** : Répertoire bibliogr. des ouvrages... en langues étrangères parus en Danemark de 1901-1944. 1-2 : Copenhague 1947-'48. (Inst. Danois des échanges Internat.).
35. **Daux, G.** : Chronologie delphique. Paris 1943. (Éc. Franç. d'Ath.).
36. **Δελιαλῆ, Ν. Κ. Π.** : Κατάλογος ἐντύπων Δημοτ. Βιβλιοθήκης Κοζάνης. Μ. 1. Ἐν Θεσσ. 1948 (Δῆμος Κοζάνης).
37. **Delvoye, Ch.** : La coupe en or préhellénique. Bruxelles. Ἀπ. : «Bull. d. Musées R. d'Art et d'Hist.» 1941.
38. » » L'archéologie byzantine en Grèce [1928-'40]. Ἀπ. : «Rev. Belge...» 1942.
39. » » L'architecture grecque de Délos av. l'époque rom. Ἀπ. : «L'antiquité class.» T. 14, 1946.
40. » » Bibliographie archéologique pour les professeurs de langues et d'histoire ancienne. Ἀπ. : «Phoibos». T. 1, Bruxelles, 1946/47, σ. 3-20.
41. » » Sous l'égide de l'École Française l'œuvre des archéologues Belges en Grèce. Ἀπ. : «L'Hellénisme Contemp.» Juillet Août 1947, σ. 337-50.

42. **Demangel, R.**: Contribution à la topographie de l'Hebdomon. Paris 1945.
43. **Δημάρχου, Χρ.Γ. - Καπνῶ, Ν.Ι.**: Ὁ Ἑλλην. Πόντος [Ἀθῆναι: 1947] (Σύλλογος Ποντίων «Ἀργοναῦται Κομνηνοί»).
44. **Demargne, P.**: La Crète dédalique. Paris 1947 (B.E.F.A.R. fasc. 164) (Éc. Fr. d'Ath.).
45. **Densmore, P.**: The Study of Indian Music. Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941. (Smiths. Inst.).
46. **Deonna, W.**: Du miracle grec au miracle chrétien. T. 2-3: Bâle 1946-48.
47. » » La vie privée des Déliens. Paris 1948 (Éc. Fr. Ath., Trav. 7) (Éc. Fr. d'Ath.).
48. «Ἡ Ἑλληνικὴ Δωδεκάνησος» Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου. 1948 (Ἑλλ. Πνευμ. Ὁμιλος Κύπρου).
49. **Dubaquier, Paulette**: Tziganes d'Attique. Athènes (1947) (Χρ. Πανάγος).
50. **Eilmann, R.**: Labyrinthos. Athen 1931 (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
51. «Τὰ Ἐλευσίνια» 1-2: Ἰαν. [καὶ] Φεβρ. 1946 (Ἀ. Α. Παπαγιαννόπουλος - Παλαιός).
52. **Ἐπέογλου, Εὐδοκίας**: Τρεῖς κόρες τῆς Ἀκρόπολης. Θεσσαλονίκη 1940 (Διατριβὴ διδασκ.).
53. **Ἐπετηρὶς τοῦ Πανεπ.** Ἔτους 1937-38 (Ἑθν. καὶ Καποδ. Πανεπ. Ἀθηνῶν). Ἐν Ἀθ. 1937 (Πανεπ. Ἀθηνῶν).
54. **Ἐνα ἔργον.** Ἀθ. 1944 (Ἐπιτρ. Διαχ. Βοηθ. ἐν Ἑλλάδι).
55. **Études dédiées** à la memoire d'André M. Andréadès. Athènes 1940.
56. **Εὐαγγελίδη, Α.Ε.**: Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Ἡπείρου. Ἀθ. 1947.
57. **L'exposition de France à Athènes** [Paris:] (1928). (Υπουργ. Ἐξωτερικῶν).
58. **Fenton, W. N.**: Contracts between. Iroquois Herbalism and Colonial Medicine. Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941. (Smiths. Inst.).
59. **Gennadeion** Monographs. 1-2: 1940-42. (Shirl. H. Weber).
60. » Monographs I-II: Cambridge, Mass.: 1940-42. (Ἀμερ. Ἀρχ. Σχολή).
61. **Glueck, N.**: The Excavations of Solomon's Seaport. Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Report» 1941 (Smiths. Inst.).
62. **Grabmann, M.**: Die mittelalterlichen Kommentare z. Politik d. Aristoteles. München 1941. Ἀπ.: «Sitzungsber. Bayer. Ak. Wiss.» 1941.
63. **Hrdlička, A.**: The Eskimo Child. Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941. (Smiths. Inst.).
64. **Hammond, N. - Dunbabin, T. J.**: John Pendlebury in Crete. Cambridge 1948. (Mrs John Pendlebury).
65. **Μικρασιατικὴ Ἑστία.** Τχ. 1: Ἀθ. 1946.
66. **Ἰατροπούλου, Α.Σ.**: Χημεία. Ἰσταμπούλ 1943.
67. **Janness, D.**: Canada's Indian Problems. Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1943 (Smiths. Inst.).
68. **Janse, O. R. T.**: Archaeology of the Philippine Islands. Wash. 1947 (Smiths. Inst.).
69. **Jouguet, P.**: La domination romaine en Égypte... Alexandrie 1947 (Soc. Arch. d'Alex.).
70. **Κακούρη Ι. Κατερίνας.**: Προαισθητικὸς μορφὸς θεάτρου, (Ἀθ. 1946).

71. **Καλλιγᾶ, Μ.** : Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ χώρου τῆς ἑλλήν. ἐκκλησίας στὸ Μεσαιῶνα. Ἀθ. 1946.
72. **Καλλιπολίτου, Β.—Λαζαρίδου, Δ.** : Ἀρχαῖαι ἐπιγραφαὶ Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη : 1946. (Γεν. Διοίκ. Μακεδ.).
73. **Καλογεροπούλου, Διον. Π.** : Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἐν Ἑπτανήσῳ. Ἐν Ἀθ. 1946.
74. » » Ἡ Ἑπτανήσος καὶ ὁ ἀγὼν τοῦ 1821. Ἐν Ἀθ. 1946.
75. » » Ὁ Κανάρης. Ἐν Ἀθ. 1947.
76. **Karo, G.** : Führer durch Tiryns. 2 Aufl. Athen 1934. (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
77. **Κατακουζηνεῦ, Δ. Σ.** : Γίνεται βιώσιμος ἡ σημερινὴ Ἑλλάς; Ἀθ. 1946.
78. **Καζαβῆ, Γ. Ν.** : Νισύρου Λαογραφικά. Νέα Ὑόρκη 1940.
79. » **I. N.** : Τὰ ἑλληνικὰ Δωδεκάνησα. New York, N.Y. 1941.
80. **Kelso, J. L. and Thorley, J. P.** : Palestinian Pottery in Bible Times. Wash. 1947. (Smiths. Inst.).
81. **Kennedy, R.** : Contours of Culture in Indonesia. Wash. 1943. Ἀπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1944.
82. **Κεραμοπούλλου, Ἀντ. Δ.** : Ἐξομολόγησις ἀπροκάλυπτος. Ἀθ. 1944.
83. » » Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ βόρειοι γείτονες. Ἀθ. 1945.
84. » » Ἡ σημερινὴ γερμανικὴ ἐπιστήμη περὶ τῆς φυλετικῆς καταγωγῆς τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων. Ἀθ. 1945.
85. » » Περὶ τῆς φυλετικῆς καταγωγῆς τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων. Ἀθ. 1945.
86. » » Origin of the Macedonian (U.S.A. : 1946).
87. **Κόλια, Γ. Ι.** : Ämter u. Würdenkauf im früh-u. mittelbyz. Reich. Athen 1939.
88. » » Ἱστορικὴ γεωγραφία τοῦ ἑλλήν. χώρου. Ἀθ. 1948.
89. **Κόλλα, Περ.** : An A.B.C. of the Acropolis of Athens. Athens.
90. » » A Concise Guide to the Acropolis of Athens. Athens [1948].
91. **Κονιδάρη, Γερ. Ι.** : Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὡς πολιτικὴ δύναμις. Ἐν Ἀθ. 1948.
92. **Κοντολέοντος, Ν. Μ.** : Εὐρήματα ἐκ Τήνου καὶ Χίου. Ἀπ. : «ΑΕ» 1939-41, σ. 23-26.
93. » » : Κούροι ἐκ Θήρας. 1943. Ἀπ. : ΑΕ 1939-41.
94. » » : Notes on an Inscription from Chios. Ἀπ. : «Ann. Brit. School. at Athens» No 42, 1946.
95. » » : Ἐκ τῆς ἀρχαϊκῆς Νάξου. Νάξος : 1947. Ἀπ. «Ναξ. Ἀρχεῖον» 1947.
96. » » : Monuments à décoration gravée du Musée de Chios. Ἀπ. : BCH, 1947/8.
97. **Κουκουλέ, Φαίδ.** : Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμός. Τ. 1, 1-2. (Γαλλ. Ἰνστ. Ἀθ.).
98. **Κουρμούλη, Γ. Ι.** : Ἡ γλῶσσα τοῦ Κάλβου. Ἀθήναι 1947.
99. » » : La constitution hellénique et la langue nationale (Messager d'Ath. 15-16 Juill. 1948).
100. » » : Ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Ἑθνους. Ἐκδ. 2. Ἀθήναι 1948.
101. » » : Γλῶσσα καὶ λατρεία. Ἐν Ἀθ. 1948.
102. **Κτιστοπούλου, Κωνστ. Δ.** : A Contribution to the Problem of the Minoan Script. Athens 1945.

103. **Κτιστοπούλου, Κωνστ. Δ.** : Παρατηρήσεις τινὲς ἐπὶ τῆς μινωϊκῆς γλώσσης. 10-III-47 [Μηχανογραφημ.].
104. » » : Ὁ δίσκος τῆς Φαιστοῦ (ὑπεβλήθη εἰς τ. Ἀκαδ. Ἀθ. 27 Μαΐου 1948).
105. **Κυνουριακή.** Περ. 2, Χρ. 1 : 1945.
106. **Κυριακίδου, Στίλπ.** : Γλῶσσα καὶ λαϊκὸς πολιτισμὸς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. Ἀθ. 1946.
107. **Langlotz, E.** : Phidiasprobleme. Frankfurt a. M. (1947).
108. **Launay, M.** : Études thasiennes. I : Paris 1944 (Éc. Franç. d'Ath.).
109. **Lea, H. Ch.** : The Inquisition in the Spanish Dependencies. New York 1908.
110. **Levi, D.** : The Allegories of the Months in Class. Art. Ἀπ. : «Art. Bulletin» Dec. 1941.
111. » » Mors Voluntaria, Mystery Cults on Mosaic from Antioch. Ἀπ. : «Berytus» 1942.
112. » » An Archaic Statuette. Ἀπ. : «Record of the Mus. of Hist. Art, Princeton. Univ. V. 1, No 1, 1942.
113. » » Aion. «Hesperia» Vol. 13, Nr. 4, Oct.- Dec. 1944.
114. » » A Chalk Bust from Chichester. Ἀπ. : «Record of the Mus. of Hist. Art, Princeton Univ.» V. 3. No 2, 1944.
115. » » The Novel of Ninus and Semiramis. Ἀπ. : «Proceed. Amer. Philos. Soc.» V. 87, 1944.
116. » » Early Hellenic Pottery of Crete. Princeton 1945.
117. **Λιβιδέως, Ἀλεξ. Α.** : Βούλγαροι καὶ βουλγαρισμοί. Ἐν Ἀθ. 1945.
118. » » Ἡ οἰκονομικὴ πλευρὰ τοῦ ἑλλην. προβλήματος. Ἀθ. 1945.
119. **Λίλλη, Γ.** : Ἡ Λιούντζη. Ἀθ. 1947.
120. **Μακαρόνα, Χ. Ι.** : Ἀπὸ τὰς ὁργανώσεις τῶν νέων τῆς ἀρχ. Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη : 1948. Ἀπ. : «Ἐπετ. Φίλος. Σχ.» Τ. 6.
121. **Μαρινάτου, Σπ. Ν.** : Τὸ μινωϊκὸν μέγαρον Σκλαβοκάμπου 1948. Ἀπ. : ΑΕ 1939/41.
122. » » The Cult of the Cretan Caves. Ἀπ. : «Review of Religion» 1941.
123. » » Ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς. Ἀθ. 1946.
124. » » Greece and Greek Civilization. Athens 1946.
125. » » Ἡ στεατοπυγία ἐν τῇ προϊστορικῇ Ἑλλάδι. Ἐν Ἀθ. 1947. Ἀπ. : «Πρακτ. Ἑλλ. Ἀνθρ. Ἐτ.» 1945.
126. **Μέγα, Γ. Α.** : Ἀνατολικὴ Ρουμελία. Ἀθ. 1945.
127. » » Ἐχουν οἱ Βούλγαροι ἐθνικὸν ἔπος ; Ἀθ. 1946.
128. **Meritt, B. D. - Wade-Gery A.H. T. - Mc Gregor M. F.** : The Athenian Tribute Lists. V. 1: Cambridge, Mass. 1939.
129. **Métraux, A.** : Easter Island. Wash. 1944. Ἀπ. : «Sm. Mus. Rep.» 1945.
130. **Μισοῦ, Μ. Θ.** : Ἀρχαῖαι ἐπιγραφαὶ τῆς Μεσημβρίας Ἀθ. 1945. Ἀπ. : «Μ. Κωνσταντινίδου : Ἡ Μεσημβρία τοῦ Εὐξείνου» τ. 1, σ. 62-93.
131. » » Πολιτικὴ ἱστορία τοῦ Ἀργους. Ἀθ. 1945.
132. » » An Inscription from Mycenae. Ἀπ. : «Hesperia» V 15, 1946, σ. 115-19.

133. **Μιτσοῦ, Μ. Θ.** : Inscription de Stymphale. 'Απ. : «Revue d. Ét. Gr.» τ. 59-60, 1946-'47.
134. » » : Greek inscriptions. 'Απ. : «Hesperia» V. 16, 1947 σ. 82-88.
135. » » : Thermika and Panaitolika. [κ.ἀ.]. 'Απ. : «Hesperia» V. 16, 1947, σ. 256-266.
136. **Monumenta et Fontes Artis Ucranicæ**. V. 1 (Acad. Sc. Ukr.).
137. **Mooren, G. E. J.** : Plutarchus' leven van Pericles... Nijmegen 1948.
138. **Mouseion**. Suppl. N° 107-108. VI-VII. 1946.
139. **Μπακαλάκη, Γ.** : 'Ελληνικά ἀμφίγλυφα. Θεσσαλονίκη 1946. (Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ).
140. » » : A lekythos from Skopelos. 'Απ. : «Amer. Journ. Arch.» V. 51, 1947.
141. » » : 'Ελληνικά τραπεζοφόρα. Thessaloniki 1948.
142. **Μπενάκη, 'Αντ. 'Ε.** : 'Ελληνικαὶ ἐνδυμασίαι. Τ. 1 : 'Αθήναι 1948 (Μουσεῖον Μπενάκη).
143. **Mylonas, G.** : The Balkan States. Saint Louis, Miss. 1946.
144. **Œrtel, H.** : Die Dativi finales abstrakter Nomina... München 1941. 'Απ. : Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss. 1941.
145. **Οἰκονόμου, Γ. Π.** : 'Η ἐπὶ τῆς 'Ακροπόλεως λατρεία τῆς 'Αθηνᾶς Νίκης. ['Εν 'Αθ. :] 1943. 'Απ. : «ΑΕ» 1939/41, σ. 97-110.
146. » » : 'Η 'Ακαδημία 'Αθηνῶν κατὰ τὰ ἔτη 1941-'44. 'Εν 'Αθ. 1945.
147. » » : 'Η ΚΕ' Μαρτίου 1941 ['Αθήναι :] 1945. Συμπλήρωμα τῶν ΠΑΑ 1941.
148. » » : Le centenaire de l'École Française d'Archéol. à Athènes. 'Απ. : «L'Hellén. Contemp.» 1947.
149. » » : 'Ο βασιλεὺς τῶν 'Ελλήνων Γεώργιος ὁ Β'. 'Αθήναι 1948.
150. » » : 'Η ἰδέα τοῦ καλοῦ παρὰ Πλάτωνα : 1948. 'Απ. : Πρ. 'Ακαδ. 'Αθ. 23 (1948).
151. » » : 'Ο ἀνδριάς Μύλωνος τοῦ Κροτωνιάτου : 1948. 'Απ. : ΑΕ 1942-'44.
152. » » : 'Η σημασία τῆς 28ης 'Οκτωβρίου 1940 : Λόγος τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου τῶν 'Αθηνῶν : 'Αθ. 1948.
153. **'Ορλάνδου, 'Α.** : 'Η οἰκία τῶν κλασσικῶν χρόνων. 'Απ. : «'Ελλην. Σπουδαί», Τχ. 1, Μάιος 1923.
154. **Πανταζοπούλου, Ν. 'Ι.** : Αἱ 'Ελληνικαὶ «κοινωνίαι». 'Αθ. 1946.
155. » » : 'Οργεῶνες. 'Εν 'Αθ. 1948. 'Απ. : «Πολέμων», Τ. 3, σ. 97 κέ.
156. **Παπαχατζῆ, Ν. Δ.** : Ζωὴ καὶ θρησκεία στὴν ἀρχαία 'Ελλάδα. Μ. 1 : 'Αθ. 1947.
157. **Παπαευγενίου, 'Αθαν.** : Βόρειος 'Ελλάς. Θεσσαλονίκη 1946.
158. **Παπαγιαννοπούλου-Παλαιού, 'Α. Α.** : 'Αρχαῖαι ἑλλην. ἐπιγραφαί. 'Εν 'Αθ. 1939.
159. » » » : Μουσεῖον Διονυσίου Λοβέρδου. 'Αθ. 1946.
160. **Παπασταύρου, 'Ι.** : Οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες ὡς συντελεσταὶ τῆς ἐθνικῆς τῶν 'Ελλήνων ἐνώσεως. Θεσσαλονίκη 1945.

161. **Πελεκανίδη, Στυλ.**: Ὁρολογία καὶ οὐσία τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Θεσσαλονίκη 1947.
162. **Πέννα, Π.**: Τὸ κοινὸν Μελενίζου. Ἀθ. 1946.
163. **Περιφανάκη, Κ. Ἐμμ.**: La théorie grecque du droit et le classicisme actuel. Athènes 1946.
164. **Πολέμων.** Τ. Β' (1934-1940) καὶ Τ. Γ' (1947) (Ἀ. Παπαγιαννόπουλος).
165. **Πρακτικὰ Συνεδριῶν** τῆς Ἑλλην. Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας. Ἐτῶν 1943-47.
166. **Pritchett, W. K.**: The Chronology of Hellenistic Athens. Cambr. Mass. 1940 (Ἀμερ. Ἀρχ. Σχολή).
167. **Publication [of the] Institute of Social Anthropology.** Νο 5: Wash. 1947 (Smiths. Inst.).
168. **Reverdin, O.**: La religion de la cité platonicienne. Paris 1945.
169. **Richter, Gisela M. A.**: Greeks in Persia. Ἀπ.: «Amer. Journal of Arch.» 1946, σ. 15-30.
170. **Roberts, F. H. H.**: The New World Paleo-Indian. Washington 1944. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1945.
171. **Ρωμαίου, Κ. Α.**: Λαϊκὲς λατρεῖες τῆς Θράκης: Ἀναστενάρια. Ἀπ.: «Ἀρχ. Θρ. Λαογρ. καὶ Γλωσσ. θησαυροῦ» Τ. 11, 1944-45.
172. **Rubensohn, O.**: Paros. Stuttgart - Waldsee: 1947. Ἀπ.: «Pauly - Wissowa RE».
173. **Scranton, B. L.**: Greek Walls. Cambridge, Mass. 1941 (Ἀμερ. Ἀρχ. Σχολή).
174. **Shetrone, H. C.**: A Unique Prehist. Irrigation Project. Ἀπ.: «Smiths. Report» 1945 (Smithson. Inst.).
175. **Σίνου, Α. Γ.**: Ἡ γεωγραφικὴ ἐνότης τοῦ ἑλλήν. Μεσογειακοῦ χώρου Μ. 1-2: Ἀθ. 1945-46.
176. **Sjoeqvist, E.**: Report on Excavation in Cyprus (1940): Stockholm [Text καὶ Plates].
177. » » : Problems of the Late Cypriote Bronze Age. Stockholm (1941).
178. **Smith, J. R.**: Grassland and Farmland as Factors in the Cyclical Development of Eurasian History; Wash. 1944. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1945.
179. **Κυπριακαὶ Σπουδαί**: Τ. 9, 1945: Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου 1947. (Ἐτ. Κυπριακῶν Σπουδῶν).
180. **Συριδάκη, Γ. Κ.**: Οἱ ἀμφιθαλεῖς εἰς τὸν βίον τοῦ λαοῦ. Ἀθ. 1948. Ἀπ.: «Ἀρχ. χειρὸν Θρακικόν».
181. **Συριδάκος, Σπ. Ν.**: Ἡ ἐρασιμακὴ πλάνη ὡς πρὸς τὴν ἑλλην. προφοράν. Ἱερουσαλὴμ 1945.
182. **Σταμίρη, Γ. Α.**: Inscriptiones Atticae Euclidis anno posteriores... Ρ. 3₂. 1940 (IG Vol. II et III ed. minor) [Κρίσις].
183. » » : Ὁ σεισμὸς τοῦ 1783 εἰς Γορτυνίαν. Ἀπ.: «Γορτυνιακὸν Ἡμερολόγιον» Γ', 1948.
184. **Stewart, T. D.**: Anthropology and the Meeting - Pot. Wash. 1947. (Smiths. Inst.).
185. **Stirling, M. W.**: Snake bites... Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941 (Smiths. Inst.).

186. » » : Concepts of the Sun ... Ἀπ.: «Smiths. Report.» 1945 (Smithson. Inst.).
187. **Tannour, A. J.:** The Arab Village Community. Wash. 1943. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1944.
188. **Greek New Testament.** Ed... by E. Nestle. New York (Θεολογική Σχολή Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν).
189. **Θεοφανείδου, Β. Δ.:** Νέα προσκτήματα τοῦ Ἑθν. Ἀρχ. Μουσείου κατὰ τὰ ἔτη 1930-'32. Ἀπ.: ΑΕ 1939-'41.
190. **Τραυλοῦ, Ι. Ν.:** Athens, the Agora and its Environs in the 2^d Century A.D. (1946).
191. » » : Ἡ παλαιοχριστιανικὴ Βασιλικὴ τοῦ Ἀσκληπείου τῶν Ἀθηνῶν : 1948. Ἀπ.: «ΑΕ» 1939/41.
192. **Τρυπάνη, Κ. Α.:** Ἡ Ἀλεξανδρινὴ ποίηση Τ. 1 : Ἀθήνα 1943.
193. **Unesco:** Bulletin for Libraries. Vol. 1-2: Paris 1947-'48. (Unit. Nations Educ. Scient. and Cult. Organisation).
194. **Washburn, S. L.:** Thinking about Race. Ἀπ.: «Smiths. Report» 1945. (Smithson. Inst.).
195. **Welter, G.:** Ἐκ τοῦ Μουσείου Αἰγίνης. Α': Ἐν Ἀθ. 1938.
196. **Whorf, B. L.:** Dacipherment of the Lingu. Portion of the Maya Hieroglyphs. Wash. 1942. Ἀπ.: «Sm. Mus. Rep.» 1941 (Smiths. Inst.).
197. **Wilhelm, Ed.:** Die Pyrphorie der Lemnier. Ἀπ.: «Anzeiger d. Ak. Wiss. Wien» 1939.
198. » » : Attische Urkunden. IV Teil: Wien - Leipzig 1939. Ἀπ.: «Sitz. Ber. d. Ak. Wiss. Wien.» 217. Bd.
199. » » : Beschluss zu Ehren des Demetrios ὁ μέγας. Ἀπ.: «Wiener Jahresh.» 35, 1943.
200. » » : Αἰγυπτιακά. Wien: 1946. Ἀπ.: «Ak. Wiss. in Wien. Sitz. 224».
201. » » : Theophrastos, Hipparchos der Athener. Ἀπ.: «Anz. Ak. Wiss. Wien.» 1946.
202. » » : Zu den griech. Inschriften aus dem Heiligtum der kar. Gottes «Σινυρι». Wien, 1947.
203. **Works of Art** in Greece, the Greek Islands and the Dodecanese. Losses and Survivals in the War. London 1946 (Α. Α. Πάλλης).
204. **Wrede, W.:** Attika. Athen 1934 (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
205. » » : Attische Mauern. Athen 1933 (Γερμ. Ἀρχ. Σχολή).
206. **Ξαναλάτου, Δ. Α.:** Τὰ ὄρια τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν Βαλκανικὴν. Ἀθ. 1945.
207. **Ξυγγοπούλου, Α.:** Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος «Πηγὴ τῆς σοφίας» 1948. Ἀπ.: ΑΕ 1942/44.
208. **Zeiss, H.:** Das Heisbild in der german. Kunst des frühen Mittelalters. München 1941. Ἀπ.: «Sitzungsber. d. Bayer. Akad. d. Wiss.» 1941.
209. **Ζημιάι** τῶν ἀρχαιοτήτων ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῶν στρατῶν κατοχῆς. Ἀθ. 1946 (Ὑπουργεῖον Παιδείας).
210. **Ζερβοῦ, Σκ.:** Δάκρυα ἑνὸς ἐξ Ἑλλάδος πρόσφυγος. Ἀλεξάνδρεια 1941.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (1837 - 1949)

1. *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς* 1837-1944 (ΑΕ 1-83: πβ. πινάκιον παρὰ
<Β. Λεονάρδου>, Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος λεύκωμα, σ.1-3). Σχῆμα 4ον. *Δραχμαί*
- (Περίοδος Α'): τόμος 1-16 (1837-1860).
- 1-7 (1837-1843): τεύχη α'-ιβ' (καὶ ιδ'), ιε' (τεύχος ιϛ' ἴδιον δὲν ἐξε-
δόθη), ιζ' - κθ'. 8-16 (1852-1860): τεύχη λ' - νέ' πωλοῦνται τὰδε τὰ
τεύχη: α', β', γ', δ'. ἕκαστον τεύχος 7.000
- Περίοδος Β': τόμος 17-21 (1862-1874).
- 17 (1862): τεύχη α'-ιβ' (τὰ τεύχη θ'-ιβ' ἐξεδόθησαν τῷ 1863)· ἕκαστον τεύχος 7.000
18-21 (1869): τεύχος ιγ'· 19 (1870): τεύχος ιδ'· 20 (1872): τεύχη ιε' καὶ ιϛ'
(τὸ ιϛ' ἐξεδόθη τῷ 1873)· 21 (1874): τεύχος ιζ'· ἕκαστον τεύχος . . . 7.000
- Περίοδος Γ': τόμος 22-62 (1883-1923).
- 22-62 (1883-1923): εἰς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος·
ἕκαστος τόμος. 150.000
- Περίοδος Δ': τόμος 63 κέ. (1924 κέ.).
- 63-75 (1924-1936): 1924, 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927-1928 (εἰς ἓνα
τόμον), 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934-1935 (εἰς ἓνα τόμον), 1936,
εἰς τόμος κατ' ἔτος· ἕκαστος τόμος 150.000
- 76 (1937): πανηγυρικὸς τόμος τῆς ἑκατονταετηρίδος εἰς δύο μέρη ἑκατὸν
εἴκοσι περίπου τυπογραφικῶν φύλλων· ἕκαστον μέρος 300.000
- 77-83 (1938-1944): 1939-1941 (εἰς ἓνα τόμον), 1942-1944 (εἰς ἓνα τό-
μον), 1945-1947 (εἰς ἓνα τόμον)· ἕκαστος τόμος 150.000
2. *Ἐθρετήριον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου* ὑπὸ Ἀλε-
ξάνδρου Λαμπροπούλου· τόμος 1ος: 1883-1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες
ἡ + στήλαι 550. 1902 120.000
3. *Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας* 1837-1944 (ΠΑΕ 1-100: πβ. πινά-
κιον ἐν ΠΑΕ 1921, σ. 77-79).
- (Περίοδος Α'): τόμος 1-13 (1837-1848/9).
- 1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν <τῆς Α'—Γ' συνεδριά-
σεως> τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. <Ἐκδοσις 1η>. —
'Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται).
- 4 (1839/40): Πρακτικὰ τῆς Δ' συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολο-
γικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. 'Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον,
σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται). —
- 5 (1840/1) Πρακτικὰ τῆς Ε' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις
'Αρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. 'Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί.
Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται). —
- 6 (1841/2): Πρακτικὰ τῆς Ζ' (γράφει: F') Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν
'Αθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. 'Ἑλληνιστὶ καὶ
γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 31. 1842. (Δὲν πωλεῖται). —

7-11 (1842/3 - 1846/7):	Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαιτέρως.	Δραχμαὶ —
1-11 (1837-1846/7):	Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α' — ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. (Ἐκδοσις 2α). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, πίναξ 1. 1846 (1847). (Δὲν πωλεῖται)	—
12 (1847/8):	Πρακτικὰ τῆς ΙΒ' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848 (Δὲν πωλεῖται)	—
13 (1848/9):	Πρακτικὰ τῆς ΙΓ' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849 (Δὲν πωλεῖται)	—
(Περίοδος Β'): τόμος 14-25 (1858 9-1869 70).		
14 (1858/9):	Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α' + 43. 1859 (Δὲν πωλεῖται)	—
15-25 (1859 60-1869/70):	Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, 1859/60, 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864), 1863/4, (δὲν πωλεῖται), 1864/5 (δὲν πωλεῖται), 1865/6, 1866/7 (δὲν πωλεῖται), 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον· ἕκαστον τεύχος	7.500
(Περίοδος Γ'): τόμος 26 κέ. (1870/1 κέ.).		
26-74 (1870/1-1919):	Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/1 (δὲν πωλεῖται), 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874 5, 1876, 1877 κέ.—1902, 1903 κέ.—1909 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ.—1915, 1916—1919 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος	12.000
75-100 (1920-1944):	Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921, 1922-1924 (εἰς ἓνα τόμον), 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941-1944 (εἰς ἓνα τόμον), 1945-1948 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος	12.000
3Α.	Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεύχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεύχος 2ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 8. 1876. (Τεύχος 3ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1894. (Τεύχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1896. (Τεύχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεύχος 6ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41. 1912. (Δὲν πωλοῦνται).	—
4.	Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Φυλλάδιον 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15· δὲν πωλεῖται), 2ον: 1852 (σελίδες 1α' + 22 + 5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἐκάτερον	7.500
5.	Πρακτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπείας ἢ ἀναγραφὴ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853. (Δὲν πωλεῖται)	—
6.	Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι. Φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + 34, πίνακες 9. 1860	7.500
6Α.	Ὁ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμος καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὸν ἐγκύκλιοι ὑπουργικαὶ καὶ ἄλλα τινά, ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας πρὸς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸ Βασιλεῖον ἀρχῶν καὶ αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 43. 1872. (Δὲν πωλεῖται)	—

Δραχμαὶ

7. **Εὐθύμιος Καστόρχης**· Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευταῖος. Σχῆμα 8ον, σελίδες F' + 130. 1879 7.000
- 7A. Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεύχος 1ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. (Τεύχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 126. 1906. (Δὲν πωλοῦνται) —
8. **H. G. Lolling**· Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ μουσείου· τόμος 1ος: Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεύχος α': Ἀρχαῖκα ἀναθηματικά ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στήλαι 152 + η', πίναξ 1. 1899 27.000
9. **Π. Καββαδίας**· Τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 304, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἷς τοπογραφικός. 1900. (Δὲν πωλεῖται) —
10. **Π. Καββαδίας**· Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900 7.000
- 10A. **〈Βαλέριος Στάης〉**· Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων (=AE 1902, στήλη 145-173/4), εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθετοι) + 11 11.000
11. *Comptes rendus du Congrès international d'archéologie, Ière session: Athènes 1905*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, μετ' εἰκόνων. 1905 13.500
12. *Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος*· τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως (συντάκται: **Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lechat, Λεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolters**). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + στήλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906 60.000
13. **P. Canvadias + G. Kawerau**· *Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890*. — **Π. Καββαδίας + Γ. Καβερῶν**· Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστί. Σχῆμα φύλλου, στήλαι 150 + σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906/7 150.000
14. **Χρῆστος Τσουντας**· Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλων. Σχῆμα 4ον, στήλαι ιF' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908 150.000
15. **Γεώργιος Α. Παπαβασιλείου**· Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παραστήματος Εὐβοϊκῶν ἐπιγραφῶν. Σχῆμα 4ον, στήλαι β' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910 45.000
16. **Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης**· Κατάλογος τοῦ μουσείου Λυκοσούρας. Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911 15.000
- 16A. **〈Βασίλειος Λεονάρδος〉**· Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος ἀναγραφή. Σχῆμα 4ον, σελίδες 4. 1912. (Δὲν πωλεῖται) —
- 16B. **〈Βασίλειος Λεονάρδος〉**· Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λένκωμα. Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται) —
17. **Γεώργιος Π. Οἰκονόμος**· Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας· τεύχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915 22.500
18. **Γεώργιος Κ. Γαρδίκας**· Μελετήματα ἀρχαιολογικά. Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915 2.250
19. **Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος**· Τοπογραφία τῶν Δελφῶν· τεύχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθετοι) 11, πίνακες 3. 1912-1917 7.500
20. **Βαλέριος Στάης**· Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920 7.500

21.	Georgios P. Oikonomus : <i>De profusionum receptaculis sepulchralibus inde ab antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 63, εἰκόνες 17. 1921	Δραχμαὶ 9.000
22.	Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλος : Ὁ ἀποτυμπατισμός, συμβολὴ ἀρχαιολογικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 144, εἰκόνες 21, ὧν 7 παρένθετοι. 1923	15.000
23.	Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλος : <i>Γραπταὶ στήλαι Δημητριάδος—Παρασῶν</i> . Σχῆμα 2ον, σελίδες 179, εἰκόνες 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἑγχρωμοὶ 10. 1928	225.000
24.	Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς : <i>Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 174, εἰκόνες 86, πίνακες 2, γεωγραφικοὶ χάρται 3. 1928	37.500
25.	Ἰωάννης Γ. Γεννάδιος : Ὁ Λόρδος Ἑλγιν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἀρχαιολογήσαντες ἐπιδρομεῖς 1440-1837. Σχῆμα 8ον, σελίδες κF+257, πίνακες 5. 1930	37.500
26.	Ἰωσήφ Χατζιδάκης : <i>Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Κρήτῃ</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 74. 1931	9.000
26 A.	Γεώργιος Σωτηρίου : <i>Χριστιανικαὶ Θῆβαι (= ΑΕ 1929)</i> . Σχῆμα 4ον, σελίδες 256, εἰκόνες 270, πίνακες 5. 1931	150.000
27.	Γεώργιος Π. Οἰκονόμος : <i>Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἑκατονταετίαν 1837-1937, ἐν ἀλφαβητικῇ διατάξει</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 104. 1938	15.000
28.	Γεώργιος Π. Οἰκονόμος : <i>Τὰ ἑκατὸν ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας</i> . Λόγος πανηγυρικός τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου, ρηθεὶς τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1938 ἐν τῷ Παρθενῶνι κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς ἑκατονταετηρίδος. Σχῆμα 4ον, σελίδες 14 . . .	5.000
29.	Νικόλαος Μ. Κοντολέων : <i>Τὸ Ἐρέχθειον ὡς οἰκοδόμημα χθονίας λατρείας</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες δ'+102. 1949	20.000

Νέα σειρὰ ἐκδόσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλον:
Ἀρχαῖοι τόποι καὶ Μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος.

1.	Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλος : <i>Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 144, εἰκόνες 100, χάρται 3. 1935	37.500
2.	Κ. Κουρουνιώτης : <i>Eleusis. A guide to the excavations and the Museum</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 127, εἰκόνες 71, χάρτης 1. 1936	37.500

Ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πωλοῦνται καὶ τὰ ἐξῆς συγγράμματα:

1.	Βασίλειος Λεονάρδος : <i>Ἡ Ὀλυμπία</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 352, πίνακες 2. 1901	37.500
----	---	--------

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας ἰσχύουσι διὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς (Λεωφόρος Πανεπιστημίου 22)· περὶ τῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας ἀποστολῆς τῶν ἀγοραζομένων παρακαλοῦνται νὰ φροντίζωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Ἐξεδόθη τὸ παρὸν δημοσίευμα τῇ 27ῃ Δεκεμβρίου 1949.